

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
УСТАВНИ СУД

Б И Л Т Е Н
Број 2/2004

БЕОГРАД, 2005. године

С А Д Р Ж А Ј

страна

I ИЗБОР ОДЛУКА, РЕШЕЊА И ЗАКЉУЧАКА ДОНЕТИХ У ПЕРИОДУ ОД 01.09.2004. ГОДИНЕ ДО 31.12.2004. ГОДИНЕ	1
1. Закони	3
2. Решења о покретању поступка	47
3. Уредбе и други акти савезних, републичких и покрајинских органа.....	61
4. Прописи других републичких органа - Републичког завода за здравствено осигурање	89
5. Прописи градова и општина	99
а) Општина и град	101
б) Урбанизам и грађевинско земљиште	110
в) Комуналне делатности	121
г) Самодопринос	125
6. Општи акти предузећа, јавних предузећа, установа и организација	135
а) Радни односи	137
б) Стамбени односи	148
в) Предузећа, јавна предузећа и установе	157
7. Извршење одлука Уставног суда	171
8. Остали акти.....	177
а) Ненадлежност Уставног суда	179
б) Није општи акт.....	184
в) Остало	188
II ПИСМА НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ	193
III ПРЕДМЕТНИ РЕГИСТАР	197

**I ИЗБОР ОДЛУКА, РЕШЕЊА И ЗАКЉУЧАКА ДОНЕТИХ У
ПЕРИОДУ ОД 01.09.2004. ГОДИНЕ ДО 31.12.2004. ГОДИНЕ**

1. ЗАКОНИ

Закон о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", број 47/2003)

- чл. 109., 120., 123. и 137.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

1. Одбија се предлог и не прихватају се иницијативе за утврђивање неуставности одредаба чл. 109, 120, 123. и 137. Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", број 47/2003).

2. Одбацује се захтев за оцењивање уставности одредаба члана 117. Закона из тачке 1.

Предлогом Удружења грађевинских инжењера Србије "УГИС", са седиштем у Бечеју, покренут је, пред Уставним судом, поступак за оцену уставности чл. 109, 117, 120, 123. и 137. Закона о планирању и изградњи. Предлагачи наводе да оспорене одредбе Закона нису у сагласности са чланом 35. Устава Републике Србије, јер се ускраћује право на рад и равноправан третман приликом утврђивања критеријума о томе ко може вршити послове пројектовања, изградње, надзора инвестиционих послова и вршење техничког прегледа. Мишљења су да се оспореним одредбама Закона, одузима право на рад грађевинским инжењерима и техничарима, машинским и електро инжењерима и техничарима, будући да је тим одредбама право пројектовања, изградње, стручног надзора, техничког прегледа и инспекцијског надзора, резервисано само за дипломиране инжењере. На тај начин је, по мишљењу предлагача, нарушено начело једнакости и равноправности грађана, те да се оспореним одредбама Закона врши дисквалификација стручњака који су се доказали у досадашњој пракси.

Двема иницијативама оспорена је уставност чл. 109. и 117. истог Закона из разлога што се, по мишљењу иницијатора, прописивањем високе стручне спреме за обављање послова одговорног пројектанта и одговорног извођача радова одузимају права стечена по основу раније важећег закона лицима са средњом и вишом стручном спремом. На тај начин је повређено право на рад из члана 35. Устава, а такође се, по мишљењу иницијатора, подстиче монополистички положај лица са високом стручном спремом и ограничава тржиште радне снаге, што је забрањено чланом 64. Устава.

У спроведеном поступку, Уставни суд је утврдио следеће:

Оспореним одредбама чл. 109. и 117. Закона о планирању и изградњи утврђени су услови за обављање послова одговорног пројектанта и одговорног извођача радова. Чланом 120. Закона одређено је да стручни надзор у току грађења објекта, односно извођења радова за које је издато одобрење за изградњу, може да врши лице које испуњава услове прописане овим законом за одговорног пројектанта или одговорног извођача радова, а чланом 123. Закона прописано је да у вршењу техничког прегледа може да учествује лице које испуњава услове прописане овим законом за одговорног пројектанта односно, одговорног извођача радова за ту врсту објекта. Одредбом члана 137. Закона

прописани су услови за обављање послова урбанистичког и грађевинског инспектора, у поступку вршења инспекцијског надзора.

Чланом 12. став 1. Устава Републике Србије прописано је да се слободе и права остварују, а дужности испуњавају на основу Устава, осим када је Уставом предвиђено да се услови за остваривање појединих слобода и права утврђују законом, а ставом 2. овог члана утврђено је да се законом може прописати начин остваривања појединих слобода и права кад је то неопходно за њихово остваривање. Члан 13. Устава утврђује да су грађани једнаки у правима и дужностима и да имају једнаку правну заштиту пред државним и другим органима, без обзира на расу, пол, рођење, језик, националну припадност, вероисповест, политичко и друго уверење, образовање, социјално порекло, имовно стање или које лично својство. Одредбама члана 35. ст. 1. и 2. Устава прописано је да свако има право на рад, да се јамчи слобода рада, слободан избор занимања и запослења и учешћа у управљању, те да је свакоме, под једнаким условима, доступно радно место и функција. Услови и начин обављања делатности, односно послова за које се образују јавне службе, према члану 65. Устава, утврђују се законом. Према члану 72. тачка 4. Устава, Република Србија уређује и обезбеђује систем у области радних односа, а према тачки 9. овог члана Република Србија уређује и обезбеђује, између осталог, организацију и коришћење простора. Чланом 73. тачка 2. Устава одређено је да Народна скупштина доноси законе.

На основу изложених одредаба Устава, Суд је утврдио да је прописивање услова за вршење одређених послова из области планирања и изградње, како је то учињено оспореним члановима Закона о планирању и изградњи, у сагласности с уставним одредбама које утврђују да се услови за остваривање појединих слобода и права, као и услови за обављање појединих делатности, уређују законом. Такво прописивање је, по оцени Суда, у сагласности и са чланом 35. Устава, из разлога што су ова радна места доступна сваком лицу, под једнаким условима који су законом утврђени. Наведеним одредбама истовремено је испуњен и принцип једнакости из члана 13. Устава, с обзиром на то да се услови прописани Законом подједнако односе на сва лица која се нађу у истој правној ситуацији, без обзира на лична својства. Стога, по оцени Суда, законодавац није повредио право на рад, већ је у оспореним одредбама Закона утврдио услове за остваривање тог права, сагласно овлашћењу из члана 65. Устава.

Законодавац није Уставом ограничен да уређује услове у погледу обављања одређене делатности, што значи да те услове може да уређује и изменом прописа, односно да новим прописом утврђује нове услове. Постављањем ових услова, по оцени Суда, не ограничава се слобода и право на рад, већ се утврђују услови за обављање конкретних и према процени законодавца одређених значајнијих послова у оквиру делатности планирања и изградње, па је Суд утврдио да, Законом одређени нови услови за обављање појединих послова из делатности планирања и изградње, не садрже повреду Уставом гарантованих права.

Уставни суд је у раније спроведеном поступку на седници одржаној 6. маја 2004. године, на основу члана 47. тачка 3) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, донео Решење IУ-471/03 којим није прихватио иницијативу за покретање поступка за утврђивање неуставности одредбе члана 117. Закона о планирању и изградњи из разлога што, по оцени Суда, прописивањем услова за обављање одређене

делатности, законодавац није повредио уставна начела правне једнакости и право на рад. Како из навода и разлога изнетих у предлогу и иницијативама за оцену уставности члана 117. Закона о планирању и изградњи, не произлази да има основа за поновно одлучивање, Суд је одбацио захтев у делу који се односи на чл. 117. Закона, јер се ради о пресуђеној ствари.

На основу изложеног, члана 46. тачка 9) и члана 47. тач. 3) и 6) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93), Суд је донео Одлуку као у изреци.

Одлука Уставног суда
IY-23/2004 од 23.09.2004.

("Службени гласник РС", број 122/2004)

**Закон о допуни Закона о донацијама и хуманитарној помоћи
("Службени лист СРЈ", број 36/2002)**

- члан 1.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

Одбија се предлог за утврђивање неуставности одредбе члана 1. Закона о допуни Закона о донацијама и хуманитарној помоћи ("Службени лист СРЈ", број 36/2002).

Пред Уставним судом Републике Србије покренут је поступак за утврђивање неуставности одредбе члана 1. Закона наведеног у изреци. Предлагач сматра да је оспорена одредба Закона супротна Уставу Републике Србије, Уставу Савезне Републике Југославије и међународним прописима који се односе на несметан промет роба, идеја и ствари.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да је Закон о допуни Закона о донацијама и хуманитарној помоћи ("Службени лист СРЈ", број 36/2002) донет као закон Савезне Републике Југославије који се, на основу члана 64. став 2. Уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора примењује као закон Републике Србије од дана ступања на снагу Уставне повеље, па је оцену уставности оспорене одредбе члана 1. Закона извршена у односу на Устав Републике Србије

Предлог овлашћеног предлагача Уставни суд је доставио Народној скупштини Републике Србије на одговор. Народна скупштина у остављеном року није доставила одговор, па је Уставни суд, на основу члана 16. став 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93), наставио поступак.

Оспореном одредбом члана 1. Закона, прописано је да донације и хуманитарна помоћ, у смислу овог закона, могу бити у роби, осим дувана и дуванских прерађевина, алкохолних пића и путничких аутомобила.

По оцени Уставног суда оспорена одредба Закона није несагласна с одредбама чл. 64. и 72. Устава, јер се Законом о донацијама и хуманитарној помоћи не уређују услови и начин пословања предузећа и других правних лица нити промет роба на тржишту, већ је законодавац утврдио шта у смислу Закона

о донацијама и хуманитарној помоћи може бити предмет донације и хуманитарне помоћи. Наиме, Уставни суд сматра да се одредбом члана 1. Закона не угрожава слободан проток роба и услуга, нити се том одредбом ограничавају права регистрованих организација да врше своју функцију. Прописивање која роба може, односно која роба не може бити предмет донације и хуманитарне помоћи, спада у домен вођења законодавне политике у тој области, што Уставни суд, сагласно одредби члана 125. Устава, није надлежан да оцењује.

На основу изложеног и члана 46. став 1. тачка 9) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука Уставни Суд је одлучио као у изреци.

Одлука Уставног суда
IУ-18/2003 од 28.10.2004.

("Службени гласник РС", број 135/2004)

Закон о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник РС", број 34/2003)

- члан 174. став 3. и члан 191. став 1.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

1. Одбија се предлог и не прихватају се иницијативе за утврђивање неуставности одредаба члана 174. став 3. и члана 191. став 1. Закона о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник РС", број 34/2003).

2. Одбацује се захтев за обуставу извршења појединачног акта, односно радње предузете на основу одредбе члана 174. став 3. Закона из тачке 1.

Више предузетника покренуло је поступак пред Уставним судом Републике Србије за оцену уставности одредбе члана 174. став 3. Закона о пензијском и инвалидском осигурању. Уставном суду поднете су и две иницијативе за покретање поступка за утврђивање неуставности наведене одредбе Закона, с тим што се једном од иницијатива оспорава и одредба члана 191. став 1. Закона.

У предлогу се, поред осталог, истиче да је Законом о пензијском и инвалидском осигурању јасно утврђено да једно лице може бити осигурано само по једном од законом утврђених основа, као и да претходни основ осигурања искључује онај наредни. Међутим, и поред наведеног, оспорена одредба Закона утврђује да лице које је обавезно осигурано по основу запослења, а самостално обавља привредну или другу делатност, мора да плаћа допринос за пензијско и инвалидско осигурање и као запослени и као осигураник самосталних делатности, што је, по мишљењу предлагача, неуставно јер уводи обавезу плаћања доприноса по два или више основа.

У иницијативама се наводи да су оспореним одредбама Закона повређена уставна начела о правди, једнакости, равноправности и сразмерности јер је тим одредбама уведена обавеза плаћања доприноса лицима која су већ осигурана и која истовремено нису осигураници самосталних делатности, због

чега једна категорија грађана (осигураници запослени) плаћа допринос два пута; да је висина доприноса иста и за допунско и за основно занимање; да се допринос плаћа без обзира на висину дохотка и да је плаћање доприноса уведено ретроактивно јер се односи и на обавезнике који су раније започели обављање делатности; као и да се осигураници - запослени не могу сматрати "другим осигураницима" из члана 68. став 2. Устава Републике Србије. Један од иницијатора предлаже и да Уставни суд обустави извршење појединачног акта, односно радње која је предузета на основу оспорене одредбе члана 174. став 3. Закона.

Уставни суд је предлог овлашћених предлагача и иницијативе доставио Народној скупштини Републике Србије ради давања одговора, односно мишљења. Народна скупштина у остављеном року није доставила тражени одговор, односно мишљење па је Суд, сагласно одредби члана 16. став 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93), наставио поступак.

Уставни суд је у спроведеном поступку утврдио да је оспореном одредбом члана 174. став 3. Закона о пензијском и инвалидском осигурању утврђено да допринос плаћа и осигураник - запослени који обавља послове из члана 12. став 1. тач. 1) до 3) овог закона и послове по основу уговора о допунском раду, предвиђеним посебним законом, а оспореном одредбом члана 191. став 1. Закона да је осигураник запослени који обавља послове из члана 12. став 1. тач. 1) до 3) овог закона, обавезник уплате доприноса на основице које се овим законом утврђују за осигуранике самосталних делатности из члана 12. став 1. тач. 1) до 3) овог закона.

Устав Републике Србије утврђује: да се слободе и права остварују, а дужности испуњавају на основу Устава, осим кад је Уставом предвиђено да се услови за остваривање појединих слобода и права утврђују законом, као и да се законом може прописати начин остваривања појединих слобода и права кад је то неопходно за њихово остваривање (члан 12. ст. 1. и 2.); да су грађани једнаки у правима и обавезама и имају једнаку заштиту пред државним и другим органима без обзира на расу, пол, рођење, језик, националну припадност, вероисповест, политичко или друго уверење, образовање, социјално порекло, имовно стање или које лично својство (члан 13.); да обавезним осигурањем, запослени, у складу са законом, обезбеђују себи, између осталог, и права за случај смањења или губитка радне способности, незапослености и старости и права на друге облике социјалног осигурања (члан 40. став 1.); да средства за остваривање права по основу обавезног социјалног осигурања и за случај привремене незапослености обезбеђују запослени, други осигураници и послодавци, преко организације којом управљају осигураници и корисници, у складу са законом (члан 68. став 2.); да Република Србија уређује и обезбеђује и систем социјалног осигурања и других облика социјалне сигурности (члан 72. став 1. тачка 4.); као и да закон, други пропис или општи акт не може имати повратно дејство и да се само законом може одредити да поједине његове одредбе, ако то захтева општи интерес утврђен у поступку доношења закона, имају повратно дејство (члан 121. став 1. и 2.).

Оспореном одредбом члана 174. став 3. Закона утврђено је да осигураник - запослени као обавезник уплате доприноса, плаћа доприносе и када обавља послове из члана 12. став 1. тач. 1) до 3) Закона, а то су послови код којих осигураник - запослени самостално обавља привредну или другу делатност; када је осигураник - запослени оснивач, односно члан привредног

друштва у складу са законом, који у њима ради, без обзира да ли је у радном односу у привредном друштву чији је оснивач, односно члан; као и када осигураник - запослени обавља послове по основу уговора о делу односно послове по основу ауторског уговора, као и послове по основу других уговора, код којих за извршени посао остварује накнаду и када обавља послове по основу уговора о допунском раду, предвиђеним посебним законом.

Уставни суд је оценио да законодавац није повредио принцип једнакости грађана из члана 13. Устава јер се оспореном одредбом утврђена обавеза плаћања доприноса за обавезно пензијско и инвалидско осигурање по основу обављања одређених послова једнако односи на све грађане који се налазе у истој правној ситуацији прописаној том одредбом. Наведено утврђивање обавезе плаћања доприноса за осигураника - запосленог сагласно је и са овлашћењима законодавца утврђеним одредбама члана 12. ст. 1. и 2., члана 40. став 1. и члана 68. став 2. Устава. Наиме, оспореном одредбом Закона не ускраћују се нити ограничавају права утврђена одредбом члана 40. став 1. Устава, а обавеза осигураника-запосленог, утврђена оспореном одредбом, да плаћа доприносе за обавезно пензијско и инвалидско осигурање и по основу обављања послова наведених у тој одредби, сагласно је одређењу из одредбе члана 68. став 2. Устава да средства за остваривање права по основу обавезног социјалног осигурања, па и пензијског и инвалидског осигурања, обезбеђују, у складу са законом, поред осталих, и запослени. Оспорена одредба Закона примењује се од дана ступања на снагу Закона о пензијском и инвалидском осигурању, тј. убудуће, па том одредбом није повређено начело из одредбе члана 121. Устава о забрани повратног дејства закона, другог прописа или општег акта.

Оспореном одредбом члана 191. став 1. Закона утврђена је основица на коју осигураник-запослени који обавља послове из члана 12. став 1. тач. 1) до 3) тог закона, плаћа доприносе за пензијско и инвалидско осигурање и то тако да наведени осигураник те доприносе плаћа на основице које су законом утврђене за осигуранике самосталних делатности из члана 12. став 1. тач. 1) до 3) Закона о пензијском и инвалидском осигурању. Тиме су сви осигураници, било да приход остварују само по једном или по више основа рада, изједначени у погледу права и обавеза, а висина права из пензијског и инвалидског осигурања одређује им се на основу укупно оствареног прихода на који је плаћен допринос за пензијско и инвалидско осигурање. Сагласно наведеном, одређивање основице за уплату доприноса за пензијско и инвалидско осигурање на начин утврђен оспореном одредбом члана 191. став 1. Закона, по оцени Уставног суда, у складу је с овлашћењима законодавца из члана 40. став 1., члана 68. став 2. и члана 72. став 1. тачка 4. Устава да уреди систем у области социјалног осигурања, а тиме и обавезно пензијско и инвалидско осигурање, те да, поред осталог, утврди и основице за плаћање доприноса за пензијско и инвалидско осигурање за сваку поједину категорију осигураника, у зависности од природе основа по коме се плаћа тај допринос.

Захтев за обуставу извршења појединачног акта, односно радње предузете на основу оспорене одредбе члана 174. став 3. Закона, сагласно одредби члана 42. став 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, одбацује се јер је Суд донео коначну одлуку.

На основу изложеног, члана 42. став 3., члана 46. тачка 9) и члана 47. тачка 3) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, Уставни суд је одлучио као у изреци.

Одлука Уставног суда
IУ-39/2004 од 16.09.2004.

("Службени гласник РС", број 122/2004)

Закон о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник РС", број 34/2003)

- члан 78.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

Одбијају се предлози и не прихвата се иницијатива за утврђивање неуставности одредбе члана 78. Закона о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник РС", број 34/2003).

"HUMAN RIGHTS" - Биро за заштиту слобода и права из Београда и Удружење пензионисаних летача СЦГ, пилота и инжењера лета из Београда, покренули су поступак пред Уставним судом Републике Србије за оцену уставности одредбе члана 78. Закона о пензијском и инвалидском осигурању. Уставном суду поднета је и иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности наведене одредбе Закона.

У предлозима се, поред осталог, истиче да је једно од начела пензијског и инвалидског осигурања да се права из тог осигурања остварују зависно од дужине издвајања и улагања у фонд пензијског и инвалидског осигурања и основице на коју се допринос обрачунава. Стога, при једнаким издвајањима и улагањима за исто и у исто време, пензије морају бити једнаке. Супротно томе, по мишљењу предлагача, оспорена одредба Закона доводи осигуранике у неједнак положај независно од времена и висине издвајања и улагања у наменски одређени фонд. Тиме је материјални положај лица која остварују право на пензију по важећем Закону, повољнији од материјалног положаја лица која су то право остварили до ступања на снагу тог Закона. Основ и висина пензије могу бити лимитирани, али лимитација код једних осигураника не може бити различита од лимитације других, ако и уколико једни и други апсолутно једнако испуњавају прописане услове, али су право остварили по два различита прописа. Оспореном одредбом Закона се, по мишљењу предлагача, стварају два правна режима у оквиру јединственог пензијског и инвалидског осигурања и у великој мери повређује основни уставни принцип једнакости у праву.

У иницијативи се наводи да је законодавац оспореном одредбом Закона повредио начела правичности и законитости која налажу да се висина пензије одређује на основу дужине стажа осигурања и висине уплаћених доприноса за пензијско и инвалидско осигурање.

У одговору Народне скупштине Републике Србије на наводе предлагача изражава се став да је оспорена одредба Закона у сагласности с

Уставом и у том смислу се истиче: да је Законом чија се одредба оспорава уведен другачији начин обрачуна пензија у односу на раније прописе и то тако што је уведена формула обрачуна пензије која се заснива на бодовима и којом се продужава обрачунски период на читав радни век, за разлику од претходног система који се заснивао на обрачунском периоду од десет најбољих узастопних година; да нови систем обрачуна пензија омогућава чвршће повезивање висине пензије и уплаћиваних доприноса, као и да повећава и прецизније утврђује разлику у висини пензије у зависности од дужине пензијског стажа, а за стаж преко 40 година повећава износ пензије и да, без обзира на моменат пензионисања, смањује разлику у пензији између пензионера са истом радном историјом; да је у новој формули за обрачун пензије битан општи бод дефинисан чланом 30. Закона, који представља корективни фактор и којим се обезбеђује да нови пензионери, у просеку, имају исти износ пензије по новом и по старом методу обрачуна пензија без обзира на моменат пензионисања; да се висина највише пензије одређује на основу наведене формуле, с тим да је, због примене начела солидарности, лични коефицијент лимитиран на четири, као и да то лимитирање има оправдање и у томе што је и основица за плаћање доприноса такође ограничена јер не може бити већа од петоструког износа просечне месечне зараде по запосленом у Републици; да се на наведени начин омогућава обезбеђење средстава за исплату пензија оним корисницима који применом законских одредаба не би остварили право на најнижу пензију што је, из разлога солидарности, обезбеђено законом; као и да лимитирање личног коефицијента на четири не значи и лимитирање годишњег личног коефицијента на четири, јер годишњи лични коефицијент може износити и пет.

Уставни суд је у спроведеном поступку утврдио да је оспореном одредбом члана 78. Закона о пензијском и инвалидском осигурању утврђено да се највиши износ пензије одређује тако што лични коефицијент не може износити више од четири.

Устав Републике Србије утврђује: да се слободе и права остварују, а дужности испуњавају на основу Устава, осим кад је Уставом предвиђено да се услови за остваривање појединих слобода и права утврђују законом, као и да се законом може прописати начин остваривања појединих слобода и права кад је то неопходно за њихово остваривање (члан 12. ст. 1. и 2.); да су грађани једнаки у правима и дужностима и имају једнаку заштиту пред државним и другим органима без обзира на расу, пол, рођење, језик, националну припадност, вероисповест, политичко или друго уверење, образовање, социјално порекло, имовно стање или које лично својство (члан 13.); да обавезним социјалним осигурањем, запослени, у складу са законом, обезбеђују себи, поред осталог, и права за случај смањења или губитка радне способности, незапослености и старости и права на друге облике социјалног осигурања, а за чланове своје породице - право на здравствену заштиту, право на породичну пензију, као и друга права по основу социјалног осигурања (члан 40. став 1.); као и да Република Србија уређује и обезбеђује, поред осталог, и систем у области социјалног осигурања и других облика социјалне заштите (члан 72. став 1. тачка 4.).

Оспорена одредба члана 78. Закона, по оцени Уставног суда, није у несагласности с Уставом. Наиме, права из пензијског и инвалидског осигурања стичу се и остварују зависно од дужине и обима улагања средстава за ово осигурање, али уз могућност да се ово начело, на коме се, поред осталих начела, заснива систем пензијског и инвалидског осигурања, у одређеним

случајевима коригује начелом узајамности и солидарности. Утврђивање највишег износа пензије које је садржано у оспореној одредби закона, као и утврђивање најнижег износа пензије из одредбе члана 76. закона, заснива се на комбинацији наведених начела, са тежиштем на начелу узајамности и солидарности које омогућује остваривање већег обима права једних осигураника уз ограничење највишег износа права других осигураника, чиме се изражавају циљеви социјалне политике државе.

Оспорена одредба Закона односи се само на осигуранике који су право на пензију остварили по ступању на снагу оспореног Закона, односно та одредба уређује један сегмент одређеног права - највиши износ пензије, које се остварује почетком примене закона и убудуће, а правни режим већ остварених права која су утврђена и уређена на другачији начин важећим законом, уређен је одредбом члана 218. став 1. Закона о пензијском и инвалидском осигурању. Само одређивање највишег износа пензије, као метод постизања утврђених циљева социјалне политике у овој области, као и начин обрачуна пензија по важећем Закону спада у домен законодавне политике доносиоца оспореног Закона, коју Уставни суд, сагласно одредби члана 125. Устава, није надлежан да оцењује.

На основу изложеног, члана 46. тачка 9) и члана 47. тачка 3) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93), Уставни суд је одлучио као у изреци.

Одлука Уставног суда
IУ-478/2003 од 16.09.2004.

("Службени гласник РС", број 127/2004)

Закон о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник РС", број 34/2003)

- члан 12. став 1. тачка 3.

Уставни суд је донео:

Р Е Ш Е Њ Е

1. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности одредбе члана 12. став 1. тачка 3) Закона о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник РС", број 34/2003).

2. Одбацује се захтев за оцењивање уставности одредаба члана 12. став 1. тач. 1) и 2) Закона из тачке 1.

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности одредаба члана 12. став 1. тач. 1) до 3) Закона о пензијском и инвалидском осигурању. Иницијатор не наводи разлоге оспоравања наведених одредаба Закона, али тражи и да Уставни суд укине или поништи решење Министарства финансија којим му је утврђено аконтационо задужење доприносом за пензијско и инвалидско осигурање и доприносом за случај незапослености.

Уставни суд је у спроведеном поступку утврдио да је оспореним одредбама члана 12. став 1. тач. 1) до 3) Закона о пензијском и инвалидском осигурању утврђено да су осигураници самосталних делатности: лица која, у складу са законом, самостално обављају привредну или другу делатност, ако нису обавезно осигурана по основу запослења (тачка 1)); лица која су оснивачи, односно чланови привредних друштава у складу са законом, који у њима раде, без обзира да ли су у радном односу у привредном друштву чији су оснивач односно члан (тачка 2)); и лица која обављају послове по основу уговора о делу односно послове по основу ауторског уговора, као и послове по основу других уговора, код којих за извршен посао остварују накнаду (у даљем тексту: уговорена накнада), а нису осигурани по другом основу (тачка 3)).

Устав Републике Србије утврђује: да обавезним осигурањем, запослени, у складу са законом, обезбеђују себи, поред осталог, и права за случај смањења или губитка радне способности, незапослености и старости и права на друге облике социјалног осигурања, а за чланове своје породице-право, поред осталог, и на породичну пензију, као и друга права по основу социјалног осигурања (члан 40. став 1.); да средства за остваривање права по основу обавезног социјалног осигурања и за случај привремене незапослености обезбеђују запослени, други осигураници и корисници, у складу са законом (члан 68. став 2.); као и да Република Србија уређује и обезбеђује систем социјалног осигурања и других облика социјалне сигурности.

Сагласно наведеним одредбама Устава, запослени обавезним осигурањем, у складу са законом, обезбеђују себи, поред осталог, и права за случај старости и губитка радне способности, а за чланове своје породице-право на породичну пензију и друга права по основу социјалног осигурања, с тим да средства за остваривање права по основу обавезног социјалног осигурања и за случај привремене незапослености обезбеђују запослени, други осигураници и послодавци. Закон о пензијском и инвалидском осигурању прецизира уставну категорију "други осигураници" утврђујући да су обавезно осигурана лица, дакле лица која обавезним пензијским и инвалидским осигурањем обезбеђују права из пензијског и инвалидског осигурања, поред запослених, и лица која самостално обављају делатност као и пољопривредници (члан 10).

Одредбама члана 12. Закона о пензијском и инвалидском осигурању утврђене су категорије осигураника самосталних делатности, при чему је оспореном одредбом става 1. тачке 3) утврђена једна од категорија осигураника самосталних делатности тако да су осигураници самосталних делатности и лица која обављају послове по основу уговора о делу, односно послове по основу ауторског уговора, као и послове по основу других уговора, код којих за извршен посао остварују накнаду, а нису осигурани по другом основу. Такво утврђивање категорије осигураника самосталних делатности, по оцени Уставног суда, сагласно је с овлашћењима законодавца из члана 40. став 1., члана 68. став 2. и члана 72. став 1. тачка 4. Устава да уреди систем у области социјалног осигурања, као и обавезно пензијско и инвалидско осигурање, а у оквиру тога и да утврди категорије обавезно осигураних лица, услове и начин остваривања права по основу пензијског и инвалидског осигурања, као и друга питања у области социјалног осигурања.

Уставни суд је утврдио да је у раније вођеном поступку оцењивао уставност оспорених одредаба члана 12. став 1. тач.1) и 2) Закона о пензијском и инвалидском осигурању и на седници одржаној 17. јуна 2004. године донео Одлуку број IY-338/2003 ("Службени гласник РС", број 83/2004) којом се одбија

предлог за утврђивање неуставности наведених одредаба. Суд је оценио да је утврђивање категорија осигураника самосталних делатности на начин утврђен оспореним одредбама Закона сагласно с овлашћењима законодавца из члана 40. став 1., члана 68. став 2. и члана 72. став 1. тачка 4. Устава да уреди систем у области социјалног осигурања, као и обавезно пензијско и инвалидско осигурање, а у оквиру тога и да утврди категорије обавезно осигураних лица, услове и начин остваривања права по основу пензијског и инвалидског осигурања, као и друга питања у области тог осигурања. Пошто из навода изнетих у иницијативи не произлази да има основа за поновно одлучивање, Суд је иницијативу у овом делу одбацио.

У вези са захтевом да Суд укине или поништи решење Министарства финансија, Уставни суд није надлежан да оцењује уставност и законитост појединачних правних аката, односно да исте укида или поништава, сагласно одредби члана 125. Устава.

На основу изложеног и члана 47. тач. 3) и 6) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93), Уставни суд је одлучио као у изреци.

Одлука Уставног суда
IУ-276/2004 од 16.09.2004.

Закон о изменама и допунама Закона о основама пензијског и инвалидског осигурања ("Службени лист СРЈ", број 70/2001)

- члан 26.

Уставни суд је донео:

РЕШЕЊЕ

1. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности одредбе члана 26. Закона о изменама и допунама Закона о основама пензијског и инвалидског осигурања ("Службени лист СРЈ", број 70/2001), у делу који гласи: "Пензија се од 1. јануара, 1. априла, 1. јула и 1. октобра текуће године усклађује, на основу статистичких података, са кретањем трошкова живота и просечне зараде запослених на територији републике у претходна три месеца, и то у проценту који представља половину збира процента раста, односно пада трошкова живота и процента раста, односно пада зарада, ако законом није друкчије уређено."

2. Одбацује се иницијатива за оцену сагласности одредбе члана 32. Закона из тачке 1., у делу који гласи: "Кориснику пензије који се на територији Савезне Републике Југославије запосли, односно почне да обавља самосталну делатност по основу које је обавезно осигуран, обуставља се исплата пензије за време трајања запослења, односно обављања самосталне делатности."

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности дела одредби чл. 26. и 32. Закона о изменама и допунама Закона о основама пензијског и инвалидског

осигурања, које се односе на усклађивање пензија, као и обуставу исплате пензије за време трајања запослења кориснику пензије који се запосли, односно почне да обавља самосталну делатност. У иницијативи се наводи да су оспореним решењима члана 26. Закона повређена "стечена права старих пензионера", којима су пензије усклађиване сваког месеца на основу раста зарада, уколико је раст зарада за односни месец био већи од 5%. Да је оспорена одредба неуставна и непримењива на наведене пензионере јасно указују, по мишљењу иницијатора, следеће чињенице: пензионерима се после 1990. године нису усклађивале пензије у складу са законом; лицима пензионисаним после 1. јануара 2001. године у пензијски основ за утврђивање висине пензија укључене су и зараде и износи исплаћени на име накнаде за топли оброк, као и регрес за годишњи одмор; између пензија утврђених до 1999. године и пензија утврђених након те године, постоје разлике које се огледају у чињеници да су једном броју нових пензионера утврђене пензије које су за 70% веће у односу на пензије оних пензионера који су пензионисани до 1991. године; велики број релативно младих радника пензионисан је до 5. октобра 2002. године као технолошки вишак, а њихове су пензије и поред непотпуног пензијског стажа утврђене у знатно већем износу од плата и зарада. Иницијатор сматра да је неуставан и оспорени део одредбе члана 32. Закона из разлога што је број оних корисника пензије који се запосле или почну да обављају самосталну делатност сасвим миноран, а да многи корисници пензије раде без заснивања радног односа и не плаћају било какве законом прописане обавезе. Иницијатор не наводи уставноправне разлоге оспоравања наведених одредаба Закона.

У другој представи се наводи да Управа прихода и Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање земљорадника не поштују одредбу члана 15. Закона о основама пензијског и инвалидског осигурања ("Службени лист СРЈ", бр. 30/96, 70/2001, 3/2002 и 39/2002), јер је тумаче на начин да осигуранику-земљораднику не може престати својство осигураника стечено по основу бављења пољопривредом.

Уставни суд је у спроведеном поступку утврдио да је Закон чије су одредбе оспорене престао да важи 2. априла 2003. године ступањем на снагу Закона о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник РС", бр. 34/2003 и 84/2004). Оспореним делом одредбе члана 26. Закона било је утврђено да се пензија од 1. јануара, 1. априла, 1. јула и 1. октобра текуће године усклађује, на основу статистичких података, са кретањем трошкова живота и просечне зараде запослених на територији републике у претходна три месеца, и то у проценту који представља половину збира процента раста, односно пада трошкова живота и процента раста, односно пада зарада, ако законом није друкчије уређено, а оспореним делом одредбе члана 32. Закона да се кориснику пензије који се на територији Савезне Републике Југославије запосли, односно почне да обавља самосталну делатност по основу које је обавезно осигуран, обуставља исплата пензије за време трајања запослења, односно обављања самосталне делатности.

Устав Републике Србије утврђује: да се слободе и права остварују, а дужности испуњавају на основу Устава, осим кад је Уставом предвиђено да се услови за остваривање појединих слобода и права утврђују законом, као и да се законом може прописати начин остваривања појединачних слобода и права кад је то неопходно за њихово остваривање (члан 12. ст. 1. и 2.); да обавезним социјалним осигурањем запослени, у складу са законом, обезбеђују себи, поред осталог, право за случај смањења или губитка радне способности,

незапослености и старости и права на друге облике социјалног осигурања (члан 40. став 1.); да средства за остваривање права по основу обавезног социјалног осигурања и за случај привремене незапослености обезбеђују запослени, други осигураници и послодавци, преко организације којом управљају осигураници и корисници, у складу са законом (члан 68. став 2.); као и да Република Србија уређује и обезбеђује, поред осталог, и систем социјалног осигурања и других облика социјалне заштите (члан 72. став 1. тачка 4.).

Утврђујући оспореним делом одредбе члана 26. Закона начин усклађивања пензија, законодавац није, по оцени Уставног суда, повредио одредбе члана 12. ст. 1. и 2., члана 40. став 1. и члана 68. став 2. Устава. Устав утврђује одређена права по основу обавезног социјалног, па и пензијског и инвалидског осигурања, али не уређује и начин утврђивања висине пензије као ни начин њеног усклађивања. Висина пензије и начин њеног усклађивања, сагласно Уставу, уређује се законом, па је законодавац био овлашћен да оспореним делом одредбе члана 26. Закона пропише усклађивање пензија са кретањем трошкова живота и зарада запослених на територији републике. Уставни суд је оценио да тако утврђени начин усклађивања пензија не ускраћује нити ограничава тзв. стечена права корисницима права на пензију.

Уставни суд је утврдио да је Савезни уставни суд оцењивао уставност одредаба члана 32. ст. 2, 3. и 4. Закона о изменама и допунама Закона о основама пензијског и инвалидског осигурања ("Службени лист СРЈ", број 70/2001) и на седници одржаној 27. јуна 2002. године донео Одлуку IY број 40/2002, којом се, у тачки 1. изреке, утврђује да оспорене одредбе члана 32. ст. 2, 3. и 4. Закона нису сагласне с Уставом Савезне Републике Југославије. Сагласно одредби члана 74. Закона о Савезном уставном суду ("Службени гласник СРЈ", број 36/1992), који је био на снази у време доношења наведене Одлуке, одредбе за које Савезни уставни суд утврди да су несагласне с Уставом Савезне Републике Југославије, престају да важе даном објављивања одлуке Суда којом је утврђена несагласност. Одлука Савезног уставног суда којом је утврђена несагласност одредаба члана 32. Закона с Уставом СРЈ објављена је у "Службеном листу СРЈ", број 39, од 12. јула 2002. године, па су тим даном наведене одредбе Закона престале да важе. С обзиром на то да одредбе члана 32. ст. 2, 3. и 4. Закона, па тако и оспорени делови тог члана, нису у правном поретку од 12. јула 2002. године, стекли су се услови, сагласно одредби члана 19. став 1. тачка 4) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93), да се иницијатива у овом делу одбаци.

Уставни суд, сагласно одредби члана 125. Устава Републике Србије, није надлежан да одлучује о примени и тумачењу закона и других прописа, нити да оцењује захтев којим се тврди да одређене институције не поштују одредбу члана 15. Закона о основама пензијског и инвалидског осигурања и да је погрешно тумаче.

На основу изложеног, члана 19. став 1. тачка 4), члана 23. став 3. и члана 47. тачка 3) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, Уставни суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда
IY-63/2003 од 28.10.2004.

Закон о здравственом осигурању ("Службени гласник РС", бр. 18/92... и 84/2004)

- члан 8. тачка 14.

Уставни суд је донео:

Р Е Ш Е Њ Е

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности одредбе члана 8. тачка 14) Закона о здравственом осигурању ("Службени гласник РС", бр. 18/92, 26/93, 53/93, 67/93, 48/94, 25/96, 46/98, 54/99, 29/01, 18/02, 80/02 и 84/04).

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности одредбе члана 8. тачка 14) Закона о здравственом осигурању. Оспорена одредба Закона, по мишљењу иницијатора, је неуставна, јер има повратно дејство с обзиром да се примењује и на случајеве који су решени по раније важећим законима, а тиме се ускраћује и право на здравствено осигурање држављанима Републике Србије који примају пензију од иностраног носиоца осигурања.

Уставни суд је у спроведеном поступку утврдио да је оспореном одредбом члана 8. тачка 14) Закона о здравственом осигурању утврђено да су обавезно осигурана лица према овом закону (у даљем тексту: осигураници) држављани Републике Србије који примају пензију или инвалиднину искључиво од иностраног носиоца осигурања док бораве на територији Републике Србије.

Устав Републике Србије утврђује: да обавезним осигурањем, запослени, у складу са законом, обезбеђују себи, поред осталог, и право на здравствену заштиту и друга права за случај болести, а за чланове своје породице, поред осталог, и право на здравствену заштиту (члан 40. став 1.); да средства за остваривање права по основу обавезног социјалног осигурања и за случај привремене незапослености обезбеђују запослени, други осигураници и послодавци, преко организације којом управљају осигураници и корисници, у складу са законом (члан 68. став 2.); да Република Србија уређује и обезбеђује, поред осталог, систем у области социјалног осигурања и других облика социјалне сигурности (члан 72. став 1. тачка 4.), да закон, други пропис или општи акт не може имати повратно дејство, као и да се само законом може одредити да поједине његове одредбе, ако то захтева општи интерес утврђен у поступку доношења закона, имају повратно дејство (члан 121. ст. 1. и 2.).

Сагласно наведеним одредбама Устава, здравственим осигурањем запослени, у складу са законом, обезбеђују себи право на здравствену заштиту и друга права за случај болести, а за чланове своје породице-право на здравствену заштиту, с тим да средства за остваривање права по основу обавезног социјалног, па и здравственог осигурања, обезбеђују запослени, други осигураници и послодавци. Закон о здравственом осигурању прецизира уставну категорију «други осигураници», утврђујући оспореном одредбом Закона да су, поред запослених, обавезно осигурана лица и држављани Републике Србије који примају пензију или инвалиднину искључиво од иностраног носиоца осигурања док бораве на територији Републике Србије. Тиме је законодавац, сагласно

уставном овлашћењу, прецизирао појам "други осигураници" одређујући категорије тих осигураника, укључујући и категорију осигураника утврђену оспореном одредбом Закона. Уставни суд је утврдио да се оспорена одредба Закона примењује од дана ступања на снагу Закона о здравственом осигурању, тј. од 12. априла 1992. године и у будуће те, стога, нема повратно дејство. Из наведених разлога оспорена одредба члана 8. тачка 14) Закона, по оцени Уставног суда, није у несагласности с Уставом.

На основу изложеног и члана 47. тачка 3) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93), Уставни суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда
IУ-297/2004 од 14.10.2004.

Закон о окупљању грађана ("Службени гласник РС", бр. 51/92 ... и 29/2001)

- члан 2. став 4.

Уставни суд је донео:

Р Е Ш Е Њ Е

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности одредбе члана 2. став 4. Закона о окупљању грађана ("Службени гласник РС", број 51/92, 53/93, 67/93, 48/94, 17/99, 33/99 и 29/2001).

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности одредбе члана 2. став 4. Закона о окупљању грађана. По мишљењу иницијатора, оспорена одредба није у сагласности са "законом" Републике Србије и Конвенцијом Европске Уније, па је предложено да се антицивизацијски назови закон стави ван снаге и омогући њему и сличнима да се окупљају испред Парламента и протестују против рада парламентарца.

Законом о окупљању грађана ("Службени гласник РС", број 51/92, 53/93, 67/93, 48/94, 17/99, 33/99 и 29/2001), је утврђено да су окупљања грађана слободна и да се остварују на начин прописан овим законом (члан 1.). Сагласно одредби члана 2. Закона, окупљањем грађана, у смислу овог закона, сматра се сазивање и одржавање збора или другог скупа на за то примереном простору, који је приступачан и погодан за окупљање лица чији број и идентитет нису унапред одређени и на коме окупљање грађана не доводи до ометања јавног саобраћаја, угрожавања здравља, јавног морала или безбедности људи и имовине (ст. 1. и 2.). Оспореном одредбом члана 2. став 4. Закона, предвиђено је да се јавни скуп не може одржавати у близини Савезне скупштине и Народне скупштине Републике Србије непосредно пре и у време њиховог заседања.

Устав Републике Србије, одредбом члана 12. утврђује да се слободе и права остварују, а дужности испуњавају на основу Устава, осим кад је Уставом предвиђено да се услови за остваривање појединих слобода и права утврђују законом, као и да се законом може прописати начин остваривања појединих слобода и права кад је то неопходно за њихово остваривање (ст. 1. и

2.), те да је злоупотреба слобода и права човека и грађанина противуставна и кажњива, онако како је то законом предвиђено, односно да се обезбеђује судска заштита слобода и права зајемчених и признатих Уставом (став 3. и 4.).

Сагласно одредбама члана 43. Устава, грађанима се јамчи слобода збора и другог окупљања и без одобрења, уз претходну пријаву надлежном органу, с тим да се слобода збора и другог окупљања грађана може ограничити одлуком надлежног органа, ради спречавања ометања јавног саобраћаја, угрожавања здравља људи, јавног морала или безбедности људи и имовине (ст. 1. и 2.). Одредбом члана 72. тачка 2. Устава, утврђено је да Република Србија, између осталог, уређује и обезбеђује остваривање и заштиту слобода и права човека и грађанина.

Право грађана на мирна окупљања и удруживања прокламовано је и Међународним пактом о грађанским и политичким правима и Европском конвенцијом о заштити људских права и основних слобода. Повеља о људским и мањинским правима и грађанским слободама ("Службени лист Србије и Црне Горе", број 6/2003), одредбама члана 31. утврђује право на слободу мирног окупљања (став 1.), с тим да се за зборове и демонстрације на отвореном простору, законима држава чланица може прописати обавеза пријављивања надлежном органу, а да се слобода окупљања може ограничити законима држава чланица, ако је то неопходно ради заштите јавне безбедности, јавног здравља и морала, националне безбедности или заштите права других лица (ст. 3. и 4.).

По оцени Уставног суда, законодавац је Законом о окупљању грађана, сагласно одредби члана 12. Устава, уредио начин остваривања уставне слободе збора и другог окупљања грађана. Према одредбама Закона, сазивање и одржавање збора или другог скупа, врши се на за то примереном простору (члан 2. став 1.), с тим што је законодавац одредио и шта се сматра простором примереним за јавни скуп. Када је у питању место одржавања збора или другог окупљања грађана, законодавац је у оспореној одредби члана 2. став 4. Закона, утврдио немогућност одржавања јавног скупа у близини Савезне скупштине и Народне скупштине Републике Србије, непосредно пре и у време њиховог заседања. Оспореном одредбом Закона, стварају се услови за несметан рад скупштине као носиоца најважнијих функција државне власти (уставотворни и законодавни) и институције кроз чији рад грађани остварују сувереност преко својих слободно изабраних представника (члан 2. став 2. Устава Републике Србије). При томе, оспореном одредбом Закона није онемогућено остваривање уставне слободе збора и окупљања грађана, јер се грађани непосредно пре и у време заседања Скупштине увек могу окупљати на свим другим местима примереним за одржавања скупова, као и испред Народне скупштине у време када та скупштина не заседа, и том приликом слободно изражавати своје ставове и мишљења.

О предлогу иницијатора да се оспорени Закон о окупљању грађана стави ван снаге, Суд се није изјашњавао, јер то питање, сагласно одредби члана 125. Устава, не спада у надлежност Уставног суда, већ Народне скупштине, као носиоца законодавне власти.

Решење Уставног суда
IY-201/2004 од 07.10.2004.

**Закон о основама система образовања и васпитања
("Службени гласник РС", бр. 62/2003, 64/2003 и 58/2004)**

- члан 67. и члан 162. став 2. и 3.

Уставни суд је донео:

Р Е Ш Е Њ Е

1. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности одредаба чл. 67. и 162. ст. 2. и 3. Закона о основама система образовања и васпитања ("Службени гласник РС", бр. 62/03, 64/03 и 58/04).

2. Одбацује се захтев за покретање поступка за оцењивање уставности одредбе члана 162. став 1. Закона из тачке 1.

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за покретање поступка за оцену уставности чл. 67. и 162. Закона о основама система образовања и васпитања ("Службени гласник РС", бр. 62/03, 64/03 и 58/04). По мишљењу подносиоца иницијативе услови у погледу стручне спреме за обављање послова секретара школе не могу се прописивати Законом о основама система образовања и васпитања, јер је, сагласно Уставу, Законом о раду предвиђено да се права, обавезе и одговорности по основу рада уређују на начин утврђен тим законом.

Уставни суд Републике Србије је утврдио да је оспореним чланом 67. Закона о основама система образовања и васпитања предвиђено да управне, нормативно-правне и друге правне послове у установи обавља секретар. Послове секретара, сагласно оспореној одредби, може да обавља дипломирани правник са положеним стручним испитом за секретара, с тим што је то лице дужно да у року од две године од дана заснивања радног односа положи стручни испит за секретара. Лицу које не положи стручни испит у наведеном року престаје радни однос, а лице које има положен правосудни или стручни испит за запослене у органима државне управе не полаже стручни испит за секретара. Изузетно за секретара дејег вртића и основне школе може да буде изабрано и друго лице, уколико се и на поновљени конкурс не пријави дипломирани правник, а најдуже за две године. Програм, садржину, начин и рокове за полагање стручног испита, орган управе пред којим се полаже стручни испит и образац уверења који се издаје, трошкове полагања испита, накнаде за рад чланова комисије и остала питања у вези са полагањем стручног испита за секретара установе - прописује министар.

У оспореном члану 162. Закона прописано је да запослени у установи који је до дана ступања на снагу овог закона обављао послове секретара установе, а није дипломирани правник, може да обавља ове послове до краја школске 2005/2006 године, а по истеку тог периода запослени се распоређује на друге одговарајуће послове, а ако таквих послова нема распоређује се, уз његову сагласност, за обављање административно-техничких послова. Лице које одбије распоређивање остварује право запосленог за чијим радом је престала потреба. Такође, Законом се прописује да је запослени у установи, који обавља послове секретара и који је дипломирани правник, а

засновао је радни однос до дана ступања на снагу овог закона, дужан да положи стручни испит у року од три године од дана ступања на снагу овог закона.

Полазећи од одредбе члана 72. став 1. тачка 6. Устава Републике Србије, према коме Република Србија уређује и обезбеђује систем у области образовања, као и члана 65. Устава, према коме се законом уређују услови и начин обављања делатности, односно послови за које се образују јавне службе, законодавац је Законом о основама система образовања и васпитања уредио услове и начин обављања делатности образовања и васпитања као јавне службе. Имајући у виду да Република уређује и обезбеђује систем образовања и да се ова делатност обавља као јавна служба, законодавац је, по оцени Уставног суда, био овлашћен да у оспореним одредбама чл. 67. и 162. Закона уреди и питање услова за обављање послова секретара у погледу врсте и степена стручне спреме и обавезу полагања стручног испита за секретара установе који обавља управне, нормативно-правне и друге правне послове у установи, као и рокове до када запослени који обавља послове секретара, а не испуњава прописане услове, може да обавља послове секретара и остваривање права после тог рока.

Оспореним одредбама чл. 67. и 162. Закона, по оцени Уставног суда, нису повређене одредбе члана 35. Устава које се односе на право на рад, слободу рада, слободан избор занимања и запослења и престанак радног односа против воље запосленог, као ни одредба члана 72. став 1. тачка 4. којим је прописано да Република уређује и обезбеђује систем у области радних односа, јер се оспорене одредбе односе на уређивање одређених права и обавеза запослених у установи која обавља делатност образовања и васпитања. Да ли ће законодавац права и обавезе из радних односа уредити једним или са више закона, као и које ће услове предвидети у погледу стручне спреме секретара установе у зависности од послова које обавља и до када ће запослени који не испуњавају те услове моћи да обављају послове секретара установе питање је законодавне политике о чему према члану 125. Устава није надлежан да одлучује Уставни суд.

Уставни суд је оцењивао уставност члана 162. став 1. Закона о основама система образовања и васпитања ("Службени гласник РС", број 62/2003) и 3. јуна 2004. године донео Решење о не прихватању иницијативе за покретање поступка, у предмету IY-220/2004. Имајући у виду наведено, Уставни суд је одбацио захтев за покретање поступка за оцену уставности одредбе члана 162. став 1. Закона о основама система образовања и васпитања, јер је о уставности те одредбе Уставни суд већ одлучивао, а из нових навода, разлога и поднетих доказа не произлази да има основа за поновно одлучивање Суда.

На основу изложеног и члана 47. тач. 3) и 6) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93) Суд је одлучио као у изреци.

Решење Уставног суда
IY-255/2004 од 21.10.2004.

Закон о универзитету ("Службени гласник РС", бр. 21/02)

- чл. 32., 86. и 133.

Уставни суд је донео:

Р Е Ш Е Њ Е

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности одредаба чл. 32., 86. и 133. Закона о универзитету ("Службени гласник РС", број 21/2002).

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за покретање поступка за оцену уставности чл. 32., 86., 133. Закона о универзитету ("Службени гласник РС", број 21/2002). Савезни Уставни суд уступио је Уставном суду Србије идентичну представку истог подносиоца, на основу члана 12. став 2. Закона о спровођењу Уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора. По мишљењу иницијатора оспорене одредбе Закона о универзитету нису у складу са чл. 13. и 32. Устава Републике Србије. У иницијативи се наводи да школовање није доступно свима под једнаким условима, јер је за један број студената предвиђено плаћање школарине, иако се делатност факултета чији је оснивач Република финансира из буџета. По мишљењу подносиоца иницијативе, састав органа и начин доношења одлуке о избору наставника и сарадника не може се одређивати на основу њихових звања, јер су према Уставу, грађани једнаки пред законом без обзира на лична својства. Такође сматра да не постоји правни основ за формирање изборног већа поред редовних органа факултета (наставно-научног већа и савета факултета).

Уставни суд Републике Србије утврдио је да је оспореним чланом 32. Закона о универзитету предвиђено да одлуку о броју студената који се уписују у прву годину основних, магистарских и докторских студија, чије се образовање финансира из буџета и броју студената који плаћају школарину, за факултете и универзитете чији је оснивач Република, доноси Влада до 31. марта текуће школске године за наредну школску годину, по прибављеном мишљењу универзитета. Ово мишљење, сагласно Закону, универзитет доставља полазећи од кадровских, просторних, техничких и других могућности факултета и друштвених потреба.

Оспореним чланом 86. Закона о универзитету прописано је да избор кандидата у звање наставника и сарадника обавља изборно веће, утврђен је састав изборног већа, прописан је поступак и начин доношења одлуке о избору у звање, као и подношење приговора савету факултета у случају да предложени кандидат не буде изабран и објављивање новог конкурса уколико се не изабере ни један кандидат.

Чланом 133. Закона о универзитету предвиђено је да универзитет, односно факултет чији је оснивач Република утврђује висину школарине за студенте који плаћају школарину и висину накнаде за поједине услуге и радње које врши универзитет, односно факултет, као и да састав и структуру школарине за студије које организује универзитет односно факултет утврђује универзитет, односно факултет општим актом.

Уставом Републике Србије прописано је: да су грађани једнаки у правима и дужностима и да имају једнаку заштиту пред државним и другим

органима без обзира на расу, пол, рођење, језик, националну припадност, вероисповест, политичко или друго уверење, образовање, социјално порекло, имовно стање или које лично својство (члан 13.); да је школовање сваком доступно под једнаким условима, да је основно школовање обавезно, а да за редовно школовање које се финансира из јавних прихода грађани не плаћају школарину (члан 32) и да се средства за остваривање Уставом зајамчених права грађана и законом утврђеног општег интереса у области образовања обезбеђују у буџету Републике Србије (члан 68).

На основу члана 72. став 1. тачка 6) Устава којим је предвиђено да Република уређује и обезбеђује систем у области образовања и члана 65 Устава према коме се законом утврђују услови и начин обављања делатности, односно послова за које се образују јавне службе, донет је Закона о универзитету ("Службени гласник РС", број 31/2002) којим су утврђени услови и начин обављања делатности универзитета и факултета као јавне службе. Законом је, поред осталог, уређен упис студената, звања, услови и поступак за избор наставника, сарадника и истраживача у звање, као и начин финансирања универзитета и факултета.

По оцени Уставног суда, оспорени чл. 32., 86. и 133. Закона о универзитету не садрже одредбе које су несагласне с Уставом јер, Устав не предвиђа обавезу школовања на универзитету и факултету, па самим тим не постоји ни обавеза да се средства за остваривање овог права обезбеђују у буџету Републике Србије. Законом о универзитету прописани су за све кандидате једнаки услови за упис на универзитет, односно факултет (општи успех постигнут у средњем образовању и резултати постигнути на пријемном испиту, односно испиту за проверу склоности и способности), а редослед кандидата који се утврђује на основу наведених услова, у оквиру броја студената који на основу овлашћења из члана 32. Закона утврди Влада, опредељује да ли ће студент плаћати школарину или ће се његово образовање финансирати из буџета. То значи да је наведено школовање, сагласно Закону, сваком доступно под једнаким условима те, по оцени Уставног суда, нема повреде члана 32. став 1. Устава. Предвиђени начин финансирања факултета, односно универзитета у Закону и прописивање у оспореном члану 133. Закона да висину школарине за студенте који плаћају школарину утврђује факултет, односно универзитет, по оцени Уставног суда, није несагласан са одредбом члана 32. став 3. Устава. По оцени Уставног суда оспорени члан 86. Закона којим је предвиђено да избор кандидата у звање наставника и сарадника обавља изборно веће факултета, састав изборног већа, начин одлучивања, као и поступак у случају да се не изабере ниједан кандидат није у несагласности с Уставом, јер је законодавац у оквиру овлашћења да уреди услове и начин обављања делатности факултета, односно универзитета био овлашћен и да предвиди поступак и органе за избор наставника и сарадника.

Оспореним одредбама чл. 32., 86., 133. Закона о универзитету нису повређена начела о једнаким правима и дужностима грађана утврђена у члану 13. Устава Републике Србије, јер се, по оцени Уставног суда, не прави разлика у правима и дужностима, као ни у заштити грађана пред државним органима, а уставни принцип једнакости из овог члана Устава не подразумева једнакост у апсолутном смислу те речи, већ гарантује једнакост грађана који се налазе у идентичним правним ситуацијама.

Питања која се односе на доношење одлуке о броју студената који се уписују у прву годину студија чије се образовање финансира из буџета и који

плаћају школарину, на висину школарине, као и органе који одлучују у поступку избора у звање наставника и сарадника факултета, спадају у домен законодавне политике и о томе, према члану 125. Устава, није надлежан да одлучује Уставни суд.

На основу изложеног из члана 47. тачка 3) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93) Уставни суд је одлучио као у изреци.

Решење Уставног суда
IY-37/2003 од 18.11.2004.

Закон о раду ("Службени гласник РС", бр. 70/01 и 73/01)

- члан 123.

Уставни суд је донео:

Р Е Ш Е Њ Е

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности члана 123. Закона о раду ("Службени гласник РС", бр. 70/01 и 73/01).

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности члана 123. Закона о раду, којим је прописано да се сва новчана потраживања из радног односа сматрају оброчним давањима и застаревају у року од три године од дана настанка обавезе. Према мишљењу подносиоца представке члан 123. Закона о раду несагласан је са чл. 371. и 372. Закона о облигационим односима из разлога што се новчана потраживања из радног односа не могу уподобити оброчним давањима, у смислу Закона о облигационим односима, посебно када су у питању јубиларне награде, које се дају за непрекидан рад код послодавца.

Чланом 123. Закона о раду прописано је да се сва новчана потраживања из радног односа сматрају оброчним давањима и застаревају у року од три године од дана настанка обавезе.

Чланом 3. став 2. Устава Републике Србије зајемчена су лична, политичка, национална, економска, социјална, културна и друга права човека и грађанина. Слободе и права човека и грађанина ограничена су само једнаким слободама и правима других и кад је то Уставом утврђено (члан 11.). Слободе и права остварују се, а дужности се испуњавају на основу Устава, осим кад је Уставом предвиђено да се услови за остваривање појединих слобода и права утврђују законом (члан 12. став 1.). Законом се може прописати начин остваривања појединих слобода и права кад је то неопходно за њихово остваривање (члан 12. став 2.). Према члану 36. став 1. Устава запослени има право на одговарајућу зараду, док је чланом 72. став 1. тачка 4. Устава утврђено да Републике Србија уређује и обезбеђује систем у областима економских односа са иностранством, тржишта, планирања, радних односа, заштите на раду,

запошљавања, социјалног осигурања и других облика социјалне сигурности, као и друге економске и социјалне односе од општег интереса.

На основу изложеног, Уставни суд је оценио да је законодавац био Уставом овлашћен да утврди да се сва новчана потраживања из радног односа сматрају оброчним давањима и да застаревају у року од три године од дана настанка обавезе.

Оцена сагласности оспорене одредбе Закона с одредбама чл. 371. и 372. Закона о облигационим односима ("Службени лист СФРЈ", бр. 29/78, 99/85, 45/89, 59/89 и "Службени лист СРЈ", број 31/93) није у надлежности Уставног суда, јер Уставни суд, сагласно члану 125. Устава, не оцењује међусобну сагласност републичког закона и савезног закона који се на основу члана 64. став 2. Уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора примењују као републички закони.

На основу изложеног и члана 47. тачка 3) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93), Уставни суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда
IY-301/2004 од 25.11.2004.

Закон о привременом обављању одређених послова платног промета на територији Савезне републике Југославије ("Службени лист СРЈ", број 9/2001)

Упутство о начину привременог обављања одређених послова платног промета на територији Савезне републике Југославије ("Службени лист СРЈ", број 11/2001)

Уставни суд је донео:

РЕШЕЊЕ

1. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности Закона о привременом обављању одређених послова платног промета на територији Савезне Републике Југославије ("Службени лист СРЈ", број 9/2001).

2. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости Упутства о начину привременог обављања одређених послова платног промета на територији Савезне Републике Југославије ("Службени лист СРЈ", број 11/2001).

Уставном суду Републике Србије је, сагласно одредби члана 12. став 2. Закона за спровођење Уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора ("Службени лист Србије и Црне Горе", број 1/2003), дописом Савезног уставног суда број 111/2-2003 од 30. маја 2003. године, уступљена иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости аката наведених у изреци.

Иницијатор тврди да има места покретању поступка за утврђивање неуставности оспорених аката, али не наводи разлоге оспоравања, нити уставне одредбе за које сматра да су повређене. Што се тиче утврђивања законитости оспореног Упутства, износи мишљење да је несагласно Закону о платном промету ("Службени лист СРЈ", број 3/2002), Закону о девизном пословању ("Службени лист СРЈ", бр. 12/95, 28/96, 29/97, 35/97, 44/99, 74/99 и 73/2000), као и свим подзаконским актима донетим на основу ових закона. Такође, иницијатор сматра да оцену законитости оспореног Упутства треба извршити и са становишта употребљеног термина "територија СРЈ" и недефинисаног краја термина "привремено".

Чланом 64. Уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора ("Службени лист Србије и Црне Горе", број 1/2003), предвиђено је да ће се закони Савезне Републике Југославије у пословима Србије и Црне Горе примењивати као закони Србије и Црне Горе и да ће се закони Савезне Републике Југославије изван послова Србије и Црне Горе примењивати као закони држава чланица, до доношења нових прописа од стране држава чланица, осим закона за које скупштина државе чланице одлучи да се не примењују. Законом за спровођење Уставне повеље утврђено је да се савезни закони и други савезни прописи који нису из области у којима је Уставном повељом утврђена надлежност државне заједнице Србија и Црна Гора, примењују после ступања на снагу Уставне повеље као општи акти држава чланица, док их њихови надлежни органи не ставе ван снаге, осим у деловима који су у супротности с одредбама Уставне повеље, изузев у областима које су већ регулисане прописима државе чланице (члан 20. став 5.). Уставни суд оцењује уставност савезних закона и других савезних прописа и општих правних аката који се, сагласно члану 64. став 2. Уставне повеље, примењују као закони и прописи Републике Србије, а оцена уставности ових аката врши се у односу на Устав Републике Србије.

По спроведеном поступку пред Уставним судом, утврђено је да оспорени Закон и Упутство ни једним прописом нису изричито стављени ван снаге, те да се могу сматрати саставним делом позитивног правног система Републике Србије. С обзиром на то да послови платног промета нису у надлежности државне заједнице Србија и Црна Гора, Суд је извршио оцену уставности оспорених аката у односу на Устав Републике Србије.

Цењено са аспекта Устава Републике Србије, Суд је утврдио да оспорени Закон не садржи повреду уставних одредаба. Наиме, Устав Републике Србије прописује да су самосталност и једнак положај предузећа и других организација основа и мера овлашћења и одговорности републичких органа (члан 70.); да Република Србија уређује и обезбеђује, између осталог, правни положај предузећа и других организација, финансијски систем, систем у области тржишта, као и друге економске односе од општег интереса (члан 72. став 1. тачка 4. Устава РС). Чланом 107. Устава утврђено је да Република Србија има Народну банку, а статус, организација, управљање и пословање Народне банке уређују се законом.

Оспорено Упутство донео је гувернер Народне банке Југославије, као спроводбени акт, позивом на одредбу члана 12. Закона о привременом обављању одређених послова платног промета на територији Савезне Републике Југославије. Наведеном одредбом Закона утврђено је овлашћење за Народну банку Југославије да ближе уреди начин привременог обављања одређених послова платног промета, у смислу овог закона. Чланом 71. Устава предвиђено

је да републички органи, у оквиру Уставом утврђених права и дужности Републике Србије, утврђују политику, доносе и извршавају законе, друге прописе и опште акте, а да се другим органима и организацијама у Републици Србији може поверити извршавање закона и осталих прописа и општих аката из оквира права и дужности Републике Србије, с тим што су републички органи одговорни за послове извршавања. Чланом 94. став 6. Устава предвиђена је могућност да се одређена управна овлашћена повере и другим организацијама, што, према оцени Суда, значи да могу да доносе опште правне акте на основу изричитог овлашћења утврђеног законом ради чијег се извршавања доносе. Сагласно изнетом, Уставни суд сматра да оспорено упутство није несагласно Уставу Републике Србије и наведеним законима који се након ступања на снагу Уставне повеље примењују као закони Републике Србије.

У вези навода иницијатора да законитост оспорених аката треба утврђивати у односу на Закон о платном промету и Закон о девизном пословању, као и у односу на подзаконска акта донета на основу ових закона, Уставни суд није надлежан за оцену међусобне сагласности закона, односно подзаконских аката. Такође, Уставни суд, у смислу члана 125. Устава, није надлежан ни за давање тумачења термина употребљених у тексту оспореног Закона.

На основу изнетог, као и члана 47. тачка 3) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93), Уставни суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда
IY-208/2003 од 14.10.2004.

Закон о порезима на имовину ("Службени гласник РС", бр. 26/01)

- чл. 2. и 3.

Уставни суд је донео:

РЕШЕЊЕ

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности одредаба чл. 2. и 6. Закона о порезима на имовину ("Службени гласник РС", број 26/01).

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за покретање поступка за оцену уставности одредаба чл. 2. и 6. Закона о порезима на имовину. У иницијативи се наводи да је оспореним одредбама Закона предвиђено да се тржишна вредност стамбених објеката утврђује на основу просечне тржишне цене квадратног метра одговарајуће непокретности крајем претходне године на територији општине где се налази објекат. Према наводима иницијатора, оспорене одредбе омогућавају да се тржишна вредност стамбених објеката утврђује по истом критеријуму за све стамбене објекте на територији исте општине, без обзира на њихову старост ("да ли су стари или нови"), односно локацију ("да ли су у центру или на периферији"). По мишљењу

иницијатора, корективни елементи предвиђени оспореним чланом 6. Закона имају мали утицај на утврђивање висине пореске обавезе у односу на основне елементе предвиђене истим чланом Закона. Иницијатор сматра да су оспореним одредбама Закона повређене одредбе члана 55. став 2, члана 64. став 3. и члана 69. став 3. Устава Републике Србије, којима се гарантују "једнаки услови које прописује држава ради повећања благостања грађана, а забрањује се монополски положај".

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да је Законом о порезима на имовину установљен порез на права на непокретностима која су таксативно набројана у одредбама тач. 1) до 6) члана 2. овог закона. Та права су: 1) право својине; 2) право плодуживања; 3) право употребе и становања; 4) право временског коришћења (тајм-шеринг); 5) право дугорочног закупа стана или стамбене зграде у складу са законом којим је уређено становање; 6) право коришћења градског грађевинског земљишта површине преко 10 ари. Према ставу 2. оспореног члана 2. Закона, непокретностима се сматрају: земљиште, стамбене и пословне зграде, станови, пословне просторије, гараже, зграде и просторије за одмор и рекреацију и други грађевински објекти. Ставом 3. истог члана прописано је да у случају када на непокретности постоји неко од права набројаних у ставу 1. тач. 2) до 6) овог члана, порез на имовину се плаћа на то право, а не на право својине. Оспореним чланом 6. Закона одређено је да се тржишна вредност непокретности, која чини основу пореза на имовину, утврђује применом основних и корективних елемената. Основни елементи су: корисна површина и просечна тржишна цена квадратног метра одговарајућих непокретности на територији општине. Корективни елементи су: локација непокретности, квалитет непокретности и други елементи који утичу на тржишну вредност непокретности.

Чланом 52. Устава Републике Србије прописано је да је свако дужан да плаћа порезе и друге дажбине утврђене законом, чланом 69. став 3. одређено је да се обавеза плаћања пореза утврђује сразмерно економској снази обвезника, а чланом 72. став 1. тачка 4. Устава Република је овлашћена да уређује и обезбеђује финансијски систем. Из наведених уставних одредаба, према оцени Суда, проистиче да се порези и сви битни елементи пореског система као што су: предмет опорезивања, пореска основица, обвезници, настанак пореске обавезе, стопе и ослобођења уређују законом. У том смислу, оспореним одредбама чл. 2. и 6. Закона о порезима на имовину дефинисани су предмет опорезивања, таксативним набрајањем права на непокретностима на која се плаћа порез на имовину и пореска основица као тржишна вредност непокретности на дан 31. децембра године која претходи години на коју се утврђује и плаћа порез на имовину. У циљу индивидуализације пореске обавезе и реализације уставног принципа из члана 69. став 3. Устава о сразмерности пореске обавезе економској снази обвезника, оспореним одредбама члана 6. Закона су одређени елементи (основни и корективни) чијом се применом утврђује висина тржишне вредности одређене непокретности. Чланом 9. Закона предвиђено је да начин утврђивања пореске основице из чл. 5. до 8. овог закона ближе уређује министар финансија и економије. На основу овог овлашћења, Министар финансија је донео Правилник о начину утврђивања основице пореза на имовину на права на непокретностима ("Службени гласник РС", бр. 38/01 и 45/04). Према члану 5. став 2. Закона о порезима на имовину тржишна вредност непокретности сваке године се умањује за амортизацију прописану номенклатуром средстава за амортизацију, а највише до 70%. На тај начин се

пореска основица, у суштини, умањује применом критеријума старости стамбеног објекта, па власници нових стамбених објеката нису доведени у повољнији положај у односу на власнике старих стамбених објеката. Такође, један од корективних елемената предвиђених оспореним чланом 6. Закона је локација непокретности, тако да ни власници стамбених објеката у периферним насељима нису доведени у неповољнији положај у односу на власнике стамбених објеката у централним градским зонама. Избор елемената (основних и корективних) за утврђивање тржишне вредности непокретности и мера њиховог утицаја на одређивање висине пореске обавезе су питања за која Уставни суд није надлежан, у смислу члана 125. Устава.

Суд је оценио да оспорене законске одредбе нису у несагласности са уставним принципима из члана 55. став 2. и члана 64. став 3. Устава, јер у овим уставним одредбама не постоје ограничења за законодавца у погледу уређивања поменутих питања.

На основу изнетог, као и члана 47. тачка 3) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93), Уставни суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда
IY-174/2004 од 02.12.2004.

Закон о изменама и допунама Кривичног закона Савезне републике Југославије ("Службени гласник РС", бр. 39/2003)

Уставни суд је донео:

Р Е Ш Е Њ Е

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за оцену уставности одредбе члана 19. Закона о изменама и допунама Кривичног закона Савезне Републике Југославије ("Службени гласник РС", број 39/03).

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за покретање поступка за оцену уставности одредбе члана 19. Закона наведеног у изреци. Иницијатор сматра да се оспореном одредбом Закона супротно Уставу Републике Србије, прописује ступање на снагу закона наредног дана од дана објављивања и да је тиме негиран смисао дужег рока "vacatio legis" за ступање на снагу кривичног закона и забране ретроактивног дејства закона.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да је оспореним Законом о изменама и допунама Кривичног закона Савезне Републике Југославије ("Службени гласник РС", број 39/03), између осталог, измењен назив Закона у "Основни кривични закон", а оспореном одредбом члана 19. прописано да Закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије". Закон је у "Службеном гласнику" објављен 11. априла 2003. године, а ступио је на снагу 12. априла 2003. године.

Одредбом члана 120. Устава утврђено је да закон, други пропис или општи акт ступа на снагу најраније осмог дана од дана објављивања, осим ако, из нарочито оправданих разлога, није предвиђено да раније ступи на снагу,

а чланом 121. ст. 1. и 2. Устава да закон, други пропис или општи акт не може имати повратно дејство, и да се само законом може одредити да поједине његове одредбе, ако то захтева општи интерес утврђен у поступку доношења закона имају повратно дејство.

Полазећи од наведених одредаба Устава, а након увида у образложење Предлога Закона о изменама и допунама Кривичног закона Савезне Републике Југославије, Уставни суд је утврдио да оспореном одредбом члана 19. Закона није повређен уставни принцип из члана 120. Устава, јер је Народна скупштина Републике Србије, у поступку доношења Закона, утврдила постојање нарочито оправданих разлога за доношење Закона по хитном поступку и за ступање на снагу Закона наредног дана од дана објављивања. Тај разлог се, по оцени законодавца, огледа у потреби остваривања генералне превенције у условима повећаног криминалитета и угрожене безбедности Републике. Уставни суд, према члану 125. Устава, није надлежан да цени оправданост и целисходност разлога да закон ступи на снагу у року краћем од осам дана, већ само да утврди чињеницу да су разлози за то утврђени од стране Народне скупштине у поступку доношења Закона.

Такође, оспореном одредбом Закона није, по оцени Уставног суда, повређен принцип о забрани ретроактивног дејства закона из члана 121. Устава, јер Закон у целини према члану 19. важи за убудуће тј. од наредног дана од дана објављивања.

На основу изложеног и члана 47. тачка 3) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93), Уставни суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда
IY-394/2004 од 11.11.2004.

Законик о кривичном поступку ("Службени лист СРЈ", бр. 70/01, 68/02 и "Службени гласник РС", број 58/04)

- члан 61. став 4.

Уставни суд је донео:

РЕШЕЊЕ

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности одредбе члана 61. став 4. Законика о кривичном поступку ("Службени лист СРЈ", бр. 70/01 и 68/02 и "Службени гласник РС", број 58/04).

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности одредбе члана 61. став 4. Законика о кривичном поступку. Оспоравајући садржину става 4. члана 61. Законика, иницијатор сматра да из одредбе става 1. члана 61. произлази "обавеза" јавног тужиоца да оштећеног обавести о одбачају кривичне пријаве, док одредба става 4. "легализује ситуацију" да он то не чини, што има за последицу губитак права оштећеног да предузме или настави поступак. Иницијатор сматра да је такво уређивање супротно члану 1., члану 12. ст. 3. и 4. и чл. 13. и 22. Устава Републике Србије.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио:

Одредбама члана 61. Законика о кривичном поступку ("Службени лист СРЈ", бр. 70/01 и 68/02 и "Службени гласник РС", број 58/04), прописано је кад и под којим условима оштећени стиче својство оштећеног као тужиоца (супсидијарног тужиоца), односно кад оштећени ступа на место јавног тужиоца и постаје овлашћени тужилац за кривична дела за која се гони по службеној дужности, тако што је према ставу 1. овог члана јавни тужилац дужан да у року од осам дана о томе обавести оштећеног и да га упуту да може сам предузети гоњење; а према ставу 2. оштећеном је дато право да предузме односно настави гоњење у року од осам дана од кад је примио обавештење. Међутим, у оспореној одредби става 4. члана 61. Законика прописано је да оштећени који није обавештен да јавни тужилац није предузео гоњење или да је одустао од гоњења може своју изјаву да предузима или наставља поступак дати пред надлежним судом у року од три месеца од дана од кад је јавни тужилац одбацио пријаву, односно од дана кад је донесено решење о обустави поступка.

Устав Републике Србије утврђује да се законом може прописати начин остваривања појединих слобода и права кад је то неопходно за њихово остваривање (члан 12. став 2.); а да Република Србија уређује и обезбеђује, између осталог, остваривање и заштиту слобода и права човека и грађанина (члан 72. став 1. тачка 2.).

По оцени Суда из садржине одредби члана 61. Законика произлази да оштећени има право да предузме или настави поступак, у случају кад јавни тужилац нађе да нема основа да предузме гоњење за кривично дело које се гони по службеној дужности или кад нађе да нема основа да предузме гоњење против неког од пријављених саучесника, у року од осам дана од кад је примио обавештење (став 2.) односно три месеца од дана од кад је јавни тужилац одбацио пријаву, односно од дана кад је донесено решење о обустави поступка (став 4.). Таквим прописивањем, по оцени Суда, оштећени не губи право да предузме или настави поступак ни у случају кад није обавештен да јавни тужилац није предузео гоњење или да је одустао од гоњења, већ установљава објективни рок од три месеца за предузимање или наставак гоњења од дана од кад је јавни тужилац одбацио пријаву, односно од дана кад је донесено решење о обустави поступка. Протеком тог рока оштећени губи право изјашњавања и ступања на место јавног тужиоца. По мишљењу Уставног суда, таквим прописивањем законодавац је сагласно уставном овлашћењу из члана 72. став 1. тачка 2. уредио и обезбедио начин остваривања и судску заштиту права оштећеног у кривичном поступку не повређујући принцип из члана 1. члана 12., ст. 3. и 4., члана 13. и члана 22. Устава, будући да се оспорена одредба подједнако односи на све оштећене који се налазе у истим правним ситуацијама.

О оправданости и целисходности таквог законског решења Уставни суд није надлежан да одлучује у смислу члана 125. Устава, јер су та питања у домену законодавне политике.

На основу изложеног и члана 47. тачка 3) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93), решено је као у изреци.

Решење Уставног суда
IY-281/2004 од 09.12.2004.

Закон о радиодифузији ("Службени гласник РС", бр. 42/02 и 97/04)

- члан 23. став 1. тачка 5, члан 74. став 1., члан 78. тач. 1), 5), 7) и 8)
и члан 92. став 3.

Уставни суд је донео:

Р Е Ш Е Њ Е

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности одредаба члана 23. став 1. тачка 5), члана 74. став 1, члана 78. тач. 1), 5), 7) и 8) и члана 92. став 3. Закона о радиодифузији ("Службени гласник РС", бр. 42/02 и 97/04), у делу у коме садрже изразе: "домаће невладине организације", "независне радио и телевизијске продукције", "најмање 10%", "било каквог утицаја", "независни продуцент" и "независне продукције трећих лица".

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за покретање поступка за оцену уставности појединих одредаба Закона наведеног у изреци. Иницијатор сматра да законски текст "мора да користи прецизне изразе или изразе чије се значење може утврдити са великом поузданошћу", а да не постоји ниједан пропис који утврђује које организације спадају у "домаће невладине организације, независне радио и телевизијске продукције" и др. С обзиром на то да Уставом и законом није уређен правни положај тих лица, а да им се оспореним законом утврђују одређена права и обавезе, овако непрецизно одређени појмови, по мишљењу иницијатора, могу имати за последицу да нека од тих лица добију права која им не припадају, односно да буду онемогућена у остваривању права која им припадају сагласно одредбама чл. 3, 46, 55, 56, 64. и 67. Устава Републике Србије. Поред наведених, иницијативом је оспорена и одредба члана 81. став 1. Закона наведеног у изреци, из разлога што прописује да се радиотелевизијска претплата уплаћује јавним радиодифузним сервисима уместо у буџет Републике.

Уставни суд Републике Србије на седници од 26. јуна 2003. године, закључио је да на основу члана 15. став 2. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93) и члана 35. став 2. Пословника о раду Уставног суда Републике Србије ("Службени гласник РС", број 9/95), поводом наведене и других иницијатива којима су оспорене поједине одредбе Закона о радиодифузији, затражи мишљење Народне скупштине Републике Србије. С обзиром на то да Народна скупштина у остављеном року није доставила мишљење, Уставни суд је на основу члана 16. став 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, наставио поступак.

На основу члана 4. Пословника о раду Уставног суда Републике Србије, Уставни суд је у овом предмету раздвојио поступак у делу у коме се иницијатива односи на оспоравање одредбе члана 81. став 1. Закона о радиодифузији и спојио са иницијативама других иницијатора којима су оспорене одредбе Закона које уређују плаћање радиотелевизијске претплате радиодифузним сервисима, које се воде под бројем IY-176/2002. У том предмету Уставни суд је на седници одржаној 16. децембра 2004. године донео решење о

покретању поступка за оцену уставности одредаба члана 80. став 1, чл. 81. до 83, члана 113. став 3 и члана 127. Закона о радиодифузији ("Службени гласник РС", бр. 42/02 и 97/03).

Уставом Републике Србије јамче се и признају лична, политичка, национална, економска, социјална, културна и друга права човека и грађанина (члан 3. став 2.), поред осталих и слобода вероисповести (члан 41.); слобода политичког, синдикалног и другог организовања и деловања (члан 44.); слобода јавног изражавања мишљења (члан 45.); слобода штампе и других видова јавног обавештавања и право грађана да у средствима јавног обавештавања изражавају и објављују своја мишљења (члан 46. ст. 1. и 2.). Организације радија и телевизије, према Уставу, оснивају се у складу са законом (члан 46. став 4.), а средства јавног обавештавања која се финансирају из јавних прихода дужна су да благовремено и непристрасно обавештавају јавност (члан 46. став 7.). Република на основу члана 72. став 1. Устава, између осталог, уређује и обезбеђује остваривање слобода и права човека и грађанина (тачка 2.), уређује систем јавних служби (тачка 7.), као и организацију, надлежности и рад републичких органа (тачка 11.).

Економско и социјално уређење, према Уставу, заснива се на слободном привређивању свим облицима својине на јединственом тржишту робе, рада и капитала; на самосталности предузећа и свих других облика организовања; на управљању и присвајању по основу својине и рада (члан 55.). Устав јамчи друштвену, државну, приватну и задружну својину и друге облике својине, као и њихову једнаку правну заштиту (члан 56.), а привредне и друге делатности обављају се слободно и под једнаким условима, у складу с Уставом и законом (члан 57.). Устав, даље, утврђује да се предузећа и друге организације слободно организују и да су самостални у обављању делатности и имају исти положај у погледу општих услова привређивања и правне заштите и да је противуставан сваки акт и свака радња којима се ствара или подстиче монополски положај, односно на други начин ограничава тржиште (члан 64.); да се законом утврђују услови и начин обављања делатности, односно послова за које се образују јавне службе (члан 65.) и да се ограничење располагања или утврђивање посебног начина коришћења дела средстава правних и физичких лица, законом може утврдити само за време непосредне ратне опасности, ратног стања или елементарних непогода већих размера (члан 67.).

Чланом 23. Закона о радиодифузији ("Службени гласник РС", број 42/02), био је уређен избор чланова Савета Републичке радиодифузне агенције, које на предлог овлашћених предлагача одређених том одредбом Закона, бира Народна скупштина, а у делу који је оспорен (тачка 7.) прописано је да се један члан Савета бира на предлог домаће невладине организације и удружења грађана која се превасходно баве заштитом слободе говора, заштитом права националних и етничких мањина и заштитом права деце, путем заједничког договора. Овај члан Закона измењен је чланом 1. Закона о изменама и допунама Закона о радиодифузији ("Службени гласник РС", бр. 97/04), а одредбом става 1. тачка 5) тог члана Закона, која је по садржини у основи истоветна са раније важећом оспореном одредбом члана 23. став 1. тачка 7) Закона, прописано је да су овлашћени предлагачи чланова Савета, поред осталих, и домаће невладине организације и удружења грађана која се превасходно баве заштитом слободе говора, заштитом права националних и етничких мањина и заштитом права деце, путем заједничког договора. Одредбом члана 92. став 3. Закона одређен је број чланова Програмског одбора Радиодифузне установе Србије и круг лица из

кога Народна скупштина бира те чланове, а у делу који је оспорен, прописано је да се један број чланова бира и из реда невладиних организација.

Ради обезбеђивања остваривања наведених Уставом зајемчених слобода и права грађана, Република је, по оцени Уставног суда, на основу Устава овлашћена да законом уреди одређене односе у области штампе и других видова јавног информисања. У том смислу, Република је овлашћена да законом оснује Републичку радиодифузну агенцију, као посебну организацију за обављање законом утврђених послова у тој области, да уреди органе те организације, као и састав и начин њиховог избора. Република је, по схватању Уставног суда, на основу наведених одредаба Устава, овлашћена да, ради обављања послова за које је законом одређено да су од општег интереса, оснује установе јавног радиодифузног сервиса, уреди организацију тих установа, органе и начин њиховог избора и услове и начин обављања послова од општег интереса. У уређивању тих односа, ближе одређивање ко може бити овлашћени предлагач чланова Савета, односно из ког круга ће се предлагати чланови Програмског одбора, како је то прописано оспореним одредабама члана 23. став 1. тачка 5) и члана 92. став 3. Закона, по оцени Суда, ствар је законодавне политике коју Уставни суд, на основу члана 125. Устава, није надлежан да оцењује.

Одредбом члана 44. Устава јамчи се слобода политичког, синдикалног и другог организовања и деловања без одобрења, уз упис у регистар код надлежног органа. Устав не одређује ближе облике тог организовања, већ као услов њиховог постојања и деловања прописује да су уписани у регистар код надлежног органа. Одредбом члана 24. Закона о радиодифузији прописано је да податке о домаћим невладиним организацијама и удружењима грађана надлежни одбор Скупштине прибавља од органа надлежних за вођење регистра тих организација, односно удружења. Из наведеног следи да невладина организација, према Закону, може бити овлашћени предлагач члана Савета, односно из реда невладиних организација може се бирати члан Програмског одбора, ако је та невладина организација регистрована код надлежног органа па стога, по оцени Уставног суда, нема основа за тумачење да због "неодређености правног положаја" оспореним одредбама члана 23. став 1. тачка 5) и члана 92. став 3. Закона, невладиним организацијама "могу бити" утврђена права и обавезе супротно одредбама Устава.

У вези са наводом иницијатора да не постоји ни један пропис који утврђује које организације спадају у "независне радио и телевизијске продукције", односно да законом нису одређени појмови "независни продуцент", "независна продукција трећих лица", и да из тих разлога одредбе Закона које садрже ове појмове, због њихове непрецизности "могу бити" неуставне, Уставни суд је утврдио да су чланом 4. Закона о радиодифузији дате дефиниције одређених појмова, између осталог, и дефиниција појма "независна продукција" (тачка 10.). Независна продукција у смислу тог Закона јесу радио и телевизијски програми намењени искључиво радиодифузији које производе физичка или правна лица регистрована за ту делатност, а која нису емитер програма који производе.

Оспореном одредбом члана 74. став 1. Закона о радиодифузији утврђена је обавеза установа јавног радиодифузног сервиса, као и емитера локалних и регионалних заједница који су претежно у државној својини да независним радио и телевизијским продукцијама ставе на располагање најмање

10% укупног годишњег времена емитовања програма, а оспореним одредбама члана 78. тач. 1), 5), 7) и 8) Закона утврђене су одређене обавезе носилаца јавног радиодифузног сервиса у остваривању општег интереса у вршењу делатности ради чијег обављања су те установе основане. У том смислу утврђене су њихове обавезе да, поред осталог, обезбеде да програми који се производе, посебно информативни, буду заштићени од било каквог утицаја власти (тачка 1.); да обезбеде одговарајуће време за емитовање садржаја везаних за деловање удружења грађана, невладиних организација, као и верских организација (тачка 5.); да годишњим плановима предвиде емитовање програма независних продукција, на основу спроведеног јавног конкурса и под уобичајеним тржишним условима (тачка 7.) и да по препоруци Агенције, омогуће коришћење телетекста у сопственој или независној продукцији (тачка 8.).

Полазећи од наведених одредаба Устава, по оцени Уставног суда, Република је овлашћена да законом утврди да су поједини послови од општег интереса, да за обављање тих послова оснује посебне организације и уреди услове и начин обављања послова од општег интереса. У том смислу прописивање одређених обавеза јавних радиодифузних сервиса у производњи и емитовању програма, на начин одређен оспореним одредбама члана 74. став 1. и члана 78. тач. 1), 5), 7) и 8) Закона, за које је законом утврђено да су послови од општег интереса, по оцени Уставног суда, јесте одређивање начина и услова обављања тих послова, што се на основу Устава уређује законом. Поред тога, прописивање обавезе јавних радиодифузних сервиса да продукцијама које нису емитери програма, под Законом прописаним условима, ставе на располагање део времена за емитовање њихових програма, затим да обезбеде да програми, посебно информативни, буду заштићени од утицаја власти, да емитују садржаје везане за деловање удружења грађана, невладиних организација и верских организација, како је то одређено оспореним одредбама члана 74. став 1. и члана 78. Закона, по оцени Суда, у складу је са овлашћењем Републике да уређује и обезбеђује остваривање слобода и права човека и грађанина, у овом случају, слобода зајемчених одредбама чл. 41, 44, 45. и 46. Устава.

На основу изложеног и члана 47. тачка 3) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, Уставни суд је одлучио као у изреци.

Решење Уставног суда
IY-266/2002 од 16.12.2004.

Закон о основама безбедности саобраћаја на путевима ("Службени лист СФРЈ", бр. 50/88, 63/88, 80/89, 29/90, 11/91 и "Службени лист СРЈ", бр. 34/92 ... и 3/2002)

- члан 230. став 1. тачка 2)

Уставни суд је донео:

РЕШЕЊЕ

1. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности одредбе члана 230. став 1. тачка 2) Закона о основама

безбедности саобраћаја на путевима ("Службени лист СФРЈ", бр. 50/88, 63/88, 80/98, 29/90, 11/91 и "Службени лист СРЈ", бр. 34/92, 13/93, 24/94, 41/94, 28/96 и 3/2002).

2. Одбацује се захтев за оцењивање уставности одредбе члана 35. Закона из тачке 1.

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности одредбе члана 35. и одредбе члана 230. став 1. тачка 2) Закона наведеног у изреци. Иницијатор је, између осталог, навео да је прописивање обавезе коришћења сигурносног појаса за возаче моторног возила у несагласности с Уставом гарантованим правом на живот, као и другим правима личности, с обзиром да Уставом није утврђена обавеза грађана да се својим правима користи. У наведеном смислу иницијатор сматра да одлука о коришћењу сигурносног појаса треба да буде препуштена искључиво возачу, односно путнику моторног овзила.

Оспореном одредбом члана 35. Закона одређена је обавеза возача моторног возила у које су уграђени сигурносни појасеви и лица које се превози тим возилом да буду везани тим појасевима за време док се возило креће у саобраћају на јавном путу. Наведена одредба била је предмет уставно-судске контроле, поводом које је Уставни суд на седници одржаној 15. јула 2004. године донео Решење IY-165/2004 којим није прихватио иницијативу за утврђивање њене неуставности. Оцењујући уставност наведене одредбе Закона која је оспоравана наводом да ограничава слободу кретања грађана и угрожава безбедност саобраћаја, односно сигурност живота грађана, Уставни суд је утврдио да не садржи повреду уставних одредби према којима су слободе и права човека и грађанина ограничен и само једнаким слободама и правима других и кад је то Уставом утврђено (члан 11.); да су грађани једнаки у правима и дужностима и да имају једнаку заштиту пред државним и другим органима, без обзира на расу, пол, рођење, језик, националну припадност, вероисповест, политичко или друго уверење, образовање, социјално порекло, имовно стање, или које лично својство (члан 13.); да је живот човека неприкосновен (члан 14. став 1.); да је зајамчена је слобода кретања и настањивања (члан 17.) и да свако има право на заштиту здравља (члан 30. став 1.), као и одредбе члана 72. став 1. тачка 2. Устава којом је предвиђено да Република Србија уређује и обезбеђује остваривање и заштиту слобода и права човека и грађанина. Такође, Суд је утврдио да наведена одредба Закона нема значење ограничавања уставне слободе кретања грађана, као и да, с обзиром на то да се односи подједнако на све возаче моторних возила и лица која се налазе у моторном возилу, нема за последицу неравноправан положај грађана у остваривању њихових права и дужности.

С обзиром на то да је о уставности оспорене одредбе члана 35. Закона Уставни суд већ одучивао, а из навода и разлог оспоравања изнетих у иницијативи не произлази да има основа за поновн одлучивање, Суд је иницијативу у односном делу одбацио.

Одредбом члана 230. став 1. тачка 2) Закона одређена је санкција за поступања противно обавези прописаној у члану 35. Закона и то у виду новчане казне у износу од 600 нових динара на лицу места за прекршај, за возача или друго лице које се за време вожње у моторном возилу не веже сигурносним појасевима.

Полсећи од одредаба Устава Републике Србије којима је одређено да нико не може бити кажњен за дело које, пре него што је учињено, није било предвиђено законом или прописом заснованим на закону као кажњиво дело, нити му се може изрећи казна која за то дело није била предвиђена (члан 23. став 1.), односно које утврђују да Републике Србије уређује и обезбеђује остваривање и заштиту слобода и права човека и грађанина, као и друге односе од интереса за Републике Србије (члан 72. Устава), Уставни суд је оценио да прописивање санкције за понашање противно наведеној одредби члана 35. Закона није у супротности с Уставом.

На основу изнетог, Уставни суд је на основу члана 47. тач. 3) и 6) Закона о поступку пред уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93), одлучио као у изреци.

Решење Уставног суда
IY-197/2004 од 30.12.2004.

Закон о запошљавању и осигурању за случај незапослености
("Службени гласник РС", бр. 71/03 и 84/04)

- члан 140. став 2.

Уставни суд је донео:

Р Е Ш Е Њ Е

Обуштава се поступак за оцену уставности одредбе члана 140. став 2. Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености ("Службени гласник РС", бр. 71/03 и 84/04).

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за оцену уставности одредбе члана 140. став 2. Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености. По мишљењу иницијатора оспореном одредбом Закона су повређена "сва уставна начела о правди, једнакости, равноправности, сразмерности," јер су "обвезници доприноса за осигурање за случај незапослености и осигураници запослени који остварују приход по основу самосталне делатности (допунска делатност) и то по истој основици коју плаћа осигураник који обавља самосталну делатност као основно занимање". Иницијатор даље наводи да је оспореном одредбом Закона, утврђена обавеза плаћања доприноса и за лица која су већ осигурана; да је уведена обавеза плаћања доприноса и за лица која истовремено нису осигураници самосталних делатности; да је висина доприноса иста за допунско и основно занимање; да осигураници запослени плаћају допринос два пута; да се допринос плаћа без обзира на висину дохотка и да се плаћање доприноса односи и на обвезнике који су раније започели обављање делатности.

Уставни суд је, на седници одржаној 1. јула 2004. године закључио да се иницијатива достави Народној скупштини Републике Србије на мишљење. Народна скупштина је на седници од 23. јула 2004. године донела Закон о доприносима за обавезно социјално осигурање, на основу чијих је одредби, престала да важи и оспорена одредба члана 140. став 2. Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености.

Одредбе члана 140. Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености биле су систематизоване у одељку " VII Допринос за осигурање за случај незапослености" и то у делу који је уређивао обрачун и уплату доприноса за случај незапослености. У оспореном ставу 2. члана 140. Закона било је прописано да допринос за осигуранике запослене које остварују приход, односно добит по основу самосталне делатности плаћа сам осигураник на исти начин и у истим роковима, као и осигураник самосталних делатности.

Уставом Републике Србије је утврђено: да се слободе и права остварују, а дужности испуњавају на основу Устава, осим кад је Уставом предвиђено да се услови за остваривање појединих слобода и права утврђују законом; да се законом може прописати начин остваривања појединих слобода и права кад је то неопходно за њихово остваривање (ст. 1. и 2. члана 12.); да запослени обавезним осигурањем, у складу са законом, између осталог, обезбеђују себи права за случај незапослености и старости и права на друге облике социјалног осигурања (члан 40. став 1.); да је свако дужан да плаћа порезе и друге дажбине утврђене законом (члан 52.); да средства за остваривање права по основу обавезног социјалног осигурања и за случај привремене незапослености обезбеђују запослени, други осигураници и послодавци, преко организације којом управљају осигураници и корисници, у складу са законом (члан 68. став 2.); да се обавеза плаћања пореза и других дажбина утврђује према економској снази обвезника (члан 69. став 3.); да Република Србија уређује и обезбеђује, између осталог, систем у области радних односа, заштите на раду, запошљавања, социјалног осигурања и других облика социјалне сигурности, као и друге економске и социјалне односе од општег интереса (члан 72. став 1. тачка 4). Из наведених одредаба Устава, следи да је социјално осигурање обавезно за запослене, да се за друге грађане осигурање уређује законом, да је Република Србија овлашћена да законом уреди односе у области пореза и доприноса, те да у оквиру уставних овлашћења одреди ко ће их, када и како плаћати.

Уставни суд је оценио да је оспорена одредба члана 140. став 2. Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености прописивала технику обрачуна и уплаћивања доприноса за осигуранике самосталних делатности кад истовремено остварују и приход, односно добит по основу самосталне делатности, па с тога Суд сматра да нема основа за тврдњу да је законодавац оспореној одредби дао повратно дејство.

Сагласно одредбама члана 77. став 1. тачка 3) и члана 78. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање ("Службени гласник РС", број 84/04), одредбе чл. 127. до 143. Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености престале су да важе 1. септембра 2004. године.

С обзиром да је у току поступка пред Уставним судом оспорена одредба члана 140. став 2. Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености престала да важи, Уставни суд је оценио, сагласно члану 25. и члану 47. тачка 4) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93), да су се стекли услови за обуставу поступка.

Решење Уставног суда
IY-56/2004 од 21.10.2004.

Закон о универзитету ("Службени гласник РС", бр. 20/98)

- члан 10. ст. 2. и 5., члан 14. став 1., члан 18. став 2., чл. 32. и 61., члан 91. став 2., чл. 94. и 108., члан 109. ст. 1. и 2., чл. 110., 115., 118., члан 122. ст. 1 и 2., чл. 123., 128., 131. и чл. 160. до 165.

Уставни суд је донео:

Р Е Ш Е Њ Е

Обуставља се поступак за утврђивање неуставности одредаба члана 10. ст. 2. и 5, члана 14. став 1, члана 18. став 2, чл. 32. и 61, члана 91. став 2, чл. 94. и 108, члана 109. ст. 1. и 2, чл. 110, 115 и 118, члана 122. ст. 1. и 2, чл. 123, 128, 131. и чл. 160. до 165. Закона о универзитету ("Службени гласник РС", број 20/98).

Са више предлога пред Уставним судом Републике Србије покренут је поступак за оцењивање уставности одредаба члана 10. ст. 2. и 5, члана 14. став 1, члана 18. став 2, члана 91. став 2, чл. 94. и 108, члана 109. ст. 1. и 2, чл. 110, 115. и 118, члана 122. ст. 1. и 2, чл. 123, 128. и 131. и чл. 160. до 165. Закона о универзитету ("Службени гласник РС", број 20/98). Иницијативама поднетим овом Суду поред наведених одредаба оспорена је уставност и одредаба чл. 32. и 61. Закона о универзитету. По мишљењу предлагача и иницијатора оспорене одредбе Закона несагласне су са чл. 1, 13. и 22. члан 33. став 1, чл. 35, 90. и 121. Устава Републике Србије, као и међународним уговорима (Пакт о економским, социјалним и културним правима), а одредба члана 165. несагласна је са одредбом члана 149. Закона о радним односима ("Службени гласник РС", број 55/96). Сматрају да се оспореним одредбама Закона укида аутономија универзитета, ограничава слобода научног и уметничког стваралаштва на универзитету, повређују права запослених из радног односа која се односе на престанак радног односа против воље запослених, да је менторство неодвојиво од радњи које професор у пензији по Закону може да обавља. Такође по наводима предлагача и иницијатора Влада не може да оснива и укида универзитете и факултете нити да именује ректоре, декане и управне одборе универзитета и факултета јер, по њиховом мишљењу, Народна скупштина није овлашћена да своја права преноси на Владу. Поред тога, мишљења су да није било уставног основа за доношење оваквог Закона, јер држава има само један део средстава на универзитету и факултету, а остала средства обезбеђује сам универзитет и факултет радом или из других извора. Такође, сматрају да се оспорене одредбе Закона ретроактивно примењују и укидају већ стечена права запослених.

Оспорене одредбе Закона прописивале су: да универзитет и факултет имају својство правног лица и да то својство остварују у складу са законом и статутом (члан 10. став 2); да акт о оснивању доноси Влада, када је оснивач универзитета и факултета Република (члан 14. став 1.); да о укидању универзитета и факултета чији је оснивач Република одлучује Влада (члан 18. став 2.); да на предлог већа факултета, професор у пензији може да учествује у извођењу предавања на магистарским и докторским студијама и да оцењује студенте на испитима из тих студија и да може бити члан комисије за оцену и одбрану магистарске тезе, и докторске дисертације (члан 32.); поступак за

одобравање теме и одбрану магистарске тезе (члан 61.); да декан врши избор у звање и на радно место редовног професора по претходној сагласности министра просвете (члан 91. став 2.); да ако се на објављени конкурс за избор наставника не пријаве кандидати који испуњавају услове за радно место наставника или се не изабере ни један кандидат, декан факултета може да закључи уговор о допунском раду са наставником другог факултета у току школске године, у складу са законом којим се уређује радни однос (члан 94.); органе универзитета (ректор, управни одбор и надзорни одбор) и факултета (декан, управни одбор и надзорни одбор) као и права и обавезе органа универзитета и факултета, начин њиховог именовања, састав и број чланова (члан 108, члан 109. ст. 1. и 2, чл. 110, 115, 118, члан 122. ст. 1. и 2, чл. 123, 128. и 131.); да лица изабрана у звање наставника универзитета по прописима који су важили до ступања на снагу овог Закона, задржавају стечена звања и настављају да обављају послове наставника до истека времена за која су изабрани (члан 160.); да наставник на нематичном факултету за наставни предмет страни језик, који има најмање 25 година стажа осигурања (жене) односно 30 година (мушкарци) задржава стечено звање (члан 161.); да наставници изабрани у звање предавача и вишег предавача страног језика обављају послове наставника до истека времена на које су изабрани (члан 162.); да се наставницима физичког васпитања на нематичном факултету, за чијим радом је престала потреба обезбеђује једно од права утврђено законом којим се уређује радни однос (члан 163.); да сарадници изабрани у звање по прописима који су важили до ступања на снагу овог Закона обављају послове сарадника до истека времена на које су изабрани (члан 164.) и да су запослени на Универзитету, односно факултету, који су засновали радни однос до дана ступања на снагу овог закона, у обавези да закључе уговор о раду у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог Закона (члан 165.).

У току поступка пред Уставним судом ступио је на снагу нови Закон о универзитету ("Службени гласник РС", број 21/2002), на основу кога је престао да важи Закон који је предмет овог уставно судског спора. На тај начин су, по оцени Суда, престале процесне претпоставке за вођење поступка у смислу члана 25. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93). Такође, Суд сматра да, у конкретном случају, нема места за примену члана 60. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука из разлога што су новим Законом о универзитету на другачији начин у односу на оспорени Закон о универзитету из 1998. године уређена питања садржана у оспореним одредбама тог закона, а низом одредаба новог закона предвиђени су услови, поступак, начин, и рокови за отклањање последица примене одредби Закона о универзитету који није више у правном поретку.

На основу изложеног и члана 47. тачка 4) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука Уставни суд је донео Решење као у изреци.

Решење Уставног суда
IY-135/98 од 09.12.2004.

Закон о играма на срећу ("Службени гласник РС", бр. 83/92... и 12/2000)

- чл. 27., 36., 45., 52., 53. и 57.

Уставни суд је донео:

Р Е Ш Е Њ Е

1. Обуставља се поступак за утврђивање неуставности одредаба чл. 27, 36, 45, 52, 53. и 57. Закона о играма на срећу ("Службени гласник Републике Србије", бр. 83/92, 39/93, 53/93, 8/94, 45/94, 71/94, 25/99, 33/99 и 12/2000).

2. Укида се Решење Уставног суда Републике Србије број: IY-406/92 од 18. марта 1993. године, ("Службени гласник Републике Србије", број 23/93).

Са више предлога пред Уставним судом Републике Србије покренут је поступак за оцењивање уставности одредаба чл. 27, 36, 45, 52. и 57. Закона о играма на срећу, ("Службени гласник Републике Србије" број 83/92). У предлозима је изнето мишљење да су одредбама чл. 45, 52. и 57. Закона, којим се оснива Државна лутрија Србије, повређене одредбе чл. 55, 56, 60, 64. и 65. Устава Републике Србије. У вези с тим наведено је да се делатност лутријских организација не може сматрати делатношћу од јавног интереса или привредном делатношћу од стратешког или посебног значаја за Републику, како је то предвиђено Законом о јавним предузећима ("Службени гласник Републике Србије" број 6/90). Поред наведеног, у предлозима је указано на правну празнину у Закону, јер Закон није решио питање финансирања социјално-хуманитарних и других организација које су биле корисници средстава остварених приређивањем игара на срећу по претходно важећим законским прописима, за период од 1. јануара до 31. марта 1993. године,

Иницијативама поднетим овом Суду оспорена је уставност одредаба чл. 27. и 36. наведеног Закона, јер ове одредбе, по мишљењу иницијатора, утврђују различите услове привређивања и подстичу монополски положај, што је несагласно принципима из чл. 56. и 64. Устава.

У току поступка пред Уставним судом, предлогом лутријских организација и више спортских организација, оспорена је уставност одредбе члана 8. став 2. Закона о изменама и допунама Закона о играма на срећу ("Службени гласник РС" број 12/2000), којом је измењена и допуњена одредба члана 53. основног текста Закона. У предлозима је изнето да је оспореном одредбом уведена обавеза приређивача игара на срећу да издвајају средства у висини од 40% од укупних средстава која се остваре приређивањем игара на срећу. У вези с тим, изнето је да се на лутријска предузећа односи члан 60. Закона о играма на срећу, према коме ова предузећа издвајају 15% од укупних средстава по одбитку фонда добитка. Наведено је да се, збиром ових издвајања за финансирање потреба одређених овим законом, лутријска предузећа и спортске организације доводе у ситуацију да издвајају износе веће од примљених уплата, што је несагласно члану 69. став 3. Устава Републике Србије, по коме се порези и друге дажбине утврђују према економској снази обвезника.

Народна Скупштина Републике Србије, доставила је одговор на наводе из предлога и иницијатива, у којима је изражен став да се Државна лутрија Србије оснива као јавно предузеће, односно као посебна републичка организација која, приређивањем игара на срећу у оквиру целовитог финансијског система у Републици, прикупља средства за финансирање социјално-хуманитарних делатности и других активности од општег интереса, те да се, стога, не ради о обављању делатности из чл. 57. и 64. Устава Републике Србије, коју предузећа и друге организације обављају самостално и слободно на тржишту. Из карактера те делатности произлази и облик својине (државна својина) над средствима којима су располагале лутријске организације. Такође, наведено је и да су лутријске организације основане од стране друштвено-политичких заједница као сервис за прикупљање средстава за социјално-хуманитарне делатности путем приређивања игара на срећу, да оствареним приходом нису управљали запослени у тим организацијама, који су чинили само радну заједницу, што значи да ове организације нису формиране као самостални субјекти привређивања за обављање делатности на слободном тржишту.

Уставни суд је на седници одржаној 18. марта 1993. године донео Решење о привременој мери, број 1У-406/92 ("Службени гласник Републике Србије", број 23/93), којим је обустављено извршење појединачних аката и предузимање радњи на основу одредаба чл. 45., 52. и 57. Закона о играма на срећу ("Службени гласник Републике Србије" број 83/92), до доношења коначне одлуке Суда, јер је оцењено да, због законом прописаних статусних и других промена, могу наступити неотклоњиве штетне последице.

Оспорене одредбе Закона прописивале су: да је Државна лутрија приређивач свих игара на срећу (члан 27. став 1); да Државна лутрија Србије игре на срећу приређује без посебног одобрења и једино ова лутрија може игре на срећу да приређује као своју делатност (члан 36. став 1); да се, за трајно приређивање класичних и других игара на срећу, као и вршење других послова утврђених овим Законом, оснива Државна лутрија Србије, која послује као јавно предузеће (члан 45); да су средства којима располаже Државна лутрија Србије у државној својини и не могу бити у другим облицима својине (члан 52), као и да се успоставља рад Државне лутрије Србије која преузима средства, права и обавезе дотадашњих лутријских организација, као и запослене у њима, при чему се прописује да су средства која се преузимају од тих лутријских организација у државној својини (члан 57.). Одредбом члана 8. Закона о изменама и допунама Закона о играма на срећу, распоред средстава остварених приређивањем игара на срећу конципиран је тако, да се игре на срећу приређују у циљу обезбеђивања дела средстава за потребе социјално-хуманитарних организација и установа и организација омладине и спорта, и прописан је проценат издвајања средстава остварених приређивањем игара на срећу, која се наменски усмеравају за финансирање одређених потреба.

У току поступка пред Уставним судом, ступио је на снагу нови Закон о играма на срећу ("Службени гласник РС", број 84/2004), на основу кога је престао да важи Закон који је предмет овог уставно судског спора. На тај начин су, по оцени Суда, престале процесне претпоставке за вођење поступка, у смислу члана 25. тачка 2) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука. Такође је оцењено да, у конкретном случају, нема места примени члана 60. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, из разлога што је Уставни суд, Решењем о привременој мери број: 1У-406/92 обуставио извршење појединачних аката и предузимање радњи

на основу појединих оспорених одредаба Закона, чиме је отклонио могућност наступања штетних последица до доношења коначне одлуке.

Имајући у виду да је Уставни суд обуставио поступак у овој правној ствари, стекли су се услови да Суд укине Решење о обустави извршења појединачног акта, односно радње, од 18. марта 1993. године, сагласно члану 42. став 2. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93) и члану 17. Пословника о раду Уставног суда Републике Србије ("Службени гласник РС", број 9/95).

Питање прописивања одређеног процента издвајања средстава остварених приређивањем игара на срећу која се наменски усмеравају за финансирање одређених потреба, ствар је законодавне политике, и није у надлежности Уставног суда у смислу члана 125. Устава Републике Србије.

На основу изложеног и члана 47. тач. 2) и 4) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, Уставни суд је донео Решење као у изреци.

Решење Уставног суда
IУ-406/92 од 11.11.2004.

("Службени гласник РС", број 135/2004)

Закон о денационализацији приватних привредних предузећа ("Службени лист ФНРЈ", бр. 98/46 и 35/48)

Уставни суд Републике Србије је на седници од 25. новембра 2004. године донео Закључак о одбацивању иницијативе за покретање поступка за утврђивање неуставности Закона о национализацији приватних привредних предузећа ("Службени лист ФНРЈ", бр. 98/46 И 35/48).

Наведени Закључак Уставни суд је донео на основу одредбе члана 19. став 1. тачка 4) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93).

Чланом 125. став 2. Устава Републике Србије утврђено је да Уставни суд оцењује уставност закона и уставност и законитост прописа и других општих аката који су престали да важе ако од престанка важења до покретања поступка није протекло више од једне године.

Уставни суд је утврдио да је оспорени Закон престао да важи самим његовим извршењем, тј. остваривањем национализације приватних привредних предузећа 1946. и 1948. године, што значи знатно пре истека рока из члана 125. Устава.

Такође, будући да је оспорени Закон као историјски закон извршен још пре доношења Устава СФРЈ из 1974. године он није ни био у правном поретку Савезне Републике Југославије у време доношења Уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора тако да се није ни могао примењивати као закон Републике Србије.

Према томе, на основу наведеног, стекли су се услови за одбацивање иницијативе јер не постоје процесне претпоставке за одлучивање Уставног суда у овом предмету.

Закључак Уставног суда
IУ-177/2004 од 25.11.2004.

**Закон о аграрној реформи и унутрашњој колонизацији
("Службени гласник Народне Републике Србије", бр. 5/48, 11/49 и 34/56)**

Уставни суд Републике Србије је на седници од 9. децембра 2004. године донео Закључак о одбацивању иницијативе за покретање поступка за утврђивање неуставности Закона о аграрној реформи и унутрашњој колонизацији ("Службени гласник Народне Републике Србије", бр. 5/48, 11/49 и 34/56).

Наведени Закључак Уставни суд је донео на основу одредбе члана 19. став 1. тачка 2) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93) и члана 35. став 1. тачка 6) Пословника о раду Уставног суда Републике Србије ("Службени гласник РС", број 9/95).

Чланом 125. став 2. Устава Републике Србије утврђено је да Уставни суд оцењује уставност закона и уставност и законитост прописа и других општих аката који су престали да важе ако од престанка важења до покретања поступка није протекло више од једне године.

Уставни суд је утврдио да је оспорени Закон престао да важи самим његовим извршењем, тј. извршеном аграрном реформом и колонизацијом у периоду после Другог светског рата, што значи знатно пре истека рока из члана 125. Устава. Према томе, не постоје процесне претпоставке за вођење уставно-судског поступка, по тој правној ствари. Будући да је од престанка важења Закона до пријема иницијативе протекло више од једне године, стекли су се услови за одбацивање иницијативе.

Закључак Уставног суда
IУ - 176/2004 од 09.12.2004.

**Закон о конфискацији имовине и извршењу конфискације
("Службени лист ДФЈ", број 40/45 и "Службени лист ФНРЈ", бр. 61/46 ...
47/51)**

Обавештавамо Вас да је Уставни суд Републике Србије на седници одржаној 23. децембра 2004. године, донео ЗАКЉУЧАК којим је одбацио иницијативу за покретање поступка за утврђивање неуставности Закона о конфискацији имовине и о извршењу конфискације ("Службени лист ДФЈ", број 40/45 и "Службени лист ФНРЈ", бр. 61/46...47/51).

Наведени закључак Уставни суд донео је на основу члана 19. став 1. тачка 4. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93).

Одредбом члана 125. став 1. Устава Републике Србије утврђено је да Уставни суд одлучује о сагласности закона, статута аутономних покрајина, других прописа и општих аката с Уставом, а одредбом става 2. наведеног члана Устава утврђено је да Уставни суд оцењује уставност и законитост прописа и других општих аката који су престали да важе ако од престанка важења до покретања поступка није протекло више од једне године. На основу заузетог става, Уставни суд оцењује уставност савезних закона, других савезних прописа и општих аката који се сагласно члану 64. став 2. Уставне повеље државне

заједнице Србија и Црна Гора ("Службени лист СЦГ", број 1/03), примењују као закони и прописи Републике Србије, а оцена уставности тих аката врши се у односу на Устав Републике Србије.

У претходном поступку Уставни суд утврдио је да се иницијативом оспорава уставност Закона о конфискацији имовине и о извршењу конфискације, да је оспорени Закон донет као закон Демократске Федеративне Југославије и да је престао да важи ступањем на снагу Закона о извршењу казни, мера безбедности и васпитно-поправних мера ("Службени лист ФНРЈ", број 47/51). Из наведеног, по оцени Уставног суда, произлази да је оспорени Закон престао да важи знатно пре истека рока из члана 125. Устава Републике Србије, да није био у правном поретку Савезне Републике Југославије у време доношења Уставне повеље државне зједнице Србија и Црна Гора, те да се није могао примењивати као закон Републике Србије у смислу наведене одредбе Уставне повеље и да из тих разлога не постоје процесне претпоставке за вођење поступка и одлучивање Уставног суда у овој правној ствари.

Закључак Уставног суда
IY-179/2004 од 23.12.2004.

2. РЕШЕЊА О ПОКРЕТАЊУ ПОСТУПКА

1. Уставни суд је донео:

Р Е Ш Е Њ Е

1. Покреће се поступак за оцену уставности одредаба члана 80. став 1, чл. 81. до 83, члана 113. став 3. и члана 127. Закона о радиодифузији ("Службени гласник РС", бр. 42/02 и 97/04).

2. Решење из тачке 1. доставити Народној скупштини Републике Србије, ради давања одговора.

3. Рок за давање одговора је 30 дана од дана пријема решења.

Уставном суду Републике Србије поднето је више иницијатива за покретање поступка за оцену уставности појединих одредаба Закона о радиодифузији ("Службени гласник РС", број 42/2002). У представкама се, било изричитим одређивањем, или на други начин, оспорава уставност одредаба Закона којима је уведена обавеза плаћања радиотелевизијске претплате јавним радиодифузним установама. Иницијатори сматрају да се средства за финансирање законом утврђеног општег интереса у овој области, који се остварује преко јавне радиодифузне установе чији је оснивач држава, сагласно Уставу, могу обезбеђивати у буџету Републике, а не непосредним финансирањем тих установа плаћањем радио-телевизијске претплате; да финансирање мимо буџета отвара питање могућности контроле коришћења тих средстава, као и питање могућности увођења обавезе финансирања, на исти начин, и других организација које обављају јавну службу. Поједини иницијатори сматрају да се однос између грађана и јавне радиодифузне установе може заснивати само као облигациони однос, сагласношћу воља уговорних страна и да нико нема право да приморава грађане да плаћају претплату за програм који не желе, или нису у могућности, да користе, као и да се увођењем обавезе плаћања претплате нарушава Уставом и законом гарантована једнакост грађана, јер се у условима који омогућавају да грађани прате више радио и телевизијских програма запослени у РТВ Београд доводе у привилегован положај да остварују доходак независно од свог рада и успеха на тржишту, односно да државна телевизија на овај начин има монополски положај. У појединим иницијативама оспорава се висина, начин одређивања, односно усклађивања, као и могућност плаћања радио-телевизијске претплате.

Уставни суд Републике Србије на седници од 26. јуна 2003. године, закључио је да на основу члана 15. став 2. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93) и члана 35. став 2. Пословника о раду Уставног суда Републике Србије ("Службени гласник РС", број 9/95), поводом наведених иницијатива затражи мишљење Народне скупштине Републике Србије. Како Народна скупштина у остављеном року, а ни касније, није доставила тражено мишљење, Уставни суд је на основу члана 16. став 3. Закона наставио поступак.

Одредбама члана 46. Устава, поред осталог, јамчи се слобода штампе и других видова обавештавања и право грађана да у средствима јавног обавештавања изражавају и објављују своја мишљења (ст. 1. и 2.). Организације радија и телевизије, према наведеном члану Устава, оснивају се у складу са законом (став 4.), а средства јавног обавештавања која се финансирају из јавних прихода дужна су да благовремено и непристрасно обавештавају јавност (став 7.). Устав утврђује да је свако дужан да плаћа порезе и друге дажбине утврђене

законом (члан 52.); да се средства за остваривање Уставом зајемчених права и законом утврђеног општег интереса у областима одређеним том одредбом Устава, као и у другим областима које су утврђене законом, обезбеђују у буџету Републике (члан 68.); да Република Србија има буџет у коме се исказују сви њени приходи и расходи и да Народна скупштина доноси законе, буџет и завршни рачун (чл. 69. и 73.). Одредбама члана 72. став 1. Устава утврђено је да Република Србија уређује и обезбеђује, поред осталог, остваривање и заштиту слобода и права човека и грађанина (тачка 2.), финансијски систем (тачка 4.), систем у области јавног обавештавања (тачка 6.), систем јавних служби (тачка 7.), финансирање остваривања права и дужности Републике утврђених Уставом и законом (тачка 10.).

Економско и социјално уређење, према Уставу, заснива се на слободном привређивању свим облицима својине на јединственом тржишту робе, рада и капитала; на самосталности предузећа и свих других облика организовања; на управљању и присвајању по основу својине и рада (члан 55.), а привредне и друге делатности, обављају се слободно и под једнаким условима, у складу с Уставом и законом (члан 57.). Устав, даље, утврђује да се предузећа и друге организације слободно организују и да су самостални у обављању делатности и имају исти положај у погледу општих услова привређивања и правне заштите и да је противустан сваки акт и свака радња којима се ствара или подстиче монополски положај, односно на други начин ограничава тржиште (члан 64.); да се законом утврђују услови и начин обављања делатности, односно послова за које се образују јавне службе (члан 65.) и да се ограничење располагања или утврђивање посебног начина коришћења дела средстава правних и физичких лица, законом може утврдити само за време непосредне ратне опасности, ратног стања или елементарних непогода већих размера (члан 67.).

Оспореним одредбама Закона о радиодифузији прописано је да се средства за финансирање делатности установа јавног радиодифузног сервиса које се односе на остваривање општег интереса утврђеног Законом, обезбеђују плаћањем радио-телевизијске претплате (члан 80. став 1. Закона). Према одредбама члана 81. Закона претплата се плаћа радиодифузним установама, а плаћање радиотелевизијске претплате утврђено је као обавеза свих власника радио и ТВ пријемника, која настаје од првог дана наредног месеца од дана набавке пријемника (члан 81. Закона). Одредбама члана 82. Закона уређено је ослобођење од обавезе плаћања претплате, а одредбама члана 83. Закона, висина и начин њеног плаћања. Одредбом члана 113. став 3. Закона прописано је да ће се новчаном казном у висини једногодишње претплате казнити за прекршај физичко и правно лице које не пријави набавку радио и/или ТВ пријемника, у складу са чланом 81. тог Закона, а одредбама члана 127. Закона прописана је обавеза ЈП "Радио-телевизија Србије" да до 1. децембра 2002. године установи евиденцију претплатника на подручју Републике Србије који су као власници радио и телевизијских пријемника обавезни да плаћају претплату, да им у року од 15 дана у писаној форми достави обавештење о будућој обавези плаћања претплате и да обавеза плаћања радио-телевизијске претплате настаје наредног месеца од месеца у коме је достављено то обавештење.

Имајући у виду разлоге изнете у иницијативама за покретање поступка за оцену уставности оспорених одредаба Закона и одредбе Устава у односу на које треба да се изврши оцена уставности, основано се по оцени Уставног суда постављају следећа уставноправна питања:

- да ли је у складу с Уставом да се средства за остваривање Уставом зајемчених права и законом утврђеног општег интереса у одређеној области, чија је обавеза плаћања утврђена законом, уплаћују непосредно јавном радиодифузном сервису који производи и емитује програм од општег интереса, без исказивања у буџету Републике;

- да ли је у складу с Уставом да се средства за финансирање делатности одређеног правног лица, и када је та делатност законом одређена као делатност од општег интереса, обезбеђују прописивањем обавезе плаћања услуге том лицу, у конкретном случају јавном радиодифузном сервису, само по основу набавке, односно поседовања радио и ТВ пријемника, независно од тога да ли физичко и правно лице коме је та обавеза утврђена користи, односно хоће да користи услуге тог правног лица.

На основу изложеног и члана 23. став 1. и члана 47. тачка 1) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука Уставни суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда

IY - 176/2002, 1/2003 и 331/2003 од 16.12.2004.

2. Уставни суд је донео:

РЕШЕЊЕ

1. Покреће се поступак за оцену уставности Одлуке о застави Аутономне Покрајине Војводине ("Службени лист АПВ", број 2/2004).

2. Решење о покретању поступка доставља се Скупштини Аутономне покрајине Војводина на одговор.

3. Рок за давање одговора је 30 дана од дана пријема решења.

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за покретање поступка за оцену уставности, законитости и статутарности Одлуке о застави Аутономне Покрајине Војводине ("Службени лист АПВ", број 2/2004). Иницијатор сматра да за доношење оспорене Одлуке не постоји одговарајући правни основ у Уставу Републике Србије, закону и Статуту Аутономне Покрајине Војводине те да одредба члана 21. тачка 2. Статута Аутономне покрајине Војводине ("Службени лист АПВ", број 17/91), која је наведена као правни основ за њено доношење, може да представља процесноправни, али не и материјалноправни основ за уређивање овог питања. Такође, подносилац иницијативе сматра да је делокруг државних органа (институција) установљена надлежност, односно да се уставни принцип из члана 3. Устава да је дозвољено све што Уставом и законом није забрањено односи на грађане, а не и на државне органе и друге јавне институције у Републици чија је надлежност одређена (и ограничена) Уставом, законом и Статутом Покрајине. С обзиром на то да тим актима није предвиђено да аутономна покрајина има симболе, као ни надлежност покрајинских органа да уређују та питања, оспорена Одлука којом је уређена застава Аутономне покрајине Војводине и њена употреба, није у складу с Уставом, законом и Статутом. Оспорио је и поступак доношења Одлуке простом скупштинском већином и предложио да Суд, до доношења

коначне одлуке, привремено обустави извршење појединачних аката и радњи предузетих на основу оспорене Одлуке.

Иницијатива за покретање поступка за оцену уставности, законитости и статутарности Одлуке о застави Аутономне Покрајине Војводине, на основу чл. 15, 16. и 18. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93), достављена је на одговор Скупштини Аутономне покрајине Војводина. У одговору Одбора за прописе Скупштине Аутономне покрајине Војводине наводи се да Устав Републике Србије у одредбама чл. 108. до 112. опредељује садржину, обележја и организацију аутономне покрајине и прописује да аутономна покрајина, преко својих органа обавља и друге послове утврђене Уставом, законом и статутом аутономне покрајине (члан 109. став 1. тачка 6.); да Статут Аутономне покрајине Војводине предвиђа да Покрајина преко својих органа "доноси одлуке и опште акте у складу с Уставом и законом којима уређује поједина питања од интереса за грађане у АП Војводини и у другим областима утврђеним законом", као и да "обавља и друге послове утврђене Уставом, законом, Статутом и одлуком" (члан 10. тачка 3. и тачка 19. Статута). У прилог овлашћења Покрајине да својим актом уреди употребу заставе Аутономне Покрајине, у одговору се указује и на одредбу члана 13. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", број 9/2002), према којој "јединица локалне самоуправе може имати своје симболе и празнике у складу са законом и статутом", иако право јединица локалне самоуправе на симболе Уставом Републике Србије није изричито предвиђено. У односу на оспоравање поступка доношења оспорене Одлуке наводи се да Устав предвиђа посебну процедуру за утврђивање грба, заставе и химне Републике, а да посебна процедура за знамења територијалне аутономије и јединица локалне самоуправе није предвиђена Уставом и законом, а у конкретном случају, ни Статутом Покрајине. Такође, Одбор сматра да је неосновано тумачење иницијатора да се одредба члана 3. Устава односи само на грађане. Ово из разлога што се та одредба Устава налази у поглављу "Основне одредбе", које су основ и правац за тумачење свих доцнијих одредаба Устава и да би се та одредба, да има значење које јој даје подносилац иницијативе, налазила у поглављу "Слободе, права и дужности човека и грађанина".

Уставни суд је утврдио:

Оспореном Одлуком о застави Аутономне Покрајине Војводине: утврђује се застава Аутономне покрајине Војводине и уређује њена протоколарна употреба (члан 1.); одређује изглед заставе (члан 2.); уређује истицање заставе (чл. 3. до 5.), као и друга питања која се односе на изворник заставе и њену употребу (чл. 6. и 7.).

Одредбом члана 6. Устава Републике Србије утврђено је да у Републици Србији постоје Аутономна покрајина Војводина и Аутономна покрајина Косово и Метохија, као облици територијалне аутономије. Одредбама члана 108. ст. 1. и 2. Устава утврђено је да су аутономне покрајине образоване у складу са посебним националним, историјским, културним и другим својствима њихових подручја и да грађани у аутономној покрајини самостално остварују права и испуњавају дужности утврђене Уставом и законом. Одредбом члана 109. став 1. Устава утврђено је да аутономна покрајина, преко својих органа: доноси одговарајуће програме развоја, у складу са планом развоја Републике и утврђује мере за његово спровођење (тачка 1.); доноси буџет и завршни рачун (тачка 2.); доноси одлуке и опште акте у складу с Уставом и законом, којима

уређује поједина питања од интереса за грађане у аутономној покрајини у областима наведеним у тој одредби Устава и у другим областима утврђеним законом (тачка 3.); извршава законе и друге прописе и опште акте Републике Србије чије је извршавање поверено органима аутономне покрајине и доноси прописе за њихово извршавање кад је то законом предвиђено; обезбеђује извршавање покрајинских одлука и општих аката (тачка 4.); образује органе, организације и службе аутономне покрајине и уређује њихову организацију и рад (тачка 5.); обавља и друге послове утврђене Уставом и законом, као и статутом аутономне покрајине (тачка 6.). Према ставу 2. наведеног члана Устава, Република законом може поверити аутономној покрајини вршење појединих послова из оквира својих права и дужности и пренети јој средства за те послове, а према ставу 3. аутономној покрајини припадају приходи утврђени законом. Одредбом члана 110. став 1. Устава утврђено је да је статут највиши правни акт аутономне покрајине којим се на основу Устава утврђују надлежности аутономне покрајине, избор, организација и рад њених органа и друга питања од интереса за аутономну покрајину. Статут покрајине доноси њена скупштина уз претходну сагласност Народне скупштине (члан 110. став 2.), а према члану 111. став 1. Устава органи аутономне покрајине су скупштина, извршно веће и органи управе. Одредбама члана 3. Устава Републике Србије, на коју се учесници поступка позивају, утврђено је да је у Републици Србији слободно све што Уставом и законом није забрањено и да се Уставом јамче и признају лична, политичка, национална, економска, социјална, културна и друга права човека и грађанина, а одредбом члана 119. став 1. Устава на чију повреду иницијатор указује, утврђено је да закон, статут аутономне покрајине, други пропис или општи акт мора бити сагласан с Уставом. Устав у члану 5. утврђује да Република Србија има грб, заставу и химну (став 1.) и да се грб, заставица и химна утврђују по поступку предвиђеном за промену Устава (став 2.). Устав не садржи одредбе о симболима аутономних покрајина, као облика територијалне аутономије утврђених чланом 6. Устава, нити општина, које према члану 7. Устава представљају територијалне јединице у којима се остварује локална самоуправа.

Законом о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", бр. 9/2002 и 33/2004), прописано је да јединица локалне самоуправе може имати своје симболе и празник, у складу са законом и статутом (члан 13.) и да је општина одговорна да, преко својих органа, у складу с Уставом и законом, поред осталог, уређује и обезбеђује употребу имена, грба и другог обележја општине (члан 18. тачка 34. Закона). Одредбама чл. 117. до 121. Закона ближе је одређено овлашћење општине за уређивање тих односа тако што је, поред осталог, прописано да јединица локалне самоуправе може, у складу са статутом, имати своје симболе (грб и заставу) и да скупштина јединице локалне самоуправе доставља статут и друге акте којима се уређују симболи министарству надлежном за послове локалне самоуправе, ради давања сагласности.

Оспорена Одлука донета је позивом на одредбу члана 21. тачка 2. Статута Аутономне Покрајине Војводине, према којој Скупштина Аутономне покрајине Војводине доноси одлуке и опште акте, у складу с Уставом, законом и Статутом. Одредба члана 10. тачка 3. Статута по садржини је идентична с цитираном одредбом члана 109. став 1. тачка 3. Устава, а одредбом члана 10. тачка 19. Статута, која поред одредбе члана 10. тачка 3. Статута, по наводима из одговора, представља основ за доношење оспорене Одлуке, одређено је да

Аутономна покрајина Војводина, преко својих органа, обавља друге послове утврђене Уставом, законом, Статутом и одлуком.

Полазећи од разлога оспоравања уставности Одлуке о застави Аутономне Покрајине Војводине и наведених одредаба Устава основано се, по оцени Уставног суда, постављају следећа уставноправна питања:

- да ли је Скупштина Аутономне покрајине Војводине уређивањем односа који су предмет оспорене Одлуке, прекорачила Уставом, законом и Статутом утврђене надлежности Покрајине;

- да ли је полазећи од Уставом утврђеног положаја територијалне аутономије и јединица локалне самоуправе, као два вида децентрализације, и чињенице да је за један од њих, право на заставу предвиђено законом (и то у виду диспозиције, односно дискреционог овлашћења јединице локалне самоуправе), уставноправно (не)допуштено да се у одсуству законске регулативе о том питању, одговарајуће право успостави актом органа територијалне аутономије;

- да ли одредба члана 10. тачка 19. Статута Аутономне покрајине Војводине, на који је Народна скупштина дала сагласност, а према којој Покрајина обавља друге послове утврђене Уставом, законом, Статутом и одлуком, у делу у коме одређује да Покрајина обавља друге послове утврђене одлуком, може да представља "довољан" правни основ за уређивање и других односа од интереса за покрајину, за чије уређивање Уставом, законом и статутом, није изричито предвиђена надлежност покрајинских органа;

- да ли аутономна покрајина, полазећи од одредбе члана 3. став 1. Устава може да уређује и друге односе за које оцени да су од интереса за аутономну покрајину, и у случају да ти односи нису уређени Уставом и законом, а овлашћење за уређивање тих односа не произлази ни из статутом утврђене надлежности аутономне покрајине.

На основу изложеног, члана 23. став 1. и члана 47. тачка 1) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, Уставни суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда
IУ- 137/2004 од 09.12.2004.

3. Уставни суд је донео:

РЕШЕЊЕ

1. Покреће се поступак за оцену уставности и законитости Одлуке о употреби историјског знамења Аутономне Покрајине Војводине ("Службени лист АПВ", број 10/2002).

2. Решење доставити Скупштини Аутономне покрајине Војводина, ради давања одговора.

3. Рок за давање одговора је 30 дана од дана пријема решења.

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за покретање поступка за оцену уставности, законитости и статутарности Одлуке о употреби историјског знамења Аутономне Покрајине Војводине ("Службени лист АПВ", број 10/2002). Иницијатор наводи да Устав Републике Србије не

предвиђа било каква знамења за аутономне покрајине и сматра да то што Устав не "одређује неке елементе покрајине не може да значи да су стога и допуштени", нарочито не овако важни елементи као што су симболи. Истиче да Устав у члану 5. утврђује посебан поступак за промену државних симбола, а да је оспорена Одлука донета простом већином гласова, што значи да свака скупштинска већина, по свом нахођењу, може да мења симболе Покрајине. Наводи, даље, да је одредбама члана 55. Закона о утврђивању одређених надлежности аутономне покрајине предвиђено да Покрајина ближе уређује садржину и изглед печата покрајинских органа и даје сагласност на печате одређених правних лица у Покрајини и да ове послове обавља као поверене и да је оспореном Одлуком, супротно закону, прописана обавезност примене "Војвођанског грба" у органима локалне самоуправе и на дипломама о школовању завршеном у Покрајини, као и казне за поступање супротно оспореној Одлуци. С обзиром на то да важећи Статут, као највиши правни акт Покрајине, не познаје симболе за Војводину, по мишљењу иницијатора, без "основе у уставу" Покрајина не може стицати нове изворне надлежности док се тај Статут не промени, у складу с Уставом. Предлаже да Уставни суд, до доношења коначне одлуке, привремено обустави извршење појединачног акта и радње предузете на основу оспорене Одлуке.

На основу чл. 15, 16. и 18. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93), иницијатива је достављена на одговор Скупштини Аутономне покрајине Војводине. У одговору Одбора за прописе Скупштине Аутономне покрајине Војводине истиче се да Устав Републике Србије у одредбама чл. 108. до 112. опредељује садржину, обележја и организацију аутономне покрајине и прописује да аутономна покрајина преко својих органа обавља и друге послове утврђене Уставом, законом и статутом аутономне покрајине (члан 109. став 1. тачка 6) и да је одредбама члана 10. тач. 3) и 19) Статута Аутономне Покрајине Војводина предвиђено да Покрајина преко својих органа "доноси одлуке и опште акте у складу с Уставом и законом којим уређује поједина питања од интереса за грађане у АП Војводини и у другим областима утврђеним законом", као и да "обавља и друге послове утврђене Уставом, законом, Статутом и одлуком". Такође, у одговору се наводи да према одредбама члана 13. Закона о локалној самоуправи, јединица локалне самоуправе може имати своје симболе и празнике у складу са законом и статутом, иако право јединица локалне самоуправе на симболе и празнике Уставом није изричито предвиђено и истиче да, полазећи од одредбе члана 3. став 1. Устава према којој је слободно све што Уставом и законом није забрањено, нема основа за становиште о непостојању уставног и законског основа да Скупштина Покрајине својом одлуком уреди употребу једног свог историјског знамења. У одговору Одбора наводи се, затим, да није основано оспоравање поступка доношења Одлуке простом већином, с обзиром на то да Устав Републике Србије предвиђа квалификовану двотрећинску већину и референдум само за државне симболе Републике Србије, као и да Покрајина има право да прописује прекршаје за повреду својих општих аката које доноси у складу с Уставом, законом и Статутом.

Уставни суд је утврдио:

Оспореном Одлуком уређени су: протоколарна употреба грба Аутономне Покрајине Војводине као историјског знамења Војводине, којим се представља АП Војводина и изражава припадност Војводини као савременој европској демократској регији (чл. 1. и 2.); истицање грба (чл. 3. и 4.), облик и

садржина грба (члан 5.); употреба грба (чл. 6. до 9.); прекршаји којима се повређују поједине одредбе одлуке (члан 10.) и др.

Одредбом члана 6. Устава Републике Србије утврђено је да у Републици Србији постоје Аутономна покрајина Војводина и Аутономна покрајина Косово и Метохија, као облици територијалне аутономије. Одредбама члана 108. ст. 1. и 2. Устава утврђено је да су аутономне покрајине образоване у складу са посебним националним, историјским, културним и другим својствима њихових подручја и да грађани у аутономној покрајини самостално остварују права и испуњавају дужности утврђене Уставом и законом. Одредбом члана 109. став 1. Устава утврђено је да аутономна покрајина, преко својих органа: доноси одговарајуће програме развоја, у складу са планом развоја Републике и утврђује мере за његово спровођење (тачка 1.); доноси буџет и завршни рачун (тачка 2.); доноси одлуке и опште акте у складу с Уставом и законом, којима уређује поједина питања од интереса за грађане у аутономној покрајини у областима наведеним у тој одредби Устава и у другим областима утврђеним законом (тачка 3); извршава законе, друге прописе и опште акте Републике Србије чије је извршавање поверено органима аутономне покрајине и доноси прописе за њихово извршавање кад је то законом предвиђено; обезбеђује извршавање покрајинских одлука и општих аката (тачка 4.); образује органе, организације и службе аутономне покрајине и уређује њихову организацију и рад (тачка 5.); обавља и друге послове утврђене Уставом и законом, као и статутом аутономне покрајине (тачка 6.). Према ставу 2. наведеног члана Устава, Република законом може поверити аутономној покрајини вршење појединих послова из оквира својих права и дужности и пренети јој средства за те послове, а према ставу 3. аутономној покрајини припадају приходи утврђени законом. Чланом 110. став 1. Устава утврђено је да је статут највиши правни акт аутономне покрајине којим се на основу Устава утврђују надлежности аутономне покрајине, избор, организација и рад њених органа и друга питања од интереса за аутономну покрајину. Статут покрајине доноси њена скупштина уз претходну сагласност Народне скупштине (члан 110. став 2. Устава), а према одредби члана 111. став 1. Устава, органи аутономне покрајине су скупштина, извршно веће и органи управе. Одредбом члана 3. Устава Републике Србије, на коју се учесници поступка позивају, утврђено је да је у Републици Србији дозвољено све што Уставом и законом није забрањено и да се Уставом јамче и признају лична, политичка, национална, економска, социјална, културна и друга права човека и грађанина, а одредбом члана 119. став 1. Устава, на чију повреду иницијатор указује, утврђено је да закон, статут аутономне покрајине, други пропис или општи акт мора бити сагласан с Уставом. Устав у члану 5. утврђује да Република Србија има грб, заставу и химну (став 1.) и да се грб, застава и химна утврђују по поступку предвиђеном за промену Устава (став 2.). Устав не садржи одредбе о симболима аутономних покрајина, као облика територијалне аутономије и општина које према Уставу представљају територијалне јединице у којима се остварује локална самоуправа.

Законом о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", бр. 9/2002 и 33/2004), прописано је да јединица локалне самоуправе може имати своје симболе у складу са законом и статутом (члан 13.) и да је општина одговорна да, преко својих органа, у складу с Уставом и законом, поред осталог, уређује и обезбеђује употребу имена и другог обележја општине (члан 18. тачка 34). Одредбама чл. 117. до 121. Закона ближе је одређено овлашћење општине за уређивање тих односа тако што је, поред осталог, прописано да јединица

локалне самоуправе може, у складу са статутом, имати своје симболе (грб и заставу), да се симболи јединица локалне самоуправе могу истицати само уз државне симболе и да се у службеним просторијама органа јединице локалне самоуправе истичу само државни симболи и симболи јединице локалне самоуправе, као и да скупштина јединице локалне самоуправе доставља статут и друге акте којима се уређују симболи, министарству надлежном за послове локалне самоуправе, ради давања сагласности.

Законом о употреби грба Социјалистичке Републике Србије ("Службени гласник СРС", број 6/85 и "Службени гласник РС", бр. 53/93, 67/93 и 48/94), уређена је употреба тог грба и одговарајуће казнене одредбе. Закон не садржи одредбе које би се односиле на грб покрајина и општина и њихову употребу.

Законом о утврђивању одређених надлежности аутономне покрајине ("Службени гласник РС", број 6/2002), ближе су одређене надлежности аутономне покрајине, нарочито у областима у којима Република уређује систем (члан 1. став 1.). Према одредби члана 55. тог Закона, на коју се подносилац иницијативе позива, аутономна покрајина преко својих органа, у складу са законом који уређује печат државних и других органа ближе уређује садржину и изглед печата покрајинских органа, органа јединица локалне самоуправе и правних лица која врше управна овлашћења, а имају седиште на територији аутономне покрајине (тачка 1.) и даје сагласност на садржину и изглед печата наведених органа и правних лица (тачка 2.), а посао из тачке 2. покрајина врши као поверен. Одредбом члана 61. Закона прописано је да аутономна покрајина, преко својих органа, у складу са законом којим се уређује област прекршаја, прописује прекршаје и прекршајне казне за повреду прописа које доноси у оквиру своје надлежности.

Законом о печату државних и других органа ("Службени гласник РС", бр. 11/91, 53/93, 67/93 и 48/94), прописано је да у вршењу послова из свог делокруга републички органи, органи аутономних покрајина, градова и општина користе печат чија се садржина и облик утврђују тим Законом и да печат утврђен тим Законом користе и предузећа, установе и друге организације када врше послове државне управе које им повери Република (члан 1. ст. 1. и 2.). Према члану 2. Закона печат садржи назив и грб Републике Србије и назив и седиште државног и другог органа, односно организације из члана 1. Закона (став 1.); печат има облик круга у чијој средини је грб Републике Србије (члан 3. став 1.); текст печата исписује се у концентричним круговима око грба Републике Србије, у спољнем кругу печата исписује се назив Републике Србије, а у печату државног и другог органа и организације чије је седиште на територији покрајине назив аутономне покрајине исписује се у првом следећем кругу испод назива Републике Србије (члан 4. ст. 1. до 3.).

Законом о основној школи ("Службени гласник РС", бр. 50/92...62/2003), одредбама члана 132. прописане су јавне исправе које издаје школа и овлашћење министра просвете да прописује образац ђачке књижице, сведочанства, преводнице и уверења и да одобрава њихово издавање. Исто овлашћење министра просвете прописано је одредбама члана 100. Закона о средњој школи ("Службени гласник РС", бр. 50/92...62/2003) за јавне исправе које издаје средња школа.

Оспорена Одлука донета је позивом на одредбу члана 21. тачка 2. Статута Аутономне Покрајине Војводине ("Службени лист АПВ", број 17/91), према којој Скупштина Аутономне покрајине Војводине доноси одлуке и опште

акте у складу с Уставом, законом и статутом. Одредба члана 10. тачка 3) Статута по садржини идентична је са цитираном одредбом члана 109. став 1. тачка 3) Устава, а тачком 19) наведеног члана Статута која, поред одредбе члана 10. тачка 3) Статута, по наводима из одговора, представља основ за доношење оспорене Одлуке, одређено је да Аутономна Покрајина Војводина, преко својих органа, обавља друге послове утврђене Уставом, законом, Статутом и одлуком.

Имајући у виду разлоге изнете у иницијативи за покретање поступка оцене уставности и законитости оспорене Одлуке и одредбе Устава и закона у односу на које треба да се изврши та оцена, по оцени Уставног суда, основано се постављају следећа уставноправна питања:

- да ли је Скупштина Аутономне покрајине Војводине уређивањем односа који су предмет оспорене одлуке, прекорачила Уставом, законом и Статутом утврђене надлежности Покрајине;

- да ли је полазећи од Уставом утврђеног положаја територијалне аутономије и јединица локалне самоуправе, као два вида децентрализације, и чињенице да је за један од њих, право на грб предвиђено законом (и то у виду диспозиције, односно дискреционог овлашћења јединице локалне самоуправе), уставноправно (не)допуштено да се у одсуству законске регулативе о том питању, одговарајуће право успостави актом органа територијалне аутономије;

- да ли одредба члана 10. тачка 19) Статута Аутономне Покрајине Војводине, на који је Народна скупштина дала сагласност, а према којој Покрајина обавља друге послове утврђене Уставом, законом, статутом и одлуком, у делу у коме одређује да Покрајина обавља друге послове утврђене одлуком, може да представља "довољан" правни основ за уређивање и других односа од интереса за Покрајину, за чије уређивање Уставом, законом и Статутом, није изричито предвиђена надлежност покрајинских органа;

- да ли аутономна покрајина, полазећи од одредбе члана 3. став 1. Устава може да уређује и друге односе за које оцени да су од интереса за аутономну покрајину, и у случају да ти односи нису уређени Уставом и законом, а овлашћење за уређивање тих односа не произлази ни из статутом утврђене надлежности аутономне покрајине.

На основу изложеног и члана 23. став 1. и члана 47. тачка 1) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, Уставни суд је решио као у изеци.

Решење Уставног суда
IУ- 187/2002 од 09.12.2004.

3. УРЕДБЕ И ДРУГИ АКТИ САВЕЗНИХ, РЕПУБЛИЧКИХ И
ПОКРАЈИНСКИХ ОРГАНА

Савезни министар за рад, здравство и социјалну политику је имао законско овлашћење да оспореном Наредбом утврди висину и начин плаћања накнаде за покривање трошкова утврђивања здравствене исправности намирница и предмета опште употребе који се увозе.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

Одбија се предлог за утврђивање незаконитости тачке 6. став 2. Наредбе о висини и начину плаћања накнаде за покривање трошкова испитивања и утврђивања здравствене исправности животних намирница и предмета опште употребе који се увозе ("Службени лист СРЈ", бр. 9/97, 24/97 и 20/99).

Пред Уставним судом Републике Србије покренут је поступак за оцењивање сагласности тачке 6. став 2. Наредбе наведене у изреци с одредбом члана 32. став 2. Закона о здравственој исправности животних намирница и предмета опште употребе ("Службени лист СФРЈ", број 53/91 и "Службени лист СРЈ", бр. 24/94, 28/96 и 37/2002). Подносилац предлога наводи да је оспорена одредба Наредбе којом је одређено да накнаду за покривање трошкова лабораторијских испитивања узорака који се, на захтев савезног санитарног инспектора врше ради утврђивања здравствене исправности пошиљке, увозник уплаћује у корист овлашћене установе која изврши лабораторијско испитивање узорака, према ценама и рачуну који та установа испостави увознику, несагласна са цитираном одредбом Закона којом је одређено да функционер који руководи савезним органом управе надлежним за послове здравства прописује висину и начин плаћања накнаде за покривање трошкова испитивања и утврђивања здравствене исправности намирница и предмета опште употребе који се увозе. То значи, да надлежни савезни функционер мора да утврди висину и начин плаћања предметне накнаде, а не да своје право и обавезу преноси на установу која врши лабораторијско испитивање. Предлагач истиче да у пракси постоје разлике у ценама истих врста услуга овлашћених установа које врше лабораторијска испитивања.

У одговору Министарства здравља Републике Србије наводи се да је Законом о здравственој исправности животних намирница и предмета опште употребе утврђено да у вршењу здравственог надзора овлашћени радници, санитарни инспектори, имају право да узимају узорке намирница и предмета опште употребе, ради лабораторијског испитивања као и да лабораторијска испитивања узорака ради утврђивања њихове здравствене исправности могу вршити здравствене и друге организације. То значи, да савезни министар за рад, здравство и социјалну политику није овлашћен да својим актом утврђује цене услуга које друга правна лица и организације пружају на тржишту.

Чланом 20. став 5. Закона за спровођење Уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора ("Службени лист Србије и Црне Горе", број 1/2003) прописано је да се савезни закони и други савезни прописи који нису из области у којима је Уставном повељом утврђена надлежност државне заједнице Србија и Црна Гора примењују после ступања на снагу Уставне повеље као општи акти држава чланица, док их њихови надлежни органи не ставе ван снаге

осим у деловима који су у супротности с одредбама Уставне повеље, изузев у областима које су већ регулисане прописима државе чланице.

Оспореном тачком 6. став 2. Наредбе о висини и начину плаћања накнаде за покривање трошкова испитивања и утврђивања здравствене исправности животних намирница и предмета опште употребе који се увозе ("Службени лист СРЈ", бр. 9/97, 24/97 и 20/99) одређено је да за покриће трошкова испитивања и утврђивања здравствене исправности животних намирница и предмета опште употребе који се увозе увозник плаћа накнаду за покривање трошкова лабораторијских испитивања узорака који се, на захтев савезног санитарног инспектора врше ради утврђивања здравствене исправности пошиљке и да ту накнаду увозник уплаћује у корист овлашћене установе која на захтев савезног санитарног инспектора изврши лабораторијско испитивање узорака, према ценама и рачуну који та установа испостави увознику.

Савезни министар за рад, здравство и социјалну политику донео је оспорену Наредбу, на основу члана 32. став 2. Закона о здравственој исправности животних намирница и предмета опште употребе ("Службени лист СФРЈ", број 53/91 и "Службени лист СРЈ", бр. 24/94, 28/96 и 37/2002) којим је прописано да функционер који руководи савезним органом управе надлежним за послове здравства прописује висину и начин плаћања накнаде за покривање трошкова испитивања и утврђивања здравствене исправности намирница и предмета опште употребе који се увозе. Законом је утврђено и да намирнице и предмети опште употребе који се стављају у промет на домаћем тржишту подлежу здравственом надзору (члан 19. став 1.); да здравствени надзор над намирницама и предметима опште употребе који се увозе врши савезни орган управе надлежан за послове здравства преко савезних санитарних инспектора (члан 20. ста 1.); да у вршењу здравственог надзора овлашћени радници органа (санитарни инспектори) имају право да узимају узорке намирница и предмета опште употребе ради лабораторијског испитивања да ли у погледу здравствене исправности одговарају прописима (члан 21. став 1.); да лабораторијска испитивања (анализу и супер анализу) узорака ради утврђивања здравствене исправности намирница и предмета опште употребе могу вршити здравствене и друге организације (члан 22. став 1.).

Чланом 43. Закона о здравственој заштити ("Службени гласник РС", бр. 17/92, 26/92, 50/92, 52/93, 53/93, 67/93, 48/94, 25/96 и 18/2002) прописано је да здравствена установа стиче средства за рад, поред осталог, и од продаје услуга. Према члану 46. ст. 1. и 2. Закона, цене појединачних услуга утврђују уговором здравствена установа, односно друга правна и физичка лица која обављају здравствену делатност и организација за здравствено осигурање, а цене здравствених услуга које нису обухваћене тим уговором утврђује здравствена установа, односно правно или физичко лице које обавља здравствену делатност на основу критеријума утврђених у складу са законом.

Уставни суд је утврдио да је савезни министар за рад, здравство и социјалну политику имао законско овлашћење да оспореном Наредбом утврди висину и начин плаћања накнаде за покривање трошкова испитивања и утврђивања здравствене исправности намирница и предмета опште употребе који се увозе. По оцени Уставног суда, на основу члана 32. став 2. Закона о здравственој исправности животних намирница и предмета опште употребе, савезни министар надлежан за послове здравства могао је да уреди висину и начин плаћања накнаде за покривање трошкова утврђивања здравствене

исправности намирница, само у делу трошкова који настају у поступцима здравственог надзора, ради утврђивања здравствене исправности животних намирница, које спроводе савезни санитарни инспектори на граничном прелазу приликом увоза, као што су трошкови прегледа, узимања и слања узорака и слично. Међутим, у наведеној законској одредби није дато овлашћење надлежном министру за утврђивање цена појединачних услуга лабораторијских испитивања која, у складу са чланом 22. став 2. Закона, могу вршити здравствене установе и друге организације, те стога оспорена одредба Наредбе није несагласна са законом.

Оцена захтева подносиоца предлога који се односи на примену оспореног акта у пракси истицањем да за исте врсте услуга овлашћених установа које врше лабораторијска испитивања постоје разлике у ценама, није у надлежности Уставног суда, у смислу члана 125. Устава.

На основу изложеног и члана 46. тачка 9) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93) Уставни суд је одлучио као у изреци.

Одлука Уставног суда
IY-66/2004 од 25.11.2004.

("Службени гласник РС", број 135/2004)

Ближе уређивањем начина утврђивања основице пореза на имовину и то, просечне тржишне вредности непокретности, као једног од основних критеријума предвиђених законом нису прекорачене границе законског овлашћења доносиоца акта, јер се њиме не мењају законска решења у овој области, већ се само та решења разрађују ради адекватне примене.

Уставни суд је донео:

РЕШЕЊЕ

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности члана 4. Правилника о начину утврђивања основице пореза на имовину на права на непокретностима ("Службени гласник РС", број 38/01).

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности одредаба члана 4. Правилника наведеног у изреци. У иницијативи се наводи да је оспореним чланом Правилника предвиђено "да просечну тржишну цену квадратног метра објекта представља просек купопродајних цена нових објеката, крајем године која претходи години за коју се порез утврђује". Иницијатор износи мишљење да се на тај начин утврђују основни елементи за утврђивање пореске основице, док корективни елементи имају мали утицај на висину пореза. Према наводима иницијатора, оспорено решење омогућава да просечна тржишна вредност старог објекта на периферији буде иста као и новог објекта у центру, ако су исте површине, што значи да власници старих објеката плаћају повећан, а власници нових објеката умањен порез. Иницијатор сматра да су оспореним одредбама повређене одредбе члана 55. став 2, члана 64. став 3. и члана 69. став 3. Устава Републике Србије.

У одговору доносиоца Правилника истиче се да је одредбама чл. 5. и 8. Закона о порезима на имовину ("Службени гласник РС", бр. 26/01 и 80/02) дефинисана основица пореза на имовину као тржишна вредност непокретности, односно права на капиталу, у оквиру уставног овлашћења из члана 72. став 1. тачка 4. Устава према коме Република уређује и обезбеђује финансијски систем. Наводи се да је Закон утврдио основне и корективне елементе чијом се применом одређује тржишна вредност непокретности, а најбитнији елемент за утврђивање пореске основице је просечна тржишна цена квадратног метра одговарајућих непокретности на територији општине. Доносилац акта истиче да је Закон дао овлашћење министру финансија да ближе уреди начин утврђивања пореске основице, те да је у оквиру тог овлашћења оспореним одредбама Правилника уређен начин утврђивање просечне цене квадратног метра непокретности. На тај начин се обезбеђује да, у практичној примени, у сваком конкретном случају, тржишна вредност непокретности буде максимално индивидуализована и реално утврђена. У одговору се такође истиче да се просечна тржишна вредност непокретности, у сваком конкретном случају, коригује укључивањем и осталих релевантних елемената па се, према мишљењу доносиоца акта, не може доводити у питање овлашћење министра да подзаконским актом ближе уреди начин утврђивања пореске основице.

У спроведеном поступку, Уставни суд је утврдио да је чланом 9. Закона о порезима на имовину предвиђено да начин утврђивања пореске основице из чл. 5. до 8. овог Закона ближе уређује министар финансија и економије. На основу овог овлашћења, министар финансија је донео Правилник којим је ближе уредио начин утврђивања тржишне вредности непокретности, у циљу индивидуализације пореске обавезе и реализације уставног принципа из члана 69. став 3. Устава према коме се пореска обавеза утврђује сразмерно економској снази обвезника. Одредбама оспореног члана 4. Правилника ближе је уређена просечна тржишна цена квадратног метра одговарајућих непокретности на територији општине, као један од основних елемената предвиђених одредбом члана 6. став 2. тачка 2) Закона о порезима на имовину, а чијом се комбинацијом са осталим релевантним елементима утврђује тржишна вредност сваке конкретне непокретности. Одредбом става 1. оспореног члана Правилника прописано је да просечна тржишна цена квадратног метра објекта представља просек цена остварених у промету уз накнаду за одговарајућу врсту нових објеката по којима се у општини, односно граду у коме се објекат налази, обавља промет уз накнаду у години која претходи години за коју се утврђује и плаћа порез на имовину, према подацима републичког органа надлежног за послове статистике. Ставом 2. истог члана ближе је одређен начин утврђивања просечне тржишне цене квадратног метра градског грађевинског земљишта, односно објекта, ако нема података из претходног става, а то је критеријум просечне тржишне вредности утврђене у поступку утврђивања основице пореза на пренос апсолутних права у години која претходи години за коју се утврђује и плаћа порез на имовину. Према ставу 3. истог члана предвиђено је да ако за земљиште нема података из става 2. овог члана, просечна тржишна цена квадратног метра земљишта се утврђује према просечној накнади за квадратни метар експроприсаног земљишта на територији општине, односно града утврђеној у складу са прописима о експропријацији. Уколико нема података из ст. 2. и 3. овог члана, одредбом става 4. истог члана предвиђено је да се просечна тржишна цена квадратног метра земљишта, односно објекта утврђује

на основу одговарајућих упоредивих података за земљиште, односно одговарајући објект у промету, којима располажу граничне општине са општином на којој се налази земљиште, односно објект за који се утврђује порез.

Чланом 52. Устава прописано је да је свако дужан да плаћа порезе и друге дажбине утврђене законом, чланом 69. став 3. Устава одређено је да се обавеза плаћања пореза утврђује према економској снази обвезника, а чланом 72. став 1. тачка 4. Устава Република је овлашћена да уређује и обезбеђује финансијски систем. Одредбом члана 72. став 1. тачка 11. Устава утврђено је да Република уређује и обезбеђује организацију, надлежност и рад републичких органа, а одредбама члана 94. Устава прописано је да послове државне управе обављају министарства, да министарства примењују законе и да се њихова надлежност утврђује законом.

Законом о државној управи ("Службени гласник РС", бр. 20/92, 6/93, 48/93, 53/95, 67/93, 48/94 и 49/99), поред осталог, утврђено је: да министарства обезбеђују извршавање закона доношењем прописа (члан 9. став 2.); да органи државне управе доносе правилнике, наредбе, упутства и решења кад су на то законом овлашћени (члан 67. став 1); да се правилником разрађују поједине одредбе закона и прописа Владе ради њиховог извршавања (члан 68. став 1); да се правилником не могу установљавати обавезе и права која нису заснована на закону, нити се могу утврђивати надлежности органа државне управе (члан 68. став 4) и да наведене акте доноси функционер који руководи органом државне управе (члан 71. став 1.).

Предмет уређивања оспорених одредаба Правилника је ближе уређивање начина утврђивања основице пореза на имовину и то, пре свега, просечне тржишне вредности непокретности, као једног од основних критеријума предвиђених Законом. Суд је оценио да садржином оспореног члана 4. Правилника нису прекорачене границе овлашћења доносиоца акта, јер се њиме не мењају законска решења у овој области, већ се само та решења разрађују ради адекватне примене. Према оцени Суда, оспорене одредбе Правилника, као акта донетог ради примене Закона, не могу се доводити у питање ни са становишта њихове сагласности с одредбама члана 58. став 2. и члана 64. став 3. Устава, јер у овим уставним одредбама не постоје никаква ограничења у погледу прописивања елемената који чине пореску основицу одређеног пореског облика (као што је то у конкретном случају основица пореза на имовину на права на непокретностима). Избор релевантних елемената (основних и корективних) и степен њиховог утицаја на одређивање висине пореске обавезе су питања изван надлежности Уставног суда, у смислу члана 125. Устава.

На основу изнетог, као и члана 47. тачка 3) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93), Уставни суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда
IY-186/2004 од 09.12.2004.

Одлука о начину принудне наплате с рачуна клијента и Упутство за њено спровођење нису несагласни са Законом о платном промету и Законом о извршном поступку.

Уставни суд је донео:

РЕШЕЊЕ

1. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање незаконитости одредаба тачке 14. подтачке 2) и 3) и става 2. Одлуке о начину принудне наплате с рачуна клијента ("Службени лист СРЈ", бр. 29/2002 и 67/2002) и одредаба тачке 1. став 2. подтачке 2) и 3), тачке 2. став 3. подтачка 1), тачке 3. став 3. подтачка 2), тачке 4. став 3. подтачка 4) и тачке 7. став 6. подтачка 3) Упутства за спровођење Одлуке о начину принудне наплате с рачуна клијента ("Службени лист СРЈ", бр. 67/2002 и 7/2003 и "Службени гласник РС", број 28/2003).

2. Одбацује се захтев за обуставу извршења акта, односно радње предузетих на основу аката наведених у тачки 1.

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за покретање поступка за оцену законитости аката наведених у тачки 1. изреке. Иницијатор наводи да оспорени акти нису у сагласности с одредбама члана 182. Закона о извршном поступку ("Службени лист СРЈ", бр. 28/2000, 73/2000 и 71/2001), као и одредбама чл. 47. до 49. Закона о платном промету ("Службени лист СРЈ", бр. 3/2002 и 5/2003) јер овим одредбама није предвиђено да је поверилац у предлогу за извршење дужан да означи матични и порески идентификациони број, нити је суд овлашћен да тражи ове податке од повериоца, односно одбије извршење решења без ових података. Иницијатор сматра да Народна банка Србије није овлашћена да одбије спровођење судских решења у којима нису означени матични и порески идентификациони број, већ је дужна да их сама прибави, уколико су јој потребни ради њене евиденције. Истиче да се оспореним актима терет администрирања пребацује на повериоца правног лица и да су одредбе о пореском идентификационом броју и матичном броју у поменуте подзаконске акте унете на захтев Министарства финансија за његове потребе. Предложио је да Уставни суд донесе меру обуставе извршења аката и радњи на основу оспорених аката, до доношења коначне одлуке Суда.

У одговору Народне банке Србије наводи се да оспореним актима није учињена повреда наведених закона. Истиче се да је тачком 14. оспорене Одлуке предвиђено да Народна банка води евиденцију по дужницима која садржи податке о матичном броју дужника, броју рачуна за извршење и друге податке. У погледу оспореног Упутства наводи се да је предвиђено да Народна банка води евиденцију о редоследу наплате основа за принудну наплату из члана 47. став 1. Закона о платном промету која, поред осталог, садржи и податке о матичном броју дужника и пореском броју дужника, као и да Народна банка може у евиденцији за своје потребе обезбедити и друге податке. Давалац одговора истиче да је чланом 9. оспореног Упутства предвиђено да и електронска порука SMT 711 садржи матични и порески број власника којом се банкама налаже да блокирају рачуне дужника. Такође указује на то да је

одредбама чл. 47. до 49. Закона о платном промету прописан поступак принудне наплате с рачуна клијента, а да је начин принудне наплате прописан оспореним актима у складу с одредбама члана 57. ст. 2. и 3. Закона. У односу на одредбу члана 182. став 1. Закона о извршном поступку наводи да из те одредбе не проистиче да је поверилац дужан да назначи само податке наведене у тој одредби, будући да је у њеној формулацији садржана синтагма "пored осталог", што значи да предлог за извршење може садржати и друге релевантне податке. У одговору се указује и на то да су предмет уређивања Закона о извршном поступку и оспорених аката различити, односно да је предмет Закона одређивање правила по којима суд поступа ради принудног извршења судске одлуке која гласи на испуњење обавезе и ради обезбеђења потраживања, док су предмет Одлуке утврђивање начина принудне наплате с рачуна клијента који се води код банке, а Упутства начин спровођења наведене Одлуке. Према наводима из одговора, Народна банка је законом овлашћена да обавља послове контроле платног промета код банака, што подразумева да прописује врсту, начин и рокове достављања података, као и начин принудне наплате. По мишљењу доносиоца акта, у складу са тим овлашћењима, Народна банка је могла и да одбије спровођење судских решења која не садрже одређене податке. С тим у вези, истиче се да је Народна банка Србије, поред осталих општих аката из области платног промета, донела и Одлуку о начину вршења контроле платног промета код банака, у циљу да се ови послови обављају законито и ефикасно.

По спроведеном поступку, Уставни суд је утврдио да је Одлуку о начину принудне наплате с рачуна клијента ("Службени гласник РС", број 29/02), донео гувернер Народне банке Југославије, позивом на одредбу члана 57. став 3. Закона о платном промету ("Службени лист СРЈ", број 3/2002). Наведеном одредбом Закона утврђено је изричито овлашћење за Народну банку да прописује начин принудне наплате с рачуна клијента, у смислу члана 57. овог закона. Одредбом става 1. наведеног члана предвиђено је да до оснивања организације за принудну наплату, принудну наплату основа и налога за ту наплату с рачуна клијента врши Народна банка, а одредбом става 2. истог члана прописано је да се на принудну наплату основа и налога за ту наплату из члана 47. став 1. тач. 1. до 3. овог закона примењује поступак утврђен у чл. 47. до 49. овог закона. С обзиром да предмет оспоравања није прецизно означен од стране иницијатора у виду навођења конкретне нумерације оспорених одредаба, Суд је утврдио да је подтачкама 2) и 3) тачке 14. оспорене Одлуке било предвиђено да евиденција по дужницима коју води Народна банка Југославије садржи матични број дужника и број рачуна за извршење, а ставом 2. исте тачке да Народна банка може за своје потребе у евиденцији неизвршених основа за наплату и налога поверилаца обезбедити и друге податке. Упутство за спровођење Одлуке о начину принудне наплате с рачуна клијента донео је гувернер Народне банке Југославије, позивом на одредбу члана 16а. став 2. Закона о Народној банци Југославије ("Службени лист СРЈ", бр. 32/93, 41/94, 61/95, 29/97, 44/99 и 73/2000), а ради спровођења Одлуке о начину принудне наплате с рачуна клијента ("Службени лист СРЈ", број 29/02). Полазећи од разлога оспоравања, Суд је утврдио да се оспоравају тачка 1. став 2. подтачке 2) и 3), тачка 2. став 3. подтачка 1), тачка 3. став 3. подтачка 2) тачка 4. став 3. подтачка 4) и тачка 7. став 6. подтачка 3) наведеног Упутства. Даном ступања на снагу Закона о Народној банци Србије ("Службени гласник РС", број 72/2003) престао је да важи Закон о Народној банци Југославије ("Службени лист СРЈ",

бр. 32/93, 41/94, 61/95, 29/97, 44/99 и 73/2000), на основу одредбе члана 97. овог закона. Одредбом члана 96. наведеног Закона прописано је да ће се прописи донети на основу Закона о Народној банци Југославије примењивати до доношења одговарајућих аката на основу овог закона. С обзиром на то да послови платног промета нису у надлежности државне заједнице Србија и Црна Гора, то су на основу Уставне повеље наведени савезни закони и други савезни прописи постали део правног поретка Републике Србије и примењују се до њиховог изричитог стављања ван снаге. У току трајања поступка пред Уставним судом, гувернер Народне банке Србије донео је нову Одлуку о начину спровођења принудне наплате с рачуна клијента, позивом на одредбу члана 57. став 3. Закона о платном промету ("Службени лист СРЈ", бр. 3/2002 и 5/2003 и "Службени гласник РС", број 43/2004). Према тачки 18. ове одлуке, даном почетка њене примене (тј. од 1. јуна 2004. године) престали су да важе Одлука о начину принудне наплате с рачуна клијента ("Службени лист СРЈ", бр. 29/2002 и 67/2002) и Упутство за спровођење Одлуке о начину принудне наплате с рачуна клијента ("Службени лист СРЈ", бр. 67/2002 и 7/2003 и "Службени гласник РС", број 28/2003). У оквиру прелазног режима, тачком 17. Одлуке прописано је да ће се поступци принудне наплате започети до дана почетка примене ове одлуке, који до тог дана нису окончани, окончати по прописима који су важили до тог дана. Суд је констатовао да је и одредбама нове Одлуке предвиђено да се подацима за извршење сматрају, поред осталог, порески и матични број дужника (тачка 2. став 3. алинеја 1. и тачка 3. став 1. алинеја 3.).

Имајући у виду чињеницу да су се оспорени акти примењивали као републички прописи после ступања на снагу Уставне повеље, Суд је утврдио да су испуњени процесни услови за оцењивање законитости оспорених аката. Законом о платном промету, који је почео да се примењује 1. јануара 2003. године, обављање послова платног промета уређено је тако што је прописано које послове платног промета обавља Народна банка, друге банке односно финансијске организације основане у складу са законом. Законом је утврђено да се послови које је обављала Народна банка Југославије - Завод за обрачун и плаћање преносе на банке, као и послови отварања и вођења рачуна правних лица, физичких лица која обављају делатност и других физичких лица и др. Чланом 3. Закона утврђено је да правна и физичка лица која обављају делатност могу имати више од једног рачуна у једној банци и рачуне у више банака, а Народна банка Србије је овлашћена да прописује услове и начин отварања, вођења и гашења рачуна код банке, план рачуна за обављање платног промета код банке, као и јединствену структуру за идентификацију и класификацију рачуна. На основу овог овлашћења, Народна банка Србије је донела Одлуку о условима о начину отварања, вођења и гашења рачуна код банке ("Службени гласник РС", број 57/2004) којом је прописано да клијент банке при подношењу захтева за отварање рачуна код пословне банке подноси документацију која, поред осталог, садржи матични број који сваки субјекат задржава од оснивања до брисања из надлежног регистра, као и извод из пореске евиденције надлежног пореског органа који садржи његов порески идентификациони број. На основу ових података могуће је идентификовати све рачуне које клијенти имају код банака, па су, у складу с одредбама чл. 44. и 45. Закона, банке у обавези да Народној банци Србије достављају наведене податке. Поред тога, Народна банка Србије води и јединствени регистар рачуна банака, правних лица и физичких лица која обављају делатност. Чланом 57. ст. 1. и 2. Закона о платном промету прописано је да до оснивања организације за

принудну наплату - принудну наплату основа и налога за ту наплату, с рачуна клијента, врши Народна банка Србије и на ту наплату се примењује поступак утврђен одредбама чл. 47. до 49. Закона. Ставом 3. наведеног члана утврђено је законско овлашћење за Народну банку Србије да пропише начин принудне наплате с рачуна клијента на основу кога је донета оспорена Одлука. Одредбом члана 39. Закона утврђени су послови платног промета које обавља Народна банка Србије, овлашћење Банке да доноси прописе којима уређује начин обављања послова платног промета, укључујући и електронски начин обављања тог промета, као и обављање послова контроле платног промета код банака и друге послове платног промета. Оспорено Упутство донето је ради спровођења Одлуке о начину принудне наплате с рачуна клијента, а на основу одредбе члана 16а. став 2. Закона о Народној банци Југославије, којом је било изричито прописано овлашћење гувернера Народне банке да доноси прописе и опште акте, као и појединачне акте у функцији спровођења, односно извршавања послова Народне банке утврђених Уставом и законом. Закон о Народној банци Србије ("Службени гласник РС", бр. 77/2003 и 55/2004), који је ставио ван снаге Закон о Народној банци Југославије, у члану 21. став 1. утврђује, такође, овлашћење за гувернера Народне банке да доноси прописе и опште акте, као и појединачне акте ради обављања послова из надлежности ове банке. Поред овога, наведеним законом су предвиђена овлашћења Народне банке у погледу уређивања, контроле и унапређења несметаног функционисања платног промета (члан 4. став 1. тачка 5.), вођења система консолидованог рачуна трезора за динарска и девизна средства, као и других рачуна утврђених законом (члан 60. став 1.).

У вези оспоравања Одлуке и Упутства у односу на члан 182. став 1. Закона о извршном поступку ("Службени лист СРЈ", бр. 28/2000, 73/2000 и 71/2001), којим је прописано да је поверилац дужан да у предлогу за извршење, поред осталог, назначи носиоца платног промета или његов организациони део код кога се воде његова и дужникова новчана средства, као и број његовог рачуна, Уставни суд је утврдио да ови акти нису несагласни наведеној одредби Закона. Наиме, с обзиром на то да овом одредбом нису таксативно набројани сви подаци које мора да садржи предлог за извршење, Суд је оценио да из дикције и суштине наведене одредбе Закона проистиче да се у предлог за извршење могу наводити и други релевантни подаци, поред података који су изричито предвиђени овом одредбом Закона. Такође, Суд је утврдио да предмет овог закона обухвата одређивање правила поступка по којима суд поступа ради принудног извршења судске одлуке која гласи на испуњење обавезе као и ради обезбеђења потраживања (члан 1. став 1. Закона), док је предмет Одлуке уређивање начина принудне наплате с рачуна клијента који се води код банке, ради извршавања одговарајућих одредаба Закона о платном промету. Чланом 39. став 1. Закона прописано је да у решењу о извршењу морају бити назначени поверилац и дужник, извршна односно веродостојна исправа, обавеза дужника, средства и предмети извршења и други подаци који су потребни за спровођење извршења. Оваква законска формулација, по оцени Суда, омогућава да Народна банка, односно гувернер доноси акте којима даје спецификацију релевантних података, на начин како је то учињено оспореним одредбама Одлуке и Упутства. Суд је констатовао да је у току поступка пред Уставним судом Народна скупштина Републике Србије донела нови Закон о извршном поступку ("Службени гласник РС", број 125/2004) који ступа на снагу по протеклу три месеца од дана објављивања у Службеном гласнику Републике Србије, на

основу члана 306. овог закона. У складу са новим начином обављања платног промета, чланом 243. овог закона изричито је предвиђено да предлог за извршење мора имати податке, као што су матични и порески број извршног дужника.

Из наведених разлога, Суд је утврдио да оспорене одредбе Одлуке и Упутства нису несагласне са Законом о платном промету и Законом о извршном поступку, па иницијативу није прихватио. Суд је одбацио захтев за обуставу извршења акта, односно радње на основу оспорених аката, у смислу члана 42. став 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93), јер је донео коначну одлуку.

На основу изнетог, и члана 47. тачка 3) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, Уставни суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда
IY-446/2003 од 23.12.2004.

Министар за привреду и приватизацију је био законом овлашћен да утврди висину трошкова за одређене послове, које у поступку приватизације обавља Агенција за приватизацију као један од субјеката надлежних за спровођење приватизације.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

Одбија се предлог за утврђивање неуставности и незаконитости одредбе члана 1. тачка 1) Правилника о висини трошкова приватизације пред Агенцијом за приватизацију које сnose предузећа и друга правна лица ("Службени гласник РС", број 57/01).

Предлогом Рударско-грађевинског предузећа "Врдник" из Врдника покренут је поступак за утврђивање неуставности и незаконитости одредбе члана 1. тачка 1) Правилника наведеног у изреци. У предлогу се наводи да је оспорена одредба Правилника несагласна са принципом слободног обављања привредних делатности из члана 57. Устава Републике Србије, због тога што обавезу плаћања накнаде за оглашавање проспекта уводи и за оне субјекте у којима се поступак приватизације не спроводи на основу одлуке субјекта приватизације, већ по иницијативи других лица, у смислу члана 16. ст. 5. и 6. Закона о приватизацији.

У одговору Министарства за привреду и приватизацију наводи се да је оспорена одредба члана 1. тачка 1) Правилника у сагласности са чланом 56. Закона о приватизацији, као и да не садржи повреду члана 57. Устава. Истиче се да поступак приватизације изискује низ трошкова од којих субјект приватизације сноси само део, који је оспореним нормативним решењем одређен сразмерно финансијским могућностима предузећа. Објављивање проспекта представља акт од значаја за предузеће (а не за Агенцију), јер се на тај начин упознаје широк круг лица са намером да се предузеће приватизује,

што цео поступак чини транспарентнијим чиме се увећава конкурентност, односно могућност да предузеће добије стратешког партнера. Такође се указује да трошкови у спровођењу поступка приватизације настају независно од начина на који је покренут, па стога Закон о приватизацији не даје могућност да се Правилником ослободи трошкова приватизације субјекат приватизације, који није сам одлучивао о покретању тог поступка. Истиче се да је спровођење поступка приватизације, Законом, орочено и обавезно, па стога права и обавезе субјекта приватизације не зависе од тога ко покреће иницијативу за приватизацију.

По спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да је оспорени Правилник о висини трошкова приватизације пред Агенцијом за приватизацију које сnose предузећа и друга правна лица донео министар за привреду и приватизацију. У члану 1. Правилника таксативно су набројани трошкови који се плаћају у поступку приватизације пред Агенцијом, а према оспореној тачки 1) овог члана, у поступку оглашавања проспекта - накнада за оглашавање проспекта субјекта приватизације износи 10.000,00 дин. Оспорени Правилник, чији су интегрални текст чиниле и измене и допуне појединих одредаба ("Службени гласник РС", бр. 24/02, 52/02 и 33/03), престао је да важи на основу члана 2. Правилника о висини трошкова приватизације пред Агенцијом за приватизацију које сnose предузећа и друга правна лица ("Службени гласник РС", број 4/04).

Члан 57. Устава одређује да се привредне и друге делатности обављају слободно и под једнаким условима, у складу с Уставом и законом, а члан 59. Устава овлашћује законодавца да утврди својинска права и обавезе на средствима у друштвеној и државној својини и услове под којима се та средства претварају у друге облике својине. У оквиру ових уставних одредаба, оспореном одредбом Правилника утврђена је иста обавеза за све субјекте приватизације у погледу трошкова поступка пред Агенцијом, независно од тога да ли се поступак приватизације предузећа спроводи по иницијативи субјекта приватизације или по иницијативи других, законом одређених субјеката (Агенције, министарства, потенцијалних купаца) што, по оцени Суда, одговара принципу прокламованом чланом 57. Устава.

Оспорени Правилник донет је на основу Закона о приватизацији ("Службени гласник РС", бр. 38/01 и 18/03) којим се уређују услови и поступак промене власништва друштвеног, односно државног капитала. Спровођење поступка приватизације је Законом прописано као орочена обавеза субјекта приватизације (члан 14.), па су права и обавезе предузећа које се приватизује одређена независно од чињенице да ли се тај поступак покреће иницијативом предузећа или других лица одређених овим Законом (чл. 5, 16, 19. и др.). Припрема проспекта за приватизацију, који представља приказ основних података о субјекту приватизације, а који Агенција оглашава у средствима јавног информисања, ради прикупљања података о броју потенцијалних купаца, обавеза је субјекта приватизације (чл.16. и 18. Закона) који, према одредби члана 18. став 6. Закона сноси трошкове оглашавања проспекта. Чланом 56. Закона је прописано да трошкове поступка приватизације пред Агенцијом сноси субјекат приватизације, а да министар надлежан за послове приватизације утврђује висину тих трошкова. Обавезе утврђене наведеним законским одредбама, у висини коју одреди надлежни министар, односе се на сва предузећа која се приватизују, без обзира на то ко је поднео иницијативу за покретање поступка приватизације. У оквиру овог законског овлашћења,

министар за привреду и приватизацију је одредио износ трошкова за одређене послове, које у поступку приватизације обавља Агениција за приватизацију, као један од субјеката надлежних за спровођење приватизације, па је, по оцени Суда, одредба члана 1. тачка 1) оспореног Правилника, у време важења, била у сагласности са Законом о приватизацији.

На основу члана 46. тачка 9) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/03), Суд је одлучио као у изреци.

Одлука Уставног суда
IУ-294/2003 од 04.11.2004.

("Службени гласник РС", број 135/2004)

Утврђивањем обавезе подношења доказа о плаћеним трошковима организације и реализације обуке, полагања испита и издавања дозволе за рад царинском агенту Правилником, који је донео директор Управе царина, нису прекорачена законска овлашћења.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

1. Одбија се предлог за утврђивање незаконитости одредбе члана 3. став (2) Правилника о полагању испита за царинског агента и поступку издавања дозволе за рад царинском агенту ("Службени гласник РС", број 22/2004).

2. Одбацује се предлог за оцењивање законитости "Обавештења број 1" Поступак пријављивања и полагања испита за царинске агенте, 03/6 број Д-238/5 од 5. марта 2004. године.

Предлогом Удружења малих и средњих шпедитера Србије покренут је поступак за утврђивање незаконитости одредбе члана 3. став (2) Правилника наведеног у изреци и "Обавештења број 1" Поступак пријављивања и полагања испита за царинске агенте, 03/6 број Д-238/5 од 5. марта 2004. године, које је донео помоћник директора Управе царина. У предлогу се, поред осталог, наводи да је оспореном одредбом Правилника и "Обавештења број 1" утврђена обавеза посредног заступника да приложи доказ о уплаћеном износу на име трошкова организације и реализације обуке, полагања испита и издавања дозволе за рад, као и евентуалног коришћења интернатских услуга Управе царине, чиме је уведена обавеза посредног заступника да за царинског агента плаћа те трошкове, што је у супротности са чланом 26. став (7) Царинског закона ("Службени гласник РС", број 73/2003)

У одговору Управе царина истиче се да је директор Управе царина, сагласно овлашћењу садржаном у члану 26. став (4) Царинског закона донео оспорени Правилник, којим је, поред осталог, у оспореном члану 3. став (2) тачка б) прописао да се уз пријаву за полагање испита за царинског агента, коју подноси посредни заступник за лице које је код њега запослено, поред осталих, прилаже и доказ о уплаћеном износу на име трошкова организације и реализације обуке, полагања испита и издавања дозволе за рад и евентуалног

коришћења интернатских услуга Управе царине. Управа царина, приликом разматрања пријаве за полагање испита царинског агента, утврђује само да ли је приложен доказ о уплаћеном износу. У вези са оспоравањем "Обавештења број 1" у одговору се истиче да овај акт није општи правни акт, да је његова сврха информисање учесника о начину предузимања већ прописаних радњи, па самим тим нису испуњени услови да буде предмет оцене уставности и законитости пред Уставним судом.

Уставни суд у спроведеном поступку утврдио је следеће:

Правилник о полагању испита за царинског агента и поступку издавања дозволе за рад царинском агенту ("Службени гласник РС", број 22/2004) донео је директор Управе царина на основу члана 26. Царинског закона ("Службени гласник РС", број 73/2003). Овим Правилником уређује се организовање обуке и утврђује програм обуке за полагање испита за лице запослено код посредног заступника, а ради добијања дозволе за рад царинског агента. Одредбом члана 3. став (1) Правилника прописано је да, пријаву за полагање испита за царинског агента Управи царина подноси посредни заступник за лице које је запослено код тог посредног заступника. Оспореном одредбом члана 3. став (2) тачка 6) прописано је да се уз пријаву из става 1. овог члана, прилаже доказ о уплаћеном износу на име трошкова организације и реализације обуке, полагања испита и издавања дозволе за рад, као и евентуалног коришћења интернатских услуга Управе царина.

Одредбом члана 67. став 1. Закона о државној управи ("Службени гласник РС", бр. 20/92, 48/93 и 49/99) прописано је да органи државне управе доносе правилнике, наредбе, упутства и решења, кад су на то законом овлашћени, а чланом 68. став 1. прописано је да се правилником разрађују поједине одредбе закона и прописа Владе ради њиховог извршавања. Царинским законом у члану 1. став (2) утврђена је надлежност Управе царина и других органа за спровођење одредаба овог закона. Одредбом члана 26. став (4) Закона прописано је да лицу запосленом код посредног заступника, Управа царина издаје дозволу да ради као царински агент ако положи испит после обуке коју организује и чији програм утврђује Управа царина, а одредбом става (7) прописано је да трошкове полагања испита и издавања идентификационог броја, идентификационе картице и личног печата сноси царински агент.

Оспореном одредбом члана 3. става (2) Правилника, по оцени Уставног суда, утврђена је обавеза посредног заступника да за лице које је код њега запослено, потпише пријаву за полагање испита и приложи прописане доказе о уплаћеном износу на име трошкова организације и реализације обуке, полагања испита и издавања дозволе за рад, као и евентуалног коришћења интернатских услуга, а није утврђена обавеза посредног заступника да уплати износ трошкова за обуку запосленог лица код посредног заступника. Наиме, утврђујући обавезу подношења доказа о плаћеним трошковима организације и реализације обуке, полагања испита и издавања дозволе за рад, као и евентуалног коришћења интернатских услуга Управе царине, доносилац оспореног Правилника, по оцени Уставног суда, није прекорачио овлашћење утврђено чланом 26. став (7) Царинског закона, па је Суд предлог за утврђивање незаконитости оспорене одредбе Правилника одбио.

У "Обавештењу број 1" Поступак пријављивања и полагања испита за царинске агенте, 03/6 број Д-238/5 од 5. марта 2004. године, ближе се описује поступак пријављивања полагања испита за царинског агента, потребни

докази који се прилажу уз пријаву за полагање испита, време и место одржавања курса теоријског дела обуке и одређују износи трошкова везаних за стручну обуку, полагање испита и издавање дозволе за рад и евентуални боравак у интернату Управе царина, као и подрачун Министарства финансија-Управе царина на који се уплаћују одговарајући износи трошкова обуке. Одредбама члана 67. став 2. и члана 70. став 4. Закона о државној управи прописано да органи државне управе могу издавати инструкције и давати објашњења и да се објашњењем даје мишљење које се односи на примену појединих одредаба закона и других прописа. С обзиром на то да се оспореним "Обавештењем", ближе објашњава поступак пријављивања и полагања испита за царинске агенте, који се спроводи у складу са одредбама Царинског закона и оспореног Правилника, Уставни суд је оценио да оспорено "Обавештење" не представља општи правни акт о чијој оцени уставности и законитости према члану 125. Устава Републике Србије одлучује Уставни суд, па је предлог за утврђивање незаконитости оспореног "Обавештења" одбацио.

Уставни суд је на основу члана 19. став 1. тачка 1) и члана 46. тачка 9) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93) одлучио као у изреци.

Одлука Уставног суда
IY-144/2004 од 18.11.2004.

("Службени гласник РС", број 138/2004)

По оцени Уставног суда, оспорене одредбе чл. 27. и 53. Одлуке о избору посланика у Скупштину Аутономне покрајине Војводине, којима је уређен поступак кандидовања за посланике у Скупштини Покрајине, не представљају посебан услов, већ начин остваривања права на кандидовање и нису несагласне с Уставом.

Уставни суд је донео:

Р Е Ш Е Њ Е

1. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности чл. 27. и 53. Одлуке о избору посланика у Скупштину Аутономне покрајине Војводине ("Службени лист АПВ", број 12/2004).

2. Одбацује се захтев за обуставу извршења појединачних акта или радњи донетих на основу Одлуке из тачке 1.

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за оцену уставности одређених одредаба "закона" о избору народних посланика за Скупштину Аутономне покрајине Војводине, усвојеног 10.VIII 2004. године. Оспорене су одредбе којима је утврђено да је за кандидовање посланика из редова националних мањина потребан број потписа за 50% мањи у односу на остале кандидате, а да се за кандидатуру посланика испред групе грађана, сада захтева 200 потписа грађана, оверених у суду, уместо досадашњих 50, без овере у суду. По мишљењу иницијатора "ово се чини тобож у интересу заштите права националних мањина и других људских и мањинских права", уз истовремено кршење Статута Аутономне покрајине Војводине и изборних права других

грађана у Покрајини. Предложено је да Уставни суд утврди да оспорени акт није у сагласности са Уставом Републике Србије и Статутом Војводине и обустави све радње и правне последице које су из њега проистекле.

Скупштина Аутономне покрајине Војводине, у одговору наводи да су иницијативом оспорене одредбе Одлуке о избору посланика у Скупштину Аутономне покрајине Војводине ("Службени лист АПВ", број 12/2004), којима се омогућава веће учешће припадника националних мањина у Скупштини Покрајине. Оспорену одредбу члана 27. Одлуке, доносилац Одлуке објашњава чињеницом да је Одлуком о избору посланика у Скупштину Аутономне покрајине Војводине утврђено да се избор посланика врши по комбинованом систему, и то 60 посланика по пропорционалном, а 60 посланика по већинском изборном систему, па сваког посланика по овом систему бира двоструко већи број бирача. Одредбу члана 53. Одлуке, према којој је за кандидовање посланика из редова националних мањина потребан број потписа за 50% мањи у односу на остале кандидате, доносилац Одлуке објашњава настојањем да се омогући кандидовање политичких странака националних мањина, као и самим бројем припадника националних мањина. Оваквим решењем се, по мишљењу доносиоца Одлуке, не угрожавају права већинског народа, имајући у виду бројност припадника српског народа који омогућава да се без посебних напора прикупе потписи 6000 бирача – потписника листе кандидата.

У поступку пред Уставним судом утврђено је да су иницијативом у суштини оспорене одредбе чл. 27. и 53. Одлуке о избору посланика у Скупштину Аутономне покрајине Војводине ("Службени лист АПВ", број 12/2004). Одредбама члана 27. Одлуке прописано је да кандидата за посланика могу предлагати, посебно или заједно, политичке странке и друге политичке организације, односно коалиције више странака, које прикупе потписе најмање 200 бирача у изборној јединици, као и да кандидата за посланика може предложити и група од 200 грађана у изборној јединици. Одредбама члана 53. Одлуке утврђено је да кандидате за посланике могу предлагати, посебно или заједно, политичке странке и друге политичке организације или групе грађана које својим потписима подржи намање 6000 бирача по изборној листи, а да политичке странке националних мањина и коалиције политичких странака националних мањина могу предлагати кандидате за посланика, које својим потписом подржи најмање 3000 бирача по изборној листи (ст. 1. и 2.).

Одредбама члана 5. Одлуке предвиђено је да Скупштина Аутономне покрајине Војводине има 120 посланика који се бирају по пропорционалном и већинском изборном систему (ст. 1. и 3.). Сагласно одредбама члана 6. Одлуке, по пропорционалном изборном систему, у Покрајини, као изборној јединици, бира се 60 посланика на основу листе политичке странке (страначка изборна листа), коалиције политичких странака (коалициона изборна листа) или групе грађана (изборна листа групе грађана), а да се по већинском изборном систему бира 60 посланика између појединачно утврђених кандидата са листе кандидата у изборним јединицама утврђеним посебним актом.

Устав Републике Србије, одредбом члана 109. став 1. тачка 5. утврђује да, аутономна покрајина, преко својих органа, образује органе, организације и службе аутономне покрајине и уређује њихову организацију и рад, а одредбом члана 110. став 1. Устава, утврђено је да је Статут највиши правни акт аутономне покрајине којим се, на основу Устава, утврђују надлежности аутономне покрајине, избор, организација и рад њених органа и

друга питања од интереса за аутономну покрајину. Одредбом члана 111. став 2. Устава предвиђено је да скупштину аутономне покрајине чине посланици изабрани на непосредним изборима, тајним гласањем.

Статут Аутономне покрајине Војводине ("Службени лист АПВ", бр. 17/91), одредбом члана 10. тачка 10. прописује да Покрајина преко својих органа, образује органе, организације и службе Аутономне покрајине Војводине и уређује њихову организацију и рад, док је одредбом члана 21. тачка 2. Статута, предвиђено да Скупштина доноси одлуке и опште акте, у складу са Уставом, законом и Статутом. Одредбама члана 22. Статута предвиђено је да Скупштина има 120 посланика, с тим да грађани сваке општине са територије Аутономне покрајине Војводине бирају најмање једног посланика, на непосредним изборима, тајним гласањем, као и да избор и престанак мандата посланика и образовање изборних јединица, Скупштина уређује одлуком.

Полазећи од уставног принципа једнакости грађана и једнакости њихове заштите пред државним и другим органима, без обзира на националну припадност, Уставни суд је оценио да су неосновани наводи иницијатора да је оспорени акт донет противно Уставу Републике Србије и да се такви "закони" уопште не могу донети. По оцени Уставног суда, оспорене одредбе чл. 27. и 53. Одлуке о избору посланика у Скупштину Аутономне покрајине Војводине, којима је уређен поступак кандидовања за посланике у Скупштини Покрајине, не представљају посебан услов, већ начин остваривања права на кандидовање, у оквиру кога се остварује Уставом прокламована једнакост и равноправност свих грађана на територији Аутономне покрајине Војводине, као специфичне мултиетничке заједнице. Ова равноправност не обухвата само очување самобитности националних мањина, у погледу културе, вере, језика, информисања, образовања, писма, традиције и других особености, већ и равноправно укључивање у политички и јавни живот земље, а пре свега у Скупштину, као представнички орган свих грађана на територији Аутономне покрајине Војводине.

Захтев за обуставу извршења појединачног акта, односно радње предузете на основу оспорених одредаба чл. 27. и 53. Одлуке, сагласно одредби члана 42. став 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93), Уставни суд је одбацио, јер је донео коначну одлуку.

На основу изложеног и члана 42. став 3. и члана 47. тачка 3) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, Уставни суд је одлучио као у изреци.

Решење Уставног суда
IУ-334/2004 од 02.12.2004.

Оспорена одредба Правилника којом је било прописано да, када запослени ради са непуним радним временом код једног послодавца, доприноси за обавезно социјално осигурање обрачунавају се и плаћају на зараду, односно на најнижу основицу у складу са законом, без умањења сразмерно времену проведеном на раду, није несагласна с Уставом.

Уставни суд је донео:

Р Е Ш Е Њ Е

1. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности одредбе члана 5а. Правилника о изменама и допунама Правилника о начину обрачуна и уплате и о садржини пореске пријаве о обрачунатим и плаћеним доприносима за обавезно социјално осигурање ("Службени гласник РС", број 77/2003).

2. Одбацује се иницијатива за покретање поступка за утврђивање незаконитости одредбе члана 5а. Правилника из тачке 1.

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за покретање поступка за оцену уставности и законитости одредбе члана 5а. Правилника из тачке 1. изреке. Иницијатор, као разлог оспоравања, истиче да је овим чланом прописана обавеза послодавца да се радницима запосленим са непуним радним временом обрачунава и плаћа допринос за социјално осигурање на најнижу основицу, без одговарајућег доприноса сразмерно времену проведеном на раду. С тим у вези, наводи да ниједним прописом није предвиђено право радника да му се стаж осигурања рачуна као да ради са пуним радним временом.

Министарство за социјална питања доставило је одговор у коме износи мишљење да је оспорена одредба Правилника заснована на Уставу и закону. Истиче да је чланом 182. Закона о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник РС", број 34/2003) прописано да основицу на коју се обрачунава и плаћа допринос за осигуранике запослене чини зарада и накнада зараде у складу са законом, општим актом или уговором о раду, с тим да та основица не може бити нижа од најнижих основица осигурања, које чине износи утврђени у проценту од просечне зараде по запосленом у Републици у претходном кварталу, а који су утврђени овим чланом. С обзиром на то да је наведеном законском одредбом утврђена најнижа основица за обрачун и плаћање доприноса за пензијско и инвалидско осигурање за запослене осигуранике независно од времена проведеног на раду, доносилац акта сматра да оспореном одредбом Правилника није учињена повреда Устава, односно закона. Поред изнетог, у одговору се наводи да се према члану 46. Закона о пензијском и инвалидском осигурању у стаж осигурања рачуна време које је осигураник провео на раду, по основу кога је био обавезно осигуран и за које је уплаћен допринос за пензијско и инвалидско осигурање. Указује се, такође, на то да важећи Закон приликом рачунања стажа, за разлику од ранијих прописа из области пензијског и инвалидског осигурања, не предвиђа свођење непуног радног времена на пуно радно време. То значи да се, према важећем Закону, осигуранiku у стаж осигурања признаје календарско време у коме је био у осигурању, односно за које је плаћен допринос за пензијско и инвалидско

осигурање, независно од тога да ли је радио са половином радног времена или са пуним радним временом. Према наводима из одговора, на овај начин је управо постигнута равноправност осигураника приликом утврђивања дужине стажа осигурања, као битног елемента за остваривање права из пензијског и инвалидског осигурања.

По спроведеном поступку пред Уставним судом, утврђено је да су оспорени Правилник донели споразумно министар за рад и запошљавање, министар за социјална питања, министар здравља и министар финансија и економије. Овлашћење за доношење Правилника било је садржано у одредбама члана 184. став 3. Закона о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник РС", број 34/2003), члана 108в. став 2. Закона о здравственом осигурању ("Службени гласник РС", бр. 18/92, 26/93, 53/93, 67/93, 48/94, 25/96, 46/98, 54/99, 29/2001 и 12/2002), члана 141. став 2. Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености ("Службени гласник РС", број 71/2003) и члана 41. став 6. Закона о пореском поступку и пореској администрацији ("Службени гласник РС", бр. 80/2002, 84/2002, 23/2003 и 70/2003). Оспореном одредбом члана 5а. наведеног Правилника било је прописано да, када запослени ради са непуним радним временом код једног послодавца, доприноси за обавезно социјално осигурање обрачунавају се и плаћају на зараду, односно на најнижу основицу у складу са законом, без умањења сразмено времену проведеном на раду.

Устав Републике Србије у члану 40. став 1. предвиђа да обавезним осигурањем запослени, у складу са законом, обезбеђују себи, између осталог, и права за случај смањења или губитка радне способности, незапослености и старости и права на друге облике социјалног осигурања. Одредбом члана 68. став 2. Устава утврђено је да средства за остваривање права по основу обавезног социјалног осигурања и за случај привремене незапослености обезбеђују запослени, други осигураници и послодавци, преко организације којом управљају осигураници и корисници, у складу са законом. Одредбом члана 72. став 1. тачка 4. Устава утврђено је да Република Србија уређује и обезбеђује финансијски систем, систем социјалног осигурања и других облика социјалне сигурности. Одредбом члана 72. став 1. тачка 11. Устава утврђено је да Република Србија уређује и обезбеђује организацију, надлежност и рад републичких органа, а одредбама члана 94. да министарства обављају послове државне управе, примењују законе и да се њихова надлежност утврђује законом. Суд је утврдио да из наведених уставних одредаба произлази да је социјално осигурање обавезно за запослене на основу Устава, а да се за друге грађане то осигурање уређује законом. Одредбама члана 182. Закона о пензијском и инвалидском осигурању, које су биле на снази у време доношења оспореног Правилника, било је уређено питање основице на коју се обрачунавао и плаћао допринос за ово осигурање за запослене осигуранике. Наиме, према ставу 1. наведеног члана, ову основицу чиниле су зарада и накнада зараде у складу са законом, општим актом или уговором о раду. Ставом 2. истог члана било је прописано да та основица не може бити нижа од најнижих основица осигурања, које чине износи утврђени овим законом у проценту од просечне зараде по запосленом у Републици у претходном кварталу. Одредбе члана 182, члана 184. став 3. Закона о пензијском и инвалидском осигурању, члана 108в. став 2. Закона о здравственом осигурању и члана 141. став 2. Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености, престале су да важе 1. септембра 2004. године, даном почетка примене Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање ("Службени гласник РС", број 84/2004), а на основу одредбе члана

77. овог закона. Закон о доприносима за обавезно социјално осигурање је на целовит начин уредио материју доприноса за обавезно социјално осигурање, укључујући и све елементе овог система (обвезнике, основице, стопе, начин обрачунавања и плаћања и друга питања од значаја за утврђивање и плаћање доприноса). Према одредбама чл. 2. и 3. овог закона, средства за финансирање обавезног социјалног осигурања обезбеђују се, поред осталог, и доприносима за пензијско и инвалидско осигурање и доприносима за обавезно пензијско и инвалидско осигурање. Када је у питању уређивање основице доприноса, овај закон садржи више одредаба којима се на општи начин дефинише основица доприноса за различите категорије обвезника (чл. 13. до 35. Закона), а у поглављу V. Закона је уређено питање најниже и највише основице овог доприноса. У том смислу, овај закон садржи слично решење као и оспорена одредба Правилника, када су у питању запослени који раде са непуним радним временом код једног послодавца. Наиме, у том случају, сагласно одредби члана 40. став 1. Закона, уколико је зарада коју остварује запослени нижа од најниже месечне основице доприноса, основица доприноса је најнижа месечна основица доприноса. Према члану 37. Закона најнижу месечну основицу доприноса чини износ од 40% просечне месечне зараде у Републици исплаћене у претходном кварталу за који су објављени подаци републичког органа надлежног за послове статистике, ако овим законом није друкчије одређено. Такође, одредбом члана 75. Закона прописано је да доприносе за које је обавеза плаћања настала, односно доспела до дана почетка примене овог закона, обвезници плаћања доприноса су дужни да плате у складу са прописима који су важили до дана почетка примене овог закона. С обзиром на то да је Закон о доприносима за обавезно социјално осигурање непосредно уредио поменута питања, то су и одредбе наведених закона, које су чиниле правни основ за доношење оспореног Правилника, стављене ван снаге даном почетка примене Закона. Оспорена одредба Правилника (као и Правилник у целини), такође су престали да важе 1. септембра 2004. године, односно даном почетка примене Правилника о обрасцу збирне пореске пријаве о обрачунатим и плаћеним доприносима за обавезно социјално осигурање, ("Службени гласник РС", бр. 96/2004 и 105/2004), на основу одредбе члана 11. овог правилника. Важећи правилник донео је Министар финансија, на основу члана 41. став 7, а у вези са чланом 2. став 1. Закона о пореском поступку и пореској администрацији ("Службени гласник РС", бр. 80/02, 84/02, 23/03, 70/03 и 55/04).

Оспорена одредба члана 5а. наведеног Правилника, према оцени Суда, била је донета у складу са овлашћењима министара садржаним у законским одредбама које су предвиђале доношење подзаконског акта који је имао за сврху да омогући примену одговарајућих законских решења. У складу са специфичношћу случаја из оспореног члана 5а. Правилника, било је уређено питање начина обрачуна и уплате доприноса за обавезно социјално осигурање на зараду, односно најнижу основицу, у складу са законом. С обзиром на то да питање рачунања стажа осигурања, у случају рада са непуним радним временом, није предмет овог правилника, Суд је оценио да наводи иницијатора у вези са тим нису од утицаја на решавање ове правне ствари.

Будући да је Суд утврдио да се доносилац Правилника у случају оспорене одредбе члана 5а. Правилника кретао у границама Устава, иницијативу за покретање поступка за утврђивање неуставности поменуте одредбе није прихватио. Имајући у виду чињеницу престанка важења одредаба закона на основу којих је донета оспорена одредба члана 5а. Правилника као и

престанак важења ове одредбе Правилника, Суд је одбацио иницијативу за покретање поступка за утврђивање незаконитости оспорене одредбе Правилника, због непостојања процесних претпоставки за даље вођење поступка, а на основу одредбе члана 19. тачка 4) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93).

На основу изложеног, као и члана 19. тачка 4) и члана 47. тачка 3) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, Уставни суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда
IY-473/2003 од 04.11.2004.

С обзиром да је престао да важи оспорени члан 17. Уредбе, као и да је престала да важи одредба закона у односу на коју је оцена законитости тражена, не постоје процесне претпоставке за даље вођење поступка и одлучивање Суда.

Уставни суд је донео:

Р Е Ш Е Њ Е

Обуставља се поступак за оцењивање законитости члана 17. Уредбе о привременом финансирању Републике Србије за период јануар-март 2004. године ("Службени гласник РС", број 130/2003).

Предлогом је покренут поступак пред Уставним судом за оцењивање законитости члана 17. Уредбе наведене у изреци. Према мишљењу предлагача, Влада је имала овлашћење за доношење акта о привременом финансирању у случају да Народна скупштина не донесе буџет, али не и да обавезе буџетског корисника на враћање неутрошених буџетских средстава, како је то учињено оспореним чланом 17. Уредбе. Предлагач сматра да је оспорена одредба Уредбе супротна члану 67. Закона о јавним приходима и јавним расходима ("Службени гласник РС", бр. 76/91, 18/93, 22/93, 37/93, 67/93, 45/94, 47/98, 54/99 и 22/01), којим је прописано да неутрошена средства на крају године са посебног рачуна и подрачуна из члана 66. Закона остају на посебном рачуну, односно подрачуну, осим пренетих а неутрошених средстава за зараде запослених која се враћају у буџет. Према наводима предлагача, супротно овој одредби Закона прописано је враћање свих средстава, услед чега су могле наступити неотклоњиве штетне последице за предлагача (и друге организације), јер им се тако онемогућава нормалан рад. Такође, предложено је да Уставни суд обустави извршење појединачног акта или радње предузете на основу оспореног члана Уредбе.

Влада Републике Србије је доставила Суду одговор у коме наводи да разлози предлагача за оцену законитости оспореног члана Уредбе нису основани и указује да је одредба члана 67. Закона о јавним приходима и јавним

расходима, у односу на коју се тражи оцена законитости, престала да се примењује од дана ступања на снагу Закона о буџетском систему ("Службени гласник РС", бр. 9/2002 и 87/2002). С обзиром на то да је из извештаја Управе за јавна плаћања у 2003. години уочено да на активним рачунима директних и индиректних корисника буџетских средстава постоје велика средства, а да трезорско пословање подразумева да се обавезе према добављачима и трансфери корисницима извршавају по унапред договореној динамици, Влада је оценила да је било неопходно управљати готовином на тај начин да средства буду на располагању свим корисницима у моменту када су им потребна. У одговору се даље истиче да се на овај начин нису доводиле у питање обавезе које су буџетски корисници били преузели у складу са важећим прописима, али су се могле реализовати у складу са ликвидношћу трезора и динамиком доспевања обавеза. Стога, сматра да нису основани наводи предлагача да извршењем оспореног члана могу наступити неотклоњиве штетне последице за предлагача.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да је Уредбу о привременом финансирању Републике Србије за период јануар - март 2004. године донела Влада Републике Србије, на основу члана 28. став 5. Закона о буџетском систему. Уредба је ступила на снагу 30. децембра 2003. године и почела да се примењује од 1. јануара 2004. године, на основу одредбе члана 18. Уредбе. Оспореним чланом 17. став 1. Уредбе било је прописано да директни и индиректни корисници буџетских средстава преносе на рачун - Извршење буџета Републике, до 15. јануара 2004. године, сва средства која су овим корисницима пренета у складу са Законом о буџету Републике Србије за 2003. годину ("Службени гласник РС", бр. 86/2002 и 35/2003) закључно са 31. децембром 2003. године. Према ставу 2. истог члана Уредбе министар надлежан за послове финансија био је овлашћен да утврди поступак за пренос неутрошених средстава из става 1. овог члана. На основу ове одредбе, Министар финансија је донео Правилник о преносу неутрошених средстава на рачун извршења буџета Републике ("Службени гласник РС", број 2/2004). Оспорена Уредба је темпоралног карактера и престала је да важи даном ступања на снагу Закона о буџету Републике Србије за 2004. годину ("Службени гласник РС", број 33/2004). Чланом 22. Закона предвиђено је да су у укупан износ средстава утврђених овим законом урачуната и средства стављена на располагање директним и индиректним корисницима буџетских средстава за период привременог финансирања, на основу наведене Уредбе. Одредбом члана 28. став 5. Закона о буџетском систему утврђено је овлашћење Владе за доношење акта о привременом финансирању, ако Народна скупштина Републике Србије не донесе буџет пре почетка фискалне године. Привремено финансирање, у смислу ст. 3. и 4. истог члана, врши се у времену од најдуже прва три месеца фискалне године, сразмерно средствима коришћеним у истом периоду у буџету претходне године, а највише до једне четвртине износа укупних прихода распоређених у буџету претходне фискалне године. Закон о буџетском систему ступио је на снагу 6. марта 2002. године, а у одељку X . "Прелазне и завршне одредбе - престанак важења одређених закона," и члану 76. став 1. прописано је да, ако су одредбе других закона који важе на дан ступања на снагу овог закона у супротности са овим законом, примењују се одредбе овог закона. На основу одредаба ст. 1. и 2. наведеног члана Закона о буџетском систему, одредба члана 67. Закона о јавним приходима и јавним расходима, којом је било прописано да неутрошена средства на крају године са посебног рачуна и подрачуна из члана

66. овог закона остају на посебном рачуну односно подрачуну, осим пренетих, а неутрошених средстава за зараде запослених која се враћају у буџет, престала је да се примењује даном ступања на снагу Закона о буџетском систему. Имајући у виду престанак важења оспореног члана 17. Уредбе као и престанак важења члана 67. Закона о јавним приходима и јавним расходима, Уставни суд је обуставио поступак за оцењивање законитости оспореног члана 17. Уредбе, због непостојања процесних претпоставки за даље вођење поступка и одлучивање Суда. Истовремено, Уставни суд је одбацио захтев за обуставу извршења појединачног акта, односно радње на основу оспореног члана Уредбе.

На основу изнетог, као и члана 25. тачка 2) и члана 47. тачка 4) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93), Уставни суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда
IУ-17/2004 од 02.12.2004.

Имајући у виду да су Уредба и Правилник по својој природи темпоралног карактера, Суд је оценио да се могу сматрати извршеним истеком времена за које су донети, па је, с обзиром на престанак важења одредбе закона у односу на коју је тражена оцена, Суд донео решење о обустављању поступка.

Уставни суд је донео:

Р Е Ш Е Њ Е

Обуставља се поступак за оцењивање законитости Правилника о преносу неутрошених средстава на рачун извршења буџета Републике ("Службени гласник РС", број 2/2004).

Предлогом је покренут поступак пред Уставним судом за оцењивање законитости Правилника наведеног у изреци. Предлагач истиче да је оспорени Правилник донео Министар финансија на основу одредбе члана 17. став 2. Уредбе о привременом финансирању Републике Србије за период јануар - март 2004. године ("Службени гласник РС", број 130/2003), којом је министар овлашћен да утврђује поступак за пренос неутрошених средстава из става 1. овог члана. Одредбом члана 17. став 1. Уредбе било је прописано да директни и индиректни корисници буџетских средстава преносе на рачун - Извршење буџета Републике, до 15. јануара 2004. године, сва средства која нису утрошена за финансирање расхода у 2003. години, а која су овим корисницима пренета у складу са Законом о буџету Републике Србије за 2003. годину ("Службени гласник РС", бр. 86/2002 и 35/2003) закључно са 31. децембром 2003. године. Према наводима предлагача, члан 17. Уредбе и оспорени Правилник, који је донет на основу наведеног члана Уредбе, супротни су члану 67. Закона о јавним приходима и јавним расходима ("Службени гласник РС", бр. 76/91, 18/93, 22/93, 37/93, 67/93, 45/94, 47/98, 54/99 и 22/01), којим је прописано да неутрошена средства на крају године са посебног рачуна и подрачуна из члана

66. Закона остају на посебном рачуну, односно подрачуну, осим пренетих а неутрошених средстава за зараде запослених која се враћају у буџет.

Доносилац Правилника у одговору истиче да нису основани наводи да су члан 17. Уредбе и Правилник у супротности са чланом 67. Закона о јавним приходима и јавним расходима, имајућу у виду да је поменута законска одредба престала да се примењује од дана ступања на снагу Закона о буџетском систему ("Службени гласник РС", бр. 9/2002 и 87/2002), односно 6. марта 2002. године. У одговору се наводи да је Уредбу, која садржи овлашћење за доношење оспореног Правилника, донела Влада Републике Србије на основу одредбе члана 28. став 5. Закона о буџетском систему ("Службени гласник РС", бр. 9/2002 и 87/2002), с обзиром да Народна скупштина није донела буџет пре почетка фискалне године.

У поступку пред Уставним судом је утврђено да је оспорени Правилник донео Министар финансија и економије, на основу члана 17. став 2. Уредбе о привременом финансирању Републике Србије за период јануар - март 2004. године. Чланом 1. Правилника предвиђено је да се њиме ближе уређује поступак за пренос неутрошених средстава са стањем на дан 31. децембра 2003. године на рачун - Извршење буџета Републике, с тим да се ова обавеза односи на све кориснике буџетских средстава утврђених одговарајућом наредбом. Према члану 2. Правилника, износи средстава исказују се на посебном обрасцу који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део, а корисници буџетских средстава попуњени образац достављају надлежној филијали Управе за јавна плаћања, а индиректни корисници копију обрасца достављају и директним корисницима буџетских средстава. Чланом 3. Правилника прописано је да корисници буџетских средстава који су укључени у систем консолидованог рачуна трезора у 2003. години, а од 1. јануара 2004. године нису у систему консолидованог рачуна трезора, достављају образац Управи за јавна плаћања, а чланом 4. Правилника прописано је његово ступање на снагу наредног дана од дана објављивања. Према обрасцу ПНС, који је саставни део овог правилника, рок за уплату неутрошених средстава по овом правилнику био је одређен до 15. јануара 2004. године.

Законом о државној управи ("Службени гласник РС", бр. 20/92, 6/93, 48/93, 53/93, 67/93, 48/94 и 49/99) утврђено је, поред осталог, да министарства обезбеђују извршавање закона доношењем прописа (члан 9. став 2.); да органи државне управе доносе правилнике, наредбе, упутства и решења кад су на то законом овлашћени (члан 67. став 1.); да се правилником разрађују поједине одредбе закона и прописа Владе ради његовог извршавања (члан 68. став 1.); да се правилником не могу установљавати обавезе и права која нису заснована на закону, нити се могу утврђивати надлежности органа државне управе (члан 68. став 4.) и да наведене акте доноси функционер који руководи органом државне управе (члан 71. став 1.). Из наведених одредаба, према оцени Суда, проистиче да министарства могу да доносе опште правне акте за извршавање закона и прописа Владе на основу изричитог овлашћења садржаног у закону, односно пропису Владе ради чијег се извршавања доносе. Имајући у виду чињеницу да су Уредба и Правилник по својој природи темпоралног карактера, Суд је оценио да се могу сматрати извршеним истеком времена за које су донети. С обзиром на чињеницу престанка важења члана 67. Закона о јавним приходима и јавним расходима, као и оба наведена акта у целини, престале су процесне претпоставке за даље вођење поступка и одлучивање

Суда, па је Суд обуставио поступак за оцену законитости оспореног Правилника.

На основу изнетог, као и члана 25. тачка 2) и члана 47. тачка 4) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93), Уставни суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда
IУ-33/2004 од 02.12.2004.

**4. ПРОПИСИ ДРУГИХ РЕПУБЛИЧКИХ ОРГАНА -
РЕПУБЛИЧКОГ ЗАВОДА ЗА ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРАЊЕ**

Републички завод за здравствено осигурање, односно Управни одбор тог завода, надлежан је да општим актом уреди обим и садржину здравствене заштите осигураних лица.

Уставни суд је донео:

РЕШЕЊЕ

1. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости одредаба чл. 6. и 18. Одлуке о садржини и обиму здравствене заштите ("Службени гласник РС", број 44/99).

2. Одбацује се захтев за оцењивање уставности и законитости одредаба чл. 9а и 9б Правилника о условима и начину остваривања права из здравственог осигурања ("Службени гласник РС", бр. 44/99, 37/2002, 67/2003 и 1/2004).

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости одредаба чл. 6. и 18. Одлуке о садржини и обиму здравствене заштите и одредаба чл. 9а и 9б Правилника о условима и начину остваривања права из здравственог осигурања. У иницијативи се наводи да су оспорене одредбе Одлуке и Правилника у супротности с Уставом Републике Србије који гарантује право на здравствену заштиту, с одредбом члана 18. Закона о здравственом осигурању, као и са Законом о здравственој заштити, а из разлога што Завод за здравствено осигурање, примењујући оспорене одредбе Одлуке и Правилника, углавном не признаје трошкове уградње ортопедских помагала иако, према наведеним законима, уградња ортопедских помагала спада у обавезан вид здравствене заштите, а трошкови за то падају на терет Завода за здравствено осигурање. Такође, Републички завод за здравствено осигурање није, по мишљењу иницијатора, законом овлашћен да доноси оспорену Одлуку и Правилник.

У одговору доносиоца оспорених аката истиче се да су одредбом члана 18. Закона о здравственом осигурању утврђена права осигураних лица обухваћених обавезним здравственим осигурањем, међу којима је и право осигураног лица на лекове, помоћни материјал који служи за примену лекова и санитетски материјал потребан за лечење. Даље се наводи да је оспорену Одлуку донео Управни одбор Завода, сагласно овлашћењу из члана 19. став 1. Закона о здравственом осигурању, као и да оспорене одредбе Одлуке нису у супротности с Уставом и законом јер се тим одредбама осигураним лицима не ускраћује нити сужава право на здравствену заштиту, већ се прописује могућност обезбеђивања и спровођења здравствене заштите по приоритетима, уколико садржина и обим права утврђени овом одлуком не могу да се остваре услед недостатка средстава. У односу на део иницијативе којим се оспоравају одредбе чл. 9а и 9б Правилника, доносилац оспорених аката истиче да је правни основ за доношење оспореног Правилника садржан у члану 64. став 2. Закона о здравственом осигурању. Оспореним одредбама чл. 9а и 9б Правилника уведена је Листа чекања у здравственим установама за одређене области здравствене заштите, у зависности од медицинских индикација, здравственог стања осигураног лица, као и датума јављања здравственој установи, а осигурано лице здравствену заштиту остварује по одређеном редоследу који се утврђује Листом чекања здравствене установе, а уколико здравствену заштиту користи мимо те

Листе, користи је на лични захтев. У случају када осигурано лице, коришћењем здравствене заштите мимо Листе чекања, има трошкове, а није у питању партиципација, осигурано лице има право да поднесе захтев за надокнаду утрошених средстава филијали код које је здравствено осигурано. Сагласно оспореној Одлуци, на терет средстава здравственог осигурања накнадиће се трошкови коришћења здравствене заштите уколико лекарска комисија филијале код које је лице здравствено осигурано, оцени да је здравствена заштита била неопходна. Доносилац оспорених аката сматра да оспорене одредбе Правилника нису у супротности с Уставом и законом, јер се тим одредбама не ускраћује осигураном лицу коришћење здравствене заштите, већ само одлаже њено коришћење за каснији период.

Уставни суд је, у спроведеном поступку, утврдио да је оспореним одредбама члана 6. Одлуке о садржини и обиму здравствене заштите утврђено да: садржина и обим права на здравствену заштиту која су утврђена овом одлуком и средства за финансирање тих права морају бити међусобно усклађена; уколико дође до несклада између расположивих средстава у Републичком заводу и потребних средстава за спровођење здравствене заштите утврђене овом одлуком, органи Републичког завода предузимају мере за обезбеђивање додатних средстава; када средства која се обезбеђују из редовних извора за спровођење здравствене заштите утврђене овом одлуком нису довољна, а није могуће обезбедити додатна средства, врши се пружање здравствене заштите према приоритетима и у оквиру расположивих средстава, у складу са чланом 18. Одлуке. Оспореном одредбом члана 18. Одлуке утврђено је да, уколико садржина и обим права утврђени овом одлуком не могу да се остваре услед недостатка средстава, односно недовољно остварених прихода Републичког завода у последњих 12 месеци, Управни одбор Републичког завода може предложити Влади Републике Србије да донесе акт којим ће се утврдити приоритети у обезбеђивању и спровођењу здравствене заштите.

Оспореним одредбама члана 9а Правилника о условима и начину остваривања права из здравственог осигурања било је утврђено да здравствену заштиту у здравственим установама, осигурана лица остварују по одређеном редоследу, а да се редослед утврђује Листом чекања, у зависности од медицинских индикација, здравственог стања осигураног лица и датума јављања здравственој установи (став 1.); као и да се Листа чекања утврђује за: дијагностичке прегледе и анализе; хируршке интервенције; медицинску рехабилитацију; стоматолошку здравствену заштиту, осим за децу, омладину и жене за време трудноће и дојења (став 2.). Оспореном одредбом члана 9б било је утврђено да уколико осигурано лице користи здравствену заштиту мимо Листе чекања здравствене установе, користи је на лични захтев.

Оспорене одредбе Правилника о условима и начину остваривања права из здравственог осигурања престале су да важе 14. јануара 2004. године ступањем на снагу Правилника о измени Правилника о условима и начину остваривања права из здравственог осигурања ("Службени гласник РС", број 1/2004).

Устав Републике Србије утврђује: да свако има право на заштиту здравља, као и да деца, труднице и стара лица имају право на здравствену заштиту из јавних прихода, кад то право не остварују по неком другом основу, а друга лица под условима утврђеним законом (члан 30.); да обавезним осигурањем, запослени, у складу са законом, обезбеђују себи, поред осталог, право на здравствену заштиту и друга права за случај болести, а за чланове своје

породице – право на здравствену заштиту (члан 40. став 1.); да средства за остваривање обавезног социјалног осигурања и за случај привремене незапослености обезбеђују запослени, други осигураници и послодавци, преко организације којом управљају осигураници и корисници, у складу са законом (члан 68. став 2.); као и да Република Србија уређује и обезбеђује, поред осталог, систем у области социјалног осигурања и других облика социјалне сигурности, као и систем у области здравства (члан 72. став 1. тач. 4. и 6.).

Закон о здравственом осигурању ("Службени гласник РС", бр.18/92, 26/93, 53/93, 67/93, 48/94, 25/96, 46/98, 54/99, 29/01, 18/02, 80/02 и 84/04) утврђује: да обавезним здравственим осигурањем запослени и други осигураници утврђени овим законом (у даљем тексту: осигурана лица) обезбеђују себи и члановима својих породица право на здравствену заштиту, право на новчане накнаде и друга права утврђена овим законом (члан 2.); да је право из здравственог осигурања, поред осталог, и право на здравствену заштиту (члан 17.); видове здравствене заштите који се обезбеђују обавезним здравственим осигурањем (члан 18.); да Републички завод за здравствено осигурање ближе уређује обим и садржину и стандарде здравствене заштите из члана 18. овог Закона за осигурана лица, као и да обим и садржај здравствене заштите осигураних лица, не може бити мањи од обима и садржаја здравствене заштите утврђене по прописима о здравственој заштити (члан 19.); да ближе услове и начин коришћења здравствене заштите и остваривања других права из здравственог осигурања, као и услове и начин оцене радне способности, односно привремене спречености за рад утврђује Завод (члан 64. став 2.); да ако осигурано лице користи здравствену заштиту мимо услова и начина утврђених у ставу 1. овог члана и општем акту Завода, матична филијала сноси трошкове те здравствене заштите ако је била неопходна и ако осигурано лице на њу има право у оквиру осигурања, у висини трошкова те заштите код носилаца здравствене службе на подручју матичне филијале, као и да Завод ближе уређује начин остваривања здравствене заштите и случајеве и односе између осигураног лица и Завода који настају када осигурано лице користи здравствену заштиту мимо начина утврђеног овим законом и општим актима Завода (члан 71. ст. 2. и 3.); да Републички завод за здравствено осигурање обезбеђује наменско и економично коришћење средстава за здравствено осигурање, ствара резерве за осигурање и стара се о увећању средстава на економским основама и да обезбеђује непосредно, ефикасно, рационално и законито остваривање права из здравственог осигурања и организује обављање послова за спровођење осигурања (члан 94. тач. 4) и 5)); као и да Управни одбор доноси статут и друге опште акте Завода и обавља и друге послове, у складу са законом и статутом Завода (члан 100. став 1. тач. 1) и 8)).

Сагласно наведеним одредбама Устава и Закона о здравственом осигурању, Републички завод за здравствено осигурање, односно Управни одбор тог Завода, надлежан је да општим актом уреди обим и садржину здравствене заштите осигураних лица, те стога, по оцени Уставног суда, поступак доношења оспорене Одлуке није у несагласности с Уставом и законом.

Утврђујући оспореним одредбама члана 6. Одлуке обавезу међусобне усклађености садржине и обима права на здравствену заштиту са средствима за финансирање тих права, обавезу Републичког завода да предузима мере за обезбеђивање додатних средстава када дође до несклада између расположивих и потребних средстава за спровођење здравствене заштите, да се пружање здравствене заштите, у случају када средства из

редовних извора и додатна средства нису довољна, врши према приоритетима и у оквиру расположивих средстава, односно утврђујући оспореном одредбом члана 18. Одлуке да Управни одбор Републичког завода, у случају кад није могуће обезбедити потребна средства, може предложити Влади Републике Србије да донесе акт којим ће се утврдити приоритети у обезбеђивању и спровођењу здравствене заштите, Републички завод за здравствено осигурање није, по оцени Уставног суда, повредио одредбе чл.30. и 40. Устава, јер оспореним одредбама Одлуке није ускраћено право на здравствену заштиту.

Оспорене одредбе Одлуке, по оцени Уставног суда, сагласне су и с одредбама Закона о здравственом осигурању, којима се утврђује: да обавезним здравственим осигурањем запослени и други осигураници утврђени овим законом обезбеђују себи и члановима својих породица, поред осталог, и право на здравствену заштиту (чл. 2. и 17.); обим и садржај здравствене заштите која се обезбеђује обавезним здравственим осигурањем (члан 18.); овлашћење Републичког завода да ближе уреди обим и садржину и стандарде здравствене заштите, као и да тај обим и садржина не може бити мањи од обима и садржаја здравствене заштите утврђене по прописима о здравственој заштити (члан 19. ст. 1. и 2.); да се при остваривању здравствене заштите по овом закону осигураним лицима обезбеђује коришћење свих видова те заштите (члан 71. став 1.); као и да Републички завод за здравствено осигурање обезбеђује наменско и економично коришћење средстава за здравствено осигурање, ствара резерве за осигурање и стара се о увећању средстава на економским основама (члан 94. тачка 4)).

Уставни суд је утврдио да је у раније вођеном поступку оцењивао уставност и законитост оспорених одредаба чл. 9а и 9б Правилника о условима и начину остваривања права из здравственог осигурања и на седници одржаној 7. октобра 2004. године донео Решење број IY-16/2004, којим се не прихвата иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости наведених одредаба Правилника. Суд је оценио да поступак доношења оспореног Правилника није у несагласности с Уставом и законом, да оспореним одредбама Правилника нису биле, у време важења Правилника, повређене одредбе чл. 30. и 40. Устава, јер њима није било ускраћено право на здравствену заштиту, као и да су оспорене одредбе сагласне закону, зато што тим одредбама доносилац Правилника није изашао из оквира законом утврђених овлашћења нити је ускратио права из здравственог осигурања. Пошто из навода, разлога и доказа изнетих у иницијативи не произилази да има основа за поновно одлучивање, Суд је иницијативу у овом делу одбацио.

На основу изложеног и члана 47. тач. 3) и 6) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93), Уставни суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда
IY-463/2003 од 11.11.2004.

Остваривање здравствене заштите осигураних лица по одређеном редоследу који се утврди листом чекања није несагласно са законом.

Уставни суд је донео:

Р Е Ш Е Њ Е

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости одредаба чл. 9а и 9б Правилника о условима и начину остваривања права из здравственог осигурања ("Службени гласник РС", бр. 44/99, 37/2002, 62/2003 и 1/2004).

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости одредаба чл. 9а и 9б Правилника о условима и начину остваривања права из здравственог осигурања. У иницијативи се наводи да доносилац оспореног акта није овлашћен за његово доношење, као и да су оспорене одредбе Правилника у супротности с одредбама чл. 30. и 40. Устава Републике Србије и одредбом члана 18. Закона о здравственом осигурању јер доводе у питање Уставом прокламовано право на заштиту здравља и начело неприкосновености живота човека.

У одговору Републичког завода за здравствено осигурање на наводе из иницијативе, поред осталог, истиче се да је правни основ за доношење оспореног акта садржан у члану 64. став 2. Закона о здравственом осигурању ("Службени гласник РС", бр. 18/92, 26/93, 53/93, 67/93, 48/94, 25/96, 46/98, 54/99, 29/2001 и 18/2002). У одговору се даље наводи садржина оспорених одредби чл. 9а и 9б Правилника и истиче да осигурано лице здравствену заштиту у здравственој установи користи по одређеном редоследу који се утврђује Листом чекања здравствене установе, а уколико здравствену заштиту користи мимо те листе, користи је на лични захтев у ком случају то лице има право да филијали здравственог осигурања код које је здравствено осигурано, поднесе захтев за рефундацију тако насталих трошкова. Трошкови коришћења здравствене заштите на лични захтев надокнађују се на терет средстава здравственог осигурања уколико лекарска комисија надлежне филијале организације за здравствено осигурање оцени да је здравствена заштита била неопходна. Шта се сматра неопходном здравственом заштитом прописано је одредбом члана 20. став 2. Одлуке о садржини и обиму здравствене заштите ("Службени гласник РС", бр. 44/99 и 13/04). Доносилац оспореног акта у свом одговору даље истиче да сматра да оспорене одредбе Правилника нису у супротности с Уставом и законом јер се тим одредбама, на основу овлашћења из закона, прописују услови и начин остваривања права из здравственог осигурања, али се коришћење здравствене заштите осигураном лицу не ускраћује већ само одлаже њено коришћење за каснији период.

Оспорене одредбе Правилника престале су да важе 14. јануара 2004. године ступањем на снагу Правилника о измени Правилника о условима и начину остваривања права из здравственог осигурања ("Службени гласник РС", број 1/2004).

Уставни суд је у спроведеном поступку утврдио да је оспореним одредбама члана 9а Правилника о условима и начину остваривања права из

здравственог осигурања било утврђено да здравствену заштиту у здравственим установама, осигурана лица остварују по одређеном редоследу, а да се редослед утврђује Листом чекања, у зависности од медицинских индикација и здравственог стања осигураног лица, као и датума јављања здравственој установи (став 1.), као и да се Листа чекања утврђује за: дијагностичке прегледе и анализе; хируршке интервенције; медицинску рехабилитацију; стоматолошку здравствену заштиту, осим за децу, омладину и жене за време трудноће и дојења. Оспореном одредбом члана 96 Правилника било је утврђено да уколико осигурано лице користи здравствену заштиту мимо Листе чекања здравствене установе, користи је на лични захтев.

Устав Републике Србије утврђује: да свако има право на заштиту здравља, као и да деца, труднице и стара лица имају право на здравствену заштиту из јавних прихода, кад то право не остварују по неком другом основу, а друга лица под условима утврђеним законом (члан 30.); да обавезним осигурањем, запослени, у складу са законом, обезбеђују себи, поред осталог, право на здравствену заштиту и друга права за случај болести, а за чланове своје породице – право на здравствену заштиту, као и друга права по основу социјалног осигурања (члан 40. став 1.); да средства за остваривање обавезног социјалног осигурања и за случај привремене незапослености обезбеђују запослени, други осигураници и послодавци, преко организације којом управљају осигураници и корисници, у складу са законом (члан 68. став 2.); да Република Србија уређује и обезбеђује, поред осталог, и систем у области социјалног осигурања и других облика социјалне сигурности, као и систем у области здравства (члан 72. став 1. тач. 4. и 7.).

Закон о здравственом осигурању ("Службени гласник РС", бр.18/92, 26/93, 53/93, 67/93, 48/94, 25/96, 46/98, 54/99, 29/01, 18/02, 80/02 и 84/04) утврђује: видове, односно обим и садржину здравствене заштите који се обезбеђују обавезним здравственим осигурањем (члан 18); да Републички завод за здравствено осигурање ближе уређује обим и садржину и стандарде здравствене заштите из члана 18. Закона који не могу бити мањи од обима и садржаја здравствене заштите утврђене по прописима о здравственој заштити (члан 19.); да ближе услове и начин коришћења здравствене заштите и остваривања других права из здравственог осигурања, као и услове и начин оцене радне способности, односно привремене спречености за рад утврђује Завод (члан 64. став 2.); да Завод ближе уређује начин остваривања здравствене заштите, као и случајеве и односе између осигураног лица и Завода који настају када осигурано лице користи здравствену заштиту мимо начина утврђеног овим законом и општим актима Завода (члан 71. став 3.); као и да Управни одбор доноси статут и друге опште акте Завода и обавља и друге послове, у складу са законом и статутом Завода (члан 100. став 1. тач. 1) и 8)).

Сагласно наведеним одредбама Устава и Закона о здравственом осигурању, Републички завод за здравствено осигурање, односно Управни одбор тог Завода надлежан је да општим актом уреди ближе услове и начин коришћења права из здравственог осигурања те стога, по оцени Уставног суда, поступак доношења оспореног Правилника није у несагласности с Уставом и законом.

Утврђујући оспореним одредбама Правилника остваривање здравствене заштите осигураних лица по одређеном редоследу који се утврђује Листом чекања на основу критеријума и у случајевима утврђеним оспореном одредбом члана 9а Правилника, као и утврђивањем коришћења здравствене

заштите мимо Листе чекања као здравствене заштите која се користи на лични захтев-оспорени члан 9б Правилника, Републички завод за здравствено осигурање није, по оцени Уставног суда, повредио одредбе чл. 30. и 40. Устава јер оспореним одредбама није било ускраћено право на здравствену заштиту.

Оспорене одредбе Правилника биле су у време важења сагласне и са одредбама Закона о здравственом осигурању којима се утврђује обим и садржај здравствене заштите (члан 18.), овлашћење Завода да ближе уреди услове и начин коришћења здравствене заштите и остваривања других права из здравственог осигурања (члан 64. став 2.), као и овлашћење Завода да ближе уреди начин остваривања здравствене заштите, те случајеве и односе између осигураног лица и Завода који настају када осигурано лице користи здравствену заштиту мимо начина утврђеног овим законом и општим актима Завода (члан 71. став 3.). Оспореним одредбама Правилника, по оцени Уставног суда, доносилац тог акта није изашао из оквира законом утврђених овлашћења нити је ускратио или ограничио права из здравственог осигурања, односно коришћење тих права, већ је уредио начин и услове под којима се здравствена заштита, у одређеним случајевима, може користити. Тим одредбама било је осигураним лицима обезбеђено, у случајевима за које се Листом чекања утврђивао редослед, остваривање здравствене заштите под једнаким условима, у обиму и садржини утврђеним Законом о здравственом осигурању и Одлуком о садржини и обиму здравствене заштите, по редоследу одређеном у складу са критеријумима утврђеним оспореним Правилником. Такође, одређивањем оспореном одредбом члана 9б Правилника да се коришћење здравствене заштите мимо Листе чекања има сматрати коришћењем те заштите на лични захтев нису, по оцени Уставног суда, била ускраћена нити ограничена права из здравственог осигурања утврђена Уставом и Законом о здравственом осигурању.

На основу изложеног и члана 47. тачка 3) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93), Уставни суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда
IУ-16/2004 од 07.10.2004.

5. ПРОПИСИ ГРАДОВА И ОПШТИНА

а) Општина и град

Уравнотежење буџета које се врши смањењем планираних расхода или издатака или увођењем нових прихода или примања може се вршити само у току фискалне године, односно најкасније до 31. децембра календарске године, а не може се вршити за годину која је истекла.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

Утврђује се да Одлука о измени и допуни (ребаланс) Одлуке о буџету Општине Блаце за 2003. годину ("Службени лист општине Блаце", број 1/2004) у време важења није била у сагласности с Уставом.

Уставном суду Републике Србије поднет је предлог за покретање поступка за оцену уставности одредбе члана 9. Одлуке наведене у изреци. Подносилац предлога оспорава пре свега део члана 9. Одлуке који се односи на распоређивање буџетских средстава општине Блаце за финансирање локалне телевизије "Пирамида" и наводи да је одредбама члана 49. ст. 2, 3. и 4. Закона о буџетском систему прописана намена коришћења сталне буџетске резерве која не обухвата финансирање локалне телевизије. Такође, Уставном суду поднета је и иницијатива којом се тражи покретање поступка за оцену уставности наведене Одлуке, у целини јер је Одлука, како наводи иницијатор донета у 2004. години, а односи се на 2003. годину, те има повратно дејство, што је несагласно члану 121. Устава Републике Србије.

У одговору Скупштине општине Блаце истиче се да је Одлуком само извршено усклађивање планираних буџетских прихода са оствареним приходима, као и прерасподела средстава у оквиру појединих раздела (апропријација) и да Одлука нема ретроактивно дејство јер ступа на снагу даном доношења.

Уставом Републике Србије утврђено је да закон, други пропис или општи акт не може имати повратно дејство и да се само законом може одредити да поједине његове одредбе, ако то захтева општи интерес утврђен у поступку доношења закона, имају повратно дејство (члан 121. ст. 1. и 2.); као и да општина, преко својих органа, у складу са законом, између осталог доноси и буџет (члан 113. став 1. тачка 1).

Одлуку о измени и допуни (ребаланс) Одлуке о буџету општине Блаце за 2003. годину ("Службени лист општине Блаце", број 1/2004) донела је Скупштина општине Блаце на седници од 8. јануара 2004. године. Одлуком су били утврђени конкретни новчани износи укупног прихода буџета општине Блаце за 2003. годину, као и сталне и текуће буџетске резерве, текући приходи по њиховим врстама, издаци буџета по основним наменама, распоређивање јавних прихода за финансирање јавних расхода по носиоцима, корисницима и ближим наменама.

Одлука је донета на основу члана 29. Закона о буџетском систему ("Службени гласник РС", бр. 9/2002 и 87/2002), којим је прописано, поред осталог, да: ако се у току фискалне године донесе закон или други пропис који за резултат има смањивање планираних прихода или примања или повећање

планираних расхода или издатака, доноси се одлука којом се утврђују додатни приходи или примања, или умањење расхода или издатака, у циљу уравнотежења буџета; ако у току фискалне године дође до повећања расхода или издатака или смањења прихода или примања, буџет се уравнотежује смањењем планираних расхода или издатака, или увођењем нових прихода или примања; уравнотежење буџета се врши путем допунског буџета, који се доноси по поступку за доношење буџета. Чланом 5. Закона прописано је да надлежни орган локалне власти у току године може располагати средствима која су у буџету остварена до истека текуће године. Чланом 14. Закона прописано је да се поступак припреме и доношења буџета извршава према буџетском календару. Наведеном одредбом су таксативно одређени датуми календара буџета локалне власти, којим је одређено следеће: 15. јун - локални орган управе надлежан за финансије издаје упутство за припрему нацрта буџета локалне власти; 15. јул - директни корисници локалних буџетских средстава достављају предлог финансијског плана локалном органу управе надлежном за финансије; 15. септембар - локални орган управе надлежан за финансије доставља нацрт буџета надлежном извршном органу локалне власти; 5. октобар - надлежни извршни орган локалне власти доставља предлог буџета локалној скупштини и Министарству; 15. децембар - локална скупштина доноси буџет локалне власти; 25. децембар - локални орган управе надлежан за финансије доставља буџет локалне власти министру. Наведеном одредбом је такође прописано да ти рокови представљају крајњи рок у буџетском календару. Чланом 28. Закона прописано је да се буџет доноси за период од једне фискалне године и важи за годину за коју је донет; да се фискалном годином сматра период од дванаест месеци, у раздобљу од 1. јануара до 31. децембра календарске године.

Полазећи од наведеног, Уставни суд је утврдио да се уравнотежење буџета које се врши смањењем планираних расхода или издатака или увођењем нових прихода или примања може вршити само у току фискалне године, односно најкасније до 31. децембра календарске године, а не може се вршити за годину која је истекла.

С обзиром на изнето, по оцени Уставног суда, Скупштина општине Блаце није могла у 2004. години оспореном Одлуком вршити уравнотежење буџета за 2003. годину, чиме је наведеној Одлуци дато повратно дејство, што је чини несагласном Уставу који одредбом члана 121. изричито забрањује повратно дејство општих аката.

Полазећи од свега наведеног, Уставни суд је утврдио да оспорена Одлука у време важења није била у сагласности с Уставом, па нема основа за оцењивање појединих њених одредаба.

На основу изложеног и члана 46. тачка 1) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93) Уставни суд је одлучио као у изреци.

Одлука Уставног суда
IУ-31/2004 од 18.11.2004.

("Службени гласник РС", број 138/2004)

Накнада за коришћење јавног паркиралишта у виду доплатне карте представља цену комуналне услуге.

Уставни суд је донео:

Р Е Ш Е Њ Е

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости одредаба члана 19. Одлуке о јавним паркиралиштима ("Службени лист града Београда", број 18/2003).

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за покретање поступка за оцењивање уставности и законитости одредаба члана 19. Одлуке о јавним паркиралиштима ("Службени лист града Београда", број 18/2003). Иако подносилац захтева оспорава Одлуку у целини, из садржине иницијативе произилази да су оспорене само одредбе члана 19. Одлуке. Подносилац иницијативе наводи да је оспорена Одлука несагласна са чланом 124. став 1. Устава Републике Србије будући да обавеза плаћања доплатне карте утврђена чланом 19. Одлуке у суштини представља казну, без могућности жалбе, односно приговора против налога овлашћеног контролора Јавног комуналног предузећа.

У одговору Скупштине града Београда наводи се да је чланом 15. став 1. Одлуке предвиђена обавеза плаћања одговарајуће накнаде за коришћење јавног паркиралишта од стране корисника, која има значење цене комуналне услуге, коју утврђује Јавно комунално предузеће за одређено време коришћења јавног паркиралишта. Обавезе корисника јавног паркиралишта, међу којима је и обавеза плаћања коришћења паркинг места према времену задржавања, наведене су у одредбама члана 16. и члана 17. став 2. Одлуке, а корисник који поступа супротно тим одредбама Одлуке дужан је да плати доплатну карту. Овлашћени контролори ЈКП "Паркинг сервис" врше контролу паркирања и издају налог за плаћање доплатне паркинг карте чија је висина одређена ценовником ЈКП "Паркинг сервис". У одговору се истиче да доплатна карта не представља управни акт у смислу члана 124. став 1. Устава, већ представља цену комуналне услуге коришћења јавног паркиралишта коју корисник услуге може да плати у тренутку започињања коришћења те услуге или накнадно, у виду доплатне карте.

Одлуку о јавним паркиралиштима ("Службени лист града Београда", број 18/2003) донела је Скупштина града Београда, на седници од 4. јула 2003. године, на основу члана 13. Закона о комуналним делатностима ("Службени гласник РС", бр. 16/97 и 42/98). Наведеном Одлуком уређени су услови и начин организовања послова у обављању комуналне делатности одржавања јавних паркиралишта, као и услови коришћења јавних паркиралишта на подручју одређених градских општина, а за вршење тих послова Скупштина града Београда је основала јавно комунално предузеће (чл. 1. и 3.). Одредбом члана 15. Одлуке прописано је, између осталог, да је за коришћење јавног паркиралишта корисник дужан да плати одговарајућу накнаду коју утврђује јавно комунално предузеће за одређено време коришћења. Према члану 16. Одлуке корисник јавног паркиралишта је обавезан да плати коришћење паркинг места према времену задржавања на прописан начин; да поступа у складу са

ограничењем времена коришћења паркинг места; да користи паркинг место у складу са саобраћајним знаком, хоризонталном и вертикалном сигнализацијом којом је означено паркинг место. Чланом 17. Одлуке, између осталог, је прописано да је за коришћење услуге корисник дужан да у возилу поседује важећу паркинг карту или паркирање плати електронским путем; да је корисник паркиралишта дужан да истакне купљену паркинг карту с унутрашње стране предњег ветробранског стакла возила или плати паркирање путем мобилног телефона; да користи исправно паркинг карту и у њу унесе тачне податке; да истицањем паркинг карте, односно заустављањем возила на паркинг месту, ако се плаћање врши електронским путем, корисник прихвата прописане услове за коришћење јавног паркиралишта. Према члану 18. Одлуке, контролу паркирања, односно исправност коришћења јавних паркиралишта врше овлашћени контролори јавног комуналног предузећа. Чланом 19. Одлуке прописано је да је корисник који поступа супротно одредбама члана 16. и члана 17. став 2. Одлуке дужан да плати доплатну карту; да налог за плаћање доплатне паркинг карте издаје овлашћени контролор и уручује га кориснику, а када контролор није у могућности да уручи налог кориснику, причвршћује га на возилу.

Чланом 124. став 1. Устава Републике Србије утврђено је да се против решења и других појединачних аката судских, управних и других државних органа, као и против таквих аката органа и организација које врше јавна овлашћења, донесених у првом степену, може изјавити жалба надлежном органу.

Законом о комуналним делатностима прописано је: да општина, град, односно град Београд у складу са тим Законом, уређује и обезбеђује услове обављања комуналних делатности и њиховог развоја (члан 2.); да скупштина општине прописује услове и начин организовања послова у вршењу комуналних делатности и услове за коришћење комуналних производа, односно комуналних услуга, између осталог, права и обавезе јавног комуналног или другог предузећа који обављају комуналну делатност и корисника комуналних производа и услуга, начин наплате цене за комуналне производе, односно за коришћење комуналних услуга (члан 13.); да скупштина општине може, поред осталог, прописати услове и начин коришћења јавних простора за паркирање као врсту комуналне делатности од локалног интереса (члан 4. став 2.); да послове инспекцијског надзора над применом тог закона и прописа донетих на основу тог закона и над обављањем комуналних делатности врши општински комунални инспектор; да је у вршењу инспекцијског надзора комунални инспектор овлашћен да контролише да ли се комунална делатност обавља на начин утврђен законом и прописом донетим на основу закона, да изриче и наплаћује новчане казне на лицу места за прекршаје по прописима које доноси скупштина општине, да нареди уклањање ствари и других предмета са јавних површина ако су они ту остављени противно прописима општине (члан 25.).

Законом о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", бр. 9/2002 и 33/2004) прописано је да је општина одговорна да преко својих органа, у складу с Уставом и законом, уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности, између осталог, и коришћење и одржавање јавних паркиралишта, као и организационе, материјалне и друге услове за њихово обављање (члан 18. став 1. тачка 4.).

Полазећи од наведеног, Уставни суд је утврдио да је Скупштина града Београда овлашћена да уреди услове за вршење комуналне делатности одржавања и коришћења јавних паркиралишта на подручју одређених градских

општина на начин прописан оспореном Одлуком о јавним паркиралиштима. По оцени Уставног суда, у конкретном случају се не ради о повреди уставног принципа о праву на жалбу из члана 124. став 1. Устава Републике Србије, будући да наплата накнаде за коришћење јавног паркиралишта у виду доплатне карте представља цену наведене комуналне услуге коју корисник јавног паркиралишта може да плати у тренутку започињања коришћења комуналне услуге паркирања или накнадно, у виду плаћања доплатне карте. Уставни суд сматра да доплатна карта није казна, већ представља цену комуналне услуге паркирања на јавним паркиралиштима, која није плаћена у тренутку започињања њеног коришћења, већ накнадно.

На основу наведеног и одредбе члана 47. тачка 3) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93) Уставни суд је одлучио као у изреци.

Решење Уставног суда
IY-195/2004 од 28.10.2004.

Скупштина града је овлашћена да утврди укупна примања буџета града, њихов састав, намену, односно да врши усмеравање тих примања и распоређивања средстава.

Уставни суд је донео:

РЕШЕЊЕ

1. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности одредаба члана 11. Одлуке о буџету града Београда за 2004. годину ("Службени лист града Београда", број 5/2004) у разделу 04-економска класификација 611 и разделу 06-економске класификације 451 и 425.

2. Одбацује се захтев за обуставу извршења појединачног акта, односно радње који су предузети на основу одредаба Одлуке наведених у тачки 1.

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за покретање поступка за оцену уставности Одлуке о буџету града Београда за 2004. годину ("Службени лист града Београда", број 5/2004) у делу који се односи на распоређивање средстава буџета и средстава прихода из активности директних и индиректних корисника средстава буџета у конкретним новчаним износима по корисницима и то: отплата главнице Енергогасу; текуће и капиталне субвенције Јавном комуналном предузећу Београдске електране; текуће поправке и одржавање. У иницијативи се наводи да је оспорена Одлука у наведеним деловима несагласна с уставним принципом о једнакости и равноправности грађана (чл. 13. Устава), јер за последицу има да се из градског буџета субвенционирани приватни трошкови само оних грађана Београда чије станове греју београдске топлане и да само грађани у вишеспратницама уживају субвенције за текуће поправке у зградама. Иницијативом се предлаже "обустава извршења Одлуке у оспореном делу распоређивања средстава из буџета

Београда за 2004. годину у корист ЈКП Београдске електране и у корист предузећа "Енергогас" из Београда".

У одговору Скупштине града Београда наводи се да је оспорени издатак буџета града Београда који је предвиђен за отплату главнице "Енергогасу" у складу са Уставом и законом утврђеном обавезом Града да обезбеди обављање и развој комуналних делатности. Наиме, Уставом је утврђено да град, преко својих органа, у складу са законом уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности (члан 113. став 1. тачка 2. и члан 118. став 1. Устава). Таква обавеза Града предвиђена је и у члану 18. став 1. тачка 4. Закона о локалној самоуправи. У вези са оспореним издатком буџета за текуће и капиталне субвенције "Београдским електранама", у одговору се наводи да на основу члана 7. Закона о друштвеној контроли цена Град врши непосредну контролу цена комуналних производа и услуга, па и цена топлотне енергије, тако што утврђује највиши ниво цена тих производа и услуга. С обзиром на то, да је утврђена цена испод економске цене топлотне енергије, Град обезбеђује средства у виду текућих субвенција и преноси их наведеном предузећу. У вези оспоравања издатака за текуће поправке и одржавање, у одговору се наводи да је према члану 18. став 1. тачка 5. Закона о локалној самоуправи општина (град) одговорна да се преко својих органа стара о одржавању стамбених зграда и безбедности њиховог коришћења.

Одлуком о буџету града Београда за 2004. годину ("Службени лист града Београда", број 5/2004) утврђен је конкретан новчани износ укупних примања буџета Града Београда за 2004. годину, њихов састав и намена. Одредбом члана 11. оспорене Одлуке одређено је да се средства буџета и средства прихода из активности директних и индиректних корисника средстава буџета у одређеном новчаном износу распоређују по корисницима. Оспореним економским класификацијама 611, 451 и 425 члана 11. Одлуке одређено је усмеравање средстава буџета за трансакције општег карактера између различитих нивоа власти и то на отплату главнице Енергогасу (економска класификација 611); усмеравање средстава буџета за намене Секретаријата за комуналне и стамбене послове за текуће и капиталне субвенције за Јавно комунално предузеће Београдске електране (економска класификација 451); усмеравање буџетских средстава за текуће поправке и одржавање (економска класификација 425).

Оспорена одлука је донета на основу члана 30. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", бр. 9/2002 и 33/2004) а у вези са одредбама чл. 10. до 15. Закона о буџетском систему ("Службени гласник РС", бр. 9/2002 и 87/2002).

Уставом Републике Србије утврђено је: да су грађани једнаки у правима и дужностима и да имају једнаку заштиту пред државним и другим органима без обзира на расу, пол, рођење, језик, националну припадност, вероисповест, политичко или друго уверење, образовање, социјално порекло, имовно стање или које лично својство (члан 13.); да Град Београд обавља послове општине утврђене Уставом и послове које му Република законом повери из оквира својих права и дужности (члан 118. став 1.); да општина, преко својих органа, у складу са законом, уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности (члан 113. тачка 2.).

Законом о локалној самоуправи прописано је: да општина, преко својих органа, у складу са Уставом и законом уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности као и организационе, материјалне и друге услове

за њихово обављање и да се стара о одржавању стамбених зграда и безбедности њиховог коришћења и утврђује висину накнаде за одржавање стамбених зграда (члан 18. тач. 4. и 5.); да скупштина општине, у складу са законом доноси буџет и завршни рачун општине (члан 30. тачка 2.); да органи града обављају послове предвиђене тим законом за органе општине, као и друге послове утврђене законом и статутом града (члан 46. став 1.).

Одредбама чл. 10. до 15. Закона о буџетском систему уређен је поступак припреме буџета и финансијских планова директних корисника буџетских средстава, буџетска класификација, примања и издаци, буџетски суфицит и дефицит, буџетски календар, предлог буџета Републике и буџета локалне власти. У складу са Законом о буџетском систему оспорена Одлука је и донета на основу финансијских планова директних корисника буџета Града, у оквиру укупно планираних примања буџета за текућу годину.

Законом о комуналним делатностима ("Службени гласник РС", бр. 16/97 и 42/98) прописано је да општина, град, односно град Београд, у складу са тим законом, уређује и обезбеђује услове обављања комуналних делатности и њиховог развоја (члан 2.); да се под комуналним делатностима у смислу тог закона подразумева и делатност производње и снабдевања паром и топлотом водом (члан 4. став 1. тачка 3.); да је производња и снабдевање паром и топлотом водом производња, сакупљање и испорука топле воде и паре из даљинског централизованог извора или појединачних извора за грејање стамбених зграда и станова, као и пословних просторија топлотом мрежом (члан 5.).

Законом о друштвеној контроли цена ("Службени гласник РС", бр. 28/87, 25/89, "Службени гласник РС", бр. 6/90, 44/91, 28/92, 53/93 и 48/94) прописано је да надлежни орган града Београда може прописати мере непосредне контроле цена за производе и услуге.

Полазећи од наведених уставних и законских одредаба Уставни суд је утврдио да је Скупштина Града Београда овлашћена за доношење буџета града Београда, односно да је надлежна да утврди укупна примања буџета града Београда, њихов састав, намену, односно усмеравање тих примања, утврђивање конкретних износа примања по врстама и издатака по основним наменама, распоређивање средстава буџета и средстава прихода из активности директних и индиректних корисника средстава буџета по корисницима по одређеним наменама и у одређеним износима, на начин одређен оспореном Одлуком. Наиме, обавезе усмеравања средстава буџета за одређене намене уређене су у складу са Уставом и законом утврђеном обавезом Града да обезбеди обављање и развој комуналних делатности, као делатности од општег интереса, као и организационе, материјалне и друге услове за њихово обављање. То значи да је оспорени издатак буџета предвиђен за остваривање Уставом и законом утврђених послова из надлежности Града, односно за обављање делатности од општег интереса. По оцени Уставног суда, није основан навод подносиоца иницијативе да су оспореним делом Одлуке грађани доведени у неравноправан положај, будући да се наведено усмеравање, односно распоређивање средстава буџета за одређене кориснике и одређене намене под истим условима на једнак начин односи на сва лица која се нађу у истој правној ситуацији, одређеној оспореним делом Одлуке.

Начин на који ће се распоредити та средства, висина издатака буџетских средстава, односно новчани износи средстава буџета и средстава наведених прихода распоређени по корисницима су питања из домена процене

целисходности доносиоца акта, чија оцена није у надлежности Уставног суда, сагласно члану 125. Устава Републике Србије.

Уставни суд је на основу члана 42. став 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93) одбацио захтев за обуставу извршења појединачног акта, односно радње који су донети на основу оспореног дела Одлуке, јер је у овој уставно-правној ствари донео коначну одлуку.

На основу изложеног и члана 47. тачка 3) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука Уставни суд је одлучио као у изреци.

Решење Уставног суда
IУ-275/2004 од 28.10.2004.

Одредбама Статута не могу се преузети уставне одредбе које се односе на уређивање имунитетских права народних посланика, али не и одборника скупштине општине.

С обзиром да је скупштина општине у току поступка за оцену уставности и законитости отклонила наведену неуставност и незаконитост, Суд је донео Решење о обустављању поступка.

Уставни суд је донео:

РЕШЕЊЕ

Обуставља се поступак за оцену уставности и законитости члана 35. Статута општине Сомбор ("Службени лист општине Сомбор", број 10/99).

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за покретање поступка за оцену уставности и законитости члана 35. Статута Скупштине општине Сомбор ("Службени лист општине Сомбор", број 10/99). У иницијативи се указује да оспорени члан Статута није у складу са одредбом члана 77. Устава Републике Србије.

У одговору Скупштина општине Сомбор је навела да је, ради усклађивања Статута са Законом о локалној самоуправи, на седници одржаној 31. маја 2002. године донела нови Статут општине Сомбор ("Службени лист општине Сомбор", број 7/02), који је ступио на снагу 8. јуна 2002. године. Даном ступања на снагу овог статута престао је да важи Статут општине Сомбор из 1999. године.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио:

Оспорени Статут донела је Скупштина општине Сомбор на седници одржаној 28. децембра 1999. године. на основу члана 13. и члана 80. став 1. тачка 1. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", бр. 49/99 и 27/01). У оспореној одредби Статута било је предвиђено да: одборник ужива имунитет; да одборник не може бити позван на кривичну одговорност, притворен или кажњен за изражено мишљење или давање гласа у Скупштини општине; да одборнику не може бити притворен без одобрења Скупштине општине, осим ако је затечен у вршењу кривичног дела за које је прописана казна затвора у трајању дужем од 5 година; да се против одборника који се

позове на имунитет не може, без одобрења Скупштине општине, покренути кривични поступак у коме се може изрећи казна затвора, као и да Скупштина општине може одлучити да се примени имунитет према одборнику и ако се сам на њега није позвао када је то потребно ради вршења његове функције.

Уставни суд је утврдио да Устав Републике Србије не садржи одредбе које се односе на имунитет одборника већ само одредбе које се односе на имунитет народних посланика и то у члану 77. Устава. Устав такође утврђује да имунитет, поред народних посланика, уживају и председник Републике (члан 86. став 9.); председник, потпредседник и министри Владе (члан 91. став 4.); судије (члан 101. став 3.) јавни тужилац (члан 103. став 3.) и судије Уставног суда (члан 126. став 5.).

Закон о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", бр. 49/99 и 27/01), у члану 83. прописивао је да одборник не може бити позван на кривичну одговорност, притворен или кажњен за изражено мишљење или давање гласа у Скупштини општине. Важећи Закон о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", број 9/2002), у члану 35. такође прописује да одборник не може бити позван на кривичну одговорност, притворен или кажњен због изнетог мишљења или давања гласа на седници скупштине и радних тела.

Одредба члана 83. Закона о локалној самоуправи била је преузета у Статуту у члану 35. став 2. што није супротно Закону, ни Уставу. Међутим, у оспореним одредбама става 1. и ст. 3 до 5. члана 35. Статута садржински су биле преузете одредбе члана 77. Устава које се односе на народне посланике али не и на одборнике скупштине општине. Оспорени Статут престао је да важи доношењем новог Статута ("Службени лист општине Сомбор бр. 7/02 и 16/02), а то значи да је престала да важи и оспорена одредба члана 35. Статута.

Важећи Статут општине Сомбор из 2002. године не садржи одредбу о имунитетским правима одборника у ранијем тексту, већ је у члану 38. Статута у целини преузета одредба члана 35. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", број 9/2002).

Полазећи од чињенице да је Скупштина општине Сомбор у току поступка за оцену уставности и законитости отклонила наведену неуставност и незаконитост, Уставни Суд је сагласно члану 25. тачка 1) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93), обуставио поступак оцене уставности и законитости оспорене одредбе Статута.

На основу члана 25. тачка 1) и члана 47. тачка 4) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука Уставни суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда
IY-2/2002 од 23.09.2004.

б) Урбанизам и грађевинско земљиште

Скупштина града као доносилац оспорене Одлуке прекорачила је законска овлашћења када је својим прописом на другачији начин уредила појам јавне површине, тако што је проширено значење овог појма и на фасаде и кровове стамбених зграда колективног и индивидуалног становања.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

Утврђује се да одредба члана 4. став 2. Одлуке о привременом постављању монтажних и других објеката на јавним површинама ("Службени лист града Новог Сада", број 6/2003), није у сагласности с Уставом и законом.

Уставном суду Републике Србије, поднета је иницијатива за покретање поступка за оцену уставности и законитости одредбе члана 4. став 2. Одлуке о привременом постављању монтажних и других објеката на јавним површинама, коју је донела Скупштина града Новог Сада. У иницијативи се наводи да је оспорена одредба Одлуке супротна члану 56. Устава Републике Србије, као и то да Скупштина града Новог Сада није овлашћена да ограничава право приватне својине на фасадама зграда у приватној својини.

У одговору доносиоца акта наводи се да је Законом о комуналним делатностима прописано да општина, односно град обезбеђује и уређује услове за обављање комуналних делатности, као и то да те делатности, у смислу закона, чини и одржавање улица, путева и других јавних површина. Истиче се да је у више одредаба Закона о локалној самоуправи дато овлашћење општини, односно граду, да уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности, па се та овлашћења односе и на одржавање и коришћење јавних површина. Такође се, у одговору даље наводи значење појма јавна површина утврђеног Законом о планирању и уређењу простора и насеља ("Службени гласник РС", бр. 44/95, 23/96, 16/97 и 46/98), односно Законом о изградњи објеката ("Службени гласник РС", бр. 44/95, 24/96, 16/97 и 43/01), који су били на снази у време доношења оспорене Одлуке, и из којих, по мишљењу доносиоца акта, произлази да се, под појмом "објекат" подразумевају, поред осталог, и јавне зелене површине.

Уставни суд је, у спроведеном поступку утврдио следеће:

Оспорена Одлука донета је 29. априла 2003. године, на основу овлашћења садржаног у одредби члана 44. тада важећег Закона о изградњи објеката, којим је било прописано да "изградњу и постављање помоћних објеката и мањих монтажних објеката који се постављају на јавним површинама у насељеним местима (киосци за продају различитих врста роба и пружање услуге, постављање летњих башти, покретних тезги и сл.), обезбеђује и уређује општина, односно град, односно град Београд. Чланом 4. став 2. Одлуке прописано је да су "јавне површине у смислу ове Одлуке и спољашни делови објеката видљиви са јавних површина, фасаде и кровови зграда колективног становања и индивидуалног становања, уколико се објекат делом налази на јавној површини".

Одредбом члана 72. став 1. тач. 4. и 9. Устава Републике Србије, утврђено је да Република Србија уређује својинске и облигационе односе и

заштиту свих облика својине, као и то да уређује и обезбеђује организацију и коришћење простора, а чланом 119. став 2. Устава утврђено је да сваки други пропис и општи акт мора бити сагласан са законом и осталим републичким прописима.

Законом о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", број 47/2004) који је ступио на снагу 13. маја 2003. године и у односу на који је вршена оцена законитости оспорене одредбе Одлуке, утврђени су услови и начин организације, планирање уређења, изградње и коришћења простора. Члан 98. Закона такође садржи овлашћење за општину, односно град, односно град Београд да обезбеђује и уређује постављање мањих монтажних објеката на јавним површинама. Одредбом члана 2. тачка 1). Закона утврђено је значење израза "јавна површина", тако што је овај појам дефинисан као простор утврђен планом за објекте чије је коришћење, односно изградња од општег интереса, у складу са прописима о експропријација, а као примери јавне површине наведени су јавни путеви, паркови, тргови, улице као и друге површине у складу са посебним законом.

На основу наведених Уставних и законских норми, Суд је оценио да је доносилац акта прекорачио овлашћење када је својим прописом на другачији начин уредио појам јавне површине, коју у смислу Закона чини само простор, тако што је проширио значење овог појма и на фасаде и кровове стамбених зграда колективног и индивидуалног становања. По оцени Суда, фасаде и кровови стамбених зграда, без обзира да ли је реч о колективном или индивидуалном становању, представљају заједничку недељиву својину власника зграде, односно станова и других посебних делова зграде, са свим правима и обавезама који им по закону припадају. Наиме, Законом о основним својинскоправним односима ("Службени лист СФРЈ", бр. 6/80, 36/90 и "Службени лист СРЈ", број 41/96), утврђено је да физичка и правна лица могу имати право својине на стамбеним зградама, становима, пословним зградама, пољопривредном земљишту и другим непокретностима, осим на природним богатствима која су у државној својини, а чланом 19. став 2. Закона, прописано је да на заједничким деловима зграде и уређајима у згради, власници посебних делова зграде имају право заједничке недељиве својине, на основу чега је Суд утврдио да доносилац акта није надлежан да својим прописом измени предмет права својине.

У смислу одредаба Закона о одржавању стамбених зграда ("Службени гласник РС", број 44/95), фасаде и кровови зграда представљају заједничку недељиву својину власника станова и других посебних делова зграде. Овим Законом утврђена су права и обавезе власника станова и других посебних делова зграде у погледу одржавања и коришћења зграде и њених заједничких делова.

На основу изложеног и члана 46. тач. 1) и 3) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93), Суд је одлучио као у изреци.

На основу члана 130. Устава Републике Србије, одредба члана 4. став 2. Одлуке наведене у изреци, престаје да важи даном објављивања Одлуке Уставног суда у "Службеном гласнику Републике Србије".

Увођењем посебних и додатних обавеза при утврђивању накнаде за уређивање грађевинског земљишта само на одређеној локацији доводе се у неповољнији положај инвеститори који граде на том простору у односу на остале инвеститоре, чиме је повређен принцип равноправности и слободног обављања привредних делатности из члана 57. Устава Републике Србије.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

Утврђује се да одредба члана 55. Одлуке о мерилима за уговарање и утврђивање висине накнаде за уређивање грађевинског земљишта ("Службени лист града Ниша", број 3/2003), у делу који гласи: "..... за локацију Радна зона "Север"....." није у сагласности с Уставом.

Предлогом Предузећа за производњу и промет намештаја "ЕКОЛИНЕА" д.о.о. из Ниша, покренут је поступак за оцену уставности и законитости члана 55. Одлуке о мерилима за уговарање и утврђивање висине накнаде за уређивање грађевинског земљишта, коју је донела Скупштина града Ниша. У предлогу се наводи да је оспорена одредба Одлуке несагласна са чл. 11, 57, 70. и 121. став 1. Устава Републике Србије. По оцени предлагача, оспорена одредба Одлуке има повратно дејство, јер поред уговорених, уводи и нове обавезе у погледу плаћања накнаде за уређивање грађевинског земљишта. Истиче се такође, да увођење посебних обавеза само за инвеститоре на локацији Радна зона "Север" представља повреду уставног принципа равноправности и принципа да се привредне и друге делатности обављају под једнаким условима.

У одговору Скупштине града Ниша наводи се да је, на основу раније важећих одлука, накнада за уређивање грађевинског земљишта обрачунавана према површини грађевинске парцеле на којој је била предвиђена изградња одговарајућег објекта, а да је оспореним чланом 55. Одлуке предвиђена обавеза плаћања накнаде само за инвеститоре који су одступили од планске документације на основу које је закључен уговор о плаћању накнаде. Оспореном одредбом Одлуке, по оцени доносиоца, не мењају се услови плаћања спорне накнаде, већ се утврђује обавеза плаћања накнаде за разлику између изграђене и уговорене (планиране) површине објекта, односно само за онај део површине објекта којим се одступило од планиране површине и уговорене накнаде. Истиче се да су неосновани наводи о неравноправном положају инвеститора из Радне зоне "Север", јер сви инвеститори, који су у току грађења одступили од планске документације, плаћају накнаду за увећану површину објекта, на основу члана 41. Одлуке.

По спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да су, према оспореном члану 55. Одлуке, инвеститори који су закључили уговор о плаћању накнаде за уређивање грађевинског земљишта, до ступања на снагу ове одлуке, за локацију Радна зона "Север", а код изградње објекта, односно простора одступили од услова дефинисаних урбанистичким прописима у време закључивања уговора, дужни да за више изграђену површину објекта, односно

простора плате накнаду у складу са овом одлуком. На овај начин, чланом 55. Одлуке, посебно је регулисана обавеза само за инвеститоре који граде у Радној зони "Север". Члан 55. Одлуке налази се у прелазним и завршним одредбама којима је уређено затечено стање, односно права и обавезе инвеститора чији су објекти у изградњи.

Члан 57. став 1. Устава Републике Србије предвиђа да се привредне и друге делатности обављају слободно и под једнаким условима, у складу с Уставом и законом, а према члану 70. Устава, слободе и права човека и грађанина, једнакост пред законом, самосталност, једнак положај предузећа и других организација, основа су и мера овлашћења и одговорности републичких органа.

Уставни суд је оценио да је чланом 55. Одлуке повређен принцип равноправности и слободног обављања привредних делатности из члана 57. Устава, јер се обавезе утврђене том нормом не односе подједнако на све инвеститоре, већ само на она лица која граде на локацији Радна зона "Север". Увођењем посебних и додатних обавеза при утврђивању накнаде за уређивање грађевинског земљишта само на одређеној локацији доводе се у неповољнији положај инвеститори који граде на том простору у односу на остале инвеститоре. Суд је оценио да је доносилац оспорене Одлуке овлашћен да пропише да се накнада за уређивање грађевинског земљишта плаћа према обрачуну извршеном на основу изведеног стања, односно коначно изграђеној површини објекта или простора, као што је то учињено у одредби члана 41. став 3. Одлуке, али се та обавеза не може установљавати супротно одредби члана 57. став 1. Устава. Из наведених разлога Суд је утврдио неуставност одредбе члана 55. Одлуке у делу који се односи на Радну зону "Север".

Уставни суд је оценио да су остали наводи предлагача неосновани из следећих разлога:

Одредба члана 113. став 1. тачка 3. Устава одређује овлашћење општине да преко својих органа, у складу са законом, уређује и обезбеђује коришћење градског грађевинског земљишта и пословног простора.

Законом о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", број 47/03) грађевинско земљиште је одређено као јавно грађевинско земљиште и остало грађевинско земљиште (члан 68). Закон, у члану 71. прописује да општина уређује јавно грађевинско земљиште и стара се о његовом коришћењу према намени предвиђеној планом, у складу са овим законом. Поред осталих видова обезбеђења средстава за финансирање уређивања јавног грађевинског земљишта, чланом 73. Закона је предвиђена и накнада за уређивање грађевинског земљишта. Према члану 74. Закона, накнаду за уређивање грађевинског земљишта плаћа инвеститор (став 1.), а њена висина се утврђује уговором који закључује општина, односно предузеће или друга организација из члана 72. став 3. овог Закона и инвеститор, на основу критеријума и мерила које уређује општина (став 2.). Уговором се уређују међусобни односи у погледу уређивања грађевинског земљишта, динамика плаћања накнаде као и обим, структура и рокови за извођење радова на уређивању земљишта (став 3.).

Из наведених законских одредаба произлази да је општина, поред осталог, овлашћена да својим општим актом утврђује критеријуме и мерила за одређивање висине накнаде за уређивање јавног грађевинског земљишта. Кад је у питању остало грађевинско земљиште, Закон у члану 80. прописује обавезу општине да се стара о рационалном коришћењу тог земљишта и могућност да доноси програм уређивања осталог грађевинског земљишта, нарочито ради

изградње већих зона предвиђених регулационим планом. Законом није изричито одређено како се утврђује висина накнаде за уређивање осталог грађевинског земљишта, али из осталих норми Закона произлази да се и у овом случају примењују критеријуми и мерила које општина утврђује за јавно грађевинско земљиште, на основу члана 74. став 2. Закона. Закон није одредио забране ни ограничења општини при утврђивању критеријума и мерила за одређивање висине накнаде за уређивање грађевинског земљишта, што значи да општина може грађевинско земљиште различито категорисати зависно од положаја и зоне у којој се налази, као и према намени површина. Законом такође, није одређено да ли се накнада за уређивање земљишта плаћа према површини земљишта или површини објекта, па стога и о овом питању општина може самостално да одлучује, односно да као основ за обрачун узме површину објекта одређену урбанистичким планом на основу кога је издато одобрења за изградњу.

У оспореном члану 55. Одлуке Скупштине града Ниша предвиђена је обавеза инвеститора да за више изграђену површину, којом се одступило од дозвољене изградње, накнаду плаћа по овој одлуци, а не према ранијим прописима. Неосновани су наводи предлагача да је овакво решење неуставно и незаконито, јер се из "неправа", односно непоштовања прописа не може изводити право, или погодности у извршавању одређених обавеза. С обзиром на то да се обавеза по оспореној одредби Одлуке не односи на објекат у целини, као и да се не доводе у питање права и обавезе утврђене уговором између општине и инвеститора за површину објекта утврђену планским документом, већ се овом нормом уводи обавеза која има дејство само на односе који су у току стварања, оспорена одредба Одлуке нема повратно дејство.

На основу члана 46. тачка 1) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93), Суд је одлучио као у изреци.

На основу члана 130. Устава, одредба члана 55. Одлуке Скупштине града Ниша, у делу који је цитиран у изреци, престаје да важи даном објављивања Одлуке Уставног суда у "Службеном гласнику Републике Србије".

Одлука Уставног суда
IY-283/2004 од 14.10.2004.

("Службени гласник РС", број 127/2004)

Није у сагласности с Уставом и законом одлука којом се ставља ван снаге одлука о одређивању градског грађевинског земљишта из 1978. године како би се успоставио режим својине на земљишту из периода пре 1978. године.

Доносилац оспорене одлуке је поступио у складу с Уставом и законом када је незакониту одлуку ставио ван снаге.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

1. Утврђује се да Одлука о стављању ван снаге Одлуке о одређивању градског грађевинског земљишта на потесу "Расадник" и "Шестово" ("Службени лист општине Нови Пазар", број 2/2004), није у сагласности с Уставом и законом.

2. Одбија се предлог за утврђивање неуставности и незаконитости Одлуке о стављању ван снаге Одлуке о одређивању градског грађевинског земљишта на потесу Селаковац, Селаковац I етапа, Шутеновац, Горњи Шутеновац, Ћеремициница, Хаџет II (део уз Параловачки поток), Хаџет, Дугалића брдо, Шестовски поток и Постење ("Службени лист општине Нови Пазар", број 2/2004).

3. Одбацује се захтев за обуставу извршења појединачних аката или радњи предузетих на основу одлука из тач. 1. и 2.

Предлогом Републичког јавног правобранилаштва покренут је пред Уставним судом поступак за оцену уставности и законитости одлука наведених у тач. 1. и 2. изреке. У предлогу се наводи да оспорене одлуке нису у сагласности са чланом 59. Устава Републике Србије и чланом 79. став 4. Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", број 47/03), из разлога што се на основу те законске одредбе, ранији режим својине на грађевинском земљишту може успоставити само на основу појединачног акта, а не и на основу општег акта. Затражена је и привремена мера обуставе извршења појединачних аката донетих на основу оспорених одлука.

У одговору доносиоца аката наводи се да се на подручју обухваћеном одлукама које су стављене ван снаге, налази велики број бесправно изграђених објеката, те да је циљ њиховог доношења био да се, враћањем земљишта у режим својине који је важио пре доношења одлука које се стављају ван снаге, убрза поступак легализације тих објеката. Такође се наводи да је Одлука о одређивању градског грађевинског земљишта број 463-29 од 9. маја 1996. године незаконито донета јер се, према тада важећем Закону о грађевинском ("Службени гласник РС", број 44/95) земљишту, промена режима својине на земљишту није могла вршити Одлуком о проглашавању земљишта за градско грађевинско земљиште, те је из тих разлога, стављена ван снаге.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио следеће:

Оспореном Одлуком број - 463-28 од 25. маја 2004. године, Скупштина општине Нови Пазар ставила је ван снаге Одлуку о одређивању грађевинског земљишта на потесу "Расадник" и "Шестово" ("Општински службени гласник", број 51/4/78), која је донета на основу Закона о грађевинском земљишту из 1975. године. Према тада важећим прописима,

ступањем на снагу Одлуке о одређивању земљишта за градско грађевинско земљиште, катастарске парцеле побројане у члану 3. Одлуке, проглашене су за друштвену својину и у том режиму су остале до 2004. године, односно до њеног стављања ван снаге. Ова Одлука извршена је у целости, пре проглашења Устава од 1990. године.

Одредбом члана 60. став 1. Устава Републике Србије, прописано је да су природна богатства и добра у општој употреби, као добра од општег интереса и градско грађевинско земљиште у државној или друштвеној својини.

Имајући у виду да је Одлуком о одређивању градског грађевинског земљишта на потесу "Расадник" и "Шестово", успостављен режим друштвене својине на катастарским парцелама из члана 3. Одлуке, пре проглашавања Устава Републике Србије, те да је Устав одредио друштвену или државну својину на градском грађевинском земљишту које је као такво већ проглашено, Суд је оценио да није у сагласности с Уставом, Одлука којом се ставља ван снаге Одлука о одређивању градског грађевинског земљишта из 1978. године, из разлога што би се како је то, чланом 2. оспорене Одлуке прописано, успоставио режим својине на земљишту из периода пре 1978. године, што није у сагласности с Уставом и Закон о планирању и изградњи.

Оспореном Одлуком број: 463-29 од 25. марта 2004. године, Скупштина општине Нови Пазар, ставила је ван снаге Одлуку о одређивању градског грађевинског земљишта на потесу Селаковац, Селаковац I етапа, Шутеновац, Горњи Шутеновац, Терамициница, Хаџет II (део уз Параловачки поток), Хаџет, Дугалића брдо, Шестовски поток и Постење.

Одлука о одређивању градског грађевинског земљишта донета је 1996. године, позивом на одредбе Закона о грађевинском земљишту из 1990. године, којим је било прописано да на градском грађевинском земљишту не може постојати право својине, те је с тим у вези, овом Одлуком проглашена друштвена својина на парцелама означеним у члану 2. Одлуке. Међутим, ова Одлука донета је у време важења Закона о грађевинском земљишту ("Службени гласник РС", број 44/95) који је ступио на снагу 6. новембра 1995. године. Тим Законом било је прописано: да се актом о одређивању градског грађевинског земљишта не мења облик својине на земљишту које се одређује за градско грађевинско земљиште (члан 4. став 3); да је градско грађевинско земљиште у државној својини и не може се отуђити из државне својине (члан 7. став 2); да градско грађевинско земљиште јесте оно земљиште које је до дана ступања на снагу овог закона одређено као градско грађевинско земљиште на основу акта надлежног органа донетог на основу закона, а које је приведено намени сагласно одредбама овог закона (члан 17. став 1. тачка 2); да се део земљишта које је као градско грађевинско земљиште одређено одлуком скупштине општине, које до дана ступања на снагу овог закона није приведено намени у целости или већим делом, а не чини урбанистичку и функционалну целину са градским грађевинским земљиштем, ако је од дана његовог одређивања као градског грађевинског земљиште до дана ступања на снагу овог закона протекло више од пет година, не сматра градским грађевинским земљиштем, те да ће скупштина општине, у року од 6 месеци од ступања на снагу овог закона, донети општи акт о утврђивању граница земљишта које се не сматра градским грађевинским земљиштем (члан 31. ст. 1. и 2).

На основу изложеног, Суд је утврдио да је Одлука о одређивању градског грађевинског земљишта из 1996. године, донета на начин супротан закону у формалном и материјалном смислу, из разлога што је донета на основу

Закона који није био у правном поретку и што је њоме промењен режим својине на градском грађевинском земљишту супротно одредбама Закона који је био на снази у време њеног доношења. Суд је такође утврдио да ова Одлука није у сагласности са Законом о планирању и изградњи, јер овај Закон не познаје режим друштвене својине на грађевинском земљишту и према одредбама тог Закона није могуће општим актом успоставити режим друштвене својине на грађевинском земљишту. Стога је Суд оценио да је доносилац оспорене Одлуке поступио у складу с Уставом и законом, када је такав незаконити акт ставио ван снаге.

Како је Суд донео коначну одлуку, захтев за обуставу извршења појединачних аката или радњи предузетих на основу оспорених одлука је одбацио, сагласно члану 42. став 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука.

На основу изложеног и члана 46. тач. 1) и 3) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93), Суд је донео Одлуку као у изреци.

На основу члана 130. Устава Републике Србије, Одлука из тачке 1. изреке, престаје да важи даном објављивања Одлуке Уставног суда у "Службеном гласнику Републике Србије".

Одлука Уставног суда
IY-388/2004 од 16.12.2004.

("Службени гласник РС", број 10/2005)

Скупштина општине је овлашћена да, као један од критеријума за утврђивање висине накнаде за коришћење градског грађевинског земљишта одреди и врсту делатности корисника наведеног земљишта.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

Одбија се предлог за утврђивање неуставности и незаконитости одредбе члана 1. Одлуке о изменама Одлуке о накнади за коришћење грађевинског земљишта ("Међуопштински службени лист" број 11/2001), коју је донела Скупштина општине Смедеревска Паланка у делу који се односи на измене члана 3. Одлуке о накнади за коришћење грађевинског земљишта ("Међуопштински службени лист", бр. 3/98 и 9/2001).

Уставном суду Републике Србије поднет је предлог за оцену уставности и законитости одредбе члана 1. Одлуке наведене у изреци. Предлагач наводи, да се одредбом члана 1. оспорене Одлуке супротно члану 27. став 1. Закона о грађевинском земљишту ("Службени гласник РС", бр. 44/95 и 16/97), као један од критеријума за утврђивање висине накнаде за коришћење грађевинског земљишта узима делатност коју обвезник обавља. У предлогу се даље истиче да је очигледна намера доносиоца Одлуке да вишу накнаду плате обвезници који, по мишљењу доносиоца Одлуке, боље економски стоје, а што је супротно Уставу и закону, јер обвезнике ставља у неједнак положај.

Скупштина општине Смедеревска Паланка у одговору наводи да је оспорена Одлука донета у складу са чланом 27. Закона о грађевинском земљишту.

Уставни суд је утврдио да је оспорену Одлуку донела Скупштина општине Смедеревска Паланка, на седници одржаној 14. септембра 2001. године. Одредбом члана 1. Одлуке прописани су критеријуми за утврђивање висине накнаде за коришћење грађевинског земљишта по 1м² пословног простора и то према делатности обвезника и зоне у којој се налази грађевинско земљиште.

Чланом 113. став 1. тачка 3) Устава Републике Србије је утврђено да општина, преко својих органа, у складу са законом уређује и обезбеђује коришћење градског грађевинског земљишта и пословног простора.

Чланом 30. тачка 4) Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", број 9/2002) је утврђено да скупштина општине у складу са законом доноси урбанистички план општине и уређује коришћење грађевинског земљишта.

Према члану 75. Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", број 47/2003) изграђено грађевинско земљиште је земљиште на којем су изграђени објекти у складу са законом, а намењени за трајну употребу. Чланом 77. Закона утврђена је обавеза плаћања накнаде за коришћење (изграђеног и неизграђеног) јавног грађевинског земљишта и осталог грађевинског земљишта у државној својини, као и обвезници ове накнаде (ст. 1. до 3.). Висина накнаде за коришћење изграђеног грађевинског земљишта утврђује се у зависности од обима и степена уређености земљишта, највећег планом дозвољеног индекса изграђености, његовог положаја у насељу, опремљености земљишта објектима друштвеног стандарда, саобраћајне повезаности земљишта са локалним, односно градским центром, радним зонама и другим садржајима у насељу, односно погодностима које земљиште има за кориснике (став 4.). Ближе критеријуме, мерила, висину, начин и рокове плаћања накнаде из ст. 1. и 2. овог члана, прописује општина, односно град, односно град Београд (став 5.). Чланом 175. Закона утврђено је да даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о грађевинском земљишту ("Службени гласник РС", бр. 44/95 и 16/97), а да ће се до доношења подзаконских аката на основу овлашћења из овог закона примењивати подзаконски акти донети на основу закона који престају да важе даном ступања на снагу овог закона, ако нису у супротности са овим законом.

Закон о планирању и изградњи не предвиђа изричито намену коришћења градског грађевинског земљишта као критеријум за утврђивање висине накнаде за коришћење градског грађевинског земљишта, али оставља могућност да скупштина општине одреди висину накнаде за коришћење наведеног земљишта у зависности од погодности које поменуто земљиште има за корисника. Имајући у виду наведено, Уставни суд је оценио, да је Скупштина општине Смедеревска Паланка овлашћена да, као један од критеријума за утврђивање висине накнаде за коришћење градског грађевинског земљишта одреди и врсту делатности корисника наведеног земљишта. С обзиром на то да погодности које градско грађевинско земљиште пружа могу бити различите и у зависности од врсте делатности коју обавља корисник тог земљишта, Суд сматра да одредба члана 1. оспорене Одлуке није у супротности с Уставом и законом.

Уставни суд сагласно члану 125. Устава није надлежан да цени оправданост, правичност и целисходност појединих нормативних решења, па тиме ни решења садржаног у одредби члана 1. Одлуке.

На основу изложеног и члана 46. тачка 9) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93), Уставни суд је донео Одлуку као у изреци.

Одлука Уставног суда
IY-142/2003 од 18.11.2004.

("Службени гласник РС", број 10/2005)

Имајући у виду да Генерални план Београда 2021 садржи елементе који су законом прописани за ту врсту урбанистичког плана, односно, садржи "правила грађења" као састави део тог плана, по оцени Суда нема места за покретање поступка за оцењивање уставности и законитости оспореног дела овог планског акта.

Уставни суд је донео:

РЕШЕЊЕ

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости Генералног плана Београда 2021 ("Службени лист града Београда", број 27/2003), у делу који се односи на тачку 11. 7.2.8, "Затварање колонада."

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за покретање поступка за оцену уставности и законитости тачке 11. Генералног плана Београда 2021, којом су утврђена правила за грађење и обнову и то у делу који се односи на затварање колонада. У иницијативи се истиче да правило према коме није дозвољено затварање приземља са колонадама у смислу преграђивања дела приземља ради формирања корисног простора или затварање целог приземља, трајно онемогућава примену Закона о културним добрима. Према наводима иницијатора Завод за заштиту споменика културе Београда је донео Решење којим дозвољава реконструкцију и адаптацију пословног простора, уз обавезу да се објекат врати у првобитно аутентично стање, што подразумева укидање јавног простора испред колонаде и припајање овог простора локалу. Према утврђеним правилима грађења чија се уставност и законитост иницијативом оспорава, спровођење тог Решења није могуће.

У спроведеном поступку, Уставни суд је утврдио следеће:

Одредбом члана 72. тачка 9) Устава Републике Србије, прописано је да Република Србија уређује и обезбеђује, између осталог и организацију и коришћење простора, а одредбом члана 113. Устава, прописано је да општина, преко својих органа, у складу са законом доноси и урбанистички план. Према члану 118. Устава, град Београд обавља послове општине утврђене Уставом, што значи да град Београд има изворну надлежност за доношење урбанистичког плана. Стога је, по оцени Суда, Скупштина града Београда, у погледу надлежности и овлашћења за доношење оспореног плана, поступила у сагласности с Уставом.

На основу наведених Уставних одредби, просторно и урбанистичко планирање, начин уређења и коришћења простора, грађевинско земљиште и изградња објеката, уређени су Законом о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", број 47/2003). Одредбама чл. 36. до 44. Закона, прописане су врсте и садржај урбанистичких планова. Генерални план прописан је као врста плана којом се одређује дугорочна пројекција развоја и просторног уређења насеља, чији саставни део чине и правила грађења којима се утврђују услови изградње нових, и обнове и реконструкције постојећих објеката. Одредбама чл. 45. до 55. Закона, прописан је поступак за израду урбанистичког плана и контрола поступка припреме и доношења урбанистичког плана која обухвата стручну контролу и јавни увид. Према члану 54. Закона, урбанистички план доноси скупштина општине, односно града, односно града Београда, уз прибављено мишљење комисије.

Генерални план Београда 2021, донела је Скупштина града Београда на седници одржаној 22. септембра 2003. године и објављен је у "Службеном листу града Београда", број 27/2003, од 15. октобра 2003. године.

У тачки 11. Генералног плана Београда 2021, утврђена су правила за грађење и обнову, а подтачком 11.7, утврђена су правила за изградњу нових објеката и интервенције на постојећим објектима. Правилном под бројем 11.7.2.8, утврђено је да није дозвољено затварање колонада у смислу преграђивања дела приземља ради формирања корисног простора или затварања целог приземља. Могуће је само проширивање колонаде на суседне објекте.

Имајући у виду да Генерални план Београда 2021, садржи елементе који су законом прописани за ту врсту урбанистичког плана односно, садржи "правила грађења" као саставни део тог плана, то, по оцени Суда, нема основа за покретање поступка за оцењивање уставности и законитости оспореног дела Генералног плана Београда 2021.

Уставни суд није надлежан да оцењује урбанистичко техничка и архитектонска решења утврђена у урбанистичком плану, као ни целисходност и оправданост тих решења, јер је стручна контрола тих решења законом поверена Комисији и врши се у поступку доношења урбанистичког плана.

Закон о културним добрима не уређује питања просторног и урбанистичког планирања, нити утврђује услове за уређење и коришћење простора, па стога, не може бити основ за оцењивање законитости урбанистичког плана, а примена закона, сагласно члану 125. Устава није у надлежности Уставног суда Србије.

На основу изложеног и члана 47. тачка 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93), Суд је донео Решење као у изреци.

Решење Уставног суда
IY-130/2004 од 21.10.2004.

в) Комуналне делатности

Скупштина општине нема овлашћење да за потребе обављања или развоја комуналних делатности на својој територији својим актом уводи за ту сврху изворе средстава који нису законом предвиђени.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

Утврђује се да одредба члана 35. став 1. тачка 5. Одлуке о водоводу и канализацији ("Службени гласник општине Краљево", број 2/98) није у сагласности с Уставом и законом.

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за оцену уставности и законитости одредбе члана 35. став 1. тачка 5. Одлуке о водоводу и канализацији, коју је донела Скупштина општине Краљево на седници одржаној 27. фебруара 1998. године. Подносилац сматра да је ова одредба Одлуке супротна Закону о комуналним делатностима и другим законима, јер општини није дато овлашћење да прописује накнаде или друге врсте новчаних обавеза за финансирање потреба развоја јавних комуналних предузећа.

Скупштина општине Краљево као доносилац оспореног акта у одговору је поред осталог навела да је оспорена Одлука донета на основу овлашћења из чл. 2, 6, 13. и 27. Закона о комуналним делатностима ("Службени гласник РС", бр. 16/97 и 42/98) и члана 30. Статута општине Краљево ("Службени лист општине Краљево", број 10/93 и 8/95).

У поступку пред Уставним судом утврђено је следеће:

Одлуком Скупштине општине Краљево о водоводу и канализацији утврђени су услови, начин обављања и развој делатности пречишћавања и дистрибуције воде са постојећег изворишта у градском и приградском подручју и пречишћавања и одвођења атмосферских и отпадних вода, као делатности од општег интереса. Оспореном одредбом члана 35. став 1. тачка 5. Одлуке прописано је да се ради трајног снабдевања водом корисника, уз захтев за прикључак подноси доказ о уплати средстава на име проширења капацитета, чију висину утврђује Управни одбог Јавног комуналног предузећа уз сагласност Извршног одбора Скупштине општине Краљево.

Уставом Републике Србије утврђено је да општина, преко својих органа, у складу са законом уређује и обезбеђује и обављање и развој комуналних делатности (члан 113. став 1. тачка 2.).

Законом о комуналним делатностима ("Службени гласник РС", број 16/97 и 42/98), прописано је: да општина, град, односно град Београд у складу са тим законом уређује и обезбеђује услове обављања комуналних делатности и њиховог развоја, (члан 2.); да општина обезбеђује организовано и трајно обављање и развој комуналних делатности а нарочито: материјалне, техничке и друге услове за изградњу, одржавање и функционисање комуналних објеката, опште услове за трајно и континуирано обављање комуналних делатности; потребан обим и квалитет комуналних услуга у зависности од потреба и материјалних могућности корисника услуга, материјалних могућности општине, као и од могућности за развој комуналних делатности

(члан 6.); да скупштина општине прописује услове и начин организовања послова у вршењу комуналних делатности и услове за коришћење комуналних производа, односно комуналних услуга, а нарочито техничко, санитарно - хигијенске, здравствене и друге услове за обављање делатности којима се обезбеђује одређени обим, врста и квалитет услуга, права и обавезе јавног комуналног предузећа и корисника комуналних производа и услуга, као и начин наплате цене за те производе и услуге (члан 13.); да се средства за обављање и развој комуналних делатности обезбеђују из прихода од продаје комуналних производа, односно услуга, дела накнада за уређивање и коришћење грађевинског земљишта, самодоприноса, као и других извора, у складу са законом, односно да Република учествује својим средствима у изградњи комуналних објеката од стратешког значаја за Републику или интереса за више општина или општину, у складу са плановима развоја (члан 22.).

Из наведене одредбе члана 113. Устава произлази да послове уређивања и обезбеђивања обављања и развоја комуналних делатности општина врши у границама закона, односно, у складу са његовим одредбама.

С обзиром да су одредбама члана 22. Закона о комуналним делатностима утврђени извори средстава за обављање и развој комуналних делатности и то његовим набрајањем, односно упућивањем на закон, то по оцени Уставног суда значи да скупштина општине нема овлашћење да за потребе обављања или развоја комуналних делатности на својој територији својим актом уводи за ту сврху изворе средстава који нису законом предвиђени.

Из наведених разлога Уставни суд је оценио да је одредба члана 35. став 1. тачка 5. Одлуке несагласна с Уставом и законом.

Сагласно одредбама члана 46. тач. 1) и 3) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93), Уставни суд је одлучио као у изреци.

На основу члана 130. Устава Републике Србије, одредбе Одлуке наведене у изреци престају да важе даном објављивања Одлуке Уставног суда у "Службеном гласнику Републике Србије".

Одлука Уставног суда
IУ-173/2001 од 30.12.2004.

("Службени гласник РС", број 15/2005)

Прописивање обавезе потрошача да, уколико утроши мање топлотне енергије од параметара које је одредило Јавно комунално предузеће у виду фиксне енергије, плаћа фиксну, а не стварну утрошену енергију, као и начина плаћања топлотне енергије када је мерни инструмент у квару није несагласно с Уставом и законом.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

Одбија се предлог за утврђивање неуставности и незаконитости одредаба члана 33. и члана 34. ст. 1. и 3. Одлуке о општим и техничким условима за снабдевање града Крушевца топлотном енергијом ("Службени лист општине Крушевац", бр. 25/90, 4/91, 9/92, 6/93, 8/93, 4/94 и 7/95).

Пред Уставним судом Републике Србије покренут је поступак за оцену уставности и законитости одредаба члана 33. и члана 34. ст.1. и 3. Одлуке наведене у изреци. Према наводима предлагача, прописана обавеза потрошача да, уколико утроши мање топлотне енергије од параметра који је одредило Јавно комунално предузеће у виду фиксне енергије, плаћа фиксну, а не стварно утрошену топлотну енергију (члан 33), као и прописани начин плаћања топлотне енергије када је мерни инструмент у квару (члан 34. ст. 1. и 3.) у супротности су са чланом 24. Закона о комуналним делатностима ("Службени гласник РС", бр. 16/97 и 42/98). Такође, предлагач сматра да је Одлука незаконита јер није, сагласно члану 27. Закона, усклађена са решењима из тог закона.

Савезни уставни суд је на основу члана 12. став 2. Закона за спровођење Уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора уступио Уставном суду Републике Србије предмет III У 8/2003, у којем је исти предлагач покренуо поступак за оцену законитости наведених одредаба Одлуке. Позивом на одредбе чл. 11. и 14. Закона о облигационим односима, предлагач указује да оспорене одредбе успостављају неравноправан положај потрошача који плаћају топлотну енергију према стању бројила мерних инструмената и оних који плаћају топлотну енергију према тзв. фиксној енергији, односно да оспорена одредба погодује монополском положају Јавног комуналног предузећа и не обезбеђује еквивалентност вредности услуге и накнаде која се захтева.

У одговору Скупштине општине Крушевац се истиче да оспорене одредбе Одлуке нису у супротности са одредбом члана 24. Закона о комуналним делатностима, с обзиром на то да Закон, као елементе за образовање цена комуналних услуга, одређује и вредност средстава ангажованих у пружању услуга и друге специфичности појединих комуналних делатности. У конкретном случају, велика вредност средстава ангажованих у пружању услуге производње топлотне енергије има за последицу високе фиксне трошкове који оптерећују цену топлотне енергије по јединици производње, и да уколико би се наплатила само стварно утрошена топлотна енергија која је по мерном инструменту мања од фиксне енергије, испоручилац би исказао губитак. У одговору се, такође, наводи да оспорена одлука није формално усклађивана са Законом о комуналним делатностима, с обзиром да њене одредбе нису ни биле у супротности са Законом.

Одредбама оспореног члана 33. Одлуке одређено је да се обрачун испоручене топлотне енергије за објекте са мерним уређајима врши према стању бројила мерних инструмената, а као изузетак предвиђено је да се, у случају кад је утрошена енергија мања од фиксне енергије, наплаћује фиксна енергија, према обрасцу датом за њено одређивање. Одредбама члана 34. ст. 1. и 3. Одлуке утврђено је да се за кориснике пословног и производног простора, у случају када није уграђен мерни инструмент или када је исти у квару, наплата врши према израчунатој потрошњи топлотне енергије која се добија множењем прикључне снаге корисника са елементима датим у члану 33. Одлуке.

Одредбом члана 113. став 1. тачка 2) Устава утврђено је да општина, преко својих органа у складу са законом, уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности.

Законом о комуналним делатностима утврђено је да општина, односно град, у складу са овим законом, уређује и обезбеђује услове обављања комуналних делатности и њихов развој, као и да су комуналне делатности,

делатности од општег интереса. Одредбама чл. 4. и 5. Закона прописано је да је производња и снабдевање паром и топлем водом једна од делатности која представља незаменљив услов живота и рада грађана и других субјеката на одређеном подручју и дат је ближи опис те комуналне делатности. Чланом 13. Закона утврђено је овлашћење општине да прописује услове и начин организовања послова у вршењу комуналних делатности и услове за коришћење комуналних производа, односно услуга, а нарочито: техничке, санитарно – хигијенске и друге потребне услове за обављање делатности којима се обезбеђује одређени обим, врста и квалитет услуге, ако њихов квалитет није прописан; начин обезбеђивања континуитета у вршењу комуналних делатности; права и обавезе јавног комуналног или другог предузећа, или предузетника који обављају комуналну делатност и корисника комуналних производа и услуга; начин наплате цене за комуналне производе, односно за коришћење комуналних услуга, као и права корисника у случају неиспоруке или неквалитетне испоруке комуналног производа и невршења, односно неквалитетног вршења комуналне услуге; начин поступања и овлашћења општине у случају прекида у производњи комуналних производа или пружању услуга у случају непредвиђених околности. Одредбама члана 24. Закона прописано је да се цена комуналне услуге образује на основу елемената које чине: врста, обим и квалитет услуге који се утврђују стандардима и нормативима које прописује општина, вредност средстава ангажованих у пружању услуга и висина материјалних трошкова у обављању комуналних услуга, према стандардима и нормативима утрошка енергије, материјалних и других трошкова или планским калкулацијама као и други елементи у зависности од услова на тржишту и специфичности појединих комуналних услуга.

Уставни суд је оценио да је сагласно наведеним одредбама Закона, Скупштина општине Крушевац имала овлашћење да својим прописом утврди услове за коришћење комуналних услуга и начин плаћања комуналне услуге, и да у оквиру тих овлашћења утврди правила за одређивање обима пружене услуге путем утврђивања обрасца дефинисаног оспореним одредбама члана 33., односно оспореним одредбама члана 34. ст 1. и 3. Одлуке. По оцени Суда наведено овлашћење за Скупштину општине проистиче и из одредаба Закона које је овлашћују да, у оквиру елемената за образовање цена комуналних услуга прописаних законом, одреди нормативе и стандарде за одређивање, поред осталог, и обима пружених услуга, као и да одреди друге елементе за образовање цена када то захтевају специфичности појединих услуга.

Оцењујући на основу изложеног да је оспорени пропис скупштине општине заснован на Закону о комуналним делатностима, те да у складу са њим, уређује облигационе односе у области комуналне делатности, Суд је утврдио да, у смислу члана 27. став 2. Закона о облигационим односима, оспорене одредбе имају значење прописа који обавезују уговорне стране при уређивању односа, а да својом садржином не повређују начело равноправности учесника у облигационом односу, и забране стварања и искоришћавања монополског положаја садржане у чл. 11. и 14. Закона о облигационим односима.

С обзиром на то да је оспорена Одлука заснована на одредбама Закона о комуналним делатностима у погледу овлашћења доносиоца акта и предмета уређивања, Уставни суд сматра да сама чињеница да њен изворни текст потиче из времена важења Закона о комуналним делатностима

("Службени гласник РС", број 44/89), не даје основа за утврђивање њене незаконитости и неуставности.

На основу наведеног и члана 46. тачка 9) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр.32/91 и 67/ 93), Суд је одлучио као у изреци.

Одлука Уставног суда
IУ-78/2003 од 21.10.2004.

("Службени гласник РС", број 135/2004)

г) Самодопринос

Одлука о увођењу самодоприноса је неуставна и незаконита, ако није донета по поступку који је предвиђен законом који је био на снази у време њеног доношења.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

1. Утврђује се да Одлука о увођењу самодоприноса за подручје Месне заједнице " TISAPART - ALVEG" ("Службени лист општине Сента", број 4/02), није у сагласности с Уставом и законом.

2. Одбацује се захтев за обуставу извршења појединачних аката и радњи предузетих на основу Одлуке из тачке 1.

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за покретање поступка за оцењивање уставности и законитости Одлуке наведене у тачки 1. изреке. Иницијатор истиче да је оспорена Одлука донета на неуставан и незаконит начин, те да је у целини супротна Уставу и закону. Према наводима иницијатора, поступак доношења Одлуке спроведен је у периоду од 1. марта до 15. марта 2002. године, а Одлука је донета 16. марта 2002. године. Закон о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", број 9/02) ступио је на снагу 6. марта 2002. године, а чланом 87. овог закона прописано је да се одлука о увођењу самодоприноса доноси тајним гласањем. С обзиром на то да је оспорена Одлука донета писменим изјашњавањем грађана, по мишљењу иницијатора, проистиче да није донета на начин предвиђен важећим Законом о локалној самоуправи. У прилог своје тврдње, иницијатор наводи да важећим Законом није прописано да се започети поступци по ранијем Закону могу окончати по том закону. Поред оспоравања наведене Одлуке са формално-правног становишта, иницијатор оспорава уставност и законитост и појединих материјално-правних одредаба Одлуке. У иницијативи се наводи да Одлуком нису довољно прецизиране намене за које се самодопринос уводи и вршење надзора над трошењем средстава самодоприноса (члан 4.); да није јасно дефинисано како ће се утврђивати вредност имовине лицима која немају пребивалиште, већ само непокретности на подручју Месне заједнице, за коју се самодопринос уводи (члан 5. став 2.); плаћање самодоприноса на пензије и друга примања на која се не плаћа самодопринос, у складу са законом (члан 6.);

могућност трошења вишка средстава Одлуком Савета месне заједнице (члан 14.) и одређивање ретроактивне примене Одлуке (члан 16.). Предложено је, такође, да Уставни суд обустави од извршења акте и радње предузете на основу оспорене Одлуке.

У одговору Месне заједнице "TISAPART ALVEG", општина Сента, истиче се да је поступак увођења самодоприноса био у складу са важећим прописима, односно да је спорна Одлука о увођењу самодоприноса донета на основу Одлуке о облику и начину непосредног изјашњавања грађана општине Сента о увођењу самодоприноса ("Службени лист општине Сента", број 13/2001), која предвиђа да одлуку о самодоприносима грађани доносе давањем писмене изјаве. Наводи се да су одредбе општинске одлуке биле у складу са одредбама члана 66. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", бр. 49/99 и 27/2001), као и да је процес доношења оспорене Одлуке био започет крајем јануара месеца 2002. године. Скупштина општине Сента је утврдила Предлог одлуке о увођењу самодоприноса 18. фебруара 2002. године у коме је било одређено да ће се грађани изјаснити о увођењу самодоприноса давањем писмене изјаве од 1. марта 2002. године до 15. марта 2002. године.

Скупштина општине Сента, у име доносиоца Одлуке, затражила је дописом од 8. јуна 2003. године од Уставног суда да, пре доношења коначне одлуке о уставности и законитости, застане са поступком и остави рок доносиоцу акта за уклањање уочених неуставности и незаконитости у Одлуци, на основу члана 41. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93). Уставни суд је на седници од 16. октобра 2003. године донео Закључак да застане са поступком, ради омогућавања доносиоцу акта да до 31. децембра 2003. године усагласи с Уставом и законом оспорену Одлуку. Сагласно овом закључку, Општина Сента је била обавезна да по истеку рока обавести Уставни суд о поступању по њему, али до доношења коначне Одлуке Суд није примио ово обавештење.

Оспорена Одлука донета је 16. марта 2002. године за период од 1. априла 2002. године до 31. марта 2012. године, а према преамбули правни основ за њено доношење садржан је у члану 69. став 3. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", бр. 49/99 и 27/2001). Одлука је донета путем писменог изјашњавања грађана Месне заједнице, које је спроведено у периоду од 1. марта 2002. године до 15. марта исте године.

Чланом 114. став 2. Устава предвиђено је да се средства за задовољавање потреба грађана у општини могу прикупљати на основу непосредног изјашњавања грађана, у складу са законом. Закон о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", бр. 49/99 и 27/01), на основу кога је донета оспорена Одлука, у члану 66. предвиђао је, да одлуку о самодоприносима грађани доносе референдумом или давањем писмене изјаве, у складу са прописима којима је уређен поступак непосредног изјашњавања грађана, ако овим законом није другачије одређено (став 1.), а да о облику и начину непосредног изјашњавања грађана одлучује скупштина општине. (став 2.). Важећим Законом о локалној самоуправи прописано је да одлуку о увођењу самодоприноса грађани доносе непосредно, тајним гласањем, у складу са статутом (члан 87.), да се одлука сматра донетом када се за њу изјасни већина од укупног броја грађана (члан 90. став 3.), као и да се одлука објављује на начин на који се објављују акти општине (члан 90. став 1.). Према оцени Суда, законитост поступка доношења оспореног акта услов је његове пуноважности и

може се оцењивати само у односу на закон који је на снази у време доношења акта.

Закон о локалној самоуправи, који је наведен као правни основ за доношење оспорене Одлуке, престао је да важи 6. марта 2002. године, даном ступања на снагу важећег Закона о локалној самоуправи, у смислу одредбе члана 128. овог закона. Како важећи Закон о локалној самоуправи не садржи у прелазним, односно завршним одредбама решења којима би се одредила правна судбина аката о увођењу самодоприноса чији је поступак доношења отпочео за време важења ранијег Закона о локалној самоуправи, а који су ступили на снагу после ступања на снагу важећег Закона о локалној самоуправи, Уставни суд је утврдио да је важећи Закон о локалној самоуправи ступио на снагу и почео да се примењује 6. марта 2002. године. Имајући у виду чињеницу да је у току поступка доношења оспорене Одлуке ступио на снагу Закон о локалној самоуправи који је предвидео другачије решење у погледу начина и поступка доношења одлука о самодоприносу, а да ниједном одредбом тог закона није предвиђено да ће се поступци доношења аката о самодоприносу који су започети по одредбама ранијег закона окончати по том закону, Суд је утврдио да оспорена Одлука није донета у складу са Законом који је био на снази у време њеног доношења, што је у целини чини неуставном и незаконитом.

С обзиром на то да је Уставни суд донео коначну одлуку у овој правној ствари, Суд је одбацио захтев за обуставу извршења аката, односно радњи на основу оспорене Одлуке, на основу одредбе члана 42. став 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука.

На основу изложеног, као и одредаба члана 42. став 3. и члана 46. тач. 1) и 3) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, Уставни суд је одлучио као у изреци.

На основу члана 130. Устава, Одлука наведена у тачки 1. изреке престаје да важи даном објављивања Одлуке Уставног суда у "Службеном гласнику Републике Србије".

Одлука Уставног суда
IУ-45/2002 од 4.11.2004.

("Службени гласник РС", број 135/2004)

Законитост поступка доношења оспореног акта услов је његове пуноважности и може се оцењивати само у односу на закон који је на снази у време доношења акта. Одлука о увођењу самодоприноса је неуставна и незаконита, ако није донета по поступку који је био предвиђен законом који је био на снази у време њеног доношења.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

1. Утврђује се да Одлука о увођењу самодоприноса за подручје Месне заједнице "Centar-Torpart" ("Службени лист општине Сента", број 4/02), није у сагласности с Уставом и законом.

2. Одбацује се захтев за обуставу извршења појединачних аката и радњи предузетих на основу Одлуке из тачке 1.

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за покретање поступка за оцењивање уставности и законитости Одлуке наведене у тачки 1. изреке. Према наводима подносиоца иницијативе, оспорена Одлука донета је на неуставан и незаконит начин и супротна је Уставу и закону. Поступак за доношење Одлуке, наводи се у иницијативи, спроведен је у периоду од 1. до 15. марта 2002. године, а Одлука је донета 16. марта 2002. године, давањем писмених изјава. У току спровођења поступка доношења Одлуке, 6. марта 2002. године, ступио је на снагу Закон о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", број 9/02), који у одредби члана 87. прописује да се одлука о увођењу самодоприноса доноси тајним гласањем, из чега, по мишљењу иницијатора произлази да Одлука није донета на начин утврђен важећим Законом, који не предвиђа могућност да се поступци започети по раније важећем закону и окончају сагласно одредбама тог закона.

По мишљењу иницијатора, оспорена Одлука није сагласна Закону ни са аспекта садржине одредаба којима се уређују најзначајнија питања самодоприноса, као што су питања намене, утврђивање вредности радова и начина контроле трошења прикупљених средстава (члан 4); утврђивања основице самодоприноса за лица која немају пребивалиште, већ само непокретности на подручју месне заједнице (члан 5. став 2.); плаћање самодоприноса из пензија и других примања на која се, у складу са законом, самодопринос не плаћа (члан 6.); могућност трошења вишка прикупљених средстава на основу одлуке Савета месне заједнице (члан 14.) и одређивање ретроактивне примене Одлуке (члан 16.). Предложено је и да Уставни суд обустави од извршења акте и радње предузете на основу оспорене Одлуке.

У одговору Месне заједнице "Centar-Torpart" истиче се да је Савет Месне заједнице, на седници одржаној 18. фебруара 2002. године, утврдио Предлог одлуке о увођењу самодоприноса за подручје Месне заједнице "Centar-Torpart" ("Службени лист општине Сента", број 2/2002 од 19. фебруара 2002. године), на основу кога је спроведено писмено изјашњавање грађана ове Месне заједнице, сагласно одредбама тада важећег Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", бр. 49/99 и 27/2001) и Статута општине Сента, који је предвиђао да одлуку о увођењу самодоприноса грађани доносе референдумом или давањем писмене изјаве, који је усаглашен са новим Законом о локалној самоуправи тек 6. јуна 2002. године.

У име доносиоца оспорене Одлуке, дописом од 21. јула 2003. године, Уставном суду се обратила Скупштина општине Сента, предлажући да Уставни суд застане са поступком и одреди рок за уклањање уочених неуставности и незаконитости у Одлуци, што је Закључком Уставног суда, донетим на седници одржаној 11. марта 2004. године и учињено. Одређен је рок за усаглашавање одредаба оспорене Одлуке са Уставом и законом, закључно са 30. јуном 2004. године. Оспорена Одлука није у назначеном року усаглашена с Уставом и законом, а 18. новембра 2004. године Уставни суд је обавештен да је Месна заједница "Centar-Topart" поступила по закључку Уставног суда од 25. јуна 2004. године, тако што је Савет Месне заједнице донео Одлуку којом су измењене оспорене одредбе Одлуке о увођењу самодоприноса. По оцени Уставног суда, наведено обавештење није од правне важности за одлучивање у овој ствари, с обзиром да се одлука о измени одлуке о увођењу самодоприноса може донети искључиво на начин који је Законом утврђен за доношење одлуке о увођењу самодоприноса, односно тајним гласањем грађана месне заједнице.

Оспорена Одлука донета је 16. марта 2002. године за период од 1. априла 2002. године до 31. марта 2012. године, а према преамбули, правни основ за њено доношење садржан је у члану 69. став 3. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", бр. 49/99 и 27/2001). Одлука је донета путем писменог изјашњавања грађана Месне заједнице, које је спроведено у периоду од 1. марта 2002. године до 15. марта исте године.

Чланом 114. став 2. Устава предвиђено је да се средства за задовољавање потреба грађана у општини могу прикупљати на основу непосредног изјашњавања грађана, у складу са законом.

Закон о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", бр. 49/99 и 27/01), на основу кога је донета оспорена Одлука, у члану 66. предвиђао је, да одлуку о самодоприносу грађани доносе референдумом или давањем писмене изјаве, у складу са прописима којима је уређен поступак непосредног изјашњавања грађана, ако овим законом није другачије одређено (став 1.), а да о облику и начину непосредног изјашњавања грађана одлучује скупштина општине (став 2.). Важећим Законом о локалној самоуправи прописано је да одлуку о увођењу самодоприноса грађани доносе непосредно, тајним гласањем, у складу са статутом (члан 87.), да се одлука сматра донетом када се за њу изјасни већина од укупног броја грађана (члан 90. став 3.), као и да се одлука објављује на начин на који се објављују акти општине (члан 90. став 1.). Према оцени Суда, законитост поступка доношења оспореног акта услов је његове пуноважности и може се оцењивати само у односу на закон који је на снази у време доношења акта.

Закон о локалној самоуправи, који је наведен као правни основ за доношење оспорене Одлуке, престао је да важи 6. марта 2002. године, даном ступања на снагу важећег Закона о локалној самоуправи, у смислу одредбе члана 128. овог закона. Како важећи Закон о локалној самоуправи не садржи у прелазним, односно завршним одредбама решења којима би се одредила правна судбина аката о увођењу самодоприноса чији је поступак доношења отпочео за време важења ранијег Закона о локалној самоуправи, а који су ступили на снагу после ступања на снагу важећег Закона о локалној самоуправи, Уставни суд је утврдио да је важећи Закон о локалној самоуправи ступио на снагу и почео да се примењује 6. марта 2002. године. Имајући у виду чињеницу да је у току поступка доношења оспорене Одлуке ступио на снагу Закон о локалној самоуправи који је предвидео другачије решење у погледу начина и поступка

доношења одлука о самодоприносу, а да ниједном одредбом тог закона није предвидео да ће се поступци доношења аката о самодоприносу који су започети по одредбама ранијег закона окончати по том закону, Суд је утврдио да оспорена Одлука није донета у складу са Законом који је био на снази у време њеног доношења, што је у целини чини неуставном и незаконитом.

С обзиром на то да је Уставни суд донео коначну одлуку у овој правној ствари, Суд је одбацио захтев за обуставу извршења аката, односно радњи донетих или предузетих на основу оспорене Одлуке, на основу одредбе члана 42. став 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93).

На основу изложеног, као и одредаба члана 42. став 3. и члана 46. тач. 1) и 3) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, Уставни суд је одлучио као у изреци.

На основу члана 130. Устава, Одлука наведена у тачки 1. изреке престаје да важи даном објављивања Одлуке Уставног суда у "Службеном гласнику Републике Србије".

Одлука Уставног суда
IY-47/2002 од 25.11.2004.

("Службени гласник РС", број 135/2004)

С обзиром да су у току поступка пред Уставним судом оспорене одредбе одлуке о увођењу самодоприноса усклађене са Уставом и законом, стекли су се услови да се поступак обустави.

Уставни суд је донео:

Р Е Ш Е Њ Е

Обуставља се поступак за оцену уставности и законитости Одлуке о увођењу самодоприноса за подручије Месне заједнице Кржинце, општина Владичин Хан, од 29. маја 2000. године.

Уставном суду поднета је иницијатива групе пензионера Месне заједнице Кржинце за "ослобађање" од обавезе плаћања самодоприноса уведеног Одлуком наведеном у изреци. У одговору Скупштине општине Владичин Хан наведено је да је Одлука донета на основу Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", број 49/99), који је важио у време доношења Одлуке, али је изражена спремност да се изврши усклађивање њених одредаба са одредбама важећег Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", број 9/2002).

Уставни суд је, на седници одржаној 20. маја 2004. године, закључио да застане са поступком и омогући грађанима Месне заједнице Кржинце да одредбе чл. 5. и 10. Одлуке ускладе с Уставом и законом.

На референдуму одржаном 15. августа 2004. године, донета је Одлука о измени одлуке о увођењу самодоприноса за територију Месне заједнице Кржинце ("Службени гласник Пчињског округа", број 14/2004), којом су одредбе чл. 5. и 10. оспорене Одлуке усклађене с Уставом и законом. Одредба члана 5. Одлуке измењена је тако што је утврђено да се самодопринос у новцу уводи по стопи од 2% на зараде (плате запослених) и 2% на приход од

пољопривреде и шумарства, чиме је ова одредба усклађена са одредбом члана 93. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", број 9/2002). Изменом одредбе члана 10. Одлуке предвиђено је да ће се средства самодоприноса, остварена изнад планираног износа, вратити грађанима на начин одређен одлуком Савета Месне заједнице Кржинце, чиме је ова одредба усклађена са одредбом члана 88. тачка 10) Закона о самодоприносу којом је прописано да одлука о увођењу самодоприноса садржи одредбу о начину враћања средстава која се остваре изнад износа који је одлуком одређен.

С обзиром да су у току поступка одредбе чл. 5. и 10. Одлуке о увођењу самодоприноса за подручије Месне заједнице Кржинце, усклађене с Уставом и законом, по оцени Уставног суда, стекли су се услови да се поступак обустави, сагласно одредби члана 25. тачка 1) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93), којом је предвиђено да ће Уставни суд обуставити поступак кад је у току поступка општи акт усаглашен с Уставом, односно законом или другим републичким прописом.

На основу изложеног и члана 47. тачка 4) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, Уставни суд је одлучио као у изреци.

Решење Уставног суда
IY-47/2004 од 09.12.2004.

Имајући у виду да је, у току поступка пред Уставним судом за оцену уставности и законитости оспорене Одлуке, престао да важи Закон о локалној самоуправи, који је био правни основ за доношење одлука о самодоприносу, не постоје процесне претпоставке за оцену законитости поступка доношења општег акта са законом који је престао да важи.

Уставни суд је донео:

РЕШЕЊЕ

Обуставља се поступак за утврђивање неуставности и незаконитости Одлуке о увођењу самодоприноса за насељено место Старчево, општина Панчево ("Службени лист општине Панчево" број 13/2000).

Уставном суду Републике Србије, поднет је предлог за утврђивање неуставности и незаконитости Одлуке о увођењу самодоприноса за насељено место Старчево, општина Панчево ("Службени лист општине Панчево" број 13/2000). Предлагач наводи, да се приликом увођења спорног самодоприноса, грађани месне заједнице Старчево нису изјашњавали о питањима важним за увођење самодоприноса за насељено место Старчево, него да су се изјашњавали о одвајању самодоприноса тог насељеног места од самодоприноса Панчева. Приликом овог изјашњавања било је случајева у којима се једно лице изјашњавало за више лица, што доводи у сумњу постојање већине гласова грађана потребне за доношење оспорене Одлуке. Предлагач сматра да изјашњавање грађана о оспореној Одлуци, услед наведених недостатака, није у сагласности са Законом о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", бр. 49/99 и 27/01) и одредбама чл. 6. и 7. Одлуке о облику и начину

изјашњавања грађана о предлогу одлуке о самодоприносу за подручје месне заједнице Старчево ("Службени лист општине Панчево", број 7/2000).

У одговору председника Савета месне заједнице Старчево се истиче, да су се на листи за писмено изјашњавање грађана о самодоприносу налазили текстови програма намене средстава самодоприноса, стопе самодоприноса, укупно планирана средства самодоприноса и време за које се самодопринос уводи, те да је тиме дата могућност грађанима да се упознају са основним елементима увођења самодоприноса. Такође се наводи да је Комисија која је спровела поступак изјашњавања грађана о самодоприносу констатовала да се за увођење самодоприноса изјаснило 54,3% од укупног броја грађана на које се самодопринос односи.

Уставни суд Републике Србије је утврдио да је Одлука о увођењу самодоприноса за насељено место Старчево, општина Панчево ("Службени лист општине Панчево" број 13/2000), донета 15. септембра 2000. године за период од 1. октобра 2000. године до 30. септембра 2005. године. Одлуком је уведен самодопринос ради изградње канализације, проширења спортске сале, асфалтирања и поправке путева, измештања депоније и задовољавања потреба грађана у области спорта, културе и информисања.

Чланом 114. Устава Републике Србије је утврђено да се за задовољавање потреба грађана у општини средства могу прикупљати на основу непосредног изјашњавања грађана, у складу са законом.

Чланом 66. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", број 49/99) је било предвиђено да одлуку о самодоприносу грађани доносе референдумом или давањем писмене изјаве, у складу са прописима којима је уређен поступак непосредног изјашњавања грађана, ако овим законом није друкчије одређено. О облику и начину непосредног изјашњавања грађана одлучује скупштина општине.

Чланом 128. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", број 9/2002) који је ступио на снагу 6. марта 2002. године, утврђено је да даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", бр. 49/99 и 27/01), осим одредби чл. 120 до 162. о избору одборника скупштине општине, које ће се примењивати до доношења новог закона о избору одборника.

Имајући у виду да је у току поступка пред Уставним судом за оцену уставности и законитости оспорене Одлуке, престао да важи Закон о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", бр. 49/99 и 27/01), који је био правни основ за доношење Одлуке, а да из наведене одредбе Устава следи да се поступак доношења одлука о самодоприносу не уређује непосредно на основу Устава, већ на основу закона, то не постоје процесне претпоставке за оцену законитости поступка доношења општег акта за законом који је престао да важи, па је Суд на основу члана 25. тачка 2) Закона о поступку пред уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93), обуставио поступак за утврђивање неуставности и незаконитости оспорене Одлуке.

На основу изложеног и члана 47. тачка 4) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, Уставни суд је донео Решење као у изреци.

Решење Уставног суда
IY-83/2001 од 18.11.2004.

**6. ОПШТИ АКТИ ПРЕДУЗЕЋА, ЈАВНИХ ПРЕДУЗЕЋА,
УСТАНОВА И ОРГАНИЗАЦИЈА**

а) Радни односи

Директор дела предузећа нема законско овлашћење да доноси акт о унутрашњој организацији и систематизацији, као ни опште акте којима се уређују питања унутрашње организације послова у делу предузећа.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

1. Утврђује се да Одлука о LXXVIII изменама и допунама Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места, број 71-4157/1 од 31. маја 2000. године, Одлука о LXX изменама и допунама Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места, број 71-463 од 19. јануара 2001. године, Одлука о LXXIII изменама и допунама Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места, број 71-2585 од 23. марта 2001. године, Одлука о LXXV изменама и допунама Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места, број 71-3477 од 18. априла 2001. године, Одлука о LXXVII изменама и допунама Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места, број 71-10086 од 24. октобра 2001. године, Одлука о LXXXI изменама и допунама Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији послова радних места, број 71-11286 од 26. новембра 2001. године, Одлука о LXXXII изменама и допунама Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији послова радних места, број 71-11473 од 3. децембра 2001. године, Одлука о LXXXIII изменама и допунама Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији послова радних места, број 71-11654 од 6. децембра 2001. године, Одлука о LXXXV изменама и допунама Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији послова радних места, број 71-12125 од 14. децембра 2001. године, Одлука о LXXXVI изменама и допунама Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији послова радних места, број 71-12460 од 21. децембра 2001. године и Одлука којом се на општи начин уређује мезоорганизација послова у НИС-Нафтагас, број 10-7970 од 28. јуна 2002. године, које је донео директор НИС-Нафтагас-а дела предузећа за истраживање и производњу нафте, природног гаса, подземних вода и геотермалне енергије НИС-Нафтна индустрија Србије са п.о. Нови Сад, нису у сагласности с Уставом и законом.

2. Одбацује се захтев за обуставу извршења појединачних аката, односно радњи предузетих на основу одлука из тачке 1.

Предлогом Јединствене синдикалне организације "НИС-Нафтагас" Нови Сад покренут је поступак за оцењивање законитости одлука наведених у изреци. У предлогу се, поред осталог, наводи: да директор НИС-Нафтагас-а, као дела предузећа НИС-Нафтна индустрија Србије, није овлашћен да оспореним одлукама утврђује коефицијенте ради утврђивања цене рада за радна места којих нема у Колективном уговору НИС-Нафтна индустрија Србије, а што је у оспореним актима учињено сагласно закону; да су у члану 51. став 1. Колективног уговора за НИС - Нафтна индустрија Србије ("Службени гласник РС", број 18/2000), утврђени коефицијенти за утврђивање цене радних места у

НИС-у и деловима НИС-а, а одредбом става 2. предвиђено је да се коефицијенти за утврђивање цене радног места, за радна места која нису наведена у ставу 1. овог члана, утврђују у посебном прилогу који чини саставни део Колективног уговора. Оспорене одлуке, по мишљењу предлагача, несагласне су и са одредбама чл. 36. и 44. Устава Републике Србије, јер Синдикату није дата могућност да учествује у њиховом доношењу. У предлогу је поднет и захтев да Уставни суд, до доношења коначне одлуке у овом уставном спору, обустави извршење појединачних аката, односно радњи које су предузете на основу оспорених одлука.

У одговору директора НИС-Нафтагас-а се истиче да је НИС-Нафтагас део Јавног предузећа НИС-Нафтна индустрија Србије (у даљем тексту: НИС-Нафтагас), да је директор НИС-Нафтагас-а, на основу овлашћења садржаног у члану 14. Статута Јавног предузећа НИС-Нафтна индустрија Србије (у даљем тексту: НИС) и члана 25. Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места НИС-Нафтагас, донео све оспорене одлуке којима је утврдио радна места са свим потребним условима и бројем извршилаца и уредио мезоорганизацију послова НИС-Нафтагас-а, те да није прекорачио овлашћења из Колективног уговора и Статута НИС-а.

У току поступка пред Уставним судом вршилац дужности генералног директора НИС-а и директор НИС-Нафтагас-а, поднели су захтев да Суд застане са поступком оцене уставности и законитости оспорених аката и да им се да могућност да отклоне уочене неуставности и незаконитости оспорених аката. Уставни суд, на седници одржаној 17. јуна 2004. године, донео је Закључак о заступању са поступком и дао могућност НИС-у и НИС-Нафтагас-у да у року до 30. септембра 2004. године оспорене акте усагласе с Уставом и законом, уз обавезу НИС-а да у остављеном року обавести Уставни суд о поступању по овом Закључку и достави усаглашена оспорена акта. Међутим, директор НИС-Нафтагас-а, дописом број 71-20248 од 27. септембра 2004. године, поднео је захтев за продужење рока за усаглашавање оспорених аката с Уставом и законом, уз образложење да се ради о изузетно сложеном послу за чије успешно извршење је неопходно уложити више времена. Полазећи од чињенице да је Уставни суд оставио рок од преко три месеца и да у остављеном року оспорени акти нису усаглашени с Уставом и законом, Уставни суд је на основу члана 41. став 2. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука наставио поступак оцене уставности и законитости оспорених одлука НИС - Нафтагас-а.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио следеће:

Оспореним одлукама о изменама и допунама Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места, број 08-3-27/1-1 од 10. децембра 1990. године (Службени билтен "Нафта-гас", број 5. од 20. децембра 1990. године) мењају се и допуњују одредбе Табеларног дела овог Правилника, и то:

- Одлуком о LXVIII изменама и допунама Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места, број 71-4157/1 од 31. маја 2000. године, мењају се радна места и степени стручне спреме у канцеларији директора, и уместо бодова одређују се коефицијенти за утврђивање цене радних места. Одредбом члана 3. Одлуке предвиђено је да ће се Одлука примењивати ретроактивно, тј. пре дана ступања на снагу.

- Одлуком о LXX изменама и допунама Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места, број 71-463 од 19. јануара 2001. године, мењају се радна места и услови за обављање послова у Комерцијали и Правним и кадровским пословима и друштвеном стандарду и утврђује број извршилаца и коефицијенти. Одлука је ступила на снагу осмог дана од дана објављивања, али је утврђена њена ретроактивна примена.

- Одлуком о LXXIII изменама и допунама Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места, број 71-2585 од 23. марта 2001. године, мењају се радна места и услови и број извршилаца у Канцеларији директора, ОД Истраживања и технологије, Рударским пословима и Финансијама. Одлука је ступила на снагу даном доношења.

- Одлуком о LXXV изменама и допунама Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места, број 71-3477 од 18. априла 2001. године, мења се радно место и број извршилаца у Канцеларији директора. Одлука је ступила на снагу даном доношења.

- Одлуком о LXXVII изменама и допунама Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места, број 71-10086 од 24. октобра 2001. године, мењају се радна места, услови, број извршилаца и коефицијенти у Комерцијали, Сектору за послове са иностранством и Сектору правних послова. Одлука је ступила на снагу даном доношења.

- Одлуком о LXXXI изменама и допунама Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији послова радних места, број 71-11286 од 26. новембра 2001. године, мењају се радна места, услови и број извршилаца у Канцеларији директора, Рударским радовима, Специјалним радовима, Одржавању, Комерцијали, Складишту, Правним, кадровским пословима и друштвеном стандарду, Имовинско правним пословима, Служби за опште послове, Одмаралишту на Златибору и Пословном центру. Одлука је ступила на снагу даном доношења.

- Одлуком о LXXXII изменама и допунама Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији послова радних места, број 71-11473 од 3. децембра 2001. године, мењају се радна места, услови и број извршилаца у Истраживању и Производњи. Одлука је ступила на снагу даном доношења.

- Одлуком о LXXXIII изменама и допунама Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији послова радних места, број 71-11654 од 6. децембра 2001. године, мењају се радна места, услови и број извршилаца у Дирекцији за послове са иностранством, Канцеларији директора, Сектору за извоз роба и услуга, Сектору за увоз роба и услуга, Сектору за праћење и реализацију међународно правних послова, Сектору за заједничко пословање са ино-партнером, Рударским пословима, Сектору техничко-комерцијалних послова и Комерцијали. Одлука је ступила на снагу даном доношења.

- Одлуком о LXXXV изменама и допунама Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији послова радних места, број 71-12125 од 14. децембра 2001. године, мењају се радна места, услови и број извршилаца у Канцеларији директора, Развоју, Финансијама, Економици пословања и Комерцијали. Одлука је ступила на снагу даном доношења.

- Одлуком о LXXXVI изменама и допунама Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији послова радних места, број 71-12460 од 21. децембра 2001. године, мењају се радна места, услови и број

извршилаца у Рударским радовима, погону Транспорта и изградње, Производњи, Комерцијали и Правним, кадровским пословима и друштвеном стандарду. Одлука је ступила на снагу даном доношења.

- Одлуком којом се на општи начин уређује мезоорганизација послова у НИС-Нафтагас, број 10-7970 од 28. јуна 2002. године, уређује се мезоорганизација послова у НИС-Нафтагас, утврђују организациони облици поделе послова, радна места носилаца наведених послова и "ресорне везе послова са директором, замеником директора и помоћницима директора". Одредбама члана 2. Одлуке утврђују се организационе јединице, шифре и радна места у Канцеларији директора, а одредбама чл. 3. до 7. Одлуке утврђују се организационе целине и радна места у Канцеларијама помоћника директора. Одредбом члана 8. Одлуке предвиђено је да саставни део ове Одлуке чине: Табеларни део са условима радних места и коефицијентима и Шема мезоорганизације, одредбом члана 9. предвиђено је овлашћење директора НИС-Нафтагас да изврши распоређивање извршилаца по овој Одлуци, а чланом 10. Одлуке предвиђено је да ће радна места утврђена овом одлуком бити уграђена у Акт о организацији и систематизацији НИС-Нафтагас.

Све оспорене одлуке наведене у изреци донео је директор НИС - Нафтагас-а, као директор дела Јавног предузећа НИС-Нафтна индустрија Србије са п.о. Нови Сад.

Законом о оснивању Јавног предузећа за истраживање, производњу, прераду и промет нафте и природног гаса ("Службени гласник РС", број 37/91) основано је Јавно предузеће "Нафтна индустрија Србије" са потпуном одговорношћу. Сагласно члану 12. Закона, Статутом НИС-а Јавног предузећа за истраживање, производњу, прераду и промет нафте и природног гаса, ближе се уређују поред осталог, права и обавезе делова предузећа у правном промету, као и овлашћења тих делова у погледу располагања средствима предузећа. Одредбом члана 2. став 4. Закона утврђују се седишта делова Јавног предузећа, која у правном промету имају одређена овлашћења утврђена статутом, према месту у коме се обавља претежни део послова из оквира делатности предузећа. Статутом Јавног предузећа за истраживање, производњу, прераду и промет нафте и природног гаса НИС-Нафтна индустрија Србије у одредби члана 11. став 1. алинеја 1. утврђено је да је НИС - Нафтагас део НИС-а са одређеним правима и обавезама у правном промету, а одредбом члана 13. став 1. предвиђено је да делови НИС-а имају право да у правном промету у име и за рачун НИС-а закључују уговоре и врше друге правне послове и радње у оквиру делатности коју обављају. Сагласно одредбама члана 14. ст. 1. и 3. Статута, деловима НИС-а руководе директори које именује генерални директор НИС-а и да директори делова НИС-а заступају делове предузећа којима руководе, без ограничења, у земљи и иностранству, у оквиру овлашћења из члана 13. Статута.

Законом о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса ("Службени гласник РС", бр. 25/2000 и 25/2002) у члану 1. прописано је да је јавно предузеће оно предузеће које обавља делатност од општег интереса, а које оснива држава, односно јединица локалне самоуправе, да се јавно предузеће оснива и послује у складу са савезним законом којим се уређује правни положај предузећа, овим законом и законом којим се уређује обављање делатности од општег интереса.

Законом о предузећима ("Службени лист СРЈ", бр. 29/96, 33/96, 29/97, 59/98, 74/99, 9/2001 и 36/2002), који је био на снази у време доношења

оспорених одлука, у члану 7. било је прописано да се оснивачким актом друштва лица, односно статутом друштва капитала може утврдити да део предузећа има одређена овлашћења у правном промету, као и посебан обрачун резултата пословања и посебан подрачун у складу са савезним законом, као и да део предузећа нема својство правног лица. Законом о привредним друштвима ("Службени гласник РС", број 125/2004) у члану 453. прописано је да даном ступања на снагу овог закона, постојећа јавна предузећа настављају са радом у складу са прописима који су били на снази до дана ступања на снагу овог закона и оснивачким актом. Одредбом члана 3. ст. (1) и (2) Закона прописано је да привредно друштво, домаће или страно, може образовати један или више огранака; да је огранак организациони део привредног друштва који нема својство правног лица и да огранак има место пословања и заступнике, а да послове с трећим лицима обавља у име и за рачун привредног друштва.

Законом о раду ("Службени гласник РС", бр. 70/2001 и 73/2001) утврђено је: да је послодавац, у смислу овог закона, домаће и страно правно и физичко лице које се бави одређеном делатношћу, односно организовани привредни субјекат (предузеће или предузетник), који обављају одређену делатност (члан 4. став 2.); да се радни однос може засновати са лицем које има општу здравствену способност, најмање 15 година живота и испуњава друге услове за рад на одређеним пословима, утврђене одговарајућим актом послодавца, као и да се тим актом утврђују врста посла, стручна спрема и други посебни услови за рад на тим пословима (члан 13. ст. 1. и 2); да послодавац може да заснује радни однос са лицем које први пут заснива радни однос, у својству приправника, за занимање за које је то лице стекло одређену школску спрему, ако је то као услов за рад на одређеним пословима утврђено законом или актом из члана 13. овог закона (члан 33. став 1.).

Полазећи од наведених одредаба закона, Уставни суд је утврдио да директор дела предузећа (које нема својство правног лица, већ само одређена овлашћења у правном промету), нема законско овлашћење да доноси акт о унутрашњој организацији и систематизацији, као ни опште акте којима се уређују питања унутрашње организације послова у делу предузећа, те по оцени Уставног суда, ни директор НИС-Нафтагас-а као директор дела Јавног предузећа НИС- Нафтна индустрија Србије, није надлежан за доношење оспорених акта.

С обзиром на то да доношење одређеног акта од стране ненадлежног органа, чини тај акт у целини несагласним с Уставом и законом, Уставни суд није вршио оцену уставности и законитости појединих одредаба оспорених одлука НИС- Нафтагас-а.

Одредбом члана 119. став 3. Устава Републике Србије утврђено је да закон, статут аутономне покрајине, други пропис или општи акт мора бити сагласан с Уставом, а сваки други пропис и општи акт мора бити сагласан и са законом и осталим републичким прописима, а како оспорене одлуке нису у сагласности са законом, Уставни суд је утврдио да нису у сагласности ни с Уставом.

Уставни суд је, на основу члана 42. став 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93) одбацио захтев за обуставу извршења појединачних аката, односно радњи које су предузете на основу општих аката чија се уставност и законитост оцењује, јер је донео коначну одлуку.

На основу члана 130. Устава Републике Србије, одлуке из тачке 1. Одлуке престају да важе даном објављивања ове одлуке у "Службеном гласнику Републике Србије".

На основу члана 46. тач. 1) и 3) и члана 47. тачка 2) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, Уставни суд је одлучио као у изреци.

Одлука Уставног суда
IY-92/2003 од 09.12.2004.

("Службени гласник РС", број 15/2005)

Прописивање Општим колективним уговором права запосленог на додатак на зараду, за сваку пуну годину рада од 0,4 процената није супротно Уставу и Закону о раду.

Уставни суд је донео:

Р Е Ш Е Њ Е

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости члана 30. Општег колективног уговора ("Службени гласник РС", бр. 22/97, 21/98, 53/99, 12/00 и 31/01).

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости члана 30. Општег колективног уговора наведеног у изреци. Према мишљењу подносилаца иницијативе оспорена одредба Општег колективног уговора, којом је утврђено право запосленог на додатак на зараду од 0,4 процената цене рада за сваку пуну годину рада оствареног у радном односу увећаног за стаж осигурања који се рачуна са увећаним трајањем, супротна је одредбама чл. 13, 35. и 36. Устава Републике Србије, Конвенцији о једнаком награђивању мушке и женске радне снаге за рад једнаке вредности, Међународном акту о економским, социјалним и културним правима, члану 82. Закона о раду, као и са Мишљењем Министарства за рад и запошљавање, број 11-00-139/2001-02 од 4. јуна 2001. године, према коме се, запослени, који обављају пољопривреду делатност доводе у неравноправан положај у односу на остале запослене, јер им се време које је уписано у радну књижицу као стаж осигурања не узима у обзир за остваривање права на додатак на зараду у смислу наведене одредбе Општег колективног уговора.

У одговору секретара Већа Савеза синдиката Србије и секретара Одбора за привредни систем при Привредној комори Србије, као учесника у закључивању оспореног Колективног уговора изнето је мишљење да је

иницијатива неоснована, с обзиром да се додатак на зараду по основу минулог рада може везивати једино за године рада остварене у радном односу.

Уставни суд је утврдио да је чланом 30. Општег колективног уговора утврђено право запосленог на додатак на зараду од 0,4 процената цене рада за сваку пуну годину рада оствареног у радном односу, увећаног за стаж осигурања који се рачуна са увећаним трајањем.

Оспореним чланом Општег колективног уговора се, по оцени Уставног суда, не нарушавају уставни принципи из члана 13. Устава Републике Србије, јер се оспорена одредба односи подједнако на све запослене који се нађу у идентичној правној ситуацији уређеној оспореном одредбом Колективног уговора. Оспореном одредбом Колективног уговора се, такође, по оцени Уставног суда, не дира у Уставом гарантовано право свакога на рад и слободан избор занимања и запослења и једнакој доступности сваког радног места под једнаким условима из члана 35. Устава, као и зајемчено право запосленог на одговарајућу зараду из члана 36. Устава, с обзиром на чињеницу да оспорена одредба Колективног уговора садржи методологију обрачуна додатка на зараду по основу минулог рада која је искључиво у домену аутономног регулисања потписника Колективног уговора.

Оспорена одредба Општег колективног уговора је, по оцени Уставног суда, сагласна и са одредбом члана 82. став 2. Закона о раду ("Службени гласник РС", бр. 70/01 и 73/01) према којој општим актом или уговором о раду могу да се утврде, поред увећања зараде за прековремени рад, рад на дан празника који је нерадан дан, ноћни рад и рад у сменама и други случајеви у којима запослени има право на увећану зараду.

Позивање подносилаца иницијативе на Мишљење Министарства за рад и запошљавање, о начину примене оспорене одредбе Колективног уговора није, по оцени Уставног суда, од утицаја на оцену уставности и законитости, с обзиром на то да Уставни суд, према члану 125. Устава, није надлежан да оцењује начин примене појединих одредаба оспореног општег акта. Такође, није у надлежности Уставног суда одређеној чланом 125. Устава, оцена сагласности оспореног општег акта са одредбама Конвенције о једнаком награђивању мушке и женске радне снаге за рад једнаке вредности ("Службени весник Президијума Народне скупштине ФНРЈ" број 12/52) и одредаба Међународног пакта о економским, социјалним и културним правима ("Службени лист СФРЈ", број 7/71).

На основу изложеног и члана 47. тачка 3) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93), Уставни суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда
IY-71/2004 од 23.12.2004.

Имајући у виду да је оспореним одредбама колективног уговора запосленима утврђен коефицијент за обрачун цене рада у распонима прописаним посебним колективним уговором, оспореним актом није повређен законски принцип забране да се колективним уговором ниже правне снаге запосленима не могу дати мања права од оних која су утврђена колективним уговором више правне снаге.

Уставни суд је донео:

Р Е Ш Е Њ Е

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости члана 1. став 1. Измена и допуна Појединачног колективног уговора у ДД "Индекс-Нова Варош", број 580/97 од 11. септембра 1997. године.

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за покретање поступка за оцењивање уставности и законитости члана 1. став 1. Измена и допуна Појединачног колективног уговора наведеног у изреци, са образложењем да је оспореним актом утврђен нижи коефицијент за одређивање цене рада за радно место комерцијалисте са VII степеном стручне спреме у односу на радна места са IV степеном спреме, чиме је повређено право запослених на одговарајућу зараду. Иницијатор истиче да су одредбама Закона о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник РС", број 34/2003) утврђене веће основице за плаћање доприноса за социјално осигурање за VII степен стручне спреме него што је оспореним актом утврђена цена рада за радна места са истим степеном стручне спреме, те да је оспорена одредба у супротности са овим Законом. С обзиром на то да постоје разлике у висини коефицијената који су прописани оспореним Изменама и допунама Појединачног колективног уговора и Посебним колективним уговором за делатност трговине Србије ("Службени гласник РС", бр. 31/97, 49/97, 3/98, 46/98, 53/99, 9/2000, 39/2000, 11/2001 и 70/2003) подносилац иницијативе сматра да је оспорени акт у супротности и са наведеним Колективним уговором.

У одговору доносиоца оспореног акта се истиче да су оспорене Измене и допуне Појединачног колективног уговора на снази, да се примењују и да је оспореним актом, поред цене рада за најједноставнији рад и коефицијената за обрачун цене рада, као један од елемената за одређивање зараде, прописан и радни учинак запослених лица.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да су Измене и допуне Појединачног колективног уговора у ДД "Индекс-Нова Варош" закључили 11. септембра 1997. године председник организације синдиката и директор Предузећа. Оспореним чланом 1. став 1. наведеног акта прописано је да се цена рада за типична радна места утврђује тако што се цена рада за најједноставнији рад у Друштву помножи коефицијентом одређеним за свако радно место, односно за типична радна места, а утврђена су и типична радна места у ДД "Индекс-Нова Варош", стручна спрема и коефицијенти за утврђивање цене рада послова који се обављају на радним местима.

Чланом 36. став 1. Устава Републике Србије утврђено је да запослени имају право на одговарајућу зараду.

Законом о раду ("Службени гласник РС", бр. 70/01 и 73/01) прописано је: да се права, обавезе и одговорности по основу рада уређују законом и посебним законом, у складу са потврђеним међународним конвенцијама, као и да се права, обавезе и одговорности такође уређују и колективним уговором или правилником о раду (општи акт) или уговором о раду (члан 1.); да општи акт не може да садржи одредбе којима се запосленом дају мања права или утврђују неповољнији услови рада од права и услова који су утврђени законом (члан 7. став 1.); да ако уговор о раду садржи одредбе којима су утврђени неповољнији услови рада од услова утврђених законом и општим актом, те одредбе уговора су ништаве, а уместо њих примењује се закон и општи акт (члан 8.); да запослени има право на одговарајућу зараду, која се утврђује у складу са законом, општим актом или уговором о раду, и да се општим актом или уговором о раду утврђују елементи за одређивање зараде и начин утврђивања зараде (члан 81. ст. 1. и 4.); да се колективним уговором, у складу са законом и другим прописом, уређују права, обавезе и одговорности из радног односа, поступак закључивања колективног уговора, међусобни односи учесника колективног уговора и друга питања од значаја за запосленог и послодавца (члан 131. став 1.).

Одредбама Колективног уговора о изменама и допунама Општег колективног уговора ("Службени гласник РС", број 31/01), утврђено је да се цена рада посла који запослени обавља на радном месту на које је распоређен, за типична радна места у посебном, односно за сва радна места у појединачном колективном уговору, утврђује множењем цене рада за најједноставнији рад и коефицијента посла који се обавља на радном месту, у коме је садржана сложеност, одговорност, услови рада и стручна спрема (члан 7.), као и да коефицијент за утврђивање цене рада посла који се обавља на радном месту, утврђен колективним уговором, садржи све елементе који утичу на цену рада, и то: сложеност, одговорност, услове рада и стручну спрему (члан 8.).

Посебним колективним уговором за делатност трговине Србије (промет робе и услуга) ("Службени гласник РС", бр. 31/97, 49/97, 3/98, 46/98, 53/99, 9/2000, 39/2000, 11/2001, 70/2003), предвиђено је да се цене рада за типична радна места утврђују тако што се цена рада за најједноставнији рад, у смислу чл. 2. и 3. овог колективног уговора, помножи одређеним коефицијентима (члан 39. став 1.); да се појединачним колективним уговором утврђује цена рада за најједноставнији рад и коефицијенти за утврђивање цене рада за сва радна места (члан 40. став 1.); да се цене рада у појединачном колективном уговору не могу уговорити у мањем износу од цене рада за најједноставнији рад и одговарајућих цена рада за типична радна места, утврђених у складу са овим колективним уговором. (члан 40. став 3.).

Уставни суд је утврдио да је, у смислу наведених законских одредаба, доносилац оспорених Измена и допуна Појединачног колективног уговора био овлашћен да својим општим актом утврди висину коефицијената за обрачун цене рада за типична радна места у Предузећу, у зависности од сложености послова, одговорности, услова рада и стручне спреме запослених. Имајући у виду да је оспореним одредбама Измена и допуна Појединачног колективног уговора запосленима утврђен коефицијент за обрачун цене рада у распонима прописаним Посебним колективним уговором за делатност трговине Србије, Уставни суд је утврдио да оспореним актом није повређен законски принцип забране да се колективним уговором ниже правне снаге, запосленима не могу дати мања права од оних која су утврђена колективним уговором више

правне снаге. Оспореним актом није, по оцени Суда, повређено уставно право запослених на одговарајућу зараду, као ни принцип обавезне сагласности општих аката са законом и осталим републичким прописима, прописан у члану 119. став 3. Устава.

У вези са наводима иницијатора да су оспорене одредбе Измена и допуна Појединачног колективног уговора несагласне са Законом о пензијском и инвалидском осигурању и одредбама Посебног колективног уговора за делатност трговине Србије, по оцени Суда овим Законом нису уређена питања утврђивања цене рада код послодавца, а оцењивање међусобне сагласности појединачног колективног уговора са Посебним колективним уговором није у надлежности Уставног суда која је одређена чланом 125. Устава.

На основу изложеног и члана 23. став 3. и члана 47. тачка 3) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93), Уставни суд је одлучио као у изреци.

Решење Уставног суда
IY-328/2003 од 14.10.2004.

Прописивање Посебним колективним уговором за јавна комунална и друга јавна предузећа да потписници овог колективног уговора не преузимају материјално-финансијске обавезе које настају његовом применом није супротно закону.

Уставни суд је донео:

РЕШЕЊЕ

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости члана 55. Посебног колективног уговора за јавна комунална и друга јавна предузећа Града Новог Сада ("Службени лист града Новог Сада", број 14/2003).

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости члана 55. Посебног колективног уговора за јавна комунална и друга јавна предузећа Града Новог Сада, којим је утврђено да потписници овог колективног уговора не преузимају материјално-финансијске обавезе које настану његовом применом.

У одговору који је у име Града Новог Сада доставило Јавно правобранилаштво, истакнуто је, поред осталог, да је Градско саобраћајно предузеће "Нови Сад", као јавно предузеће самостални правни субјект који обавља делатност од општег интереса, и да то предузеће сагласно Закону о предузећима, одговара за своје обавезе целокупном имовином, док оснивачи предузећа одговарају за обавезе предузећа само у случајевима и под условима утврђеним законом.

Уставни суд је у спроведеном поступку утврдио да је чланом 55. Посебног колективног уговора за јавна комунална и друга јавна предузећа Града Новог Сада предвиђено да његови потписници не преузимају материјално-финансијске обавезе које настану његовом применом.

Према члану 10. Закона о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса ("Службени гласник РС", број 25/2000 и 25/2002) јавно предузеће за своје обавезе одговара целокупном својом имовином. Чланом 53. Закона о предузећима ("Службени лист СРЈ", бр 29/96, 33/96, 29/97, 59/98, 74/99, 9/2001 и 36/2002), одређено је да предузеће одговара за своје обавезе целокупном својом имовином, док је чланом 54. прописано да оснивачи одговарају за обавезе предузећа целокупном својом имовином, ако су злоупотребили предузеће да би постигли циљ који је за њих забрањен, односно да би оштетили своје повериоце; ако су поступили са имовином предузећа супротно прописима; и ако су смањили имовину предузећа у своју корист или у корист других лица, а знали су или су морали знати да предузеће неће бити у стању да измири своје обавезе према трећим лицима. Сагласно члану 1. став 2. Закона о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса, наведена одредба члана 54. Закона о предузећима примењују се и на пословање јавних предузећа.

Чланом 22. Закона о комуналним делатностима ("Службени гласник РС", бр. 16/97 и 42/98) прописано је да се средства за обављање и развој комуналних делатности обезбеђују из прихода од продаје комуналних производа, односно услуга, дела накнаде за уређивање и коришћење грађевинског земљишта, самодоприноса, као и других извора у складу са законом, док је чланом 23. Закона одређено да јавно комунално предузеће, уз сагласност скупштине општине, односно органа општине, одређује цену комуналних производа и комуналних услуга коју плаћају непосредни корисници градског јавног саобраћаја

Према члану 144. Закона о раду ("Службени гласник РС", бр. 70/2001 и 73/2001), посебан колективни уговор за јавна предузећа и јавне службе закључује оснивач или орган кога он овласти и репрезентативни синдикат.

Полазећи од изложеног по оцени Уставног суда, оспорени члан 55. Посебног колективног уговора није супротан закону, с обзиром на то да се у конкретном случају не ради о обавезама за које су сагласно члану 54. Закона о предузећима одговорни оснивачи предузећа, већ само предузећа.

Оспорени члан Посебног колективног уговора сагласан је и с одредбама члана 64. став 2. Устава Републике Србије, према којима запослени учествују у управљању предузећем и у другим организацијама у којима раде, односно у које улажу средства у складу са законом и колективним уговором, као и да предузећа и друге организације имају исти положај у погледу општих услова привређивања и правне заштите и да за своје обавезе у правном промету одговарају средствима којима располажу.

На основу изложеног и члана 47. тачка 3) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93) Уставни суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда
IY-387/2003 од 23.09.2004.

б) Стамбени односи

С обзиром да правилником нису регулисани услови, поступак и критеријуми за доделу станова запосленим лицима, Суд је оценио да оспорени правилник није у сагласности са законом.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

Утврђује се да Правилник о решавању стамбених потреба запослених у ПДП "ВОЋАР – ПРОДУКТ", Гуча, од 1. септембра 2003. године, није у сагласности с Уставом и законом.

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за покретање поступка за оцену уставности и законитости Правилника наведеног у изреци. Иницијатор је оспорио Правилник у целини, наводећи да Правилником није регулисан поступак доделе станова ради решавања стамбених потреба радника предузећа, што је противно Закону о становању, који је обавезао предузећа да донесу правилнике којима се регулишу поступак, односно начин и критеријуми за доделу станова запосленим лицима. Иницијатор даље указује да је Правилник у супротности с Уставом, јер одсуство одредби о расподели станова у Правилнику омогућава доделу станова мимо утврђене процедуре и ускраћује право на стан лицима која су то право стекла, чиме се крше уставна права грађана по основу рада.

Доносилац акта доставио је оспорени Правилник и документацију од значаја за вођење поступка и одлучивање Суда, док се о наводима из иницијативе није изјашњавао.

У спроведеном поступку пред Уставним Судом утврђено је да се оспореним Правилником, који је донела Скупштина Пољопривредног друштвеног предузећа "ВОЋАР – ПРОДУКТ", Гуча, на седници од 1. септембра 2003. године, с позивом на члан 47. став 2. Закона о становању и Статут предузећа, уређује стицање и остваривање права запослених на решавање стамбених потреба из наменски обезбеђених средстава предузећа, тако што се ове потребе решавају доделом станова у закуп, доделом стамбених зајмова за изградњу и куповину станова или побољшање услова становања, као и куповином станова удруживањем средстава предузећа са средствима другог правног лица у коме је запослен члан породичног домаћинства запосленог, на начин и под условима из закона и овог правилника (чл. 1, 2. и 5. и чл. 9. до 13.). Поред тога, Правилник утврђује: опште и посебне услове за остваривање права на решавање стамбених потреба у предузећу (чл. 4. и 7.), као и право запосленог да користи један од предвиђених облика решавања стамбене потребе за који се определи (члан 8.); одговарајући стан, према броју чланова породичног домаћинства (члан 6.); основе за одређивање редоследа првенства за давање стамбених зајмова и начин њиховог вредновања, услове коришћења и износе стамбених зајмова (чл. 15. до 22., члан 24. и чл. 27. до 29.); елементе уговора о стамбеном зајму, основе за раскид и правне последице раскида овог уговора (чл. 30, 31. и 32.); поступак подношења молби за одобрење зајма и одлучивања о одобрењу зајма (чл. 25. и 26.); и ступање Правилника на снагу (члан 33.).

Устав Републике Србије гарантује једнакост у правима и дужностима и једнаку заштита грађана пред државним и другим органима, без обзира на расу, пол, рођење, језик, националну припадност, вероисповест, политичко или друго уверење, образовање, социјално порекло, имовно стање или које лично својство (члан 13.), једнаку заштиту права у поступку пред било којим органом или организацијом, право на жалбу или друго правно средство против одлуке којом се решава о правима или на закону заснованим интересима грађана (члан 22.), и право на рад и слободу рада, слободан избор занимања и запослења и учешћа у управљању по том основу, под једнаким условима (члан 35. ст. 1. и 2. Устава).

Чланом 27. став 3. Закона о становању ("Службени гласник РС", бр. 50/92, 76/92, 84/92, 33/93, 67/93, 46/94, 47/94, 48/94, 44/95, 49/95, 16/97, 46/98 и 26/01) утврђено је да носилац права располагања својим општим актом ближе прописује услове, критеријуме и поступак давања зајмова за стамбену изградњу и побољшање услова становања, док је чланом 47. став 2. Закона утврђено да предузећа и установе могу, у складу са својим општим актом о решавању стамбених потреба, да дају станове у закуп запосленим лицима. Према овом закону, носилац права располагања је овлашћен да аутономно одлучује о могућностима решавања стамбених потреба запослених лица и о облицима задовољавања ових потреба, али уколико такво право запослених предвиди у свом општем акту, на основу кога се врши расподела и станова и стамбених зајмова, обавезан је да у потпуности уреди услове, начин и поступак остваривања овог права за све облике решавања стамбених потреба за које се определио, као и да утврди критеријуме и мерила на основу којих ће се одредити редослед радника који конкуришу и за стан и за стамбени зајам, тако да се обезбеди могућност њихове једнаке примене на све раднике.

На основу садржине одредаба оспореног Правилника, Уставни суд је утврдио да упркос томе што је као предмет уређивања овог Правилника дефинисана како додела станова тако и стамбених зајмова, Правилником су уређени искључиво критеријуми и поступак за доделу стамбених зајмова, а не и станова. У оспореном Правилнику нису уређена питања која оваквим општим правним актом, према закону, морају бити обухваћена, као што су: уређивање поступка оглашавања расподеле станова и поступка пред органима који одлучују о расподели станова, рокова за подношење захтева, права на подношење приговора односно жалбе и рока за овај правни лек, односно нису утврђени поступак и надлежни органи за одлучивање по приговорима, па ни критеријуми и мерила за одређивање реда првенства ради давања станова у закуп.

Полазећи од одредаба Устава и одредаба члана 27. Закона о становању према којима је носилац права располагања у обавези да својим општим актом пропише услове и поступак давања станова у закуп и давања зајмова за стамбену изградњу, а имајући у виду да оспореним Правилником нису регулисани услови, поступак и критеријуми за доделу станова запосленим лицима на начин који закон налаже, Суд је стао на становиште да овакво уређивање није у сагласности са законом. Наиме, Правилником се не обезбеђује једнака примена тог акта на све учеснике у расподели станова и ствара се простор за арбитрерност у утврђивању реда првенства у решавању стамбених потреба запослених.

Према оцени Уставног суда, наведени недостаци су такве природе да оспорени Правилник чине у целини неуставним и незаконитим, с обзиром на то да доводе

до непримењивости Правилника и немогућности објективног утврђивања реда првенства између радника који конкуришу за решавање стамбене потребе доделом стана, немогућности њихове једнаке заштите и ускраћивања правног лека у овом поступку, што је несагласно уставним принципима једнакости грађана у правима и дужностима и једнаке заштите њихових права пред државним и другим органима, утврђеним у одредбама чл. 13. и 22. Устава.

Уставни суд је, на основу члана 46. тач. 1) и 3) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93), одлучио као у изреци.

На основу члана 130. Устава, Правилник из изреке престаје да важи даном објављивања Одлуке Уставног суда у "Службеном гласнику Републике Србије".

Одлука Уставног суда
IY-290/2004 од 23.09.2004.

("Службени гласник РС", број 122/2004)

Град је овлашћен да уреди услове и поступак доделе у закуп станова прибављених средствима својих изворних прихода одређеним категоријама лица, односно извршни одбор града је био овлашћен да уреди услове за расподелу станова изграђених из донација као средстава буџета града ради привременог решавања стамбених потреба избеглих и расељених лица.

Уставни суд је донео:

Р Е Ш Е Њ Е

1. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости одредаба члана 4. и члана 8. став 4. Правилника о изменама и допунама Правилника о начину расподеле станова изграђених по Пројекту "Изградња станова за прво прихватање избеглица смештених у колективним центрима Скупштине града Крагујевца" ("Службени лист града Крагујевца", број 3/2003).

2. Одбацује се захтев за обуставу извршења Решења Извршног одбора града Крагујевца, број 060-179/2003-2-II/02 од 14. августа 2003. године, и другог појединачног акта, донетих на основу одредаба Правилника из тачке 1.

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости одредаба члана 4. и члана 8. став 4. Правилника наведеног у изреци. Иницијатор сматра да су оспорене одредбе Правилника несагласне са одредбама Закона о избеглицама, Уредбе о збрињавању избеглица и Закона о општем управном поступку, као и са међународном Конвенцијом о статусу избеглица. Као разлоге оспоравања наводи: да су одредбама члана 3а. из члана 4. Правилника избегла лица смештена у колективним центрима подведена под социјалне случајеве и онемогућена у стицању права на стан, јер није уређен појам месечних примања по члану породичног домаћинства као услов расподеле станова за смештај ових лица, а Извршни одбор града Крагујевца је Решењем број 060-179/2003-2-II/02 од 14. августа 2003. године те приходе утврдио у износу као за социјално

угрожена лица; да су наведене одредбе контрадикторне одредбама члана 2а. Правилника, јер доводе до неравноправности лица која конкуришу за стан у односу на лица која стан користе; да су права избеглица на збрињавање и смештај и услови за остваривање ових права уређени Законом о избеглицама и Уредбом о збрињавању избеглица, па се другим актима не могу уређивати на другачији начин; да се одредбом члана 8. Правилника о коначности одлуке донете по приговору на одлуку о додели стана, ускраћује уставно право на жалбу и нарушава принцип двостепености у решавању о правима и на закону заснованим интересима грађана. Предлаже доношење привремене мере забране примене назначеног Решења и других аката донетих на основу оспорених одредаба Правилника.

Доносилац је у одговору, поред осталог навео: да је Скупштина града Крагујевца уредила расподелу станова који се на градској територији граде из донација Одлуком о давању станова стечених путем донација ("Службени лист града Крагујевца", бр. 8/2001 и 7/2002), којом је Извршни одбор града овлашћен да донесе правилник о расподели станова одређеним категоријама грађана, сагласно вољи донатора; да су Скупштина града и Конзорцијум ИСИ – Италија потписали документ "Договор о сарадњи", који је представљао основ реализације Пројекта "Изградња станова за прво прихватање избеглица смештених у колективним центрима Скупштине града Крагујевца", ради расподеле станова социјално угроженим случајевима избеглица које још станују у колективним центрима на територији града; да је у складу са наведеним актима, Извршни одбор града на седници од 25. децембра 2002. године донео Правилник о начину расподеле станова изграђених по овом Пројекту; да се у току изградње станова јавила потреба за изменама и допунама појединих одредаба тог Правилника, па је на седници од 10. јуна 2003. године исти орган донео оспорени Правилник; да је Извршни одбор, сагласно одредбама овог Правилника, 14. августа 2003. године расписао оглас за расподелу станова и донео Решење о утврђивању висине новчаног износа по члану избегличке породице, као границе за стицање права на ову расподелу; да се уређивањем члана 4. Правилника не нарушавају права избеглих и расељених лица по прописима којима се уређује њихов статус, да нема несагласности оспорених и других одредаба Правилника када оне не уређују исте ситуације, и да се одредбом члана 8. став 4. Правилника спроводи принцип двостепености одлучивања о расподели односних станова.

У спроведеном поступку пред Уставним судом, утврђено је да је оспорени Правилник донео Извршни одбор града Крагујевца, с позивом на члан 3а. Одлуке о давању станова стечених путем донација ("Службени лист града Крагујевца", бр. 8/2001 и 7/2002) и члан 33. Одлуке о Извршном одбору града Крагујевца ("Службени лист града Београда", број 6/2000). Правилником је измењен и допуњен Правилник о начину расподеле станова изграђених по Пројекту "Изградња станова за прво прихватање избеглица смештених у колективним центрима Скупштине града Крагујевца" ("Службени лист града Крагујевца", број 9/2002), којим су уређени основи и мерила ради утврђивања реда првенства за расподелу 16 станова изграђених заједничким пројектом Скупштине града и Конзорцијума ИСИ, у Крагујевцу у Ул. Илинденској, на к.п. број 6924/116, КО Крагујевац, као и поступак одлучивања о додели ових станова намењених за привремено решавање стамбених потреба породица избеглих и прогнаних лица која живе у колективним центрима на територији града, који им се дају у закуп на одређено време, до коначног решења статуса

избеглице. Оспореним Правилником прецизирани су услови расподеле станова избегличким породицама, тако што је, поред осталог, измењен члан 2. основног текста Правилника прописивањем максималног периода трајања закупа (члан 1.) и уведен нови члан 2а. који уређује коришћење станова у току закупног односа, са основима за плаћање закупнине и за престанак закупа који се односе на незапосленост, имовинско стање и приходе чланова породичног домаћинства (члан 2.). Оспореним чланом 4. Правилника је после члана 3. основног текста Правилника уведен нови члан 3а., према коме право на расподелу станова у смислу Правилника немају породице чија су месечна примања по члану домаћинства већа од новчаног износа утврђеног посебним актом извршног органа Града (став 1.), који овај акт доноси истовремено са решењем о расписивању огласа за расподелу станова (став 2.). Оспореним чланом 8. став 4. Правилника измењен је члан 17. основног текста Правилника додавањем новог става 5., којим је предвиђено да је Одлука Извршног одбора донета по приговору на одлуку о расподели стана, или протеком рока за приговор, коначна, и јавно се објављује на начин утврђен у истом члану Правилника.

Уставом Републике Србије утврђено је: да су грађани једнаки у правима и дужностима и да имају једнаку заштиту пред државним и другим органима, без обзира на расу, пол, рођење, језик, националну припадност, вероисповест, политичко или друго уверење, социјално порекло, имовно стање или које лично својство (члан 13.); да свако има право на једнаку заштиту права у поступку пред судом, другим државним органом или било којим органом и организацијом, и право на жалбу или друго правно средство против одлуке којом се решава о његовом праву или на закону заснованом интересу (члан 22.); да странац у Републици Србији има слободе и права човека утврђене Уставом и права и дужности утврђене законом (члан 50. став 1.); да се општина, преко својих органа, у складу са законом, стара о задовољавању одређених потреба грађана и у областима социјалне заштите и другим областима од непосредног интереса за грађане, обезбеђује извршавање прописа и општих аката општине (члан 113. став 1. тач. 5. и 6.); да за обављање утврђених послова општини припадају приходи утврђени законом (члан 114. став 1.); да се законом поједина општина може утврдити као град на чијој територији се образују две или више градских општина, и да се статутом града одређује које послове врши град, а које градска општина (члан 117.).

Законом о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", број 9/2002), у члану 3. прописано је да у пословима изворног делокруга, јединица локалне самоуправе доноси прописе у складу са правима и дужностима утврђеним Уставом, законом, другим прописом и статутом, а у члану 18. одређено је да изворни делокруг послова за које је општина одговорна, преко својих органа, чини, поред послова наведених у овом члану Закона, и обављање других послова од непосредног интереса за грађане.

Према Закону о донацијама и хуманитарној помоћи ("Службени гласник РС", бр. 53/2001, 61/2001 и 36/2002), и јединице локалне самоуправе могу примати донације и хуманитарну помоћ, у роби, услугама, новцу, хартијама од вредности, имовинским и другим правима (чл. 1. и 2.).

Одредбама Закона о средствима у својини Републике Србије ("Службени гласник РС", бр. 53/95, 3/96, 54/96 и 32/97) утврђено је да о располагању и давању на коришћење односно у закуп непокретности у државној својини одлучују и органи и организације јединица локалне самоуправе који та

средства користе, а који стамбене зграде и станове могу давати на коришћење својим запосленим лицима, као и другим лицима утврђеним законом, по основу закупа на неодређено или одређено време (члан 1. тачка 2) и чл. 5, 7. и 9.).

У смислу члана 28. став 5. Закона о становању ("Службени гласник РС", бр. 50/92...26/01), средства за решавање стамбених питања чији је власник општина, односно град, користе се за решавање стамбених потреба и лица која су остварила право на материјално обезбеђење по прописима о социјалној заштити и обезбеђивању социјалне сигурности грађана, која су неспособна за рад и немају чланове породице у радном односу, као и других лица, у складу са прописом општине, односно града.

Чланом 9. став 4. Закона о социјалној заштити и обезбеђивању социјалне сигурности грађана ("Службени гласник РС", бр. 36/91...29/2001) утврђено је да општина и град могу својом одлуком, у складу са материјалним могућностима, утврђивати и друга права у области социјалне заштите која нису прописана овим законом, већи обим права од обима права утврђених законом и повољније услове за њихово остваривање, као и друге облике социјалне заштите, ако су претходно, у свом буџету, за то обезбедили средства.

Према одредбама члана 3. Закона о избеглицама ("Службени гласник РС", бр. 18/92 и 45/2002), збрињавање избеглица обезбеђују и други одговарајући органи и у општини, односно граду, а непосредну помоћ овим лицима могу пружати организације Црвеног крста, хуманитарне, верске и друге организације и грађани, у складу са својим циљевима и интересима. У чл. 3. и 9. Уредбе о збрињавању избеглица ("Службени гласник РС", бр. 20/92...34/95) прописано је и да у обављању послова збрињавања избеглица, посебна тела у општини и граду, као субјектима пружања ове помоћи, непосредно или у сарадњи са хуманитарним и другим организацијама, врше прихват и упућивање избеглица на привремени смештај у одређене објекте и установе и старају се о изналагању других слободних капацитета за њихов смештај, и да се, поред колективног и смештаја у објектима у својини грађана и установама социјалне заштите, избеглици може обезбедити додатна помоћ када су услови збрињавања посебно неповољни, с тим да право на помоћ престаје ако избеглица остварује приходе изнад износа по члану породице који грађанима Србије обезбеђује право на материјално обезбеђење.

Одлуком о давању станова стечених путем донација ("Службени лист града Крагујевца", бр. 8/2001 и 7/2002), коју је донела Скупштина града Крагујевца, уређени су начин и поступак давања станова које град Крагујевац добија од донатора за решавање стамбених потреба одређених категорија лица (чл. 1. и 2.). Одлуком је Извршни одбор града Крагујевца овлашћен да донесе правилник о расподели станова и да одреди износе закупнине у складу са законом, или ослобађање од исте, сагласно вољи донатора (чл. 3а. и 4.). Оспорени Правилник донет је у функцији извршавања ове Одлуке, на основу изричитог овлашћења утврђеног Одлуком.

Полазећи од наведених одредаба Устава, закона и подзаконских прописа, Уставни суд је утврдио да је град као јединица локалне самоуправе овлашћен да уреди услове и поступак доделе у закуп станова прибављених средствима својих изворних прихода одређеним категоријама лица, и да је Извршни одбор града Крагујевца био овлашћен да уреди услове за расподелу станова изграђених из донација као средстава буџета града, ради привременог решавања стамбених потреба избеглих и расељених лица која су социјално угрожена а корисници су смештаја у колективним центрима за смештај

избеглица на територији Града, на начин како је то предвиђено одредбама члана 4. оспореног Правилника. По оцени Суда, оваквим уређивањем односа не повређују се права избеглих лица која она остварују по Закону о избеглицама и Уредби о збрињавању избеглица, с обзиром на то да оспорени Правилник није донет ради остваривања права избеглица која су непосредно уређена тим Законом и Уредбом, већ ради обезбеђивања већег обима права и других облика пружања помоћи избеглицама у сврху омогућавања њихове социјалне сигурности.

Уставни суд је такође оценио да оспорене одредбе члана 4. Правилника нису несагласне с Уставом, јер се њима не повређује уставно начело једнакости грађана пред државним и другим органима из члана 13. Устава, нити слободе и права човека и грађанина из члана 50. Устава у односу на избеглице, будући да се оспорене одредбе подједнако односе на сва лица обухваћена Правилником која се налазе у идентичним ситуацијама, под једнаким условима.

У погледу оспореног члана 8. став 4. Правилника, Суд је утврдио да се том одредбом не искључује право на жалбу, већ се омогућује остваривање овог права и двостепеност одлучивања, јер приговор као правно средство против одлуке о додели стана донете у првом степену у смислу Правилника, има правно дејство жалбе. Уређивање ове одредбе Правилника да је одлука донета по приговору односно одлука против које није коришћено право на подношење приговора коначна у поступку код доносиоца акта, није несагласно са принципима из члана 22. Устава, јер не нарушава уставну гаранцију жалбе или другог правног средства против одлуке којом се решава о правима и правним интересима грађана, обезбеђује једнаку заштиту права за све учеснике у поступку доделе станова пред надлежним органима и не искључује могућност вођења судског спора против одлуке донете по приговору. Наводи иницијативе о противности одредбе члана 8. Правилника одредбама члана 12. Закона о општем управном поступку ("Службени гласник РС", бр. 33/97 и 31/2001), по налажењу Суда, нису од значаја за оцену уставности и законотости ове одредбе Правилника.

Уставни суд, према члану 125. Устава, није надлежан да врши оцену сагласности општих правних аката са међународним уговорима, нити је надлежан да одлучује о осталим наводима који се односе на примереност одређивања имовинског цензуса за доделу стана и међусобну сагласност одредаба оспореног Правилника.

Предлог за обуставу извршења Решења из тачке 2. изреке, као и другог појединачног акта донетог на основу оспорених одредаба Правилника, Суд је сагласно члану 42. став 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93) одбацио, јер је у овом предмету донео коначну одлуку.

Уставни суд је на основу изложеног, члана 23. став 3. и члана 47. тачка 3) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, одлучио као у изреци.

Решење Уставног суда
IY-314/2003 од 04.12.2004.

Оспореном одредбом Правилника прописано је да, уколико запослени није задовољан коначном одлуком управног одбора или ако управни одбор не донесе одлуку у року од 30 дана од дана подношења приговора има право да у наредном року од 15 дана тражи заштиту својих права пред надлежним судом, што није сагласно с Уставом и законом.

Уставни суд је донео:

Р Е Ш Е Њ Е

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости одредбе члана 21. став 4. Правилника о решавању стамбених потреба запослених Фабрике сигналних уређаја д.п. Београд, од 9. октобра 2001. године.

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости одредбе члана 21. став 4. Правилника наведеног у изреци. Иницијатор сматра да је оспорена одредба неуставна и незаконита, јер је тако формулисана да доводи запослене у заблуду и у ситуацију да пропуштају рок за заштиту својих права на решавање стамбених потреба пред надлежним судом јер предвиђа да уколико запослени није задовољан коначном одлуком Управног одбора "или ако Управни одбор не донесе одлуку у року од 30 дана од дана подношења приговора, има право да у наредних 15 дана тражи заштиту својих права пред надлежним судом".

Доносилац Правилника доставио је оспорени акт Уставном суду, али се при том није изјаснио о наводима иницијатора.

У спроведеном поступку, Уставни суд је утврдио да је Правилник о решавању стамбених потреба запослених Фабрике сигналних уређаја д.п., Београд донео Управни одбор предузећа 9. октобра 2001. године, с позивом на члан 47. став 2. Закона о становању. Правилником су уређени услови, мерила, начин и поступак решавања стамбених потреба.

Одредбама члана 21. Правилника је уређена заштита права запослених у поступку решавања стамбених потреба код послодавца и предвиђена могућност покретања спора пред надлежним судом против одлуке којом је повређено право запосленог. Оспореном одредбом члана 21. став 4. Правилника прописано је да уколико запослени није задовољан коначном одлуком Управног одбора или Управни одбор не донесе одлуку у року од 30 дана од дана подношења приговора, има право да у наредном року од 15 дана тражи заштиту својих права пред надлежним судом.

Одредбом члана 27. став 3. Закона о становању ("Службени гласник РС", број 50/92,....26/01) прописано је да носилац права располагања својим актом ближе прописује услове, начин и поступак давања зајмова, а одредбом члана 47. став 2. Закона прописано је да предузећа и установе у складу са својим општим актом, односно прописом о решавању стамбених потреба дају станове у закуп на неодређено време.

Из наведених одредаба Закона следи да носилац права располагања својим општим актом самостално уређује поступак одлучивања о питањима из чл. 27. и 47. Закона о становању и то у погледу свих елемената битних за одлучивање унутар предузећа. У том смислу општим актом се могу одредити органи и прописати рокови у којима су ти органи дужни да донесу

одлуке за које су општим актом овлашћени, а у случају прописивања вишестепеног поступка одлучивања може се одредити који је акт одлучивања коначан и против којег се може захтевати заштита пред судом. У овој врсти спора судска заштита се остварује сходном применом одредаба Закона о раду ("Службени гласник РС", бр. 70/2001 и 73/2001), који у члану 122. прописује да запослени може у року од 15 дана од дана достављања одлуке, односно сазнања за повреду права покренути спор пред надлежним судом. Из садржине члана 21. Правилника следи да је коначна одлука она коју по приговору донесе Управни одбор. Оспореном одредбом члана 21. став 4. Правилника носилац права располагања је имплицитно одредио рок у којем је Управни одбор дужан да донесе одлуку поводом приговора и дао поуку о правном леку - праву на захтевање судске заштите, које се може остварити у року од 15 дана по доношењу одлуке Управног одбора или 15 дана након што истекне 30-ти дан од улагања приговора по којем Управни одбор није одлучио. Уставни суд је оценио да је оспореном одредбом Правилника питање поступка одлучивања уређено у складу са овлашћењима носиоца права располагања утврђеним наведеним одредбама закона. Оспорена одредба сагласна је и са одредбама члана 22. Устава Републике Србије које утврђују да свако има право на за све једнаку правну заштиту својих права у поступку пред судом, другим државним или било којим органом или организацијом и да је свакоме зајемчено право на жалбу или друго правно средство против одлуке којом се решава о његовом праву или на закону заснованом интересу.

Уставни суд није надлежан да, у смислу члана 125. Устава, оцењује законитост примене оспорене одредбе члана 21. став 4. Правилника.

На основу изложеног и члану 47. тачка 3) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93), Уставни суд је одлучио као у изреци.

Решење Уставног суда
 ГУ-35/2004 од 21.10.2004.

в) Предузећа, јавна предузећа и установе

Није у сагласности са Законом одредба статута којом је одређено да се ванредна седница скупштине друштва сазива упућивањем писменог позива члановима скупштине најмање три дана пре њеног одржавања.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

1. Утврђује се да одредба члана 56. став 4. Статута Акционарског друштва "Банат", кондиторска индустрија Вршац, од 9. априла 2001. године, није у сагласности с Уставом и законом.

2. Одбија се предлог за утврђивање неуставности и незаконитости одредаба члана. 55. ст. 1. и 2. и чл. 58, 61, 62, 79, 80, 91, 106, 111, 128, 130. и 131. Статута из тачке 1.

Пред Уставним судом Републике Србије покренут је поступак за оцену уставности и законитости више одредаба Статута наведеног у изреци из разлога што "фаворизују управу предузећа на рачун радника акционара". Такође, опреза ради, предлагач тражи и "процену уставности" поступка усвајања Статута. Уз предлог је доставио радну верзију оспореног акта.

Доносилац оспореног Статута је у одговору изразио став да су оспорене, као и друге одредбе Статута којима је уређен делокруг, састав и начин рада управе Предузећа и права акционара, у сагласности с Уставом и Законом о предузећима ("Службени лист СРЈ", бр. 29/96, 33/96, 29/97, 59/98, 74/99 и 9/01).

Уставом Републике Србије утврђено је да се економско и социјално уређење заснива: на слободном привређивању свим облицима својине на јединственом тржишту робе, рада и капитала; на самосталности предузећа и свих других облика организовања и на управљању по основу својине и рада (члан 55.). Устав утврђује да су својина и рад основе управљања и учешћа у одлучивању и да запослени управљају у друштвеном предузећу и учествују у управљању у другим врстама предузећа и другим организацијама у којима раде, односно у које улажу средства у складу са законом и колективним уговором (члан 58.). Република Србија, на основу члана 72. став 1. тачка 4. Устава, поред осталог, уређује и обезбеђује правни положај предузећа и других организација.

По спроведеном поступку, Уставни суд је утврдио да је оспорени Статут донет у поступку усаглашавања општих аката Друштва с одредбама Закона о предузећима који је донет као закон Савезне Републике Југославије, а који се на основу члана 64. став 2. Уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора ("Службени лист СЦГ", број 1/03), од дана ступања на снагу Уставне повеље примењује као републички закон, те да Уставни суд оцењује сагласност општих аката са тим законом.

Одредбе члана 55. ст. 1. и 2. Статута којима је одређено да запослени бирају представнике друштвеног капитала у скупштину Друштва и начин њиховог избора, оспорене су из разлога што "није јасно" да ли се на основу тих одредаба Статута запослени бирају у скупштину Друштва као

представници друштвеног капитала или представници запослених. Одредбом члана 60. Закона о предузећима прописано је да је скупштина орган власника предузећа. Следствено томе у предузећима која поред приватног, послују и друштвеним капиталом, запослени се бирају у скупштину предузећа као представници друштвеног капитала. С обзиром на то да је оспореним одредбама Статута, према власничкој структури капитала Друштва, било предвиђено учешће запослених као представника друштвеног капитала и начин њиховог избора у скупштину Друштва и да се према одредбама члана 219. Закона избор органа уређује статутом предузећа, оспорене одредбе Статута, по оцени Суда у сагласности су с Уставом и Законом.

Оспореном одредбом члана 56. став 4. Статута, коју је предлагач погрешно означио као одредбе чл. 55. ст. 6. и 7, одређено је да се ванредна седница скупштине сазива упућивањем писменог позива члановима скупштине најмање три дана пре њеног одржавања. Одредбама члана 250. став 1. Закона о предузећима прописано је да се скупштина акционарског друштва сазива најмање једанпут годишње (редовна), а према ставу 3. сазивање скупштине се објављује најмање осам дана пре одржавања, на начин одређен статутом. Закон не уређује посебно сазивање "ванредне" скупштине, нити одређује које се седнице скупштине сматрају "ванредним", па оспорена одредба Статута по схватању Суда има значење сазивања сваке друге седнице скупштине, осим оне која се у смислу одредбе члана 250. став 1. Закона одржава једном годишње (редовна). Одредба члана 250. став 3. Закона у делу у коме одређује рок за сазивање скупштине (и редовне и "ванредне") је императивне природе, а статутом се, према тој одредби Закона, уређује начин сазивања скупштине. С обзиром на то да је оспореном одредбом Статута одређено да се ванредна седница скупштине сазива упућивањем писменог позива члановима скупштине најмање три дана пре њеног одржавања и да је Статутом предвиђени рок за сазивање те скупштине краћи од Законом одређеног рока од осам дана у коме се, по схватању Суда, може сазвати свака, па и "ванредна" седница скупштине, оспорена одредба Статута, по оцени Суда, није у сагласности са Законом. Како према одредбама члана 119. Устава сваки општи акт мора бити сагласан са законом, незаконитост оспорене одредбе Статута чини ту одредбу несагласном и с Уставом

Одредбе члана 58. Статута којим је одређено да дневни ред скупштине предлаже сазивач и да се дневни ред објављује истовремено са сазивањем скупштине, оспорене су из разлога што на општи начин одређују "сазивача" скупштине. Одредбама чл. 250. и 251. Закона о предузећима прописано је да скупштину предузећа могу да сазову управни и надзорни одбор и акционари. Уставни суд је утврдио да је одредбама чл. 56. и 57. Статута одређено да скупштину Друштва могу да сазову управни и надзорни одбор и акционари, односно лица која према наведеном одредбама Закона могу да сазову скупштину акционарског друштва. С обзиром на то да су оспореном одредбом Статута појмом "сазивач" на општи начин одређена лица која према одредбама чл. 56. и 57. Статута и одредбама чл. 250. и 251. Закона могу сазвати скупштину, оспорена одредба Статута, по оцени Суда, у сагласности је са Законом.

Одредбе члана 61. Статута оспорене су из разлога што је тим одредбама кворум за одлучивање на скупштини о питањима за која је Законом предвиђена трочетвртинска већина сведен на просту већину. Уставни суд је утврдио, да је оспореним чланом Статута уређен кворум за рад скупштине и да

су ова питања Статутом уређена у складу са одредбама члана 256. ст. 1. до 3. Закона о предузећима. Већина за доношење одлука скупштине, што се предлогом оспорава, уређена је одредбом члана 62. став 3. Статута. Према тој одредби Статута скупштина одлучује већином од укупног броја гласова о измени статута Друштва, а о свим другим питањима већином гласова присутних чланова. Одредбом члана 256. став 5. Закона о предузећима одређени су случајеви када скупштина доноси одлуку 2/3 већином гласова присутних чланова, ако статутом није предвиђена друкчија већина за доношење тих одлука. Будући да поменута одредба Закона даје могућност да се и у тим Законом предвиђеним случајевима статутом може одредити друкчија већина за доношење одлуке, Уставни суд је оценио да је оспорена одредба члана 62. став 3. Статута у сагласности са Законом. Одредбе члана 62. ст. 1. и 2. Статута, оспорене су из разлога што тим одредбама нису изричито одређени случајеви у којима скупштина може да донесе одлуку тајним гласањем. Чланом 257. Закона о предузећима прописано је да скупштина, по правилу, одлучује јавним гласањем, а да може одлучивати тајним гласањем у случајевима предвиђеним наведеним чланом Закона. С обзиром на то да су оспореним одредбама Статута случајеви у којима скупштина одлучује тајним гласањем одређени упућивањем на случајеве у којима по Закону скупштина акционарског друштва може одлучивати тајним гласањем, оспорене одредбе Статута, по оцени Суда, у сагласности су са Законом.

Члан 79. Статута оспорен је из разлога "што није јасно" ко подноси предлог за разрешење директора и да ли се директор разрешава по основима утврђеним одредбом члана 73. или 78. Статута. Одредбама члан 219. Закона о предузећима прописано је да се начин избора и разрешења органа уређује статутом акционарског друштва, а одредбом члана 62. Закона да је управни одбор надлежан за доношење одлуке о разрешењу директора предузећа. С обзиром на то да је оспореном одредбом Статута уређен поступак разрешења генералног директора, што се према наведеној одредби Закона уређује статутом предузећа и да одлуку о томе доноси орган који је према Закону надлежан за њено доношење, оспорена одредба Статута, по оцени Суда, у сагласности је са Законом.

Оспореном одредбом члана 80. Статута предвиђено је да код одлучивања управног одбора о разрешењу генералног директора, директор нема право гласа. С тим у вези, као спорно, по мишљењу предлагача, поставља се питање пуноважности одлуке о разрешењу уколико за такву одлуку од преосталих шест чланова управног одбора три гласају за, а три против такве одлуке. Уставни суд је утврдио да је већина за доношење одлука управног одбора уређена чланом 70. Статута, тако што је, поред осталог, одређено да је у случају једнаке поделе гласова, глас председника одлучујући. Одредбом члана 264. став 3. Закона о предузећима прописано је да је, у случају једнаке поделе гласова, глас председника управног одбора одлучујући, ако статутом није друкчије предвиђено, па оспорена одредба члана 80. Статута, по оцени Суда, није несагласна са Законом.

Одредба члана 91. Статута оспорена је из разлога што случајеве када је надзорни одбор дужан да сазове скупштину друштва, не наводи изричито у Статуту, већ упућује на закон који запослени и акционари "не морају да познају". Чланом 120. Устава утврђено је да се закони, други прописи и општи акти објављују, односно ступају на снагу по њиховом објављивању. У смислу наведене одредбе Устава, по схватању Суда, објављивање општих аката,

као услов за њихово ступање на снагу, значи доступност садржине општег акта свима на које се тај акт односи, те оспорена одредба Статута није несагласна с Уставом и законом.

Одредба члана 106. Статута оспорава се из разлога што не предвиђа да се акционари и чланови Друштва морају писмено обавестити о одлуци о промени облика Друштва. Поступак давања сагласности акционара на одлуку скупштине друштва о промени облика друштва када се том одлуком мењају утврђена права и обавезе акционара уређен је одредбама члана 436. Закона о предузећима. Тим одредбама Закона није предвиђено да је за пуноважност одлуке скупштине о промени облика друштва потребно појединачно писмено обавештавање акционара. С обзиром на то да је одредбом члана 105. Статута предвиђено обавештавање акционара који нису били присутни на скупштини на којој је донета одлука о промени облика Друштва јавним позивом, на начин и у роковима предвиђеним наведеним одредбама Закона, и да је члан 106. Статута по садржини идентичан са одредбом члана 436. став 6. Закона о предузећима, оспорени члан Статута, по оцени Суда, у сагласности је са Законом.

Одредба члана 111. Статута оспорава се из разлога што не одређује у којим се случајевима престанка рада Друштва одлука скупштине доноси 2/3 већином гласова присутних чланова, па се применом члана 110. став 3. Статута, по мишљењу предлагача, одлука о престанку рада Друштва увек доноси већином гласова присутних чланова. Одредбама члана 100. Закона о предузећима одређени су случајеви престанка предузећа и тим одредбама Закона није уређено питање већине за доношење одлуке скупштине о престанку рада предузећа у појединим од предвиђених случајева. Одредбом члана 256. став 5. Закона прописано је да скупштина одлучује двотрећинском већином гласова присутних чланова, поред осталог, и о престанку акционарског друштва, ако статутом није предвиђено да се доноси другом већином. С обзиром на то да се према наведеној одредби Закона статутом може одредити друкчија већина за доношење одлуке о престанку рада предузећа, оспорена одредба члана 111. Статута, по оцени Суда, у сагласности је са Законом.

Члан 128. Статута оспорава се из разлога што продужава мандат органа друштва изабраних по раније важећем Статуту, иако се по мишљењу предлагача, "из досадашње праксе зна да органи у продуженом мандату нису могли доносити ванредне и законите одлуке". Оспореном одредбом Статута, поред осталог, предвиђено је да скупштина старог сазива и управни одбор изабран од те скупштине, настављају да раде до избора скупштине и управног одбора у складу са законом и Статутом. Одредбом члана 442. став 3. Закона о предузећима одређен је рок у коме су постојећа предузећа дужна да се организују и ускладе своја општа акта са одредбама тог закона. Том и другим одредбама Закона, није изричито одређен и рок до кога се мора извршити избор (нових) органа у тим предузећима, а дужина трајања мандата органа деоничког друштва у мешовитој својини, као облика у коме је било организовано Друштво чији је Статут оспорен, није била одређена ни ранијим Законом о предузећима. Имајући у виду наведено, као и чињеницу да је дужина мандата органа Друштва који се бирају на основу (новог) Статута, одређена у складу са чланом 69. Закона о предузећима, да оспорена одредба Статута има значење прелазног решења, које обезбеђује функционисање Друштва до избора нових органа Друштва, Уставни суд сматра да та одредба Статута није несагласна са Законом.

Члан 130. Статута оспорен је из разлога што ставља ван снаге статут из 1998. године за који предлагач тврди да није постојао, а одредба члана 131. из разлога што одређује да Статут ступа на снагу даном доношења. Увидом у Статут који је доставио доносилац акта, Уставни суд је утврдио да су одредбе у тексту који је оспорен биле садржане у радној верзији Статута, а да је одредбом члана 130. Статута који је усвојен на скупштини од 9. априла 2001. године, стављен ван снаге статут Друштва од 22. фебруара 1991. године. Одредбом члана 131. Статута одређено је да Статут ступа на снагу осмог дана од дана објављивања на огласној табли Друштва, чиме је рок за ступање на снагу овог акта, по оцени Суда, одређен у складу са одредбом члана 120. Устава којом је утврђено да закон, други пропис или општи акт ступа на снагу најраније осмог дана од дана објављивања.

Одредбама члана 219. Закона о предузећима одређена је садржина статута акционарског друштва тако што су наведена питања која се тим актом обавезно уређују, као и друга питања која могу бити предмет његовог уређивања. Тим и другим одредбама Закона није предвиђено да статут садржи обавезно одредбе о синдикалном организовању у предузећу и о савету запослених као организационом облику преко кога се остварују одређена права запослених. Изменама Закона о предузећима, објављеним у "Службеном листу СРЈ", број 36/02, брисане су одредбе чл. 84. и 85. Закона којима је био уређен избор и делокруг савета запослених. Одредбом члана 129. Закона о раду ("Службени гласник РС", бр. 70/01 и 73/01), прописано је да запослени код послодавца који има више од 50 запослених могу образовати савет запослених у складу са колективним уговором, а одредбом члана 130. Закона запосленима се јамчи слобода синдикалног организовања и деловања и одређује да се синдикати оснивају ради заштите права и унапређивања професионалних и економских интереса њихових чланова. По схватању Суда, статут акционарског друштва, као основни општи акт предузећа, уређује односе од значаја за статусни положај предузећа као организационог облика у коме се обавља одређена делатност, а синдикално организовање и савет запослених уређују се другим општим актима предузећа, па стога оспорени статут, по оцени Суда, није несагласан с Уставом и Законом.

Уставни суд је утврдио да је оспорени Статут донела скупштина Друштва, односно орган који је на основу члана 61. Закона о предузећима надлежан за његово доношење, а да су за оцену законитости појединачних радњи у поступку доношења статута надлежни други државни органи.

На основу изложеног и члана 46. тач. 1), 3) и 9) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93), Уставни суд је одлучио као у изреци.

На основу члана 130. Устава одредба члана 56. став 4. Статута наведеног у изреци престаје да важи даном објављивања Одлуке Уставног суда у "Службеном гласнику Републике Србије".

Одлука Уставног суда
IУ-112/2001 од 04.11.2004.

("Службени гласник РС", број 128/2004)

Оспорена одредба одлуке о изменама и допунама статута јавног предузећа, којом су утврђени и други послови које јавно предузеће обавља, поред делатности утврђене оснивачним актом, на коју је Скупштина града дала сагласност, донета је у границама уставних и законских овлашћења.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

1. Одбија се предлог за утврђивање неуставности и незаконитости одредбе члана 4. став 3. Одлуке о изменама и допунама Статута Јавног предузећа "Завод за изградњу" у Новом Саду, од 26. августа 2003. године.

2. Одбацује се захтев за оцену сагласности Одлуке из тачке 1. с Уставном повељом државне заједнице Србија и Црна Гора.

Уставном суду Републике Србије, поднет је предлог за оцену уставности и законитости члана 4. став 3. Одлуке о изменама и допунама Статута Јавног предузећа "Завод за изградњу града" у Новом Саду, којим је измењен члан 11. став 2. Статута Јавног предузећа, проширивањем делатности Јавног предузећа на више других делатности које нису делатности од општег интереса, нити делатности неопходне за рад државних органа и јединица локалне самоуправе, за које се могу оснивати јавна предузећа. Проширивањем делатности овог Јавног предузећа, на обављање привредних - тржишних делатности у области грађевинарства, трговине на велико, промета некретнина и др., у односу на његову основну делатност, у оквиру које располаже буџетским средствима, по мишљењу предлагача, Јавно предузеће се доводи у монополски положај у односу на све друге привреднике у области грађевинарства. Предлагач наводи да је прописивањем делатности из члана 4. став 3. оспорене Одлуке, начињена повреда Уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора, Устава Републике Србије и Закона о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса.

У одговору доносиоца акта наводи се да је Законом о јавним предузећима прописано да јавно предузеће може, поред делатности за чије обављање је основано, да обавља и друге делатности уз сагласност оснивача, те да је Скупштина града Новог Сада, као оснивач Јавног предузећа, Решењем дала сагласност на Одлуку о изменама и допунама Статута Јавног предузећа, којом је, између осталог, проширена делатност овог Јавног предузећа. Такође се наводи да се вршењем оспорених делатности не ремети обављање делатности и послова утврђених оснивачким актом предузећа, јер се јавно предузеће оснива и послује, између осталог и ради стицања добити.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да је Одлуком о оснивању Јавног предузећа "Завод за изградњу града" у Новом Саду ("Службени лист града новог Сада", бр. 11/93, 13/93, 9/98, 6/99, 5/2002, 25/2002 и 11/2003), прописано да ово Јавно предузеће може да промени делатност, ако се том променом не ремети обављање делатности и послова утврђених оснивачким актом, као и то да одлуку о промени делатности доноси Управни одбор уз сагласност Скупштине града Новог Сада. Сагласно одредбама оснивачког акта, Управни одбор Јавног предузећа, на седници одржаној 26.

августа 2003. године, донео је Одлуку о изменама и допунама Статута, којом је, између осталог, у оспореној одредби члана 4. став 3, утврдио и друге послове које ово Јавно предузеће обавља поред делатности утврђене оснивачким актом, а Скупштина града Новог Сада, као оснивач Јавног предузећа, донела је Решење о давању сагласности на Одлуку о изменама и допунама Статута ("Службени лист града Новог Сада", број 17/2003).

Одредбом члана 57. став 1. Устава Републике Србије, прописано је да се привредне и друге делатности обављају слободно и под једнаким условима у складу с Уставом и законом. Чланом 61. став 2. Устава, утврђено је да се предузеће и друга организација слободно организују, да су самостални у обављању делатности, повезивању и удруживању, да имају исти положај у погледу општих услова привређивања и правне заштите и за своје обавезе у правном промету одговарају средствима којима располажу. Према члану 113. став 1. тачка 3. и члану 117. Устава, општина, односно град, преко својих органа у складу са законом, уређује и обезбеђује коришћење градског грађевинског земљишта и пословног простора.

Одредбом члана 72. став 3. Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", број 47/03), дато је овлашћење општини да, у складу са статутом општине, може да оснује предузеће, односно другу организацију, ради обезбеђивања услова за уређивање, коришћење, унапређивање и заштиту грађевинског земљишта.

Законом о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса ("Службени гласник РС", бр. 25/2000 и 25/2002), утврђено је да је делатност од општег интереса и она делатност која је неопходна за рад органа јединице локалне самоуправе, утврђене законом (члан 2); да јединица локалне самоуправе може да оснује јавно предузеће, актом који доноси скупштина јединице локалне самоуправе (члан 4. став 2); да се права, обавезе и одговорности између јавног предузећа и јединице локалне самоуправе уређују оснивачким актом у складу са законом (члан 8. став 1); да јавно предузеће може, поред делатности за чије је обављање основано, да обавља и друге делатности уз сагласност оснивача (члан 23. став 1); да ради обезбеђивања заштите општег интереса у јавном предузећу, надлежни орган јединице локалне самоуправе даје сагласност на статут јавног предузећа (члан 27. став 1. тачка 1).

Полазећи од Уставних одредби према којима се привредне и друге делатности обављају слободно и под једнаким условима у складу са законом, те да је Законом о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса утврђена могућност да јавно предузеће може, поред делатности за чије је обављање основано, да обавља и друге делатности уз сагласност оснивача, а имајући у виду чињеницу да је Скупштина града Новог Сада, у својству оснивача, донела Решење о давању сагласности на Одлуку о изменама и допунама Статута Јавног предузећа, Суд је утврдио да је оспорена одредба члана 4. став 3. Одлуке, донета у границама уставних и законских овлашћења.

Суд је такође утврдио да нема основа за тврдњу да је Јавно предузеће у монополском положају из разлога што Уставне одредбе обавезују на једнаке услове обављања делатности и на исти положај предузећа у погледу општих услова привређивања и правне заштите, а Закон допушта обављање делатности јавног предузећа ради стицања добити, што значи да Јавно предузеће у конкретном случају, може да послује под истим условима које су Уставом и законом утврђени за сва предузећа. Располагање средствима буџета у

делу који користи Јавно предузеће и контрола утрошка тих средстава врши се по посебним прописима, што није предмет овог поступка.

Сагласно члану 125. Устава Републике Србије, Уставни суд није надлежан да цени сагласност оспорене одредбе Одлуке с Уставном повељом државне заједнице Србија и Црна Гора.

На основу изложеног, члана 19. став 1. тачка 1) и члана 46. тачка 9) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93), Суд је одлучио као у изреци.

Одлука Уставног суда
IY-467/2003 од 28.10.2004.

("Службени гласник РС", број 135/2004)

Право коришћења телефонског прикључка није право у слободном промету, па је могућност његовог преношења на друга лица ограничена под условима и на начин одређен законом.

Уставни суд је донео:

РЕШЕЊЕ

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости одредаба члана 12. Правилника о критеријумима за заснивање претплатничког односа у ПТТ саобраћају ("Службени гласник РС" бр. 8/93 и 3/95).

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости одредаба члана 12. Правилника наведеног у изреци. Иницијатор сматра да је оспореним одредбама Правилника, противно Закону о наслеђивању и Закону о облигационим односима, искључена могућност да наследник, који није живео у домаћинству са оставиоцем, настави претплатнички однос који је био, уз накнаду, заснован између оставиоца и ПТТ организације.

У одговору на представку, Предузеће за телекомуникације "Телеком Србија" а.д., између осталог, наводи да су оспорене одредбе Правилника у погледу основа и поступка доношења засноване на одредбама члана 67. Закона о поштанским, телеграфским и телефонским услугама ("Службени лист СФРЈ", бр. 2/86 и 26/90), а да сагласно одредбама члана 76. Закона, прецизирају круг лица која се сматрају члановима породичног домаћинства и која, по том законском основу, могу стећи својство претплатника.

Правилник о критеријумима за заснивање претплатничког односа у ТТ саобраћају донео је Управни одбор Јавног предузећа ПТТ саобраћаја "Србија" на основу члана 67. став 3. Закона о поштанским, телеграфским и телефонским услугама. Одредбама члана 12. Правилника, одређено је да ће, у случају смрти ТТ претплатника, као и у случајевима када се ТТ претплатник због развода или из других разлога, трајно исели из стана у којем се налазе претплатнички уређаји, а није поставио захтев за пресељење телефона, нови телефонски претплатник постати лице које између себе одреде чланови домаћинства, те да се члановима породичног домаћинства, у смислу тога правилника, сматрају брачни друг, деца рођена у браку, деца рођена ван брака

или усвојена, пасторчад, унучад, отац, мајка, очух, маћеха и усвојилац, браћа и сестре, лица која је претплатник ТТ уређаја дужан по закону да издржава или су та лица дужна да издржавају претплатника, под условом да су са претплатником у моменту његове смрти живели у заједничком домаћинству, као и разведени брачни друг који је остао у стану.

Уставом Републике Србије утврђено је да се привредне и друге делатности обављају у складу са Уставом и законом (члан 57.), да се законом утврђују услови и начин обављања делатности, односно послова за које се образују јавне службе(члан 65.) и да Република уређује и обезбеђује својинске и облигационе односе и систем јавних служби (члан 72.).

Законом о јавним службама ("Службени гласник РС" бр. 42/91 и 74/94), прописано је да у обављању послова за које се образују јавне службе, носиоци тих делатности, односно послова, уређују начин пружања услуга и њихово коришћење од стране корисника у складу са законом (члан 8. став 2.).

Одредбама Закона о поштанским, телеграфским и телефонским услугама, који се у смислу члана 64. Уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора, примењује као закон државе чланице, уређени су, поред осталог, права и обавезе учесника у телефонском саобраћају у погледу заснивања и престанка претплатничког односа. У том смислу одредбом члана 67. став 3. Закона одређено је, да је ПТТ организација дужна да општим актом донесеним у сагласности са надлежним органом у републици одреди критеријуме, услове и друге елементе за утврђивање редоследа приоритета у прикључивању претплатничких телефонских уређаја по поднетим захтевима, као и критеријуме за пребацивање претплатничких уређаја на двојни или групни прикључак. Одредбама члана 76. Закона утврђена је могућност и прописани су услови под којима после смрти телефонског претплатника нови телефонски претплатник може постати члан породичног домаћинства По оцени Суда, из наведених одредаба Закона проистиче да право коришћења телефонског прикључка које је засновано уговором није право у слободном промету, већ је могућност његовог преношења на друга лица ограничено под условима и на начин одређен законом.

Из изнетих разлога, Суд је оценио да су оспорене одредбе Правилника засноване на закону, као и да не садрже ограничења права грађана у погледу заснивања претплатничког односа, која би била супротна Уставу и закону.

На основу наведеног, као и члана 47. тачка 3) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству наведених одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93), Уставни суд је донео решење као у изреци.

Решење Уставног суда
IУ-27/2003 од 25.11.2004.

С обзиром да је у току поступка пред Уставним судом брисањем оспорене одредбе статута извршено њено усаглашавање са законом, Уставни суд је обуставио поступак оцене њене законитости.

Уставни суд је донео:

РЕШЕЊЕ

Обуставља се поступак за утврђивање незаконитости одредбе члана 81. Статута "Пекабете" а.д. за трговину, број 5907/ VII, од 28. марта 2003. године.

Удружење акционара "Пекабета" а.д. Београд, покренуло је пред Уставним судом Републике Србије поступак за оцену законитости одредбе члана 81. Статута "Пекабете" а.д. за трговину број 5907/ VII, од 28. марта 2003. године. Према наводима предлагача, забрана конкуренције утврђена у члану 81. Статута није у сагласности са одредбом члана 92. став 1. Закона о предузећима ("Службени лист СРЈ", бр. 26/96, 29/97, 59/98, 74/99, 9/2001 и 36/2002), јер лица на која се односи клаузула конкуренције утврђена Законом, не могу се Статутом предузећа ослободити те забране. Даље се истиче да је оспорена одредба Статута имала за последицу да се за председника управног одбора и директора "Пекабете" а.д. изаберу лица која у другом предузећу (које обавља исту - конкурентну делатност и већински је власник "Пекабете" а.д.) обављају функцију "генералног директора, односно једног од директора". Од Уставног суда се захтева да донесе утврђујућу одлуку у односу на оспорену одредбу Статута, као и да утврди да су одлуке о избору управе "Пекабета" а.д. донете на основу оспорене одредбе Статута, незаконите.

"Пекабета" а.д. за трговину, доставило је одговор у којем се, поред осталог, истиче диспозитивност одредаба члана 92. Закона о предузећима која допушта уређивање односа као у оспореној одредби Статута и указује да оспорена одредба Статута није примењивана.

Накнадним дописом доносиоца оспореног акта затражено је да Уставни суд застане са поступком најмање у периоду од три месеца, како би се овом друштву омогућило да у наредном периоду преиспита оспорену одредбу Статута и у односу на евентуалну незаконитост у истом периоду је усагласи са одредбама Закона о предузећима.

Оспореном одредбом члана 81. Статута било је предвиђено да члан управе акционарског друштва не може имати то својство нити бити

запослен, или бити прокуриста, или акционар (нити власник удела) у било ком другом правном лицу исте или сродне делатности или делатности која би могла бити конкурентна, нити може бити предузетник који обавља такву делатност, уколико то право није стекао пре именовања у чланство управе акционарског друштва или уколико се не ради о функцији у правном лицу које је члан Друштва, или уколико није за такво својство добио сагласност Скупштине Друштва, уколико је својство стекао након именовања у Управни одбор.

Уставни суд је на седници одржаној 3. јуна 2004. године, поступајући по захтеву доносиоца акта донео Закључак којим се застаје са поступком у предмету IУ-9/2004 и даје могућност доносиоцу општег акта да

оспорену одредбу Статута "Пекабете" усагласи са законом до 1. септембра 2004. године и у том року обавести Уставни суд о поступању по наведеном закључку.

"Пекабета" а.д. Београд је, у остављеном року - 20. августа 2004. године, обавестила Уставни суд да је у целини поступила по Закључку Суда и доставила Одлуку о измени Статута број 12423/ II, од 16. августа којом је извршено брисање оспорене одредбе члана 81. Статута.

Уставни суд је утврдио да је одредба члана 81. оспореног Статута престала да важи 24. августа 2004. године, ступањем на снагу Одлуке о измени Статута број 12423/ II, јер је чланом 1. Одлуке та одредба Статута брисана у целини.

С обзиром да је у току поступка пред Уставним судом, брисањем оспорене одредбе Статута, извршено њено усаглашавање са одредбом члана 92. Закона о предузећима, Уставни суд Републике Србије, сагласно члану 25. тачка 1) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93) обуставио је поступак оцене законитости оспорене одредбе Статута.

Одлука скупштине и одлука управног одбора "Пекабете" о избору управе, представља појединачан акт за чију оцену законитости према члану 125. Устава није надлежан Уставни суд Републике Србије. Такође, Уставни суд је оценио да ни питање примене оспорене одредбе Статута, према наведеној одредби Устава, није у надлежности Уставног суда, већ других надлежних органа.

На основу изложеног, члана 25. тачка 1) и члана 47. тачка 4) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93), Уставни суд је одлучио као у изреци.

Решење Уставног суда
IУ-9/2004 од 14.10.2004.

Статутом факултета уређује се надлежност декана и избор декана и продекана факултета.

Уставни суд је донео:

Р Е Ш Е Њ Е

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости одредаба члана 137. Статута Филолошког факултета Универзитета у Београду од 9. јула 2002. године.

Уставном суду Републике Србије достављена је представка којом је иницирано покретање поступка за оцену уставности и законитости члана 137.Статута Филолошког факултета Универзитета у Београду од 9. јула 2002. године. По наводима подносиоца представке приликом конкурсисања за упис студија на Филолошком факултету на катедри за јапански језик није му омогућено да оствари право да се упише као студент који се финансира из буџета, иако је остварио потребан број бодова, већ као самофинансирајући.

Сматра да је приликом спровођења поступка уписа и решавања по приговору повређена одредба члана 35. Закона о универзитету, јер није тачно утврђено чињенично стање у спроведеном поступку остваривања права уписа на факултет. За оспорени члан 137. Статута подносилац представке не даје разлоге због чега сматра да није у сагласности са Уставом и законом, већ наводи да је акт којим је решавано о његовом праву уписа донет на основу тог члана Статута.

У одговору Филолошког факултета указује се на начин спровођења конкурса за упис на студије који се односи на подносиоца иницијативе и наводи се да подносилац није приложио потребну документацију из које би се закључило да има право студирања у статусу који се финансира из буџета Републике Србије према члану 35. Закона о универзитету.

Оспореним чланом 137. Статута Филолошког факултета Универзитета у Београду од 9.јула 2002. године предвиђено је да декан руководи радом Факултета и утврђен је поступак избора декана и продекана Факултета.

Народна скупштина Републике Србије је сагласно уставним овлашћењима да уређује и обезбеђује систем у области образовања (члан 72. став 1. тачка 6.) и да утврђују услове и начин обављања делатности, односно послова за које се образују јавне службе (члан 65.), донела Закон о универзитету ("Службени гласник РС", број 21/2002) којим су утврђени услови и начин обављања делатности универзитета и факултета као јавне службе. У члану 35. Закона прописано је да се статус студената стиче уписом на факултет, односно универзитет и да се статус студента који се финансира из буџета остварује само на једном факултету, односно универзитету. Законом су, поред осталог, утврђени и органи управљања факултета и њихов делокруг. У члану 109. Закона предвиђено је да декан факултета руководи радом факултета, да факултет има више продекана и поступак избора декана и продекана.

Уставни суд је утврдио да оспорени члан 137. Статута Филолошког факултета није у несагласности с Уставом и Законом о универзитету, јер се овим чланом Статута уређује надлежност декана и избор декана и продекана факултета, сагласно члану 109. Закона, те стога нема основа да се дата иницијатива прихвати.

Уставни суд према члану 125. Устава није надлежан да цени конкретне радње и поступке који су предузети приликом спровођења конкурса за упис на студије и одређивања статуса у ком ће студент бити уписан на факултет, односно да цени примену одредаба Закона о универзитету и Статута Филолошког факултета у поступку уписа на студије на које подносилац представке указује.

На основу изложеног и члана 47. тачка 3) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93) Уставни суд је одлучио као у изреци.

Решење Уставног суда
IY-264/2003 од 14.10.2004.

7. ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА УСТАВНОГ СУДА

Уставни суд није надлежан да утврђује врсту и висину штете настале поводом радноправног односа, већ је за та питања надлежан суд опште надлежности.

Уставни суд је донео:

Уставни суд Републике Србије, на седници одржаној 09. децембра 2004. године разматрао је Ваш захтев за одређивање накнаде штете као начина отклањања последица примене члана 152. став 1. тачка 9) Закона о локалној самоуправи, за који је, Одлуком Уставног суда утврђено да није у сагласности с Уставом.

Уставни суд је, на основу члана 19. став 1. тач. 1) и 4) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93) и члана 35. став 2. Пословника о раду Уставног суда Републике Србије ("Службени гласник РС", број 9/95), донео **ЗАКЉУЧАК** о одбацивању захтева.

Уставни суд је установио да се нису стекли услови за поступање по члану 58. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, из разлога што је према одредбама чл. 57. и 58. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, могућност да Уставни суд својом одлуком одреди начин отклањања последица примене Закона за који је утврдио да није у сагласности с Уставом, условљена чињеницом да се, изменом појединачног акта који је донет на основу одредбе закона која је оцењена неуставном, те последице не могу отклонити. У конкретном случају, након Одлуке Скупштине општине Палилула о престанку Вашег одборничког мандата, спроведени су допунски избори за то одборничко место, и на основу извршених избора верификован је мандат одборнику који је, према изборним резултатима имао највећи број гласова. Како се, према Закону о локалној самоуправи, одборници бирају непосредно и представљају грађане те изборне јединице, по оцени Суда, само на одборничку функцију се односи могућност отклањања последица примене члана 152. став 1. тачка 9) Закона о локалној самоуправи, за који је Уставни суд утврдио да није у сагласности с Уставом, а не и у односу на функцију потпредседника скупштине општине, кога бира и разрешава скупштина општине.

Уставни суд није надлежан да утврђује врсту и висину штете насталу поводом радноправног односа, већ је за та питања надлежан суд опште надлежности.

Закључак Уставног суда
IY-383/2003 од 09.12.2003.

Верификацијом мандата одборнику изабраном на допунским изборима одржаним у изборној јединици престала је могућност да се последице примене неуставне одредбе Закона о локалној самоуправи отклоне изменом појединачног акта на основу кога је одборнику престао мандат.

Уставни суд је донео:

Уставном суду Републике Србије обратио се Драган Вујановић из Смедеревске Паланке, са захтевом да Суд, сагласно одредби члана 58. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93), одреди начин отклањања последица, насталих доношењем појединачног правног акта на основу одредбе члана 152. став 1. тачка 9) Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", бр. 49/99 и 2701), за коју је Одлуком Уставног суда IY 66/02, IY 201/03 и ГУ 249/03 ("Службени гласник Републике Србије", број 100/2003), утврђено да није у сагласности са Уставом.

На седници одржаној 11. новембра 2004. године, утврђено је да у конкретном случају нису испуњене претпоставке за поступање Уставног суда у смислу одредбе члана 58. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука. Полазећи од чињенице да је на седници Скупштине општине Смедеревска Паланка, одржаној 27. децембра 2002. године, верификован мандат одборнику изабраном на допунским изборима одржаним у изборној јединици коју је, до доношења решења о престанку одборничког мандата, представљао подносилац захтева, престала је могућност да се последице примене неуставне одредбе Закона о локалној самоуправи отклоне изменом појединачног акта на основу кога је одборнику престао мандат. Ово стога што је на допунским изборима, спроведеним на основу члана 151. Закона о локалној самоуправи, непосредно изражена воља грађана о избору одборника као представника грађана у тој изборној јединици. У односу на захтев подносиоца, да Уставни суд, сагласно одредби члана 58. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, утврди начин отклањања последица насталих применом неуставне одредбе члана 159. став 1. тачке 9) Закона о локалној самоуправи, Уставни суд је оценио да не постоје процесне претпоставке за поступање Уставног суда у смислу одређивања начина накнаде штете, док за оцену висине накаде штете Уставни суд није надлежан, сагласно одредби члана 125. Устава Републике Србије.

Закључак Уставног суда
IY-89/2004 од 11.11.2004.

8. ОСТАЛИ АКТИ

а) Ненадлежност Уставног суда

Уставни суд Републике Србије није надлежан да оцењује закон Савезне Републике Југославије који је престао да важи пре ступања на снагу Уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора.

Уставни суд је донео:

Обавештавамо Вас да је Уставни суд Републике Србије на седници одржаној 23. септембра 2004. године, донео ЗАКЉУЧАК о одбацивању иницијативе за покретање поступка за оцену уставности одредбе члана 22. Закона о измирењу обавеза по основу девизне штедње грађана ("Службени лист СРЈ", бр. 59/98, 44/99, 30/2000 и 53/2001).

Наведени закључак Уставни суд донео је на основу члана 19. став 1. тачка 1) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93) и члана 35. став 1. тачка 3. Пословника о раду Уставног суда Републике Србије ("Службени гласник РС", број 9/95).

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да иницијатива садржи захтев за оцену уставности одредбе члана 22. Закона о измирењу обавеза по основу девизне штедње грађана, који је Савезна скупштина донела 4. децембра 1998. године и да је наведени закон који је објављен у "Службеном листу СРЈ", број 59/98, са изменама и допунама објављеним у "Службеном листу СРЈ", бр. 44/99, 30/2000 и 53/2001, престао да важи даном ступања на снагу Закона о регулисању јавног дуга Савезне Републике Југославије по основу девизне штедње грађана ("Службени лист СРЈ", број 36/2002), односно 4. јула 2002. године. Уставни суд је утврдио и да је иницијатива за оцену уставности оспореног Закона примљена у Суду 17. марта 2004. године.

Из утврђеног чињеничног стања произлази да је оспорени Закон донет као закон Савезне Републике Југославије, да је престао да важи пре ступања на снагу Уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора ("Службени лист СЦГ", број 1/2003), односно да се у време важења није примењивао као републички закон, као и да је иницијатива за оцену уставности примљена у Суду по истеку године дана од престанка његовог важења.

Одредбом члана 125. став 1. Устава Републике Србије утврђено је да Уставни суд, поред осталог, одлучује о сагласности (републичких) закона с Уставом Републике Србије, а према заузетом ставу Уставни суд оцењује и уставност савезних закона који се сагласно члану 64. став 2. Уставне повеље примењују као закони Републике Србије. Према одредби члана 125. став 2. Устава, Уставни суд оцењује уставност закона и уставност и законитост прописа и других општих аката који су престали да важе, ако од престанка важења до покретања поступка није протекло више од једне године.

С обзиром да се оспорени Закон у време важења није примењивао као републички закон, Уставни суд је закључио да не постоје процесне претпоставке за вођење поступка и одлучивање у овој правној ствари. Поред тога, Уставни суд и да се оспорени Закон примењивао као републички, на

основу одредбе члана 125. став 2. Устава није надлежан за оцену уставности, јер је иницијатива поднета Уставном суду по истеку године дана од престанка његовог важења.

Закључак Уставног суда
IY-121/2004 од 23.09.2004.

Уставни суд није надлежан да одлучује о уставности и законитости прописа у надлежности државне заједнице Србија и Црна Гора.

Уставни суд је донео:

Уставни суд Републике Србије на седници одржаној 28. октобра 2004. године разматрао је иницијативу за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости одредбе члана 52. став 2. Уредбе о платама и другим новчаним примањима професионалних војника и цивилних лица у Војсци Југославије ("Службени лист СРЈ", бр. 35/94, 42/94, 9/96, 1/2000, 2/2000 и 54/2002) и на основу члана 19. став 1. тач. 1) и 5) и члана 45. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93) и члана 35. став 1. тачка 3. Пословника о раду Уставног суда Републике Србије ("Службени гласник РС", број 9/95) донео Закључак о одбацивању иницијативе. Истовремено Уставни суд је закључио да иницијативу за оцену уставности и законитости оспорене Уредбе уступи Суду Србије и Црне Горе.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да је оспорену Уредбу о платама и другим новчаним примањима професионалних војника и цивилних лица у Војсци Југославије донела Савезна влада на основу Закона о Војсци Југославије, да је одредбом члана 64. став 1. Уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора ("Службени лист СЦГ", број 1/2003) утврђено да се закони Савезне Републике Југославије у пословима Србије и Црне Горе примењују као закони Србије и Црне Горе, а одредбом члана 19. став 1. алинеја 4. Уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора одређено је да су војна питања и одбрана у надлежности Скупштине Србије и Црне Горе. Одредбом члана 20. став 1. Закона за спровођење Уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора ("Службени лист СЦГ", број 1/2003) предвиђено је да се савезни закони и други савезни прописи из области које су према Уставној повељи у надлежности државне заједнице Србија и Црна Гора примењују као правни акти државне заједнице Србија и Црна Гора, осим у деловима који су у супротности са одредбама Уставне повеље, а одредбом члана 46. став 1. алинеја 4. Уставне повеље, предвиђено је да Суд Србије и Црне Горе одлучује о усклађености закона Србије и Црне Горе с Уставном повељом.

Полазећи од наведених одредби Уставне повеље Уставни суд Републике Србије није надлежан да одлучује о уставности и законитости оспорене одредбе Уредбе о платама и другим новчаним примањима

професионалних војника и цивилних лица у Војсци Југославије, па је иницијативу уступио Суду Србије и Црне Горе.

Закључак Уставног суда
IY-240/2004 од 28.10.2004.

Уставни суд није надлежан да врши оцену правних аката државне заједнице Србија и Црна Гора са Уставом и законом Републике Србије.

Уставни суд је донео:

Обавештавамо Вас да је Уставни суд Републике Србије, на седници одржаној 28. октобра 2004. године донео ЗАКЉУЧАК о одбацивању иницијативе за оцену уставности и законитости тачке 1. алинеја 1) и 2) Одлуке о издвајању дела укупних средстава Фонда социјалног осигурања војних осигураника за побољшање материјалног положаја корисника војних пензија ("Службени војни лист", бр. 7/95 и 11/01) и одредбе члана 7. тачка 2) Правилника о решавању стамбених потреба корисника војних пензија (пречишћени текст) ("Службени војни лист", број 1/97).

Наведени закључак Уставни суд је донео на основу одредаба члана 19. став 1. тачка Г) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93) и члана 35. став 1. тачка 3. Пословника о раду Уставног суда Републике Србије ("Службени гласник РС", број 9/95).

У току поступка Уставни суд је утврдио да је оспорене акте донео савезни орган, на основу савезног прописа, који се након ступања на снагу Уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора ("Службени лист Србије и Црне Горе", број 1/2003), примењују као правни акти Србије и Црне Горе, а Уставни суд Републике Србије, у смислу одредаба члана 125. став 1. тач. 1. до 3. Устава Републике Србије, није надлежан да врши оцену правних аката Србије и Црне Горе са Уставом и законом Републике Србије.

Закључак Уставног суда
IY-229/2002 од 28.10.2004.

Уставни суд није надлежан да одлучује о уставности и законитости општег акта који није објављен, није ступио на снагу, па самим тим није у правном поретку.

Уставни суд је донео:

Обавештавамо Вас да је Уставни суд Републике Србије, на седници одржаној дана 23. септембра 2004. године, размотрио иницијативу за покретање поступка за оцену уставности и законитости поступка доношења и одредаба чл. 92. до 98., чл. 121. до 126. и чл. 156. и 157. Појединачног колективног уговора, Предузећа "Црвени сигнал", А. Д. Смедерево, од 1. септембра 2003. године.

Уставни суд донео је ЗАКЉУЧАК о одбацивању наведене

иницијативе, јер је у спроведеном поступку утврдио:

Према аутентичном тексту оспореног Појединачног колективног уговора, овај Колективни уговор су 1. септембра 2003. године закључили репрезентативни синдикат и директор Предузећа "Црвени сигнал", А. Д. из Смедерева, и њиме се уређују права, обавезе и одговорности запослених из радног односа и директора предузећа, као и међусобни односи учесника Колективног уговора. Оспореним одредбама уређују се: дисциплински поступак за повреде радних обавеза запослених у предузећу, врсте повреда радних обавеза, дисциплинске мере које се могу изрећи за ове повреде, и дисциплински органи (чл. 92. до 98.) и исплата гарантоване, односно минималне зараде запослених у предузећу (чл. 121. до 126.); утврђује се да ступањем на снагу овог Колективног уговора престаје да важи претходни колективни уговор закључен 24. јуна 1998. године (члан 156.); одређује се ступање на снагу истог Колективног уговора (члан 157.). Предметни Појединачни колективни уговор није објављен, а према наводима његовог учесника, Уговор није ступио на снагу и није примењиван.

Полазећи од одредаба члана 72. тач. 4. и 12. и члана 73. тачка 2. Устава Републике Србије, члана 1. и члана 3. став 1., и посебно чл. 136. Закона о раду ("Службени гласник РС", бр. 70/01 и 73/01), чл. 188. 197, 211. и 214. и члана 248. став 2. Закона о предузећима ("Службени лист СРЈ", бр. 29/96...36/2002), као и чл. 34, 41. и 55. Закона о приватизацији ("Службени гласник РС", број 38/01), Уставни суд је утврдио да оспорени Појединачни колективни уговор правно није могао бити закључен 1. септембра 2003. године, јер се општи правни акти акционарског друштва, укључујући и појединачни колективни уговор, не могу доносити пре оснивања акционарског друштва, односно пре одржавања оснивачке скупштине и избора органа акционарског друштва. У конкретном случају, оснивачка скупштина Акционарског друштва "Црвени сигнал", Смедерево, одржана је 20. октобра 2004. године, када су изабрани Управни и Надзорни одбор и директор овог предузећа, тако да је директор тек након избора и заснивања радног односа 16. новембра 2003. године могао, у име предузећа као послодавца, да приступи закључивању Појединачног колективног уговора са репрезентативним синдикатом предузећа, односно да иницира преговоре ради постизања споразума за његово закључивање, а у случају непостизања овог споразума - образовању арбитраже за решавање спорних питања.

Поред тога, Уставни суд је утврдио да је подносилац иницијативе у овој уставно судској ствари непознат и да се ради о анонимној иницијативи, будући да према прибављеним писменим доказима, лице које је у иницијативи упућеној Суду означено као њен потписник, није потписало иницијативу и није подносилац овог акта, а стварни подносилац није се легитимисао у поступку.

Одредбама члана 125. Устава утврђено је, између осталог, да Уставни суд одлучује о сагласности закона, статута аутономних покрајина, других прописа и општих правних аката с Уставом, као и сагласности свих осталих прописа и других општих аката са законом и другим републичким прописом, и то ако су прописи и општи акти важећи или ако од престанка њиховог важења до покретања поступка није протекло више од једне године. Према члану 120. Устава, закон, други пропис или општи акт ступа на снагу најраније осмог дана од дана објављивања, осим ако из нарочито оправданих разлога није предвиђено да раније ступи на снагу, из које одредбе произлази да је Устав непосредно утврдио обавезност објављивања општих аката и искључио

могућност ступања на снагу пре него што је општи акт на одговарајући начин објављен.

Имајући у виду да је у поступку утврђено да оспорени Појединачни колективни уговор није објављен, а да према Уставу, на снази могу бити само они општи правни акти који су објављени, оцена је Суда да оспорени општи акт који није објављен, није ни ступио на снагу, па самим тим није у правном поретку.

С обзиром на изложено, стекли су се разлози за одбацивање иницијативе.

У погледу оцене уставности и законитости појединих одредаба оспореног Колективног уговора, Суд налази да је захтев у том делу беспредметан, јер не постоје процесне претпоставке за вођење поступка и одлучивање утврђене Уставом и Законом о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93).

Поводом навода из иницијативе који се односе на законитост поступака и радњи учесника у закључивању оспореног Колективног уговора, утврђивање тих чињеница и питања, према члану 125. Устава, није у надлежности Уставног суда, већ је у надлежности редовног суда у спору поводом закључења колективног уговора, као и других државних органа у одговарајућем поступку.

На основу члана 19. став 1. тачка 4) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука и члана 35. став 1. тачка 8. и став 2. Пословника о раду Уставног суда Републике Србије ("Службени гласник РС", број 9/95), Уставни суд донео је наведени Закључак.

Закључак Уставног суда
IY-196/2004 од 23.09.2004.

Уставни суд није надлежан да одлучује о сагласности општинске одлуке са Уставном повељом Србије и Црне Горе.

Уставни суд је донео:

Обавештавамо вас да је Уставни суд Републике Србије, на седници одржаној 28. октобра 2004. године разматрао предлог за оцену уставности Тарифног броја 7. прва и друга алинеја Тарифе локалних комуналних такси Одлуке о локалним комуналним таксама ("Службени лист града Ниша", број 7/2003).

Уставни суд је донео Закључак којим је одбацио наведени предлог због ненадлежности Суда да одлучује о сагласности оспореног акта са Уставном повељом Србије и Црне Горе.

Наведени закључак Уставни суд је донео на основу члана 19. став 1. тачка 1) и члана 45. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93) и члана 35. став 1. тачка 3) Пословника о раду Уставног суда Републике Србије ("Службени гласник РС", број 9/95).

Закључак Уставног суда
IY-195/2003 од 28.10.2004.

б) Није општи акт

Одлуке о издавању и продаји акција ради продаје друштвеног капитала нису општи акти у смислу члана 125. Устава Републике Србије.

Уставни суд је донео:

Обавештавамо вас да је Уставни суд Републике Србије, на седници одржаној 30. децембра 2004. године, донео **З а к љ у ч а к** о одбацивању иницијативе за оцену уставности и законитости Одлуке о издавању и продаји акција ради продаје друштвеног капитала коју је донела Скупштина, а затим допунио Управни одбор предузећа "Обућа" а.д. Београд, од 21. јануара 1999. године.

Оспореном Одлуком, по оцени Суда, нису била уређена статутарна питања, нити су на општи начин уређени други односи у предузећу, већ је одређена конкретна емисија акција и утврђена права и обавезе лица која стичу права на те акције. С обзиром на то да наведена Одлука не садржи елементе општег акта, односно да по својој правној природи не представља акт за чију је оцену надлежан Уставни суд, у смислу члана 125. Устава Републике Србије Суд је, на основу члана 19. став 1. тачка 1) и члана 45. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93) и члана 35. став 1. тачка 3. Пословника о раду Уставног суда Републике Србије, одлучио на напред наведени начин.

Закључак Уставног суда
IУ-269/2004 од 30.12.2004.

Одлука о емисији акција по основу конверзије дуга у акције није општи правни акт.

Уставни суд је донео:

Обавештавамо Вас да је Уставни суд Републике Србије, на основу члана 19. став 1. тачка 1) и члана 45. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93) и члана 35. тачка 3. Пословника о раду Уставног суда Републике Србије, на седници одржаној 23. септембра 2004. године, донео **ЗАКЉУЧАК** о одбацивању иницијативе за оцену законитости Одлуке о емисији акција по основу конверзије дуга у акције, коју је донела Скупштина АД "Апатинска пивара " Апатин, од 19. августа 2002. године.

Уставни суд је утврдио да се оспореном Одлуком не уређују статутарна питања, нити се на општи начин уређују други односи у предузећу, већ се одређује конкретна емисија акција и утврђују права и обавезе лица која стичу права на те акције. С обзиром на то да наведена Одлука не садржи елементе општег акта, односно да по својој правној природи не представља акт за чију је оцену надлежан Уставни суд, у смислу члана 125. Устава Републике Србије, Суд је одлучио на напред наведени начин.

Закључак Уставног суда
IУ-29/2004 од 23.09.2004.

Одлука о поверавању на управљање и одржавање сателитско-кабловских система на подручју града јавном предузећу није општи правни акт.

Уставни суд је донео:

Обавештавамо вас да је Уставни суд Републике Србије на седници одржаној 04. новембра 2004. године разматрао иницијативу за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости Одлуке о поверавању на управљање и одржавање сателитско-кабловских система на подручју града Неготина јавном предузећу Радио-телевизија - "Крајина" Неготин ("Службени лист општина", број 25/93) коју је донела Скупштина општине Неготин.

На основу члана 19. став 1. тачка 1) и члана 45. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93) и члана 35. став 1. тачка 3. Пословника о раду Уставног суда Републике Србије Уставни суд је донео Закључак о одбацивању наведене иницијативе јер је утврдио да оспорени акт није општи правни акт за чију оцену је, према члану 125. Устава РС, надлежан овај Суд.

Закључак Уставног суда
IУ-72/2003 од 04.11.2004.

Упутство о начину обрачуна и исплате пензија и новчаних накнада из пензијског и инвалидског осигурања није општи правни акт.

Уставни суд је донео:

Уставни суд Републике Србије је на седници одржаној 23. септембра 2004. године разматрао иницијативу Драгољуба Кузмановића из Шапца за покретање поступка за утврђивање неуставности Упутства о начину обрачуна и исплате пензија и новчаних накнада из пензијског и инвалидског осигурања, 03 број: 181-252/98 од фебруара 1998. године, којег је донео директор Сектора за финансијске послове у Дирекцији Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање запослених.

На основу члана 19. став 1. тачка 1) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", број 32/91 и 67/93) и члана 35. став 1. тачка 3. Пословника о раду Уставног суда Републике Србије ("Службени гласник РС", број 9/95), Уставни суд је донео Закључак о одбацивању наведене иницијативе.

Уставни суд је донео наведени Закључак јер је утврдио да оспорени акт није општи правни акт у смислу одредбе члана 125. Устава Републике Србије и да, сагласно томе, не постоје процесне претпоставке за вођење поступка и одлучивање о његовој уставности.

Закључак Уставног суда
IУ-212/2004 од 23.09.2004.

Одлука о проглашењу акција неважећим није општи правни акт.

Уставни суд је донео:

Обавештавамо Вас да је Уставни суд Републике Србије на седници одржаној 14. октобра 2004. године, донео ЗАКЉУЧАК о одбацивању иницијативе за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости Одлуке о проглашавању акција Беобанке а.д. Београд неважећим, О. број БС-43/2001, коју је донео Савет Агенције СР Југославије за осигурање депозита и санацију банака 5. јула 2001. године.

Наведени закључак Уставни суд је донео на основу члана 19. став 1. тачка 1) и члана 45. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93) и члана 35. став 1. тачка 3. Пословника о раду Уставног суда Републике Србије ("Службени гласник РС", број 9/95).

Уставни суд је утврдио да оспорени акт нема карактер општег правног акта из члана 125. Устава Републике Србије и да, сагласно томе, не постоје процесне претпоставке за вођење поступка и одлучивање о његовој уставности и законитости.

Закључак Уставног суда
IУ-241/2004 од 14.10.2004.

Мишљење министарства није општи правни акт.

Уставни суд је донео:

Обавештавамо Вас да је Уставни суд Републике Србије, на седници одржаној 25. новембра 2004. године, поводом вашег захтева за "преиспитивање законског основа мишљења Министарства за државну управу и локалну самоуправу бр. 130-011-00-00289-06 од 26.09.2003. године", донео ЗАКЉУЧАК о одбацивању захтева.

Одредбом члана 125. Устава Републике Србије прописана је надлежност Уставног суда. Према мишљењу Уставног суда оспорен акт нема карактер општег правног акта који би био подобан за уставно-судску контролу у смислу члана 125. Устава, већ представља акт који је сачињен у форми мишљења надлежног министарства и достављен одређеном органу са циљем да се том органу појасни примена одређеног прописа.

Поред тога, Уставни суд је констатовао да је Министарство за државну управу и локалну самоуправу Законом о државној управи ("Службени гласник РС", бр. 20/92, 6/93, 48/93, 53/93, 67/93, 48/94 и 44/99) овлашћено да може издавати објашњења и мишљења која се односе на примену прописа и да је поступак остваривања и заштите права грађана и правних лица против евентуално незаконитих појединачних аката органа управе који они доносе у примени закона обезбеђен у поступку пред другим надлежним органима.

Имајући у виду изложено, Уставни суд је захтев одбацио сагласно члану 19. став 1. тачка 1) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93), и одредбе

члана 35. став 1. тачка 3. Пословника о раду Уставног суда Републике Србије ("Службени гласник РС", број 9/95).

Закључак Уставног суда
IY-81/2004 од 25.11.2004.

Решења о именовању председника и чланова школског одбора нису општи правни акти.

Уставни суд је донео:

Обавештавамо вас да је Уставни суд Републике Србије на седници одржаној 30. децембра 2004. године разматрао представку којом је иницирано покретање поступка за оцену законитости Решења о именовању председника и чланова Школског одбора Пољопривредне школе са домом ученика ПКБ у Београду број 24-119-4027/2001-8 које је донела Влада Републике Србије 9. маја 2001. године.

Уставни суд је на основу члана 19. став 1. тачка 1) и члана 45. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93) као и члана 35. став 1. тачка 3) Пословника о раду Уставног суда Републике Србије ("Службени гласник РС", бр. 9/95) донео ЗАКЉУЧАК о одбацивању дате иницијативе јер је утврдио да оспорено Решење по свом правном карактеру не спада у опште правне акте о којима у смислу члана 125. Устава Републике одлучује Уставни суд, као и да се тражи оцена поступака и радњи које су предузете у току доношења оспореног Решења о чему према наведеном члану Устава није надлежан да одлучује Уставни суд.

Закључак Уставног суда
IY-198/2001 од 30.12.2004.

Одлуке Скупштине Аутономне покрајине Војводина о преношењу оснивачких права на установама нису општи правни акти у смислу члана 125. Устава Републике Србије, па Уставни суд није надлежан за одлучивање о њиховој уставности и законитости.

Уставни суд је донео:

Уставном суду Републике Србије поднет је предлог новинско-издавачких установа "Либертатеа" из Панчева. "Руске слово" из Новог Сада и "Хлас људу" из Новог Сада, за оцену уставности и законитости одлука (Скупштине Аутономне покрајине Војводина о преношењу оснивачких права над Новинско-издавачком установом "Либертатеа". Панчево и новинама "Либертатеа". Новинско-издавачком установом "Руске слово". Нови Сад и новинама "Руское слово" и Новинско-издавачком установом "Хлас људу" Нови Сад и новинама "Хлас људу".

На седници одржаној 2. децембра 2004. године, Уставни суд је закључио да наведени предлог одбаци. због ненадлежности. По оцени Уставног

суда. одлуке Скупштине Аутономне покрајине Војводина о преношењу оснивачких права над Новинско-издавачком установом "Либертатеа". Панчево и новинама "Либертатеа". Новинско-издавачком установом "Руске слово". Нови Сад и новинама "Руске слово" и Новинско-издавачком установом "Хлас људу" Нови Сад и новинама "Хлас људу". по својој природи не представљају опште правне акте у смислу одредбе члана 125. Устава Републике Србије. те сходно томе Уставни суд није надлежан за одлучивање о њиховој уставности и законитости.

Закључак Уставног суда
IУ-295/2004 од 02.12.2004.

в) Остало

Оспорени Детаљни урбанистички план је на снази и примењује се по основу касније донетих прописа, али се поступак његовог доношења оцењује у односу на Устав и закон који је важио у време његовог доношења.

Уставни суд је донео:

Обавештавамо вас да је Уставни суд Републике Србије на седници одржаној 21. октобра 2004. године, разматрао иницијативу за покретање поступка за оцену уставности и законитости Детаљног урбанистичког плана између улица Народног Фронта, Косовке Девојке, Маршала Тита и Балканске ("Службени лист града Београда", број 22/89).

Уставни суд је, на основу чл. 19. став 1. тачка 4) и 45. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93) и члана 35. став 2. Пословника о раду Уставног суда Републике Србије ("Службени гласник РС", број 9/95), донео ЗАКЉУЧАК о одбацивању иницијативе.

Уставни суд је овако одлучио из разлога што је оспорени Детаљни урбанистички план донет на начин и по поступку који је био прописан Законом о планирању и уређењу простора и Просторном плану СРС, ("Службени гласник СРС", БРОЈ 44/89). Тај Закон је престао да важи ступањем на снагу Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", број 44/95), којим није предвиђена обавеза усаглашавања детаљних урбанистичких планова са законом, већ је њихова примена настављена у деловима који нису у супротности са тим законом. Слично решење садржи и сада важећи Закон о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", број 47/2003), јер прописује даљу примену урбанистичких планова донетих до дана ступања на снагу овог закона, у деловима који нису у супротности са одредбама овог закона, о чему одлучује орган надлежан за доношење урбанистичког плана.

Оспорени Детаљни урбанистички план је на снази и примењује се по основу касније донетих прописа, али се поступак његовог доношења оцењује на основу и у односу на Устав и Закон који је важио у време његовог доношења.

Имајући у виду чињеницу да је престао да важи Закон на основу кога је донет оспорени урбанистички план, као и Устав на основу кога је донет

тај закон, Уставни суд је утврдио да не постоје процесне претпоставке за оцену уставности и законитости оспореног Детаљног урбанистичког плана.

Закључак Уставног суда
IY-129/2004 од 21.10.2004.

Уставни суд није надлежан да одлучује о сукобу надлежности између суда опште надлежности и војног суда.

Уставни суд је донео:

Обавештавамо Вас да је Уставни суд Републике Србије, на седници одржаној 28. октобра 2004. године, поводом Ваше "молбе за преиспитивање сукоба надлежности" између Окружног суда у Врању и Војног суда у Нишу поводом молбе за одлагање извршења казне затвора до одлучивања поводом захтева за понављање кривичног поступка, донео ЗАКЉУЧАК о одбацивању иницијативе због ненадлежности.

Одредбом члана 125. Устава Републике Србије утврђена је надлежност Уставног суда тако што је, у ставу 1. тачка 4) прописано, да Уставни суд одлучује о сукобу надлежности између судова и других органа.

Суд је, из навода захтева и достављених прилога оценио да се од Уставног суда тражи да одлучи о сукобу надлежности између суда опште надлежности и војног суда, поводом законске могућности из члана 49. Закона о извршењу кривичних санкција ("Службени гласник РС", бр. 16/97 и 34/01), за шта Уставни суд, у смислу члана 125. став 1. тачка 4) Устава, није надлежан.

Имајући у виду изложено Уставни суд је захтев за одлучивање о сукобу надлежности одбацио на основу члана 19. став 1. тачка 1) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93) и одредбе члана 35. став 1. тачка 3) Пословника о раду Уставног суда ("Службени гласник РС", број 9/95).

Закључак Уставног суда
ПУ-317/2004 од 28.11.2004.

Уставни суд није надлежан за одлучивање у изборном спору у поступку избора одборника скупштина јединица локалне самоуправе и председника општине, односно градоначелника, јер је у овим споровима надлежна да одлучује општинска изборна комисија и општински суд.

Уставни суд је донео:

Демократска нова странка из Београда поднела је Уставном суду иницијативу ради оцене уставности и законитости аката Општинске изборне комисије Звездара 1-бр. 013-10-57 од 4.9.2004. 1-бр. 013-10-76 од 8.9.2004, 1-бр. 013-10-86 од 10.9.2004. и 1-бр. 013-10-95 од 17.9.2004. године, са предлогом да Суд наведена писмена огласи неуставним и незаконитим и "да се наложи да се пониште избори на општини Звездара од 19.9.2004. године и да се одрже нови избори".

На седници одржаној 1. новембра 2004. године. Уставни суд је, оцењујући поднети захтев у смислу одредаба члана 125. став 1. тачка 7. Устава Републике Србије и члана 31. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС". бр. 32/91 и 67/93), којима је уређено поступање Уставног суда у изборним споровима, закључио да одбаци иницијативу Демократске нове странке из Београда за оцену уставности и законитости аката Општинске изборне комисије Звездара 1-бр. 013-10-57 од 4.9.2004. 1-бр. 013-10-76 од 8.9.2004. 1-бр. 013-10-86 од 10.9.2004. и 1-бр. 013-10-95 од 17.9.2004. године. Полазећи од одредаба Закона о локалним изборима ("Службени гласник РС". бр. 33/2002. 37/2002. 42/2002. 72/2003. 100/2003), којима је утврђено да је, у поступку избора одборника скупштина јединица локалне самоуправе и председника општине, односно градоначелника, обезбеђена правна заштита тако што је за одлучивање у првом степену надлежна Општинска изборна комисија, а у другом Општински суд, те да су одлуке донете од стране Општинског суда у изборним предметима на локалном ниво правоснажне. Уставни суд је закључио да, сагласно одредби члана 125. став 1. тачка 7. Устава, није надлежан за одлучивање у овој врсти изборних спорова.

Закључак Уставног суда
IУ-389/2004 од 11.11.2004.

II ПИСМА НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ

НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

БЕОГРАД

Уставни суд Републике Србије је у поступку разматрања члана 61. Законика о кривичном поступку ("Службени лист СРЈ", бр. 70/01 и 68/02 и "Службени гласник РС", број 58/04) уочио да решења садржана у одредбама овог члана у примени могу довести до губитка права оштећеног да предузме кривично гоњење.

Наиме, одредбама члана 61. Законика о кривичном поступку прописано је кад и под којим условима оштећени стиче својство супсидијарног тужиоца, односно кад оштећени ступа на место јавног тужиоца и постаје овлашћени тужилац за кривична дела за која се гони по службеној дужности, тако што је према ставу 1. овог члана јавни тужилац дужан да у року од осам дана о томе обавести оштећеног и да га упуту да може сам предузети гоњење; а према ставу 2. оштећеном је дато право да предузме односно настави гоњење у року од осам дана од кад је примио обавештење. Међутим, у оспореној одредби става 4. члана 61. Законика прописано је да оштећени који није обавештен да јавни тужилац није предузео гоњење или да је одустао од гоњења може своју изјаву да предузима или наставља поступак дати пред надлежним судом у року од три месеца од дана од кад је јавни тужилац одбацио пријаву, односно од дана кад је донесено решење о обустави поступка.

Наведено законско решење и одсуство правних последица у случају да јавни тужилац не обавести оштећеног да може сам предузети гоњење, изазива недоумицу да ли је јавни тужилац законом фактички "ослобођен" дужности да обавести оштећеног да је нашао да нема основа да предузме гоњење за кривично дело које се гони по службеној дужности (став 1.). Такође, установљаване објективног рока од три месеца за оштећеног за предузимање или наставак гоњења од дана од кад је јавни тужилац одбацио пријаву, односно од дана кад је донесено решење о обустави поступка (став 4.), по оцени Суда, ставља оштећеног у позицију да сам води рачуна о заштити свог законског права, односно да због немара или неодговорног односа јавног тужиоца буде лишен свог законског права.

Стога, Уставни суд, сходно одредби члана 62. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93), указује Народној скупштини Републике Србије да постојеће законско решење може, у примени, довести до губитка права оштећеног да предузме кривично гоњење. Зато би требало извршити одговарајућу измену, односно допуну овога законског решења.

ПРЕДСЕДНИК
УСТАВНОГ СУДА

Слободан Вучетић

III ПРЕДМЕТНИ РЕГИСТАР

Одредница	Број предмета	Страна
АКТИ МИНИСТАРСТАВА И ДРУГИХ ОРГАНА		
- Висина и начин плаћања накнаде испитивања и утврђивања здравствене исправности намирница	IY-66/2004	63
- Правилник о начину утврђивања основице пореза на имовину	IY-186/2004	65
- Одлука и Упутство Народне банке Србије о начину принудне наплате с рачуна клијента	IY-446/2003	68
- Правилник о висини трошкова приватизације	IY-294/2003	72
- Правилник о полагању испита за царинског агента	IY-144/2004	74
- Одлука о избору посланика у Скупштину АП Војводине	IY-334/2004	76
- Правилник о начину обрачуна и уплате и о садржини пореске пријаве	IY-473/2003	79
- Правилник о преносу неутрошених средстава на рачун извршења буџета Републике	IY-33/2004	84
ВЛАДА		
- Уредба о привременом финансирању Републике Србије за период јануар-март 2004. године	IY-17/2004	82
ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ		
- привремено постављање монтажних и других објеката на јавним површинама	IY-85/2004	110
- накнада за уређивање грађевинског земљишта	IY-283/2004	112
- стављање ван снаге одлука - промена режима својине	IY-388/2004	115
- накнада за коришћење - врста делатности корисника као критеријум	IY-142/2003	117
ЗАКОНИ		
- Закон о планирању и изградњи	IY-23/2004	3
- Закон о допуни Закона о донацијама и хуманитарној помоћи	IY-18/2003	5
- Закон о пензијском и инвалидском осигурању	IY-39/2004	6
	IY-478/2003	9
	IY-276/2004	11

- Закон о изменама и допунама Закона о основама пензијског и инвалидског осигурања	IY-63/2003	13
- Закон о здравственом осигурању	IY-297/2004	16
- Закон о окупљању грађана	IY-201/2004	17
- Закон о основама система образовања и васпитања	IY-255/2004	19
- Закон о универзитету	IY-37/2003	21
	IY-135/98	38
- Закон о раду	IY-301/2004	23
- Закон о привременом обављању одређених послова платног промета на територији СРЈ	IY-208/2003	24
- Закон о порезима на имовину	IY-174/2004	26
- Закон о изменама и допунама Кривичног закона СРЈ	IY-394/2004	28
- Законик о кривичном поступку	IY-281/2004	29
- Закон о радиодифузији	IY-266/2002	31
- Закон о основама безбедности саобраћаја на путевима	IY-197/2004	34
- Закон о запошљавању и осигурању за случај незапослености	IY-56/2004	36
- Закон о играма на срећу	IY-406/92	40
- Закон о денационализацији приватних привредних предузећа	IY-177/2004	42
- Закон о аграрној реформи и унутрашњој колонизацији	IY-176/2004	43
- Закон о конфискацији имовине и извршењу конфискације	IY-179/2004	43

ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРАЊЕ

- Одлука о садржини и обиму здравствене заштите	IY-463/2003	91
- Правилник о условима и начину остваривања права из здравственог осигурања - листа чекања	IY-16/2004	95

ИЗБОРНИ СПОР

- одлучивање у изборном спору у поступку избора одборника скупштина јединица локалне самоуправе, председника општине и градоначелника	IY-389/2004	189
---	-------------	-----

ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА СУДА

- накнада штете због престанка одборничког мандата - ненадлежност Суда	IY-383/2003	173
	IY-89/2004	174

КОМУНАЛНЕ ДЕЛАТНОСТИ

- овлашћење општине да уводи накнаду за обављање и развој комуналне делатности	IY-173/2001	121
- наплата топлотне енергије: плаћање фиксне, а не стварно утрошене енергије	IY-78/2003	122

МЕСНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ - САМОДОПРИНОС

- поступак доношења одлуке: оцена у односу на закон који је био на снази у време доношења одлуке	IY-45/2002	125
	IY-47/2002	128
- усаглашавање у току поступка пред Уставним судом	IY-47/2004	130
	IY-83/2001	131

ОБЈАВЉИВАЊЕ И СТУПАЊЕ НА СНАГУ

- Закона: наредног дана од дана објављивања	IY-394/2004	28
- општег акта објављивање на огласној табли	IY-112/2001	161

ОБРАЗОВАЊЕ

- Статут Филолошког факултета: избор и надлежност декана и продекана	IY-264/2003	167
---	-------------	-----

ОПШТИНА И ГРАД

- Одлука о измени и допуни Одлуке о буџету општине		
- рок за доношење	IY-31/2004	101
- накнада за коришћење јавног паркиралишта	IY-195/2004	103
- Одлука о буџету града Београда - овлашћења скупштине града	IY-275/2004	105
- Статут општине - имунитетска права одборника - усклађивање у току поступка пред Судом	IY-2/2002	108

ПИСМА НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ

- Закон о кривичном поступку		195
------------------------------	--	-----

ПОВРАТНО ДЕЈСТВО

- Закона	IY-39/2004	8
	IY-297/2004	16
- Општинске одлуке	IY-31/2004	101

ПОКРЕТАЊЕ ПОСТУПКА

- Закон о радиодифузији	IY-176/2002	49
- Одлука о застави АП Војводине	IY-137/2004	51
- Одлука о употреби историјског знамења АП Војводине	IY-187/2002	54

ПРЕДУЗЕЋА

- Статут акционарског друштва: ванредна седница скупштине друштва	IY-112/2001	157
	IY-9/2004	166
- Статут јавног предузећа: проширење делатности	IY-467/2003	162
- преношење права коришћења телефонског прикључка	IY-27/2003	164

ПРОЦЕСНЕ ПРЕТПОСТАВКЕ

а) Ненадлежност Уставног суда		
- Закон СРЈ који је престао да важи	IY-121/2004	179
- прописи државне заједнице Србија и Црна Гора	IY-240/2004	180
	IY-229/2002	181
- општи акт који није објављен	IY-196/2004	181
- оцена општинске одлуке у односу на Уставну пovelју	IY-195/2003	183
б) Није општи акт		
- Одлука о издавању и продаји акција и проглашењу акција неважећим	IY-269/2004	184
	IY-29/2004	184
	IY-241/2004	186
- поверавање на управљање сателитско-кабловских система	IY-72/2003	185
- Упутство о начину обрачуна и исплате пензија	IY-212/2004	185
- мишљење министарства	IY-81/2004	186
- Решења о именовању школског одбора	IY-198/2001	187
- преношење оснивачких права	IY-295/2004	188

в) Остало

- Детаљни урбанистички план: оцена поступка доношења	IY-129/2004	188

РАДНИ ОДНОСИ

- унутрашња организација и систематизација - овлашћења директора дела предузећа	IY-92/2003	137
- Општи колективни уговор: додатак на зараду по основу минулог рада	IY-71/2004	142
- одређивање коефицијента за обрачун цене рада	IY-328/2003	144
- посебни колективни уговор за јавна предузећа- финансијске обавезе оснивача	IY-387/2003	146

СТАМБЕНИ ОДНОСИ

- правилником нису регулисани услови, поступак и критеријуми	IY-290/2004	148
- привремено решавање стамбених потреба избеглих и расељених лица	IY-314/2003	150
- заштита права на решавање стамбених питања	IY-35/2004	155

СУКОБ НАДЛЕЖНОСТИ

- сукоб надлежности између суда опште надлежности и војног суда	ПУ-317/2004	189

УРБАНИЗАМ

- Генерални план Београда	IY-130/2004	119